

**Vejledning i god praksis for
brugen af videoforbindelse i
henhold til
konventionen om bevisoptagelse**

Udgiver
Haagerkonferencen om International Privatret
Det Permanente Bureau
Churchillplein 6b
2517 JW Den Haag
Nederlandene

 +31 70 363 3303

 +31 70 360 4867

secretariat@hcch.net
www.hcch.net

FORORD

På vegne af Haagerkonferencens permanente bureau glæder det mig at fremlægge denne *vejledning i god praksis for brugen af videoforbindelse i henhold til* Haagerkonventionen af 18. marts 1970 om bevisoptagelse i udlandet i sager om civile eller kommercielle spørgsmål (konventionen om bevisoptagelse).

Konventionens ophavsmænd var så fremsynede, at de vedtog en fuldstændig teknologineutral tilgang — en tilgang, der har bevist sit værd med tiden, som det også fremgår af denne vejledning. Brugen af teknologi til at støtte konventionens anvendelse har sikret, at den stadig er på højde med forholdene i vores hurtigt skiftende virkelighed. I dag, hvor vi snart kan fejre konventionens 50-årsdag, tiltrækker den stadig nye kontraherende stater fra hele verden.

Siden offentliggørelsen af den tredje udgave af "Practical Handbook on the Operation of the Evidence Convention" i 2016 har den stadig hyppigere brug af videoforbindelser og videokonferencer betydet, at der er behov for mere detaljeret og målrettet vejledning på dette område.

Vejledningen er resultatet af drøftelser i Experts' Group on the Use of Video-Link and Other Modern Technologies in the Taking of Evidence Abroad under formandskab af dommer James Allsop, Federal Court of Australia. Ekspertgruppens arbejde er baseret på et mandat fra Haagerkonferencens Council on General Affairs and Policy vedrørende henstillingen fra Haagerkonferencens Special Commission on the Practical Operation of the Evidence Convention. Vejledningen indeholder også henvisninger til svar fra de kontraherende staters myndigheder med ansvar for konventionens gennemførelse og daglige anvendelse.

I det permanent bureau blev størstedelen af arbejdet med at udforme og forberede teksten udført af Mayela Celis (tidligere Principal Legal Officer) og Brody Warren (Legal Officer). Jeg vil også gerne takke Keith Loken (Consultant on Secondment to the Permanent Bureau og tidligere Assistant Legal Adviser for Private International Law ved Department of State of the United States of America) for hans bidrag til udarbejdelsen af udkastet til denne vejledning. Jeg takker også ekspertgruppens medlemmer for deres indsigt og bemærkninger. Endelig vil jeg rette en særlig tak til dr. Gérardine Goh Escolar (First Secretary), Rym Laoufi (tidligere Legal Officer) og Lydie De Loof (Publications Officer) for deres arbejde med at færdiggøre vejledningen og de mange praktikanter i det permanente bureau, som var involveret i dette projekt. De er for mange til at blive nævnt her, men jeg ønsker at anerkende deres bidrag.

Denne vejledning er ajourført indtil november 2019. Jeg anbefaler, at læsere regelmæssigt besøger Haagerkonferencens websted for at få supplerende praktiske oplysninger og opdateringer vedrørende konventionen.

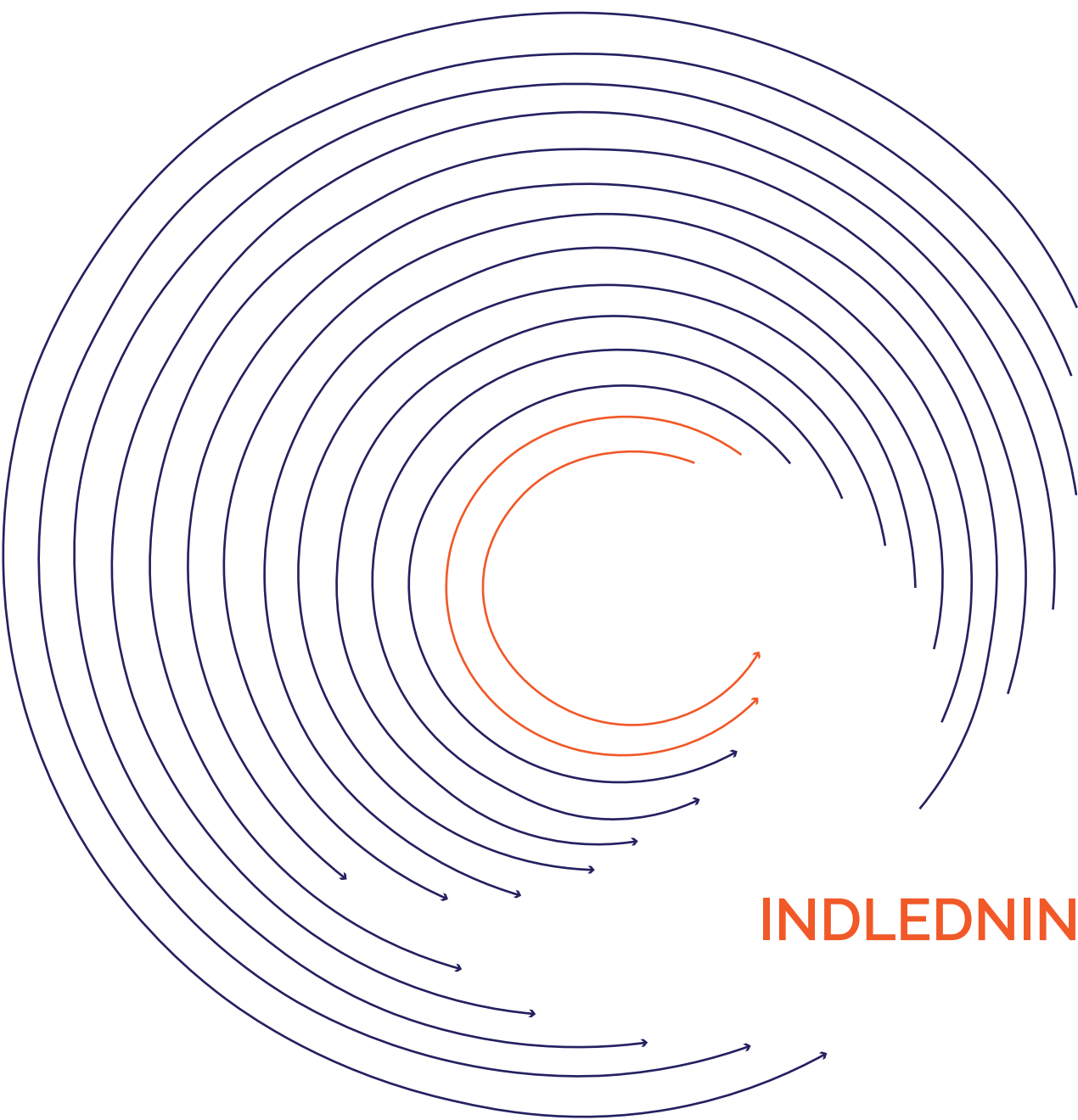
Ligesom "Evidence Handbook" stadig anvendes og citeres bredt, er jeg sikker på, at dette supplement til håndbogen vil være nyttig for brugerne af konventionen.

Christophe Bernasconi | **Secretary General**

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING	7
HVAD ER EN VIDEOFORBINDELSE?	13
OM DENNE VEJLEDNING	17
ORDLISTE	25
DEL A OPSTART AF BRUGEN AF VIDEOFORBINDELSE	35
A1 INDLEDENDE OVERVEJELSER.....	37
A1.1 Retsgrundlag	38
a. Brugen af videoforbindelse i henhold til intern lovgivning	39
b. Brugen af videoforbindelse i henhold til andre instrumenter	42
c. Brugen af videoforbindelse i henhold til konventionen om bevisoptagelse ..	43
A1.2 Direkte og indirekte bevisoptagelse	46
A1.3 Retlige begrænsninger for bevisoptagelsen	50
A2 BRUGEN AF VIDEOFORBINDELSE EFTER KAPITEL I	52
A2.1 Retsanmodninger	52
A2.2 Retsanmodningens indhold, form og transmission	53
A2.3 Besvarelse af retsanmodningen	55
A2.4 Underretning eller indkaldelse af vidne/ekspert og andre aktører	56
A2.5 Tilstedeværelse og deltagelse ved udførelsen af retsanmodningen	57
a. Parterne og/eller deres repræsentanters tilstedeværelse (artikel 7)	57
b. Tilstedeværelse af retsmedlemmer (artikel 8)	58
A2.6 Tvangsmidler og tvang	60
A2.7 Ed/bekræftelse	61
A2.8 Identifikation af vidne/ekspert og andre aktører	62
A2.9 Strafferetlige bestemmelser	63
A2.10 Fritagelsesgrunde og andre garantier	64
A2.11 Omkostninger	65
A3 BRUGEN AF VIDEOFORBINDELSE EFTER KAPITEL II	67
A3.1 Konsulære repræsentanter og særligt udpegede personer	67
A3.2 Behov for tilladelse fra udførelsesstaten	69
A3.3 Underretning af vidnet	71
A3.4 Parternes, deres repræsentanters og/eller retsmedlemmers fremmøde, tilstedeværelse og deltagelse	72
A3.5 Tvangsmidler og tvang	73
A3.6 Ed/bekræftelse	74
A3.7 Identifikation af vidne/ekspert og andre aktører	75
A3.8 Strafferetlige bestemmelser	76
A3.9 Fritagelsesgrunde og andre garantier	78
A3.10 Omkostninger	79
DEL B FORBEREDELSE OG AFHOLDELSE AF RETSMØDER VED BRUG AF VIDEOFORBINDELSE	81
B1 Potentielle praktiske hindringer	85
B2 Planlægning og test	88
B3 Teknisk support og uddannelse	90
B4 Reservation af faciliteter	92
B4.1 Brug af dokumenter og bilag	93
B4.2 Privat kommunikation	94
B4.3 Særlige sager	95
B5 Tolkning	96

B6	Optagelse, referat og revision.....	98
B7	Miljø, placering og protokoller	101
B7.1	Betjening af kameraer/lyd	103
B7.2	Taleprotokol.....	104
B7.3	Protokol i tilfælde af kommunikationssvigt	105
DEL C TEKNISKE OG SIKKERHEDSMÆSSIGE ASPEKTER.....		107
C1	Udstyrets tilstrækkelighed	110
C1.1	Brug af software med licens	111
C1.2	Brug af kommercielle udbydere	112
C2	Tekniske minimumsstandarder.....	113
C2.1	Codec.....	115
C2.2	Net	116
C2.3	Båndbredde	117
C2.4	Kryptering.....	118
C2.5	Audio (mikrofoner og højtalere)	119
C2.6	Video (kameraer og skærme).....	120
BILAG		123
BILAG I - Eksempler på god praksis		83
BILAG II - Forklarende diagrammer.....		139
BILAG III - Praktiske eksempler		143
BILAG IV - Fakultativ formular ved brug af videoforbindelse.....		101
BILAG V - Konventionens tekst		106
BILAG VI - Relevante konklusioner og anbefalinger fra Special Commission		169
Fortegnelse over citeret retspraksis.....		109
Bibliografi.....		110
Forkortelser.....		113

INDLEDNING

*"I en verden i hastig udvikling fyldt med stadig mere avanceret teknologi kan visse nyskabelser ændre og lette nogle af verdens ældste traditioner."*¹

1. Denne vejledning omhandler brugen af videoforbindelsesteknologi ² under grænseoverskridende bevisoptagelse i henhold til *Haagerkonventionen af 18. marts 1970 om bevisoptagelse i udlandet i sager om civile eller kommercielle spørgsmål* (konventionen om bevisoptagelse).
2. Konventionen om bevisoptagelse blev indgået på et tidspunkt, hvor de moderne teknologier, vi har i dag, ikke var almindeligt udbredt, men det teknologineutrale sprog, som konventionens ophavsmænd anvendte, tillader, at sådanne teknologier anvendes. Haagerkonventionens Special Commission vedrørende den praktiske anvendelse af konventionen om bevisoptagelse har ved flere lejligheder bekræftet, at hverken ånden eller bogstavet i konventionen om bevisoptagelse udgør en hindring for anvendelsen af nye teknologier, som det også gør sig gældende for de øvrige konventioner om retligt samarbejde, og at konventionens gennemførelse kan blive styrket af disse teknologier. Special Commission har også bemærket, at brugen af videoforbindelse og lignende teknologier til støtte for bevisoptagelse er i overensstemmelse med konventionens nuværende rammer³.
3. Mange af de nu mere 60 kontraherende parter i konventionen om bevisoptagelse finder ikke, at der er juridiske hindringer for brugen af videoforbindelse til at lette bevisoptagelsen i henhold til konventionen.⁴ Nogle af disse kontraherende stater har det fornødne udstyr til at anvende videoforbindelsesteknologi, mens andre endnu ikke har faciliteter til at gøre det. På trods af den omfattende integration inden for Den Europæiske Union og den stærke støtte til øget brug af videoforbindelse i området, er der stadig stor forskel med hensyn til udnyttelsen af videoforbindelse mellem medlemsstaterne.⁵ For at udnytte teknologiens reelle potentiale og fremme dens anvendelse i konventionens bredere internationale sammenhæng er der et behov for yderligere vejledning for at løse de problemer, der fortsat findes inden for dette relativt

¹ R. A. Williams, "Videoconferencing: Not a foreign language to international courts", *Oklahoma Journal of Law and Technology*, vol. 7, No 1, 2011, s. 1.

² I denne vejledning bruges "videoforbindelse" som et paraplyudtryk, der dækker de forskellige teknologier, der anvendes for at gennemføre videokonferencer, fjernmøde eller andre former for videotilstedeværelse. Flere oplysninger om dette udtryk kan findes i denne vejlednings afsnit "*Hvad er en videoforbindelse?*".

³ C&R nr. 4 fra 2003 SC, C&R nr. 55 fra 2009 SC og C&R nr. 20 fra 2014 SC. Se også "Conclusions & Recommendations (eller "C&R")" i ordlisten.

⁴ Se "Synopsis of Responses to the Country Profile Questionnaire on the Taking of Evidence by Video-link under the *Hague Convention of 18 March 1970 on the Taking of Evidence Abroad in Civil or Commercial Matters* (Evidence Convention)", som findes i Evidence Section på Haagerkonferencens websted under "Taking of evidence by video-link", del V, spg. (a), del VI, spg. (a) og del VII, spg. (i) og (q) [herefter "Synopsis of Responses"].

⁵ Det Europæiske Retlige Netværk på det civil- og handelsretlige område, *Using videoconferencing to obtain evidence in civil and commercial matters under Council Regulation (EC) No 1206/2001 of 28 May 2001: A practical guide*, Bruxelles, Europa-Kommissionen, 2009, s. 6, som findes online på adressen: < https://e-justice.europa.eu/content_ejn_s_publications-287-en.do?clang=en > [senest besøgt den 4.3.2020]. Se også det nylige arbejde, der er udført under Rådets Handshake-projekt (2014-2017), som er kort beskrevet i ordlisten, og som der henvises til i denne vejledning.

uudforskede område.

4. På denne baggrund anbefalede Special Commission på sit møde i maj 2014 som svar på et forslag fra Australien, at Haagerkonferencens Council on General Affairs and Policy skulle nedsætte en ekspertgruppe til at undersøge de problemer, der kan opstå, hvis videoforbindelse og andre moderne teknologier bruges ved bevisoptagelse i udlandet⁶.
5. På det næste møde i Council on General Affairs and Policy (CGAP) i marts 2015 besluttede det i overensstemmelse med anbefalingen fra Special Commission at nedsætte ekspertgruppen, som primært fik til opgave at undersøge, hvordan de problemer, der kan opstå, hvis videoforbindelse og andre moderne teknologier bruges ved bevisoptagelse i udlandet i henhold til konventionen om bevisoptagelse, kan løses, uanset om der er tale om juridiske, praktiske eller tekniske problemer. Ekspertgruppen fik også til opgave at vurdere, de forskellige muligheds hensigtsmæssighed og gennemførlighed under hensyntagen til den nuværende praksis i og mellem stater samt eksisterende regionale og internationale instrumenter⁷.
6. Ekspertgruppen⁸ mødtes derefter i december 2015 og fastslog, at de primært praktiske problemer, der opstår, bedst kan imødegås gennem en vejledning i god praksis suppleret af detaljerede og ensartede udarbejdede landeprofiler for hver enkelt kontraherende stat. Til dette formål ville der blive indsamlet oplysninger gennem et spørgeskema. Gruppen fandt, at en vejledning ville kunne give detaljerede oplysninger i brugen af videoforbindelse og andre moderne teknologier i forbindelse med anvendelsen af konventionen, som primært skulle baseres på de relevante artikler og en praktisk tilgang, der viser brugerne, hvordan disse teknologier kan og bør anvendes i henhold til konventionens kapitel I og II⁹. Ekspertgruppen anbefalede videre, at der blev nedsat en mindre undergruppe, der skulle udarbejde vejledningen.
7. I marts 2016 godkendte CGAP etableringen af ekspertgruppens mindre undergruppe, som fik ansvar for udvikling og udarbejdelse af denne vejledning og de detaljerede landeprofiler, der supplerer den¹⁰.
8. Kort derefter indledte undergruppen sit arbejde i samarbejde med Det Permanente Bureau. For

⁶ C&R nr. 21 fra 2014 SC.

⁷ C&R nr. 9 fra 2015 CGAP.

⁸ Følgende eksperter blev i alle eller nogle af faserne involveret i ekspertgruppens arbejde, herunder udarbejdelsen af denne vejledning og landespørgeskemaet: **Andorra:** Sara DIÉGUEZ, **Australien:** James ALLSOP (formand), **Kina (Folkerepublikken):** Haibo GOU, Tailong WANG, Tanshuo XU og Yong ZHOU, **Colombia:** Maria José MONTAÑA CORREA og Lucia Teresa SOLANO RAMIREZ, **Tjekkiet:** Jana VEDRALOVÁ, **Den Europæiske Union:** Jacek GARSTKA (Europa-Kommissionen), Jaana POHJANMÄKI (Rådet for Den Europæiske Union), Xavier THOREAU (Rådet for Den Europæiske Union), Susana Fonte (Eurojust) og Csaba Sandberg (Eurojust), **Finland:** Anna-Lena HALTTUNEN, **Frankrig:** Camille BLANCO, Nicolas CASTELL og Marie VAUTRAVERS, **Tyskland:** Thomas KLIPPSTEIN, Stefanie PLÖTZGEN-KAMRADT, Nils SCHRÖDER og Dana TILLICH, **Indien:** Kajal BHAT, **Japan:** Masayoshi FURUYA, **Korea (Republikken):** Ha-Kyung JUNG og Jongsun KANG, **Letland:** Voldemārs KIZINO, Viktors MAKUCEVIČS og Madara RIEKSTA, **Litauen:** Gintarė BUSTAEVIENĖ og Vaida PETRAVIČIENĖ, **Mexico:** Alejandro León VARGAS, **Norge:** Catherine WESTBYE-WIESE, **Nederlandene:** Willem T. WASLANDER, **Polen:** Paweł KOSMULSKI og Anna SALWA, **Portugal:** Carlos GANDAREZ, Claudia Alexandra KONG og Nuno LÁZARO FONSECA, **Rusland:** Ivan MELNIKOV, **Slovenien:** Judita DOLŽAN, **Spanien:** Alegría BORRÁS, **Sverige:** Freddy LARSSON, Mari-Ann ROOS, **Schweiz:** Silvia MADARASZ-GAROLLA, **Tyrkiet:** Kansu KARA, **Det Forenede Kongerige og Nordirland:** David COOK og Nic TURNER, **USA:** Ada E. BOSQUE, Daniel KLIMOW og Katerina OSSENOVA.

⁹ Se "Report of the Experts' Group on the Use of Video-link and Other Modern Technologies in the Taking of Evidence Abroad", Prel. Doc. No 8, december 2015 stilet til CGAP, s. 3 (findes i Evidence Section på Haagerkonferencens websted).

¹⁰ C&R nr. 20 fra 2016 CGAP.

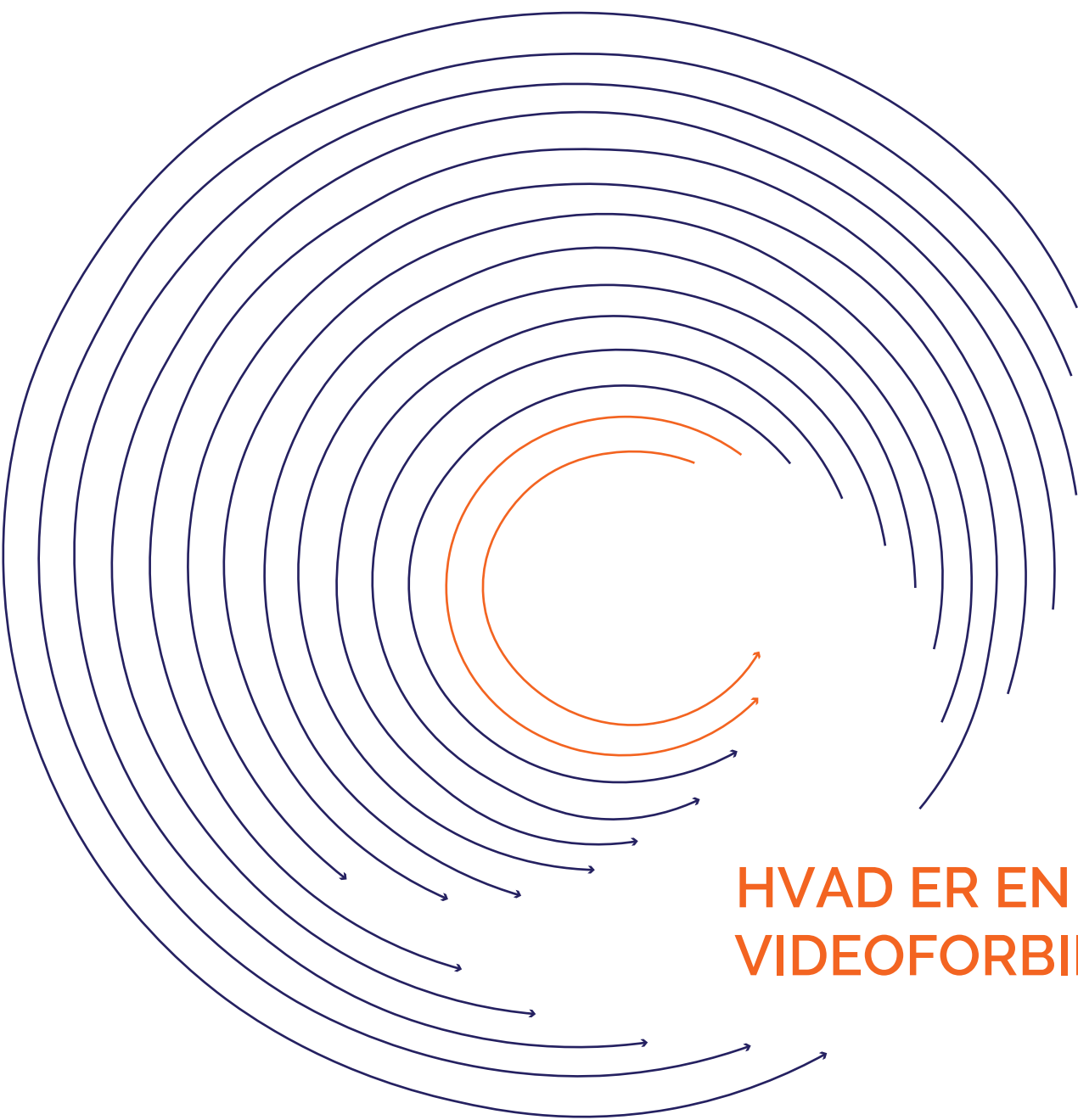
at tage behørigt hensyn til den geografiske og kompetencemæssige diversitet og i overensstemmelse med ekspertgruppens anbefalinger konsulterede Det Permanente Bureau under denne proces en række eksterne parter, nemlig Rådet for Advokatsamfund i Den Europæiske Union (CCBE), Eurojust, Ibero-American Network for International Legal Cooperation (IberRed) og International Bar Association (IBA). Denne yderligere høring sikrede et input fra en bred vifte af regioner og juridiske traditioner, hvoraf nogle ikke var repræsenteret i undergruppen.

9. I februar 2017 blev landespørgeskemaet rundsendt til de nationale organer og medlemmernes kontaktorganer¹¹ og til de kontraherende parter i konventionen om bevisoptagelse, som ikke er medlemmer, og indholdet til de enkelte landeprofiler blev uploadet til Haagerkonferencens websted, efterhånden som svarene blev modtaget.¹² I løbet af 2017 og begyndelsen af 2018 fortsatte Det Permanente Bureau dets undersøgelser og udarbejdelsen af vejledning, og efter flere runder af udarbejdelse og høring af undergruppen i 2018 blev udkastet til vejledningen godkendt af den samlede ekspertgruppe i november 2018. Udkastet blev derefter forelagt CGAP og endeligt godkendt i juni 2019¹³.

¹¹ I henhold til artikel 7, stk. 1, i Haagerkonferencens status skal hver medlemsstat udpege et nationalt organ, og hver medlemsorganisation skal udpege et kontaktorgan, som fungerer som det primære kontaktpunkt for Det Permanente Bureau.

¹² Da landespørgeskemaet oprindeligt blev rundsendt, blev der modtaget 35 svar fra 33 kontraherende stater: Australien, Hviderusland, Bosnien-Hercegovina, Brasilien, Bulgarien, Kina (Hongkong SAR og Macao SAR), Kroatien, Cypern, Den Tjekkiske Republik, Estland, Finland, Frankrig, Tyskland, Grækenland, Ungarn, Israel, Korea (Republikken), Letland, Litauen, Malta, Mexico, Norge, Polen, Portugal, Rumænien, Singapore, Slovenien, Sydafrika, Sverige, Schweiz, Det Forenede Kongerige (England, Wales og Nordirland), USA og Venezuela. På tidspunktet for udarbejdelsen af vejledningen udgjorde dette ca. 53 % af de kontraherende parter i konventionen om bevisoptagelse. De modtagne svar kan findes i Evidence Section på Haagerkonferencens websted (se stien i fodnote 4).

¹³ C&R nr. 38 fra 2019 CGAP.

**HVAD ER EN
VIDEOFORBINDELSE?**

10. "Videoforbindelse" er teknologi, der giver to eller flere steder mulighed for at interagere samtidig ved hjælp af tovejs video- og audiotransmission, som understøtter kommunikationen og personlig interaktion mellem disse steder. Da denne praksis er blevet gradvist indført i retsplejereglerne og i ordninger for grænseoverskridende retligt samarbejde, er der blevet udviklet forskellige juridiske definitioner. Andre udtryk, der ofte anvendes til at beskrive denne praksis, når den anvendes til bevisoptagelse, omfatter "videokonferencer", "fjernmøde" eller "videotilstedeværelse".¹⁴
11. Under retssager giver videoforbindelse, som ikke er bundet af traditionelle grænser, parterne, deres repræsentanter og/eller et vidne mulighed for at møde og/eller vidne ved en ret fra et andet sted inden for det samme territorium som retten, i en anden territorial enhed i samme stat eller i udlandet.
12. Ved at overvinde afstanden mellem retten, parterne, deres repræsentanter og eventuelle vidner er det ved hjælp af videoforbindelse muligt at opnå besparelser med hensyn til tid og omkostninger og mindske de ulemper og miljømæssige omkostninger, der er forbundet med transport til retten¹⁵, og videoforbindelsen kan afhjælpe en eller flere personers manglende evne til at deltage i en retssag. Dette er især en fordel i forbindelse med ekspertvidner, hvis manglende tilgængelighed ofte giver anledning til forsinkelser i retssager.¹⁶ I nogle tilfælde kan brugen af videoforbindelse endda sikre, at tilgængeligheden af vidner får langt mindre betydning blandt de faktorer, der afgør, om en ret har kompetence i en bestemt sag¹⁷. Brugen af videoforbindelse kan også give mere fleksibilitet i planlægningen af retssager og kapacitet til at imødekomme vidner med fysiske eller psykiske lidelser eller vidner, som ville føle sig intimideret ved personligt fremmøde i retten, hvilket styrker adgangen til retlig prøvelse. Alle disse faktorer kan samlet set bidrage til, at der træffes afgørelser på et mere informeret grundlag, og mere effektive retssager.
13. Anvendelse af videoforbindelse er ikke hensigtsmæssig under alle omstændigheder, hvor en person skal give møde og/eller afgive forklaring for en domstol, og derfor skal videoforbindelse stadig anses for et supplement til (og ikke en erstatning for) traditionelle metoder til fremskaffelse af bevismateriale (dvs. personligt fremmøde i retssalen). Dette skyldes især, at den personlige interaktion med vidnet nødvendigvis er mindre end den, der opstår, når vidnet fysisk befinder sig i retssalen¹⁸. Deltagernes mulighed for at vurdere vidnernes opførsel og

¹⁴ Afhængigt af konteksten og kilden kan der være forskellige nuancer i de definitioner, der er knyttet til disse og analoge udtryk. Se f.eks. diskussionen af forskellen mellem videokonferencer og teletilstedeværelse i M. E. Gruen og C. R. Williams, *Handbook on Best Practices for Using Video Teleconferencing in Adjudicatory Hearings*, Administrative Conference of the United States, 2015, s. 9-10, som findes online på adressen: < <https://www.acus.gov/report/handbook-best-practices-using-video-teleconferencing-adjudicatory-hearings> > [senest besøgt den 4.3.2020].

¹⁵ Se f.eks. Rådet for Den Europæiske Union, "D1a: Judicial use cases with high benefits from cross-border videoconferencing", Fleraspektinitiativet til forbedring af grænseoverskridende videokonferencer ("*Handshake-projektet*" — se ordlisten for flere oplysninger om dette projekt), 2017, s. 2, M. Davies, "Bypassing the Hague Evidence Convention: Private International Law Implications of the Use of Video and Audio Conferencing Technology in Transnational Litigation", *American Journal of Comparative Law*, vol. 55 (2), 2007, s. 206; Federal Court of Australia, *Guide to Videoconferencing*, 2016, s. 2, som findes online på adressen: < <http://www.fedcourt.gov.au/services/videoconferencing-guide> > [senest besøgt den 4.3.2020].

¹⁶ Rådet for Den Europæiske Union, "Problemer med ekspertvidners tilstedeværelse har vist sig at være en af grundene til forsinkelser", *Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager*, Luxembourg, Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2013, s. 6 [herefter "Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager"], som findes online på adressen: < <https://www.consilium.europa.eu/da/documents-publications/publications/guide-videoconferencing-cross-border-proceedings/> > [senest besøgt den 4.3.2020].

¹⁷ M. Davies (op. cit., fodnote 15), s. 236.

¹⁸ Handshake-projektet (op. cit., fodnote 15), s. 26.

troværdighed kan som sådan påvirkes¹⁹, især hvis teknologien og den manglende nærhed forstærker sproglige eller kulturelle forskelle, og det kan føre til tab af nuance. I en undersøgelse på tværs af en kontraherende stats forskellige appeldomstole (USA) er det f.eks. konstateret, at nogle dommere oplevede, at de stillede færre spørgsmål, når de udsurgte et vidne via en videoforbindelse, og var mindre tilbøjelige til at afbryde et argument.²⁰ I nogle tilfælde har afstanden til vidnerne også mindske rettens mulighed for at udøve kontrol over vidnerne. Et andet problem er mulige tekniske problemer, og de ansvarlige bør derfor sørge for, at der er adgang til passende faciliteter, udstyr og støtte på alle deltagende steder. Hvert af de potentielle problemer ved brugen af videoforbindelse bør omfatte grundlæggende aspekter af retssager, f.eks. "retten til en retfærdig rettergang" eller "umiddelbarhedsprincippet", ud over hindring eller begrænsning af adgangen til retlig prøvelse²¹. Domstolene skal derfor ikke kun tage hensyn til bekvemmeligheden, når de i det enkelte tilfælde afgør, om brugen af videoforbindelse vil medvirke til at sikre en retfærdig og effektiv retspleje²².

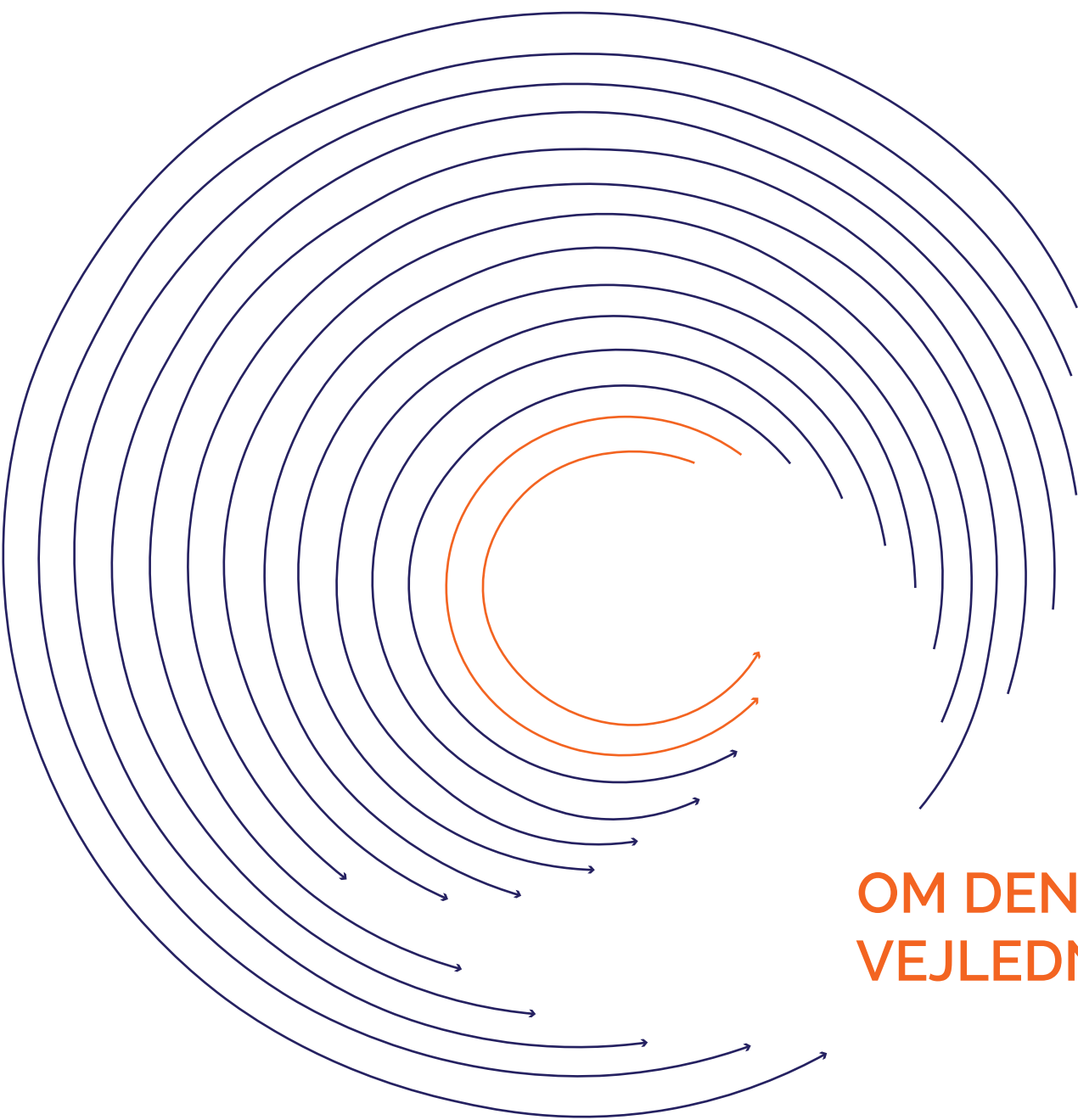
14. I denne vejledning beskrives derfor bedste praksis for brug af videoforbindelse, som tager nogle af disse udfordringer i betragtning. Disse eksempler på bedste praksis har til formål at sætte brugerne af konventionen om bevisoptagelse i stand til at udnytte den tilgængelige teknologi bedst muligt. Med tiden forventes yderligere teknologiske fremskridt at forbedre processen og i sidste ende maksimere fordelene ved at bruge videoforbindelsesteknologi ved bevisoptagelse i udlandet.

¹⁹ R. A. Williams (op. cit., fodnote 1), s. 21. For en diskussion af virkningen af videoforbindelsesteknologi på vurderingen af vidners troværdighed, se også fodnote 42.

²⁰ M. Dunn og R. Norwick, *Report of a Survey of Videoconferencing in the Courts of Appeals*, Federal Judicial Center, 2006, s. 13, som findes online på adressen: < <https://www.fjc.gov/sites/default/files/2012/VidConCA.pdf> > [senest besøgt den 4.3.2020].

²¹ Handshake-projektet (op. cit., fodnote 15), s. 26-27. Begrebet umiddelbarhed er et generelt retsplejep princip i en række stater, navnlig i Europa, som kræver, at bevismateriale skal høres i dets oprindelige og ikke afledte form (dvs. "umiddelbart" i både tidsmæssig og fysisk henseende). For en mere indgående drøftelse af umiddelbarhedsprincippet og dets forhold til brugen af videoforbindelse, se f.eks. T. Ivanc, "Theoretical Background of Using Information Technology in Evidence Taking", i V. Rijavec et al. (red.), *Dimensions of Evidence in European Civil Procedure*, Nederlandene, Kluwer Law International, 2016, s. 265-300, V. Harsági, "Evidence, Information Technology and Principles of Civil Procedure — The Hungarian Perspective", in C.H. van Rhee og A. Uzelac (red.), *Evidence in Contemporary Civil Procedure*, Cambridge, Intersentia, 2015, s. 137-154.

²² Federal Court of Australia (op. cit., fodnote 15), s. 2.

OM DENNE
VEJLEDNING

15. Denne vejledning fokuserer primært på brugen af videoforbindelsesteknologi i henhold til konventionen om bevisoptagelse. Den beskriver desuden erfaringerne fra den generelle nationale og internationale udvikling på dette område, herunder henvisninger til intern lovgivning og andre og andre internationale aftaler, hvor det er relevant.
16. Vejledningen er hovedsagelig begrænset til brugen af videoforbindelse ved vidneforklaringer, idet denne type bevismateriale er den mest velegnede til at blive optaget via videoforbindelsesteknologi og anvendes/er mest efterspurgt blandt jurisdiktionerne. Afhængigt af den gældende lovgivning kan videoforbindelse også bruges til at indhente andre beviser end vidneforklaring, men anvendelsen heraf til dette formål er ikke så udbredt²³.
17. Det skal også bemærkes, at nogle responderende stater har givet oplysninger om lovbestemmelser, der begrænser bevisoptagelse via videoforbindelse til indhentning af forklaring fra et vidne eller en part²⁴. Andre responderende stater har udtrykt bekymring over de vanskeligheder, der er forbundet med at indhente dokumentation via videoforbindelse²⁵. Denne vejledning fokuserer derfor fortsat på indhentning af grænseoverskridende vidne- eller ekspertforklaringer²⁶.
18. Anvendelsesområdet for konventionen om bevisoptagelse omfatter endvidere kun "civile eller kommercielle spørgsmål" (se ordlisten for flere detaljer om dette udtryk), selv om visse logistiske aspekter og praktiske overvejelser i denne vejledning kan være relevante for brugen af videoforbindelsesteknologi mere generelt. I europæisk sammenhæng er det desuden blevet konstateret, at "civile og kommercielle sager tegner sig for langt størstedelen af brugen af grænseoverskridende [videoforbindelse] til vidneforklaringer og andre former for bevisoptagelse"²⁷. Denne vejledning er således begrænset til civile og kommercielle sager og omhandler ikke grænseoverskridende bevisoptagelse i straffesager i detaljer.
19. Vejledningen er opbygget på følgende måde:
 - Del A** omhandler opstarten af brugen af videoforbindelse, herunder indledende overvejelser, og forklarer, hvordan videoforbindelse kan anvendes i henhold til konventionen, primært med fokus på de juridiske aspekter.
 - Del B** omhandler forberedelse og afholdelse af afhøringer, hvor der anvendes videoforbindelse, herunder både juridiske og praktiske overvejelser.
 - Del C** uddyber de tekniske og sikkerhedsmæssige aspekter.

²³ Nogle stater har ingen begrænsninger med hensyn til typen af bevismateriale, der kan indhentes via videoforbindelse, og anvender f.eks. også teknologien til at indhente dokumentation eller andre bevismaterialer. Se f.eks. Synopsis of Responses (op. cit., fodnote 4), del IV, spg. (b) og (d).

²⁴ Se f.eks. Frankrigs svar på del IV, spg. (b), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

²⁵ Se f.eks. Kroatiens svar på del IV, spg. (d), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

²⁶ Som det bemærkes i ordlisten anses udtrykket "vidne" i denne vejledning for at omfatte både sagens parter og tredjemand, som skal afgive forklaring. Det skal imidlertid bemærkes, at "[d]omstolene har udvist større modvilje mod vidneforklaringer via [videoforbindelse] [...], når fjernvidnet også er part i sagen", i nogle kontraherende stater, f.eks. USA: M. Davies (op. cit., fodnote 15), s. 211.

²⁷ Resultaterne af Rådets Handshake-projekt viser, at det drejer sig om hele 80-90 % af de sager, hvor videoforbindelse anvendes: Handshake-projektet (op. cit., fodnote 15), s. 15.

Hvert afsnit indledes med eksempler på foreslået **God praksis**, som er relevant for det pågældende afsnit eller underafsnit. Disse eksempler på god praksis vises i kulørte rubrikker og er nummeret særskilt fra afsnittene. De er også samlet i **bilag I**. **Bilag II** indeholder forklarende diagrammer, der viser, hvordan videoforbindelse kan anvendes i henhold til konventionen (ved både indirekte og direkte bevisoptagelse), og **bilag III** indeholder en række illustrative eksempler.

De øvrige **bilag** indeholder andre vigtige oplysninger, f.eks. den nye fakultative formular, der specifikt omhandler forhold vedrørende videoforbindelse, som skal vedlægges den anbefalede modelformular for retsanmodninger (**bilag IV**), konventionen om bevisoptagelse i sin helhed (**bilag V**) og relevante konklusioner og anbefalinger fra Special Commission (**bilag VI**).

20. I vejledningen henvises der til de enkelte kontraherende staters **landeprofiler**. Som følge af forskelle mellem de kontraherende staters lovgivning, praksis og procedurer med hensyn til brugen af videoforbindelse ved bevisoptagelse²⁸ besluttede ekspertgruppen, at sådanne landeprofiler var nødvendige for at fastlægge målrettet vejledning, der nemt kan opdateres. Landeprofilerne indeholder således yderligere oplysninger, som er unikke for hver kontraherende stat, vedrørende brugen af videoforbindelse i henhold til konventionen om bevisoptagelse, herunder relevant lovgivning, regler eller bestemmelser, nyttige links og kontaktoplysninger. Disse kan findes via Evidence Section på Haagerkonferencens websted.
21. Denne vejledning supplerer tredje udgave af **Practical Handbook on the Operation of the Evidence Convention** (herefter "Evidence Handbook")²⁹, som indeholder et bilag om brugen af videoforbindelse (bilag 6). Evidence Handbook er en omfattende vejledning med oplysninger om anvendelsen af konventionen mere generelt, herunder retspraksis og bemærkninger vedrørende konventionen som helhed, ikke kun brugen af videoforbindelsesteknologi. Flere oplysninger om køb af eksemplarer af Evidence Handbook findes i Evidence Section og Publications Section på Haagerkonferencens websted: < www.hcch.net >.

²⁸ Ibid., s. 20.

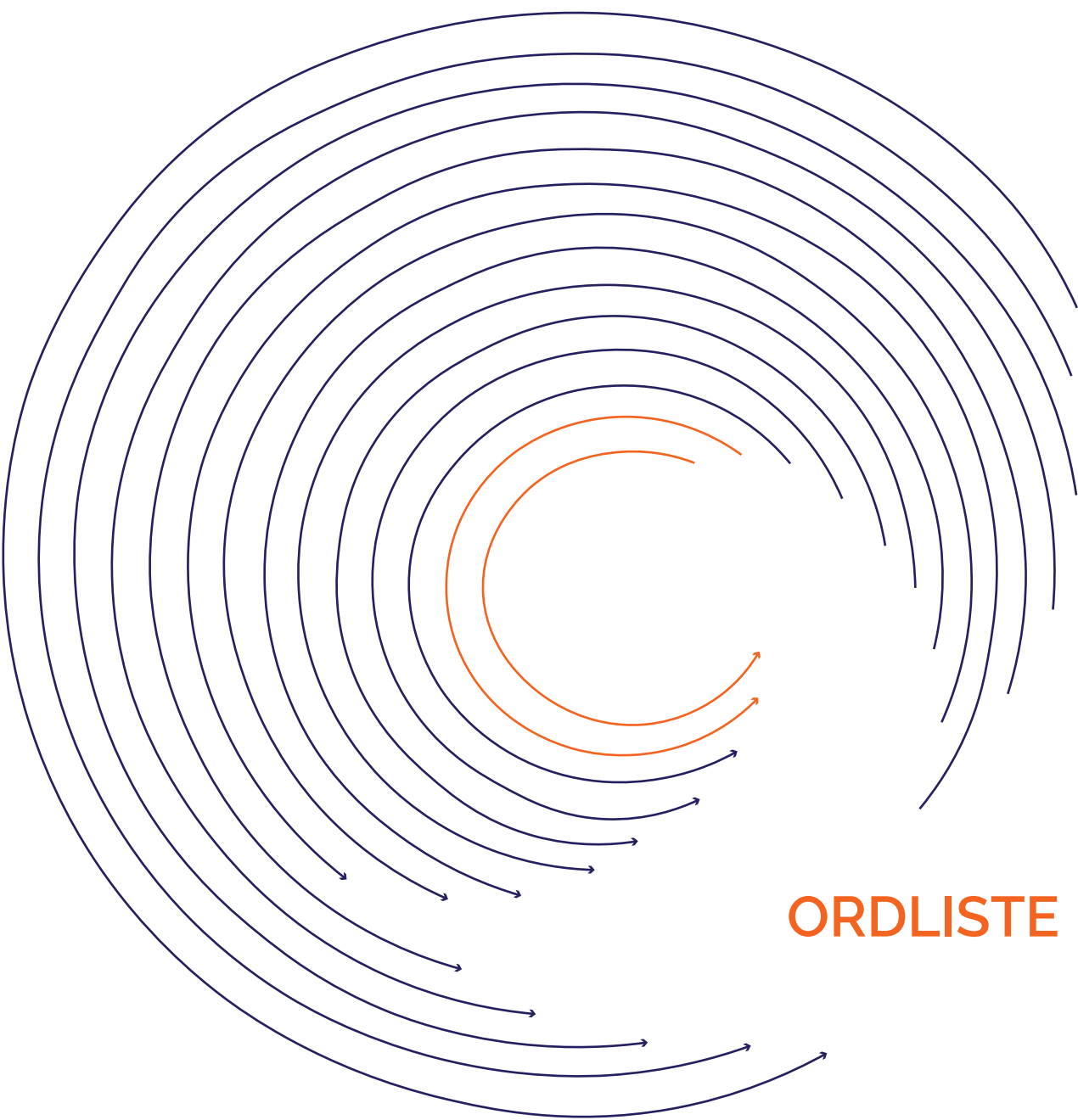
²⁹ Permanent Bureau of the HCCH, *Practical Handbook on the Operation of the Evidence Convention*, 3rd ed., The Hague, 2016. Se også ordlisten.

FORKORTELSER

ADSL	Asymmetric Digital Subscriber Line
AES	Advanced Encryption Standard
AIR	All India Reporter (Indien)
ATR	Australasian Tax Reports (Australien)
Bankr. E.D.N.Y.	U.S. Bankruptcy Court for the Eastern District of New York (USA)
BCSC	Supreme Court of British Colombia (Canada)
C&R (Haagerkonferencen)	Conclusions & Recommendations (konklusioner og anbefalinger)
CCBE	Rådet for Advokatsamfund i Den Europæiske Union
CGAP	Council on General Affairs and Policy (Haagerkonferencen)
Codec	Coder-decoder
<i>Comput. Netw.</i>	<i>Computernet</i>
D. Conn.	U.S. District Court for the District of Connecticut (USA)
D.D.C.	U.S. District Court for the District of Colombia (USA)
EC	Europa-Kommissionen
EU	Den Europæiske Union.
EWHC (Ch)	High Court of England and Wales (Chancery Division) (Det Forenede Kongerige)
EWHC (QB)	High Court of England and Wales (Queen's Bench Division) (Det Forenede Kongerige)
FCA	Federal Court of Australia
FCR	Federal Court Reports (Australien)
Fed. R. Civ. P.	Federal Rules on Civil Procedure (USA)
Fed. R. Evid. Serv.	Federal Rules of Evidence Service (USA)
HD	High Definition
HKEC	Hong Kong Electronic Citation (Folkerepublikken Kina)
HKLRD	Hong Kong Law Reports and Digest (Folkerepublikken Kina)
Hong Kong SAR	Folkerepublikken Kinas Særlige Administrative Område Hongkong
IberRed	Ibero-American Network for International Legal Cooperation
IBA	International Bar Association (IBA)
ID	Identitetsbevis
IP	Internetprotokol
ISDN	Integrated Services Digital Network
ITU-T	Den Internationale Telekommunikationsunion
LawAsia	Law Association for Asia and the Pacific
Macao SAR	Folkerepublikken Kinas Særlige Administrative Område Macao
MCU	Multi-point Control Unit (MCU)

ONSC	Supreme Court of Ontario (Canada)
ONCJ	Ontario Court of Justice (Canada)
Res/D/N/DC	Reservations/Declarations/Notifications/Depository Communications
SC	Special Commission (Haagerkonferencen)
SIP	Session Initiation Protocol
SD	Standarddefinition
S.D.N.Y.	U.S. District Court for the Southern District of New York (USA)
USA	Amerikas Forenede Stater
W.D. Tenn.	U.S. District Court for the Western District of Tennessee (USA)
WXGA	Wide Extended Graphics Array

ORDLISTE

Central myndighed

Den myndighed, som en kontraherende stat har udpeget i henhold til artikel 2, stk. 1.

Kapitel I

Konventionens bestemmelser vedrørende retsanmodninger. Kapitel I omfatter konventionens artikel 1-14.

Kapitel II

Konventionens bestemmelser vedrørende bevisoptagelse ved konsulære repræsentanter eller særligt udpegede personer (commissioners). Kapitel II omfatter konventionens artikel 15-22. I henhold til konventionens artikel 33 kan en kontraherende stat helt eller delvis udelukke anvendelsen af kapitel II. De erklæringer eller forbehold, som en bestemt kontraherende stat har afgivet, kan ses i **statustabellen** for konventionen om bevisoptagelse, i kolonnen "Res/D/N/DC".

Civile eller kommercielle spørgsmål

Et udtryk, der bruges til at afgrænse konventionens materielle anvendelsesområde. Udtrykket "civile eller kommercielle spørgsmål" fortolkes *liberalt* og *selvstændigt* og anvendes konsekvent på tværs af konventionen om bevisoptagelse og konventionen om forkyndelse.

Codec

En codec (forkortelse af "coder-decoder") er en anordning, der komprimerer audio- og videosignaler på ét sted til et digitalt signal, der transmitteres til et andet sted, inden det igen konverteres tilbage til et læsbart audio- og videoformat³⁰.

Commissioner (særligt udpeget person)

I forbindelse med kapitel II er det en person, der medvirker til bevisoptagelse (se navnlig artikel 17).

Conclusions & Recommendations (eller "C&R")

Konklusioner og anbefalinger fra Haagerkonferencens forskellige møder. I denne vejledning er de fleste henvisninger til konklusioner og anbefalinger (C&R) fra Haagerkonventionens Special Commission vedrørende den praktiske gennemførelse af konventionen om bevisoptagelse sammen med året for det relevante møde ("C&R fra 2014 SC" henviser f.eks. til de konklusioner og anbefalinger, der blev vedtaget på Special Commissions møde i 2014). Alle relevante konklusioner og anbefalinger, der er vedtaget af Special Commission, er anført i **bilag VI** og findes også i Evidence Section på Haagerkonferencens websted: < www.hcch.net >. Der henvises også til C&R fra andre møder under Haagerkonferencen, f.eks. det årlige møde i Council on General Affairs and Policy.

³⁰ M. Dunn og R. Norwick (op. cit., fodnote 20), s. 2, M. E. Gruen og C. R. Williams (op. cit., fodnote 14), s. 5.

Konsulær repræsentant

I forbindelse med kapitel II bruges udtrykket "konsulær repræsentant" for konsulære og diplomatiske repræsentanter.

Konsulatagent

I forbindelse med kapitel II er det en person, der medvirker til bevisoptagelse (se navnlig artikel 15 og 16). For overskuelighedens skyld bruges udtrykket "konsulær repræsentant" i denne vejledning for konsulære og diplomatiske repræsentanter.

Landeprofil

Et svar på *landespørgeskemaet*, som blev rundsendt af Det Permanente Bureau til kontraherende stater i 2017, og som er udformet med henblik på at supplere de mere generelle oplysninger i denne vejledning. Hver enkelt landeprofil og en samling af alle svar ("Synopsis of Responses") kan findes via Evidence Section på Haagerkonferencens websted: < www.hcch.net >. Henvisninger til "spg." i denne vejledning henviser til spørgsmålene i *landespørgeskemaet*.

Direkte bevisoptagelse

Proceduren for bevisoptagelse, hvorved myndigheden i den anmodende stat, hvor sagen verserer, foretager direkte vidne-/ekspertafhøring. Se også: "*Indirekte bevisoptagelse*". *Sondringen mellem direkte og indirekte bevisoptagelse er omhandlet i A1.2, og forklarende diagrammer findes i bilag II.*

EU's forordning om bevisoptagelse

En forordning om samarbejde mellem EU's medlemsstater (med undtagelse af Danmark)³¹ om bevisoptagelse på det civil- og handelsretlige område. Den fulde titel på forordningen om bevisoptagelse er: *Rådets forordning (EF) nr. 1206/2001 af 28. maj 2001 om samarbejde mellem medlemsstaternes retter om bevisoptagelse på det civil- og handelsretlige område*³².

Konventionen om bevisoptagelsen (eller konventionen)

En international traktat, der er udviklet og vedtaget inden for rammerne af Haagerkonferencen, hvis fulde titel er *Haagerkonventionen af 18. marts 1970 om bevisoptagelse i udlandet i sager om civile eller kommercielle spørgsmål*. Konventionens tekst findes i **bilag V** og findes også i Evidence Section på Haagerkonferencens websted: < www.hcch.net >.

Evidence Handbook

En publikation udgivet af Haagerkonferencen, hvis fulde titel er *Practical Handbook on the Operation of the Evidence Convention* (praktisk håndbog om anvendelsen af konventionen om bevisoptagelse).

³¹ Det Forenede Kongerige er stadig bundet af forordningen om bevisoptagelse indtil den 31. december 2020 i henhold til udtrædelsesaftalen mellem Det Forenede Kongerige og Den Europæiske, som trådte i kraft den 1. februar 2020.

³² Forordningens fulde tekst findes i EUR-Lex-databasen, som findes online på adressen: < <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/da/ALL/?uri=CELEX:32001R1206> > [senest besøgt den 4.3.2020].

I Evidence Handbook kan der findes detaljerede forklaringer af de forskellige aspekter af den generelle anvendelse af konventionen om bevisoptagelse og autoritative kommentarer til de vigtigste problemer fra praksis. Denne vejledningen bør derfor betragtes som et supplement til Evidence Handbook. Medmindre andet er anført, er henvisninger i denne vejledning til "Evidence Handbook" til den tredje udgave af håndbogen, som blev udgivet i 2016. Oplysninger om køb af håndbogen findes i Evidence Section på Haagerkonferencens websted: < www.hcch.net >.

Evidence Section

Et afsnit på Haagerkonferencens websted, der specifikt vedrører konventionen om bevisoptagelse. Der er adgang til Evidence Section via et link på startsiden for Haagerkonferencens websted < www.hcch.net >.

Forklarende rapport

En rapport udarbejdet af Philip W. Amram, som beskriver baggrunden for og det indledende arbejde med konventionen om bevisoptagelse, og som indeholder bemærkninger til hver enkelt artikel. Den forklarende rapport er gengivet i sin helhed i bilag 3 til **Evidence Handbook** og findes også i Evidence Section på Haagerkonferencens websted: < www.hcch.net >. Den forklarende rapport blev oprindeligt offentliggjort i *Actes et documents de la Onzième session (Proceedings of the Eleventh Session) (1968)*, Tome IV, *Obtention des preuves à l'étranger* (s. 202-216).

Handshake-projektet

Et projekt, der blev gennemført i perioden 2014-2017 af ekspertgruppen vedrørende videokonferencer under Rådets Gruppe vedrørende E-lovgivning (e-justice), hvis fulde navn var *Fleraspektinitiativet til forbedring af grænseoverskridende videokonferencer*³³. Formålet med projektet var "at fremme den praktiske anvendelse af og udveksle bedste praksis og ekspertise vedrørende de organisatoriske, tekniske og juridiske aspekter af grænseoverskridende videokonferencer med henblik på at bidrage til at forbedre den overordnede funktion af e-justicesystemerne i medlemsstaterne og på europæisk plan"³⁴.

Resultaterne og anbefalingerne fra projektet blev anvendt ved udarbejdelsen af denne vejledning, især med hensyn til de praktiske og tekniske aspekter. Dette skyldtes i høj grad de omfattende praktiske test af videoforbindelser, der blev udført mellem forskellige EU-medlemsstater.

Afhøring

I denne vejledning forstås udtrykket "afhøring" enhver form for undersøgelse af et vidne, fra hvem der optages bevis, uanset om det sker som led i en sag ved retten eller foregår uden for retten. Se også "Vidne", "Konsulær repræsentant" og "Særligt udpeget person".

³³ Dokumentationen og resultaterne af projektet (.zip-fil) "*Multi-aspect initiative to improve cross-border videoconferencing*" findes på: < https://beta.e-justice.europa.eu/69/EN/general_information > [senest besøgt den 4.3.2020].

³⁴ Handshake-projektet (op. cit., fodnote 15), s. 2.

Indirekte bevisoptagelse

Proceduren for bevisoptagelse, hvorved en myndighed i den anmodede stat, på hvis territorium vidnet/eksperten befinder sig, foretager vidne-/ekspertafhøring. Se også: "*Direkte bevisoptagelse. Sondringen mellem direkte og indirekte bevisoptagelse er omhandlet i A1.2, og forklarende diagrammer findes i bilag II.*"

Integrated Services Digital Network

En ISDN defineres af Den Internationale Telekommunikationsunion som en type "[net, der leverer eller understøtter en række forskellige telekommunikationstjenester], som leverer digitale forbindelser mellem brugernetgrænseflader"³⁵.

Den Internationale Telekommunikationsunions Telecommunication Standardization Sector (ITU-T)

En afdeling i Den Internationale Telekommunikationsunion, som er ansvarlig for at "[samle] eksperter fra hele verden med henblik på at udvikle internationale standarder, såkaldte ITU-T-anbefalinger, der definerer elementer i den globale infrastruktur af informations- og kommunikationsteknologier"³⁶.

IP-net

Et IP-net defineres af Den Internationale Telekommunikationsunion som en type "net, hvor IP bruges som protokollag"³⁷.

Retslig myndighed

Udtrykket "retslig myndighed" bruges i konventionen til at beskrive: a) den myndighed, der udsteder retsanmodninger (artikel 1, stk. 1), og b) den myndighed, som udfører en retsanmodning (artikel 9, stk. 1)).

Retsanmodning

I forbindelse med kapitel I bruges en retsanmodning til at anmode om bevisoptagelse eller udførelse af en anden retshandling. I denne vejledning henviser "retsanmodning" ("letter of request") også til en anmodning, der fremsættes i henhold til instrumenter, f.eks. Haagerkonventionen af 1. marts 1954 om civilproces) eller intern lovgivning om bevisoptagelse eller udførelse af en anden retshandling (kaldes ofte også "letters rogatory" og mindre hyppigt "rogatory commission").

³⁵ International Telecommunication Union, "I.112: Vocabulary of terms for ISDNs", 1993, s. 6, som findes online på: < <https://www.itu.int/rec/T-REC-I.112-199303-I> > [senest besøgt den 4.3.2020]. Se også fodnote 36 i denne vejledning for flere oplysninger om ITU-T.

³⁶ For flere oplysninger om ITU-T, se: < <https://www.itu.int/en/ITU-T/about/Pages/default.aspx> > [senest besøgt den 4.3.2020].

³⁷ International Telecommunication Union, "Y.1001: IP framework — A framework for convergence of telecommunications network and IP network technologies", 2000, s. 3, som findes online på: < <https://www.itu.int/rec/T-REC-Y.1001-200011-I> > [senest besøgt den 4.3.2020].

Model Form (modelformular)

Den standardformular til retsanmodninger, der anbefales af Special Commission. Udgaver af denne modelformular, som kan udfyldes, findes på både engelsk og fransk i Evidence Section på Haagerkonferencens websted: < www.hcch.net >. En kopi af modelformularen med instruktioner i udfyldelse findes også i bilag 4 til Evidence Handbook.

Practical information chart (praktisk informationsoversigt)

En oversigt vedrørende en bestemt kontraherende stat, som findes i Evidence Section på Haagerkonferencens websted (< www.hcch.net >) under "Central and other Authorities", og som indeholder oplysninger om den pågældende kontraherende stats praktiske gennemførelse af konventionen.

Anmodet myndighed

I forbindelse med kapitel I den myndighed, der udfører retsanmodningen. I henhold til konventionen er en anmodet myndighed en retslig myndighed i den anmodede stat, som har kompetence til at udføre retsanmodninger i henhold til dens interne lovgivning.

Anmodet stat

I forbindelse med kapitel I den kontraherende stat, som en retsanmodning rettes til.

Anmodende myndighed

I forbindelse med kapitel I den myndighed, der udsteder en retsanmodning. I henhold til konventionen er den anmodende myndighed en retslig myndighed i den anmodende stat, som har kompetence til at udstede retsanmodninger i henhold til dens interne lovgivning.

Anmodende stat

I forbindelse med kapitel I den kontraherende stat, hvorfra en retsanmodning udstedes.

Responderende stat

En kontraherende stat i konventionen, som har indgivet svar på *landespørgeskemaet*, der blev rundsendt af Det Permanente Bureau i 2017. Hvert enkelt svar ("Landeprofil") og en samling af alle svar ("Synopsis of Responses") kan findes via Evidence Section på Haagerkonferencens websted: < www.hcch.net >.

Udsenderstat

I denne vejledning anvendes dette udtryk alene i den forstand, der er fastsat i *Wienerkonventionen af 1963 om konsulære forbindelser* (herefter "Wienerkonventionen om konsulære forbindelser"), og henviser til den stat, der udsender en diplomatisk eller konsulær repræsentant, som skal varetage dens interesser i udlandet.

Special Commission (eller "SC")

Special Commissions nedsættes af Haagerkonferencen og indkaldes af dens generalsekretær til at

udvikle og forhandle nye Haagerkonventioner eller revidere den praktiske gennemførelse af eksisterende Haagerkonventioner. I denne vejledning henviser "Special Commission" (eller "SC") til den Special Commission, der regelmæssigt mødes for at undersøge den praktiske gennemførelse af konventionen om bevisoptagelse.

Udførelsesstat

I forbindelse med kapitel II den kontraherende stat, på hvis territorium bevis optages.

Oprindelsesstat

I forbindelse med kapitel II den kontraherende stat, på hvis territorium en retssag indledes, og til støtte for hvilken bevis optages. Hvis bevis optages af en konsulær repræsentant, er oprindelsesstaten også den stat, som den konsulære repræsentant repræsenterer. *Se også: "Udsenderstat".*

Statustabel

Det Permanente Bureau fører en opdateret liste over kontraherende stater baseret på oplysninger fra depositaren. Statustabellen findes i Evidence Section på Haagerkonferencens websted (< www.hcch.net >), sammen med en forklaring af, hvordan den læses og fortolkes.

Statustabellen indeholder vigtige oplysninger om hver kontraherende stat, herunder:

- a) datoen for konventionens ikrafttræden for den pågældende kontraherende stat
- b) den metode, hvormed parten tilsluttede sig konventionen (f.eks. underskrift/ratificering, tiltrædelse eller succession)
- c) for kontraherende stater, der har tilsluttet sig ved tiltrædelse, om tiltrædelsen er blevet accepteret af andre kontraherende stater
- d) eventuelle udvidelser af konventionens anvendelse
- e) de myndigheder, parten har udpeget under konventionen (f.eks. centrale myndigheder), og
- f) eventuelle forbehold, meddelelser eller andre erklæringer, parten har fremsat i henhold til konventionen.

Se Evidence Handbook for flere oplysninger om ovennævnte aspekter³⁸.

Videoforbindelsesteknologi (også kaldet videokonferenceteknologi)

Teknologi, der giver to eller flere steder mulighed for at interagere samtidig ved hjælp af tovejs video- og audiotransmission. I denne vejledning omfatter udtrykket "videoforbindelse" de forskellige teknologier, der anvendes for at gennemføre videokonferencer, fjernmøde eller andre former for videotilstedeværelse.

³⁸ Op. cit., fodnote 29.

Flere oplysninger om udtrykket "videoforbindelse" kan findes ovenfor i afsnittet "**Hvad er videoforbindelse?**".

Videokonference-bridge (også kaldet en multi-point control unit (MCU) eller "gateway")

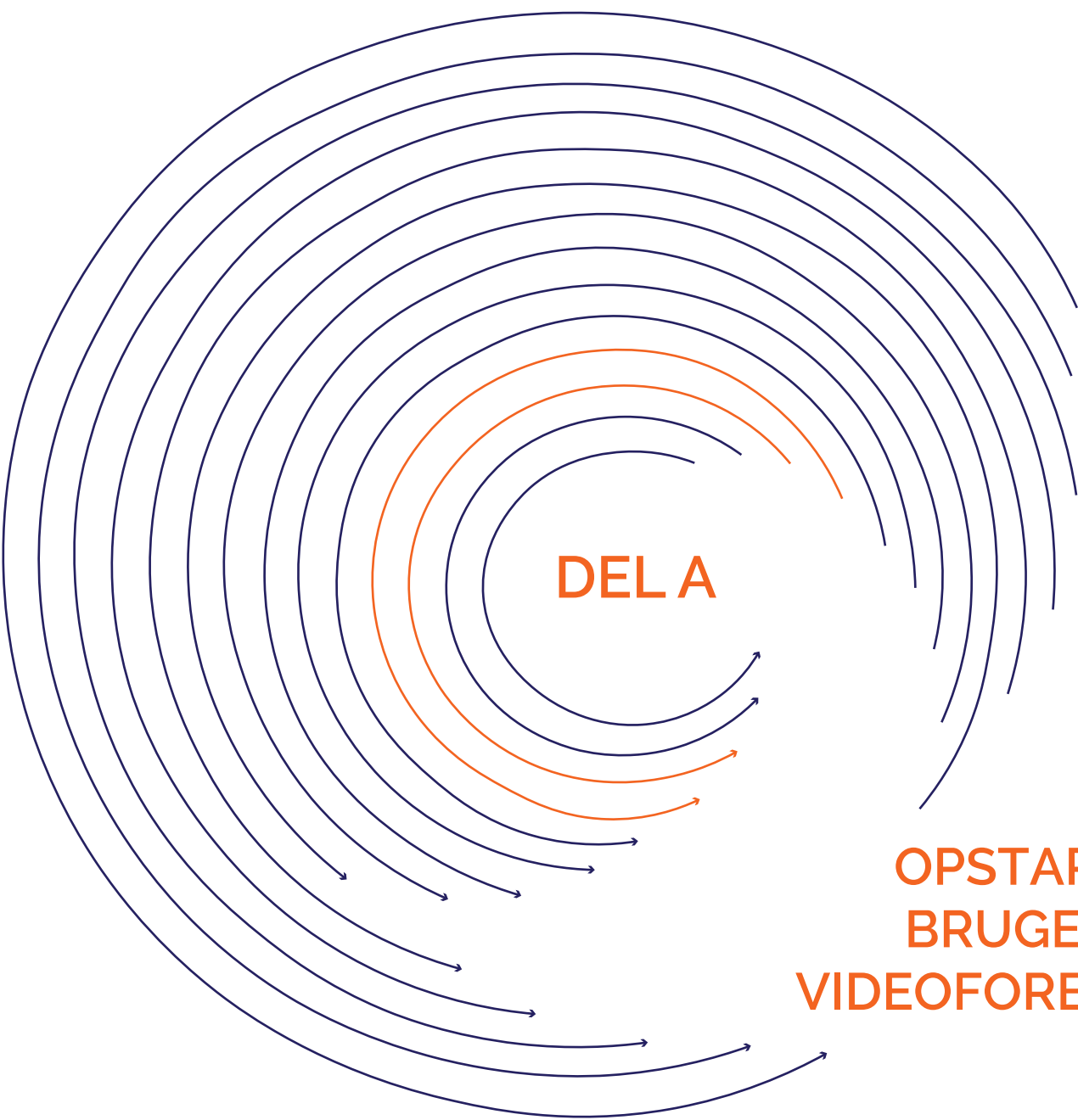
En kombination af software og hardware, der skaber et virtuelt mødelokale og danner en "bridge" ("bro") ved at forbinde lokaliteterne og udføre de nødvendige konverteringer (f.eks. konvertering af netsignalet, codec-protokoller eller audio-/videodefinitionen).

Se også **C2** for flere oplysninger om udtrykket "videoconferencing bridge".

Vidne

I forbindelse med denne vejledning omfatter udtrykket "vidne" både sagens parter og tredjemand, som skal afgive forklaring.

DELA

OPSTART AF
BRUGEN AF
VIDEOFORBINDELSE

- A1 INDLEDENDE OVERVEJELSER
- A2 BRUGEN AF VIDEOFORBINDELSE EFTER KAPITEL I
- A3 BRUGEN AF VIDEOFORBINDELSE EFTER KAPITEL II

A1 INDLEDENDE OVERVEJELSER

22. Som nævnt i indledningen henvises der ikke specifikt til moderne teknologier, f.eks. videoforbindelse, i konventionen om bevisoptagelse, men det har længe været anerkendt, at brugen af teknologi til at støtte den effektive gennemførelse af konvention tillades og faktisk tilskyndes.³⁹ Brugen af videoforbindelse er tilladt ved udførelsen af en retsanmodning efter konventionens kapitel I og udførelsen af en anmodning efter konventionens kapitel II. Videoforbindelse kan navnlig anvendes til:

- at gøre det lettere for sagens parter, deres repræsentanter og juridiske medarbejdere at være til stede og/eller deltage ved bevisoptagelsen eller
- at lette den faktiske bevisoptagelse (både direkte og indirekte bevisoptagelse).

*En mere detaljeret forklaring af de forskellige måder, hvorpå videoforbindelse kan anvendes under hvert kapitel i konventionen, findes i **A2** (kapitel I) og **A3** (kapitel II) nedenfor.*

23. Det primære formål med en videoforbindelse bør altid være at sikre, at afhøringen kan foregå på en måde, der ligger så tæt som muligt på den måde, den ville foregå på, hvis den blev gennemført i en fysisk retssal.⁴⁰ For at opnå dette kan brugen af videoforbindelse i en bestemt sag derfor være underlagt retfærdighedshensyn⁴¹, som fastsættes af retten, samt praktiske og tekniske hensyn.
24. Retfærdighedshensyn kan kræve en vurdering af virkningen af videoforbindelse på vidnets troværdighed⁴², fordi den person, der foretager afhøringen, har ringere mulighed for at vurdere

³⁹ Se C&R nr. 4 fra 2003 SC, C&R nr. 55 fra 2009 SC og C&R nr. 20 fra 2014 SC.

⁴⁰ Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (op. cit., fodnote 16), s. 15 og 17, Federal Court of Australia (op. cit., fodnote 15), s. 9, N. Vilela Ferreira et al., *Council Regulation (EC) no 1206/2001: Article 17° and the video conferencing as a way of obtaining direct evidence in civil and commercial matters*, Lissabon, Centre for Judicial Studies (*Centro de Estudos Judiciários*), 2010, s. 14.

⁴¹ Hensynet til retssikkerheden er et grundlæggende princip for domstolene, når de skal afgøre, om brugen af videoforbindelse til bevisoptagelse skal være tilladt. Domstolene i Det Forenede Kongerige har f.eks. fastslået, at videoforbindelse kan hjælpe med at nå det "overordnede mål" for den civile retspleje gennem foranstaltninger til at opnå retfærdighed. Se f.eks. High Court of Justice Queens Bench Division i *Rowland v. Bock* [2002] EWHC 692 (QB).

⁴² Det omfang, hvori en vurdering af vidnets troværdighed kan påvirkes af videoforbindelse, fremgår ikke af retspraksis. Det bør stadig overvejes af domstolene og alle, der ønsker at anvende teknologien. Domstolene i en række stater har vurderet, at videoforbindelse ikke har en betydelig indvirkning på vurderingen af troværdighed. Se f.eks. *In re Rand International Leisure Products, LLC*, nr. 10-71497-ast, 2010 WL 2507634, ved *4 (Bankr. E.D.N.Y. 16.6.2010) (Bankruptcy Court Eastern District of New York, USA), som fandt, at videoforbindelsesteknologi kun havde en begrænset mærkbar virkning på muligheden for at observere et vidnes optræden og krydsforhøre, *Skyrun Light Industry (Hong Kong) Co Ltd v. Swift Resources Ltd* [2017] HKEC 1239 (Court of First Instance, Hong Kong SAR), hvor det bemærkes, at der kan være tale om en vis forringelse, men at der ikke i sig selv er noget uretfærdigt ved brugen af videoforbindelse ved afhøring af et vidne, og *State of Maharashtra v. Dr Praful B Desai* AIR 2003 SC 2053 (Supreme Court of India), som fandt, at troværdigheden kan vurderes tilstrækkeligt, hvis teknologien fungerer effektivt. Ikkekontraherende parter i konventionen om bevisoptagelse har indtaget en lignende holdning, herunder f.eks. Canada: Se f.eks. Supreme Court of British Columbia i *Slaughter v. Sluys* 2010 BCSC 1576 og Supreme Court of Ontario i *Chandra v. Canadian Broadcasting Corporation* 2016 ONSC 5385, *Paiva v. Corpening*

vidnets optræden, eller fordi den alvor, der følger af den fysiske tilstedeværelse i en retssal, er fraværende. Som nævnt ovenfor vil disse betænkeligheder muligvis blive imødegået eller mindsket med tiden takket være teknologiske fremskridt, øget brug af udstyr og dermed bedre kendskab til brugen heraf⁴³. Bevisværdien af selve vidnesbyrdet kan også vurderes at være mindre, hvis der anvendes en videoforbindelse, afhængigt af om de relevante strafferetlige bestemmelser (f.eks. vedrørende falsk forklaring eller foragt for retten) kan håndhæves fra det sted, hvor vidnet afgiver forklaring⁴⁴. Praktiske overvejelser kan omfatte organiseringen af adgangen til videoforbindelsesudstyr eller omkostningerne til leje og brug af videoforbindelsesudstyr. Tekniske overvejelser kan variere fra specifikke operationelle aspekter af forbindelsen, f.eks. sikring af tilstrækkelig båndbredde og korrekte netindstillinger, til den faktiske kvalitet af den video og lyd, der transmitteres.

25. Ingen af disse forhold kan dog overvejes isoleret. Vellykket anvendelse af videoforbindelse kræver en holistisk tilgang, som sikrer komplementaritet mellem de juridiske, praktiske og tekniske overvejelser.⁴⁵ Hvis det antages, at traditionelle domstolspraksisser og -procedurer kan anvendes på samme måde i sager, hvor der anvendes videoforbindelse, er det en grundlæggende undervurdering af teknologiens nuværende begrænsninger⁴⁶. Der skal ske tilpasninger, både større og mindre, "for at tage hensyn til de begrænsninger, der følger af den anvendte teknologi, og det ændrede miljø, der opstår med teknologien og den geografiske adskillelse af deltagerne"⁴⁷. De juridiske, praktiske og tekniske overvejelser behandles i dette lys i denne vejledning.

A1.1 Retsgrundlag

26. Indledningsvis skal det bemærkes, at der generelt er tre retsgrundlag for anmodninger om bevisoptagelse via videoforbindelse:
- intern lovgivning (se afsnit 27 ff.)
 - andre instrumenter (se afsnit 31 ff.)
 - konventionen om bevisoptagelse (se afsnit 34 ff.).

[2012] ONCJ 88 og *Davies v. Clarington* 2011 ONSC 4540. Indvirkningen af videoforbindelsesteknologi på vurderingen af et vidnes troværdighed er dog stadig et kontroversielt spørgsmål, og domstolene i andre stater har været mere forsigtige i deres vurdering. Se i denne henseende fodnote 55.

⁴³ Nogle kommentatorer har udtalt, at problemet med "begrænsede personlige interaktioner" vil blive afhjulpet, når brugere og deltagere "bliver mere vant til denne form for interaktion": M. Dunn og R. Norwick (op. cit., fodnote 20), s. 16-17, og N. Vilela Ferreira et al. (op. cit., fodnote 40), s. 17-18.

⁴⁴ M. Davies (op. cit., fodnote 15), s. 225. Se også A2.9 (kapitel I) og A3.8 (kapitel II).

⁴⁵ E. Rowden et al., *Gateways to Justice: Design and Operational Guidelines for Remote Participation in Court Proceedings*, University of Western Sydney, 2013, s. 6, 10 og 19. I denne rapport redegøres der for resultaterne og anbefalingerne fra et treårigt forskningsprojekt, der er gennemført af i Australien: "Gateways to Justice: improving video-mediated communication for justice participants". Projektet omfattede en grundig gennemgang af litteraturen og lovgivning, besøg på stedet samt semistrukturerede interview i kontrollerede miljøer for at for at vurdere forskellige faktorer og påvirkninger.

⁴⁶ Se Federal Court of Australia (op. cit., fodnote 15), s. 8.

⁴⁷ Ibid., s. 7, afsnit 3.15.

a. Brugen af videoforbindelse i henhold til intern lovgivning

- 1 I medfør af artikel 27 er konventionen ikke til hinder for, at bevisoptagelse via videoforbindelse udføres på lempeligere betingelser i kraft af intern lovgivning.
- 2 Myndighederne bør først kontrollere, om bevisoptagelse via videoforbindelse er tilladt i henhold til den interne lovgivning på det sted, hvor sagen verserer.
- 3 Myndighederne bør dernæst kontrollere, at bevisoptagelse via videoforbindelse ikke er i strid med den interne lovgivning på det sted, hvorfra bevisoptagelse skal udføres, herunder eventuelle eksisterende "blokadelove" ⁴⁸ eller strafferetlige bestemmelser.

Se *landeprofilen* for den relevante kontraherende stat.

27. Blandt de stater, der anvender videoforbindelse til grænseoverskridende vidneforklaringer, kan retsgrundlaget i den nationale lovgivning for sådan anvendelse variere. Nogle stater har ændret deres lovgivning, så bevisoptagelse via videoforbindelse kan udføres i nationale og/eller internationale sager. ⁴⁹ Andre stater har ikke vedtaget specifikke bestemmelser i denne

⁴⁸ Blokadelove forbyder indhentning og/eller formidling af bevismateriale uden forudgående tilladelse fra den kontraherende stat på det sted, hvor bevismaterialet befinder sig, og omfatter således bevisoptagelse gennem anordninger i henhold til konventionen om bevisoptagelse eller et andet gældende instrument. Sanktionerne for overtrædelse af disse bestemmelser varierer fra bøder til fængselsstraf. For en detaljeret redegørelse af brugen af blokadelove, se Evidence Handbook (op. cit., fodnote 29), afsnit 26 ff.

⁴⁹ Se f.eks. svar på del II, spg. (a) og (b), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12), fra Australien (herunder f.eks. *Evidence (Audio and Audio Visual Links) Act 1998* (NSW), som omhandler bevisoptagelse og indgivelse af indlæg ved brug af audio- og videoforbindelse under retssager i staten New South Wales), Brasilien (Resolution of the National Council of Justice nr. 105/2010 fastsætter regler for, hvordan afhøringer via videoforbindelse skal udføres og dokumenteres, Law 11.419/2006 om elektronisk retspleje, artikel 236, 385, 453, 461 og 937 i den nye civile retsplejelov indeholder bestemmelser om brugen af videokonferencer), Kina (Hong Kong SAR) (Order 39 og 70 i Rules of the High Court (Cap. 4A) og del VIII i Evidence Ordinance (Cap. 8) omhandler indhentning af vidneforklaring via et "live tv-link"), Tjekkiet (en ny ændring af den civile retsplejelov med nye specifikke regler om videoforbindelser forventes snart at blive vedtaget), Estland (§ 350, stk. 2, i den civile retsplejelov), Finland (retsplejeloven 4/1734 indeholder bestemmelser om bevisoptagelse via videoforbindelse i nationale sager), Tyskland (§ 128a i den civile retsplejelov vedrørende afhøring af parter, vidner og eksperter ved hjælp af video- og lydtransmission), Ungarn (lov III i den civile retsplejelov og justitsministerens dekret nr. 3/2016 (II.22) om anvendelsen af interne telekommunikationsnet i civile sager ved prøvelse og afhøring af personer), Israel (i henhold til artikel 13 i Evidence Ordinance 1971 kan en domstol bestemme, at vidneafhøring kan udføres uden for Israel af hensyn til retfærdighed), Korea (Republikken) (artikel 327-2, 339-3, 340 og 341 i *Civil Procedure Act* og artikel 95-2 og 103-2 i *Enforcement Rule of the Civil Procedure Act*, som tillader bevisoptagelse via videoforbindelse, hvis en domstol anser det for hensigtsmæssigt, og *Act on Special Cases Concerning Video Trials* (lov nr. 5004 af 6.12.1995)), Letland (artikel 703 i *Civil Procedure Law* og de interne regler udstedt af justitsministeriet nr. 1-2/14 om reservation af og procedurerne for anvendelse af videokonferenceudstyr i retssager omhandler bevisoptagelse via videoforbindelse og bestemmelserne vedrørende tolkning og identifikation af de involverede personer), Polen (artikel 235-2, 1131-6 og 1135(2)-4 i den civile retsplejelov, justitsministerens bekendtgørelse om anordninger og tekniske hjælpemidler til ekstern bevisoptagelse i civile retssager og justitsministerens bekendtgørelse om

henseende, men tillader f.eks. bevisoptagelse via videoforbindelse i henhold til de almindelige regler bevisoptagelse eller anden national lovgivning, selv om det primært tillades i nationale sager⁵⁰.

28. En kontraherende stat har vedtaget lovgivning, som tillader direkte bevisoptagelse via videoforbindelse efter kapitel I i konventionen om bevisoptagelse, da den finder, at konventionen ikke giver mulighed for dette.⁵¹

For flere oplysninger om sondringen mellem direkte og indirekte bevisoptagelse, se **A1.2** og **bilag II**.

29. Selv om videoforbindelse anvendes oftere og oftere i retssager i hele verden, kan den kontraherende stat, på hvis område vidnet befinder sig, have betænkeligheder med hensyn til dens suverænitæt, da forklaringen reelt afgives på dens område, men i forbindelse med en udenlandsk retssag⁵². Den berørte kontraherende stats tilladelse kræves derfor i visse tilfælde, inden afhøringen via videoforbindelse kan udføres, en proces, der kan fremmes gennem anvendelse af traktater om retligt samarbejde⁵³. Nogle kontraherende stater har imidlertid ingen indvendinger mod brugen af videoforbindelse ved afhøring af vidner på deres område og anser det for at være tilladt i henhold til konventionens artikel 27⁵⁴.
30. Uanset om der kræves tilladelse, kan der være yderligere begrænsninger specifikt for brugen af videoforbindelse, og det er derfor vigtigt at tage relevant lovgivning og retspraksis,

retssager omfattet af anvendelsesområdet for internationale civile og strafferetlige sager i internationale forbindelser), Portugal (artikel 456, 486, 502 og 520 i den civile retsplejelov omhandler bevisoptagelse via videokonference fra eksperter, vidner og parter), Singapore (section 4(1) i *Evidence (Civil Proceedings in Other Jurisdictions) Act*, Chapter 98, Revised Laws of Singapore, tillader, at High Court efter eget skøn afsiger kendelse om bevisoptagelse i Singapore, herunder anvendelse af videoforbindelse), Slovenien (artikel 114a i den civile retsplejelov omhandler bevisoptagelse via videokonference, hvis parterne er enige herom), USA (28 U.S. Code § 1782(a) bestemmer, at en amerikansk distriktsdomstol kan beordre et vidne til at afgive forklaring i en udenlandsk retssag, selv om en amerikansk domstol næppe vil tvinge et vidne til at give direkte vidneforklaring for en udenlandsk domstol via videoforbindelse; denne bestemmelse er ikke til hinder for, at en vidne, der befinder sig i USA, frivilligt afgiver direkte forklaring via videoforbindelse for en udenlandsk domstol (se 28 U.S. Code § 1782(b)). Se Synopsis of Responses (op. cit., fodnote 4), del II, spg. (a), for flere oplysninger. Følgende stater har desuden vedtaget retsplejeregler, der omhandler brugen af videoforbindelse i både nationale og internationale sager: Argentina (Acordada 20/13 af 2.7.2013 — docket No 2267/13, Supreme Court, som tillader anvendelse af videoforbindelse, hvis et vidne eller et ekspertvidne ikke har mulighed for at deltage i en retssag, og fastsætter regler for brugen af videoforbindelse) og Uruguay (Acordada 7784 af 10.12.2013, Supreme Court, anerkender betydningen af brugen af videoforbindelse og fastsætter specifikke regler for, hvordan sådan bevisoptagelse udføres).

⁵⁰ Se f.eks. svar fra Bulgarien, Kina (Macao SAR), Kroatien, Norge og Venezuela på del II, spg. (a) og (b), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

⁵¹ Frankrig (dekret nr. 2017-892 af 6.5.2017 indfører mulighed for direkte at udføre retsanmodninger efter kapitel I i konventionen om bevisoptagelse via videoforbindelse, såfremt visse betingelser er opfyldt).

⁵² Se også afsnit 66 i denne vejledning.

⁵³ Selv når videoforbindelse ikke bruges under en afhøring, skal den berørte stat i nogle tilfælde imidlertid stadig give tilladelse, som det f.eks. er tilfældet efter kapitel II i konventionen om bevisoptagelse (se **A3.2**).

⁵⁴ Se f.eks. svar på del II, spg. (a), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12), svar fra USA (28 U.S. Code § 1782(b), se fodnote 49 ovenfor) og Det Forenede Kongerige (*Evidence (Proceedings in Other Jurisdictions) Act 1975*, Sections 1 og 2 vedrørende en ansøgning om bistand, herunder afhøring af vidne, sammenholdt med Civil Procedure Rule 32.3, som tillader brug af videoforbindelse)).

bekendtgørelser eller protokoller, der gælder for de berørte kontraherende stater, i betragtning.⁵⁵ Der kan f.eks. kræves en domstolskendelse for at anvende videoforbindelse ved bevisoptagelse.⁵⁶ For nogle kontraherende stater kræver brugen af videoforbindelse gensidigt samtykke fra sagens parter.⁵⁷

⁵⁵ Med hensyn til fordelene ved teknologien varierer de forskellige tilgange til brugen af videoforbindelse betydeligt mellem de kontraherende stater (og nogle gange endda mellem den samme kontraherende stats jurisdiktioner). I f.eks. Kina (Hong Kong SAR) har Court of Appeal i *Raj Kumar Mahajan v. HCL Technologies (Hong Kong) Ltd* 5 HKLRD 119 erklæret, at bevisoptagelse via videoforbindelse er "en undtagelse til reglen". I USA tillader Fed. R. Civ. P. 43(a) live-optagelse af vidneforklaringer i åbne retsmøder via videoforbindelse, hvis der foreligger en "god begrundelse under særlige omstændigheder" i nationale retssager. Amerikanske domstole har vurderet, at denne standard er blevet opfyldt i en række forskellige tilfælde. Se f.eks. District Court of Tennessee i *DynaSteel Corp. v. Durr Systems, Inc.*, No. 2:08-cv-02091-V, 2009 WL 10664458, ved *1 (W.D. Tenn. 26.6.2009) (som fandt, at der forelå en "god begrundelse", da domstolen i en retssag uden nævningeting ikke havde kompetence til at indkalde vidnet fra den ikkekontraherende stat), distriktsdomstolen i District of Columbia i *U.S. v. Philip Morris USA, Inc.*, No. CIV.A. 99-2496 (GK), 2004 WL 3253681, ved *1 (D.D.C. 30.8.2004) (som tillod videoforbindelse på grund af logistiske vanskeligheder ved at transportere vidnerne og deres advokater fra Australien til USA), District Court of Connecticut *Sawant v. Ramsey*, No. 3:07-cv-980 (VLB), 2012 WL 1605450, i *3 (D. Conn. 8.5.2012) (som fandt, at vidnets manglende mulighed for at rejse af helbredsmæssige årsager udgjorde en "god begrundelse" og "særlige omstændigheder"). Vidneafhøring via videoforbindelse tillades desuden ofte kun, hvis der gives hensigtsmæssige retsgarantier. Dette omfatter f.eks., at både retten og begge parter advokater har mulighed for at udspørge og forhøre vidnet via videoforbindelse, og at en kvalificeret embedsmand tager vedkommende i ed. Se f.eks. *DynaSteel Corporation v. Durr Systems, Inc. og Sawant v. Ramsey* (op. cit.), *In re Rand International Leisure Products, LLC*, (op. cit., fodnote 42) (som gør brug af bevisoptagelse via videoforbindelse betinget af opfyldelsen af en række praktiske og tekniske krav). Dette adskiller sig fra et frivilligt vidneudsagn via videoforbindelse til brug i udenlandske retssager, såfremt et sådant vidneudsagn er afgivet uden for retten. Sådanne udsagn er tilladt og er ikke i strid med amerikansk lovgivning. De kan derfor tilrettelægges privat af udenlandske myndigheder og det frivillige vidne i USA (se Office of International Judicial Assistance of the U.S. Department of Justice, *OIA Evidence and Service Guidance* (11.6.2018), som findes online på adressen: < <https://www.justice.gov/civil/evidence-requests> > [senest besøgt den 4.3.2020]. Australiske domstole har anlagt to divergerende tilgange i forbindelse med tilladelse til brug af videoforbindelse til bevisoptagelse og tillader i sidste ende "hvad der bedst tjener retsforvaltningen ...[og samtidig]...sikrer retfærdighed mellem parterne": *Kirby v. Centro Properties* [2012] FCA 60. Den første tilgang følger af det forhold, at mange domme har godkendt brugen af videoforbindelsesteknologi på grund af dens bekvemmelighed, og betyder, at videoforbindelse tillades, medmindre særlige omstændigheder taler imod det. I *Tetra Pak Marketing Pty Ltd v. Musashi Pty Ltd* [2000] FCA 1261, fik et ekspertvidne, som fremlagde videnskabeligt og eventuelt kontroversielt bevismateriale, tilladelse til at give møde via videoforbindelse, fordi retten fandt, at videoforbindelse burde tillades, da der ikke forelå betydelige indvendinger mod dens anvendelse i en bestemt sag". I modsætning dertil er der i andre sager benyttet en mere forsigtig tilgang, hvor ansøgeren blev pålagt aktivt at godtgøre, at der forelå en god begrundelse for anvendelsen af en videoforbindelse. I *Campaign Master (UK) v. Forty Two International Pty Ltd* (No. 3) (2009) 181 FCR 152, afviste retten at tillade anvendelse af videoforbindelse, fordi vidnet ikke havde nogen grund til ikke at give fremmøde, og beviserne var et centralt spørgsmål. Tilladelse blev også afvist i *Stuke v. ROST Capital Group Pty Ltd* [2012] FCA 1097, fordi vidneforklaringen var meget kontroversiel, og tolkning var påkrævet. De retlige begrænsninger for brugen af videoforbindelse kan også udvides til at udelukke brugen af videoforbindelse, hvis de disponible faciliteter ikke opfylder de fastsatte tekniske specifikationer: se f.eks. Australien, *Evidence (Miscellaneous Provisions) Act 1958* (Vic) s 42G, som fastsætter de tekniske mindstekrav, der skal opfyldes, inden en domstol kan pålægge et vidne at afgive forklaring via videoforbindelse. Flere oplysninger om tekniske og sikkerhedsmæssige aspekter kan findes i **del C**.

⁵⁶ Se Synopsis of Responses (op. cit., fodnote 4), del II, spg. (a) og (b).

⁵⁷ Ibid., del IV, spg. (e): Kun få responderende stater har oplyst, at de kræver parternes samtykke til at bruge videoforbindelse til bevisoptagelse.

b. Brugen af videoforbindelse i henhold til andre instrumenter

- 4 Da konventionen ikke griber ind i andre instrumenter (artikel 32), bør myndighederne kontrollere, om andre bilaterale eller multilaterale instrumenter kan finde anvendelse i en specifik sag.

Se *landeprofilen* og/eller *informationsoversigten* for den relevante kontraherende stat.

31. En række instrumenter på bilateralt, regionalt og multilateralt plan indeholder udtrykkelige bestemmelser om anvendelse af videoforbindelse ved bevisoptagelse i forbindelse med retligt samarbejde (dvs. hvor myndighederne på det sted, hvor sagen føres, anmoder myndighederne på det sted, hvor vidnet befinder sig, om hjælp til at indhente det pågældende bevismateriale).
32. Vigtige eksempler på sådanne instrumenter omfatter:
 - *Rådets forordning (EF) nr. 1206/2001 af 28. maj 2001 om samarbejde mellem medlemsstaternes retter om bevisoptagelse på det civil- og handelsretlige område* (EU's forordning om bevisoptagelse)⁵⁸.
 - *2010 Ibero-American Convention on the Use of Videoconferencing in International Co-operation between Judicial Systems og den tilhørende 2010 Additional Protocol relating to Costs, the Use of Languages and Transmission of Requests*⁵⁹,
 - *2008 Agreement between the Government of Australien and the Government of New Zealand on Trans-Tasman Court Proceedings and Regulatory Enforcement*.⁶⁰
33. I sådanne instrumenter anerkendes brugen af videoforbindelse typisk som et muligt middel til bevisoptagelse⁶¹ eller er beskrevet med mere bindende udtryk⁶². Som bemærket ovenfor skal det bemærkes, at konventionen om bevisoptagelse i henhold til dens artikel 32 ikke griber ind i

⁵⁸ Artikel 10, stk. 4, og artikel 17, stk. 4. EU's forordning om bevisoptagelse finder anvendelse på alle EU-medlemsstaterne bortset fra Danmark). Et andet europæisk eksempel på en henvisning til brugen af videoforbindelse ved bevisoptagelse, som dog har et mere begrænset anvendelsesområde, kan findes i f.eks.: *Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 861/2007 af 11. juli 2007 om indførelse af en europæisk småkravsprocedure*, artikel 9, stk. 1.

⁵⁹ artikel 3, stk. 1 (herefter "den iberøamerikanske konvention om brug af videokonferencer fra 2010"). På tidspunktet for udarbejdelsen af vejledningen fandt denne konvention og tillægsprotokollen hertil anvendelse mellem Costa Rica, Den Dominikanske Republik, Ecuador, Mexico, Panama, Paraguay og Spanien.

⁶⁰ Artikel 11 (herefter "den transtasmanske aftale fra 2008"), hvis fulde ordlyd findes online på adressen: < <http://www.austlii.edu.au/au/other/dfat/treaties/ATS/2013/32.html> > [senest besøgt den 4.3.2020]. Begge stater har vedtaget deres egen gennemførelseslovgivning: *Trans-Tasman Proceedings Act 2010* (Cth) (Australien) og *Trans-Tasman Proceedings Act 2010* (New Zealand).

⁶¹ Se f.eks. artikel 3, stk. 1, i den iberøamerikanske konvention om brug af videokonferencer fra 2010 og artikel 11, stk. 1, i den transtasmanske aftale fra 2008.

⁶² Artikel 17, stk. 4, i EU's forordning om bevisoptagelse.

andre konventioner, der finder anvendelse mellem de kontraherende stater⁶³.

c. Brugen af videoforbindelse i henhold til konventionen om bevisoptagelse

- 5 Hverken ånden eller bogstavet i konventionen om bevisoptagelse udgør en hindring for anvendelsen af nye teknologier, og gennemførelsen af konventionen kan styrkes gennem deres anvendelse⁶⁴.
- 6 De kontraherende stater er fortsat uenige om, hvorvidt konventionen er obligatorisk (dvs. om konventionen finder anvendelse, når bevis skal optages i udlandet, både personligt og via videoforbindelse). Uanset denne uenighed har Special Commission anbefalet, at de kontraherende stater giver konventionen forrang, når der anmodes om bevisoptagelse i udlandet (princippet om "first resort")⁶⁵.
- 7 Anvendelsen af konventionen eller andre gældende traktater er generelt i overensstemmelse med bestemmelserne i blokadelove⁶⁶.

34. Bevisoptagelse i udlandet via videoforbindelse blev drøftet af Special Commission på dens møder i 2009 og 2014. Special Commission konkluderede, at videoforbindelse kan anvendes til at bistå ved bevisoptagelse i henhold til konventionen som anført i det følgende:

⁶³ Med hensyn til EU's forordning om bevisoptagelse, og som det bemærkes i Evidence Handbook (op. cit., fodnote 29), afsnit 435, "er forordningen strengt taget ikke omfattet af "give way"-reglen i artikel 32 i konventionen om bevisoptagelse. I henhold til EU-retten har forordningen imidlertid forrang for konventionen om bevisoptagelse i forbindelser mellem EU-medlemsstater, som er part heri [idet det bemærkes, at ikke alle EU-medlemsstater er parter i konventionen], men kun i sager, som forordningen finder anvendelse på (forordningens (artikel 21, stk. 1)."

⁶⁴ Se C&R nr. 4 fra 2003 SC. Se også f.eks. C&R nr. 55 fra 2009 SC og C&R nr. 20 fra 2014 SC.

⁶⁵ For en dybdegående drøftelse af dette princip og dets historie findes, se Evidence Handbook (op. cit., fodnote 29), afsnit 19-25.

⁶⁶ Se også fodnote 48 ovenfor. Nogle kontraherende stater har vedtaget blokadelove, som forhindrer bevisoptagelse i deres område til brug i udenlandske sager, hvis det ikke sker i henhold til konventionen om bevisoptagelse (eller en anden gældende traktat). Som et nyligt eksempel kan nævnes Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 | af 27. april 2016 | om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse), særlig artikel 48, som bestemmer, at "[e]nhver dom afsagt af en domstol eller ret og enhver afgørelse truffet af en administrativ myndighed i et tredjeland, der kræver, at en dataansvarlig eller en databehandler overfører eller videregiver personoplysninger, kan kun anerkendes eller håndhæves på nogen måde, hvis den bygger på en international aftale, såsom en traktat om gensidig retshjælp mellem det anmodende tredjeland og Unionen eller en medlemsstat [...]".

	Situation	Artikler i konventionen
Kapitel I	Tilstedeværelse og deltagelse ved udførelsen af retsanmodningen Når parterne i sagen, deres repræsentanter og/eller retsmedlemmerne fra den anmodende myndighed befinder sig i den anmodende stat og ønsker at være til stede via videoforbindelse under bevisoptagelsen og/eller deltage i afhøringen af vidnet Videoforbindelse etableret mellem: • sted i den anmodende stat (f.eks. hos den anmodende myndighed) og • sted, hvor retsanmodningen udføres (f.eks. retssalen i den anmodede stat). Kompetent myndighed i den anmodede stat (dvs. den anmodede myndighed) udfører afhøringen efter de metoder og den procedure, der er fastsat i den anmodede stats lovgivning, med forbehold af særlige metoder eller procedurer, som den anmodende myndighed har anmodet om⁶⁷. <i>For flere oplysninger om udførelsen af en retsanmodning, der involverer en videoforbindelse, se A2.1. For flere oplysninger om parternes, deres repræsentanternes og/eller retsmedlemmers tilstedeværelse (og eventuelt deltagelse) via videoforbindelse efter kapitel I, se A2.5.</i>	Kapitel I (artikel 7, 8 og 9)

⁶⁷ På mødet i 2014 i Special Commission on the practical operation of the HCCH Service, Evidence and Access to Justice Conventions drøftede man ikke specifikt direkte bevisoptagelse efter kapitel I i konventionen om bevisoptagelse, dvs. hvor den anmodende myndighed anmoder om, at afhøringen foretages af en dommer i den anmodende stat som en særlig procedure. Dette adskiller sig fra en dommer, der udfører afhøringen som en særligt udpeget person ("commissioner") efter kapitel II.

	Situation	Artikler i konventionen
Kapitel II	Bevis optaget af en konsulær repræsentant eller særligt udpeget person⁶⁸ Når den konsulære repræsentant, der repræsenterer oprindelsesstaten, udøver sine funktioner i udførelsesstaten, eller en særligt udpeget person anvender videoforbindelse til at optage bevis fra en person, der befinder sig i udførelsesstaten. Videoforbindelse etableret mellem: • sted, hvor den konsulære repræsentant befinder sig (f.eks. ambassaden eller konsulatet i udførelsesstaten), eller hvor den særligt udpegede person arbejder (f.eks. retssalen i oprindelsesstaten), og • sted, hvor vidnet befinder sig i udførelsesstaten (f.eks. kontor eller retssal). En konsulær repræsentant eller særligt udpeget person udfører afhøringen i overensstemmelse med vedkommendes egen lovgivning og procedure, medmindre dette er forbudt i henhold til udførelsesstatens lovgivning. Et retsmedlem ved oprindelsesretten (eller en anden behørigt udpeget person), der fungerer som en særligt udpeget person i henhold til artikel 17, som befinder sig hos en kontraherende stat, kan afhøre en person, der befinder sig hos en anden kontraherende stat, via videoforbindelse. <i>For flere oplysninger om udførelse af en kapitel II-anmodning via videoforbindelse, se A3.1 ff. For flere oplysninger om parternes, deres repræsentanters og/eller retsmedlemmers tilstedeværelse (og eventuelt deltagelse) via videoforbindelse efter kapitel II, se A3.4.</i>	Kapitel II (artikel 15, 16, 17 og 21)
Andre traktater eller intern lovgivning eller praksis	Andre metoder til bevisoptagelse (se A1.1) En kontraherende stat kan i kraft af sin interne lovgivning eller sædvane tillade andre bevisoptagelsesmåder end de, der er fastsat i konventionen om bevisoptagelse. Konventionen om bevisoptagelse griber ikke ind i andre konventioner, som indeholder bestemmelser om bevisoptagelse i udlandet.	Artikel 27, litra c), og artikel 32

⁶⁸ I henhold til konventionens artikel 33 kan en kontraherende stat helt eller delvis udelukke anvendelsen af kapitel II. De erklæringer eller forbehold, som en bestemt kontraherende stat har afgivet, kan ses i statustabellen for konventionen om bevisoptagelse, i kolonnen "Res/D/N/DC".

35. Som nævnt ovenfor tilstræber konventionen at fungere harmonisk sammen med andre instrumenter og intern lovgivning, der indeholder gunstigere og mindre restriktive regler om internationalt retligt samarbejde vedrørende bevisoptagelse, herunder brugen af videoforbindelse ved vidneafhøring i udlandet. Følgelig griber konventionen ikke ind i anvendelse af bilaterale, regionale eller multilaterale instrumenter (artikel 32), f.eks. EU's forordning om bevisoptagelse, den iberoamerikanske konvention om brug af videokonferencer fra 2010 og tillægsprotokollen hertil eller den transtasmanske aftale fra 2008, og den er ikke til hinder for, at en kontraherende stat i kraft af sin interne lovgivning eller sædvane tillader andre bevisoptagelsesmåder end de, der er fastsat i konventionen (artikel 27, litra c)).

A1.2 Direkte og indirekte bevisoptagelse

- 8 De kontraherende stater er uenige om, hvorvidt direkte bevisoptagelse er tilladt efter konventionens kapitel I. Myndighederne bør kontrollere, om direkte bevisoptagelse er tilladt på det sted, hvor bevismaterialet befinder sig, inden de indgiver en retsanmodning herom.

Se **landeprofilen** for den relevante kontraherende stat.

- 9 Efter konventionens kapitel II kan den særligt udpegede person optage bevis i oprindelsesstaten eller udførelsesstaten på de betingelser, der er fastsat i den tilladelse, der gives. Myndighederne bør kontrollere, om udførelsesstaten har afgivet en erklæring i henhold til konventionens artikel 18.

De erklæringer eller forbehold, som de enkelte kontraherende stater har afgivet, kan ses i **statustabellen** for konventionen om bevisoptagelse i kolonnen "Res/D/N/DC".

- 10 Efter konventionens kapitel II kan den konsulære repræsentant via videoforbindelse optage forklaringer fra vidner/eksperter, der befinder sig uden for udførelsesstaten, på de betingelser, der er fastsat i den tilladelse, der gives. Myndighederne bør kontrollere, om dette er muligt hos den pågældende kontraherende stat.
- 11 Uanset om bevisoptagelse sker direkte eller indirekte, kan parterne og deres repræsentanter være til stede via videoforbindelse.

36. Med den stigende brug af videoforbindelse og den lethed, hvormed bevisoptagelse kan ske på tværs af grænserne, har der udviklet sig to forskellige former for praksis for bevisoptagelse i udlandet. Bevisoptagelse kan ske "direkte" eller "indirekte" afhængigt af den myndighed, der udfører bevisoptagelsen⁶⁹. Dette er ikke kun en semantisk sontring, men også en sontring, der har stor betydning i praksis.
37. De eksisterende instrumenter indeholder generelt bestemmelser om brugen af videoforbindelse til at afhøre vidner i udlandet på to måder: "direkte" og "indirekte":
- a. Den myndighed, for hvilken sagen verserer (eller et retsmedlem ved denne myndighed eller en repræsentant), udfører vidneafhøringen via videoforbindelse med tilladelse og bistand fra en myndighed i den stat, på hvis område vidnet befinder — i denne forstand udføres bevisoptagelsen "direkte" via videoforbindelse⁷⁰, og
 - b. en myndighed i den stat, på hvis område vidnet befinder, udfører vidneafhøringen og tillader, at den anmodende ret (samt parterne og/eller deres repræsentanter) er "til stede" ved og/eller deltager i (men ikke udfører) afhøringen via videoforbindelse — i denne forstand udføres bevisoptagelsen "indirekte" via videoforbindelse.⁷¹
38. Som bemærket ovenfor nævnes videoforbindelse eller muligheden for direkte bevisoptagelse efter kapitel I naturligt nok ikke i konventionen om bevisoptagelse, da den blev udformet på et tidspunkt, hvor computerteknologien og den globale luftfart befandt sig på et tidligere udviklingsstadium, og indirekte bevisoptagelse var normen. Konventionens ophavsmænd kunne desuden ikke forudse, at bevisoptagelse efter kapitel II i sidste ende ville blive udført af særligt udpegede personer, der fysisk befinder sig i oprindelsesstaten, ved hjælp af videoforbindelse.
39. I denne forbindelse er det relevant at spørge, om konventionen om bevisoptagelse tillader direkte bevisoptagelse efter kapitel I. Direkte bevisoptagelse er tilladt efter kapitel II, men det er tvivlsomt, om det er tilladt efter konventionens kapitel I. Ifølge en streng fortolkning af konventionens artikel 1 tillader kapitel I ikke umiddelbart direkte bevisoptagelse, idet denne artikel specifikt henviser til en anmodning om at optage bevis fra en retslig myndighed i en kontraherende stat til den kompetente myndighed i en anden kontraherende stat. Mens nogle kontraherende stater tillader direkte bevisoptagelse efter kapitel I, finder andre, at bestemmelserne heri kan være, og at direkte bevisoptagelse derfor ligger uden for anvendelsesområdet for konventionens kapitel I.
40. Landeprofilerne viser, at de responderende stater er næsten ligeligt fordelt med hensyn til, om bevisoptagelse kan udføres direkte via videoforbindelse efter konventionens kapitel I. Der er ingen klar tendens i denne henseende. Det skal dog bemærkes, at mange europæiske stater samt Sydafrika og Israel er af den opfattelse, at direkte bevisoptagelse via videoforbindelse kan udføres i henhold til kapitel I, mens de fleste latinamerikanske og asiatiske stater samt USA er af den modsatte opfattelse⁷².

⁶⁹ For en yderligere drøftelse af sontringen mellem direkte og indirekte bevisoptagelse i henhold til andre instrumenter, se Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (op. cit., fodnote 16), s. 6 og 9-10.

⁷⁰ Denne tilgang benyttes i den iberøamerikanske konvention om brug af videokonferencer fra 2010 (særlig artikel 5) og artikel 17, stk. 4, i EU's forordning om bevisoptagelse.

⁷¹ EU's forordning om bevisoptagelse, artikel 10-12.

⁷² Se svar på del V, spg. (b), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12). Responderende stater, der finder, at direkte bevisoptagelse kan udføres via videoforbindelse efter konventionens kapitel I: Kina (Hong Kong SAR), Cypern,

41. Som bemærket ovenfor i A1.1(b) vedrørende brugen af videoforbindelse i henhold til intern lovgivning er der én kontraherende stat, som har vedtaget lovgivning, der tillader direkte bevisoptagelse via videoforbindelse efter kapitel I i konventionen om bevisoptagelse, da den finder, at konventionen ikke giver mulighed for dette⁷³.
42. Efter kapitel II udfører den særligt udpegede person, som generelt udpeges af oprindelsesstaten, vidne-/ekspertafhøringen. I sådanne sager anses bevisoptagelsen for at være udført "direkte". Som bemærket ovenfor har Special Commission vedtaget, at en særligt udpeget person kan optage bevis via videoforbindelse fra enten oprindelsesstaten eller udførelsesstaten.
43. I forbindelse med diplomatiske eller konsulære missioner kan der desuden være situationer (f.eks. i tilfælde af geografisk store områder), hvor en konsulær repræsentant kan anvende videoforbindelse til at afhøre et vidne, der finder sig et (fjernt) sted, som stadig ligger i udførelsesstaten.
44. Tabellen nedenfor viser mulighederne for bevisoptagelse i henhold til konventionen om bevisoptagelse:

	Praksis	Artikler i konventionen
Kapitel I	Indirekte bevisoptagelse (Direkte bevisoptagelse efter artikel 9, stk. 2, tillades kun i nogle kontraherende stater)	Kapitel I (artikel 9, stk. 1 og 2)
Kapitel II	Direkte bevisoptagelse Særligt udpegede personer kan optage bevis via videoforbindelse fra enten oprindelsesstaten eller udførelsesstaten. Konsulære repræsentanter antages i kraft af deres funktion at befinde sig i udførelsesstaten, hvorfra de kan optage bevis via videoforbindelse.	Kapitel II (artikel 15, 16 og 17)
Intern lovgivning eller praksis	Direkte og indirekte bevisoptagelse	artikel 27, litra b) og c), og artikel 32

Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Israel, Malta, Polen, Portugal, Rumænien, Singapore, Slovenien, Sydafrika, Sverige og Det Forenede Kongerige (England og Wales).

Responderende stater, der finder, at direkte bevisoptagelse ikke kan udføres via videoforbindelse efter konventionens kapitel I: Hviderusland, Brasilien, Kina (Macao SAR), Kroatien, Tjekkiet, Tyskland, Ungarn, Letland, Litauen, Mexico, Republiken Korea, Schweiz, USA og Venezuela.

⁷³ Frankrig (dekret nr. 2017-892 af 6.5.2017) (op. cit., fodnote 51).

45. Mens konventionens kapitel I som nævnt ovenfor ikke umiddelbart tillader direkte bevisoptagelse, er den nuværende tendens i de eksisterende instrumenter at tillade det i henhold til bestemmelser, der svarer til kapitel I (sandsynligvis af hensyn til øget effektivitet), såfremt specifikke *retsgarantier* er blevet opfyldt. Sådanne retsgarantier omfatter bl.a.⁷⁴:
- Anmodningen er indgivet skriftligt, indeholder alle nødvendige oplysninger og accepteres af den kompetente myndighed.
 - Anmodningen er omfattet af den relevante traktats anvendelsesområde.
 - Anmodningen er teknisk gennemførlig.
 - Anmodningen ikke er i strid med de involverede kontraherende staters nationale lovgivning eller grundlæggende retsprincipper.
 - Bevisoptagelsen foregår på frivillig basis uden brug af tvangsmidler.
46. EU har desuden gentaget, at videokonferenceteknologi udgør den "mest effektive"⁷⁵ metode til direkte bevisoptagelse, i hvert fald mellem EU-medlemsstater. I sin landeprofil har en responderende stat endvidere oplyst, at direkte bevisoptagelse via videoforbindelse i praksis er meget udbredt, endda normen, i både nationale og internationale sager⁷⁶. Der vides dog ikke, hvor ofte direkte bevisoptagelse rent faktisk finder sted i andre kontraherende stater, i henhold til nogen af kapitlerne i konventionen om bevisoptagelse⁷⁷.

⁷⁴ artikel 3 i den iberoamerikanske konvention om brug af videokonferencer og artikel 17, stk. 2 og 5, i EU's forordning om bevisoptagelse.

⁷⁵ Det Europæiske Retlige Netværk på det civil- og handelsretlige område (op. cit., fodnote 5), s. 6.

⁷⁶ Se Portugals svar på del II, spg. (b), i landespørgeskemaet, (op. cit., fodnote 12).

⁷⁷ Se Synopsis of Responses (op. cit., fodnote 4), del V, spg. (b), del VI, spg. (e).

A1.3 Retlige begrænsninger for bevisoptagelsen

- 12 Bevisoptagelse via videoforbindelse er sædvanligvis begrænset til vidne-/ekspertafhøring.
- 13 Der gælder typisk de samme retlige begrænsninger for en vidneafhøring, der foretages via videoforbindelse, som ved personlig vidneafhøring. Myndighederne bør undersøge den relevante kontraherende stats interne lovgivning for at kontrollere, om der er pålagt yderligere begrænsninger.
- 14 Myndighederne opfordres til at oplyse om begrænsningerne i deres nationale lovgivning vedrørende brugen af videoforbindelse til bevisoptagelse (f.eks. ved at angive sådanne bestemmelser i deres landeprofiler).

Se **landeprofilen** for den relevante kontraherende stat.

- 47. Flere retlige begrænsninger finder i nogle tilfælde anvendelse ved bevisoptagelse i henhold til konventionen om bevisoptagelse:
 - Efter kapitel I skal en anmodning om en særlig metode eller procedure (f.eks. brugen af videoforbindelse) imødekommes, medmindre den er uforenelig med den anmodede stats interne lovgivning, eller den ikke kan udføres. Der kræves desuden i nogle tilfælde forhåndstilladelse for at godkende tilstedeværelsen af den anmodende stats retsmedlemmer, uanset om dette indebærer fysisk tilstedeværelse eller tilstedeværelse via videoforbindelse.
 - Efter kapitel II kræves der i nogle tilfælde tilladelse til, at en konsulær repræsentant eller særligt udpeget person indhenter bevismateriale, uanset om bevisoptagelsen udføres via videoforbindelse eller på anden måde.
- 48. Selv om konventionen indeholder klare retningslinjer for anvendelse af tvangsmidler og tvang (se **A2** og **A3** vedrørende henholdsvis kapitel I og kapitel II), omfatter disse tvangsmidler for nogle kontraherende stater kun det at tvinge et vidne til at afgive forklaring, ikke det at tvinge et vidne til at afgive forklaring specifikt via videoforbindelse.
- 49. Hvis disse typer begrænsninger er indberettet, kan de findes i den pågældende kontraherende stats landeprofil. Specifikke eksempler omfatter andre instrumenter eller aftaler, som afviger fra konventionen om bevisoptagelse med hensyn til brugen af videoforbindelse (se også artikel 28 og 32), tidsfrister eller meddelelseskrav, der gælder for brugen af videoforbindelse, samt begrænsninger vedrørende bevisoptagelse ved anvendelse af videoforbindelse⁷⁸.

⁷⁸ Sådanne begrænsninger kan vedrøre de typer bevismateriale, der kan indhentes via videoforbindelse, de personer, der kan afhøres via videoforbindelse, steder, hvor bevisoptagelse kan udføres, når videoforbindelse anvendes,

50. De responderende stater anvender generelt de samme begrænsninger på bevisoptagelse via videoforbindelse, som de anvender på personlig bevisoptagelse. Med hensyn til de personer, der kan afhøres via videoforbindelse, er de generelt begrænset til vidner (idet udtrykket vidner skal forstås i dets bredest mulige forstand, se ordlisten). Andre begrænsninger omfatter: alder (person er under 18 år), handicappede, slægtninge op til tredje led, ægtefæller eller partnere, vidnets kapacitet til at udtale sig på en organisations eller et agenturs vegne osv.⁷⁹.
51. Med hensyn til det sted, hvor bevisoptagelse via videoforbindelse kan udføres, bør det bemærkes, at stedet i de fleste responderende stater er enten retssalen eller ambassaden eller konsulatet, afhængigt af det kapitel i konventionen, der lægges til grund⁸⁰. Som bemærket i **B1** og **B4** har mange responderende stater i deres landeprofil angivet, at stedet bør være et afhøringslokale i en retsbygning⁸¹, i nogle tilfælde endda et særligt udpeget lokale i retsbygningen⁸².

For flere oplysninger om disse forhold, se **A2** (kapitel I) og **A3** (kapitel II) samt **B4** nedenfor.

eller hvordan det bevismateriale, der indhentes via videoforbindelse, skal håndteres. Se f.eks. Synopsis of Responses (ibid.), del IV, spg. (b) og (d).

⁷⁹ Se Synopsis of Responses (ibid.), del IV, spg. (d).

⁸⁰ Se Synopsis of Response (ibid.), del IV, spg. (f).

⁸¹ Se svar fra Australien (de fleste stater), Hviderusland, Bulgarien, Cypern, Finland, Frankrig, Grækenland, Singapore (afhøring skal ske i en retssal ved Supreme Court, hvis en juridisk medarbejder i Singapore kan bistå ved bevisoptagelsen) og Sydafrika på del III, spg. (e), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

⁸² Se f.eks. svar fra Kina (Hong Kong SAR — Technology Court beliggende i High Court) og Malta (videoforbindelse kan også gennemføres i de fleste Court Halls ved brug af bærbart videoudstyr) på del III, spg. (e), i landespørgeskemaet (ibid.).

A2 BRUGEN AF VIDEOFORBINDELSE EFTER KAPITEL I

A2.1 Retsanmodninger

- 15 Retsanmodninger kan udføres via videoforbindelse i henhold til konventionens 9, stk. 1 eller 2.
- 16 Ved artikel 9, stk. 1, fastsættes standardformen eller -proceduren for indhentning af bevismateriale, f.eks. fra et vidne/en ekspert, der befinder sig på et (fjernt) sted inden for den anmodede myndigheds eget område.
- 17 Hvis bevisoptagelse udføres via videoforbindelse som en særlig form eller -procedure i henhold til artikel 9, stk. 2, kan det have omkostningsmæssige konsekvenser, herunder i forbindelse med muligheden for at søge godtgørelse.

For flere oplysninger om omkostninger, se **A2.11** (kapitel I) og **A3.10** (kapitel II).

- 52. Efter kapitel I udsteder en retslig myndighed i den anmodende stat en retsanmodning, hvor den centrale myndighed i den anmodede stat anmodes om at indhente beviser via den relevante retslige myndighed, dvs. "indirekte" bevisoptagelse.
- 53. Den kompetente retslige myndighed i den anmodede stat (dvs. den anmodede myndighed) udfører derefter afhøringen efter den form og de procedure, der er fastsat i den anmodede stats lovgivningen (som kan omfatte brug af videoforbindelse), i henhold til konventionens artikel 9, stk. 1. Alternativt kan den anmodende myndighed vælge at anmode om, at der etableres en videoforbindelse som en særlig form eller procedure (artikel 9, stk. 2). Den anmodede myndighed er således forpligtet til at imødekomme dette, medmindre etableringen af en videoforbindelse er uforenelig med den anmodede stats interne lovgivning eller ikke kan udføres på grund af denne myndigheds interne praksis eller procedure eller på grund af praktiske vanskeligheder⁸³.
- 54. En typisk anmodning om videoforbindelse efter kapitel I vil således blive fremsat, når sagens parter, deres repræsentanter og/eller den anmodende myndigheds retsmedlemmer i den anmodende stat ønsker at være til stede via videoforbindelse under vidneafhøringen.

⁸³

Med hensyn til omkostninger henvises der til artikel 14, stk. 1 og 2, i konventionen om bevisoptagelse:

"Udførelsen af retsanmodningen kan ikke give anledning til refusion af gebyrer eller omkostninger af nogen art.

Dog har den stat, hvori anmodningen er udført, ret til at kræve, at den stat, hvorfra anmodningen hidrører, refunderer godtgørelser, der er betalt til sagkyndige vidner og tolke, samt omkostninger, der er foranlediget af anvendelsen af en særlig form, som oprindelsesstaten efter artikel 9, stk. 2 har anmodet om".

Med hensyn til praktiske vanskeligheder kan de berørte retter i henhold til artikel 10, stk. 4, i EU's forordning om bevisoptagelse indgå aftale om leveringen af det nødvendige tekniske udstyr, hvis den anmodede ret ikke er i stand til dette alene. Se: M. Torres, "Cross-Border Litigation: "Video-taking" of evidence within EU Member States", *Dispute Resolution International*, vol. 12(1), 2018, s. 76.

Videoforbindelsen etableres derefter mellem et sted i den anmodende stat (f.eks. hos den anmodende myndighed) og det sted, hvor retsanmodningen udføres (f.eks. en retssal i den anmodende stat). Alternativt oprettes der forbindelse til begge steder via et virtuelt konferencerum. Etableringen af videoforbindelsen kræver en tilladelse fra den anmodende myndighed og adgang til udstyr og teknisk support.

55. Selv om det er mindre almindeligt, kan der opstå et alternativt scenario (f.eks. i tilfælde af store geografiske områder), hvor vidnet/eksperten befinder sig i den anmodende stat, men på et andet (fjernt) sted i forhold til den retslige myndighed, der har ansvaret for bevisoptagelsen. Den kompetente myndighed i den anmodende stat kan ønske at udføre vidne-/ekspertafhøringen via videoforbindelse i overensstemmelse med dens interne lovgivning. Hvis dette ikke er tilfældet, kan den anmodende myndighed ønske at anmode om, at der etableres en videoforbindelse som en særlig form eller procedure, for at lette bevisoptagelsen og minimere den anmodende stats omkostninger til udførelsen af retsanmodningen. Hvis sagens parter, deres repræsentanter og/eller den anmodende myndigheds retsmedlemmer også ønsker at være til stede, kan dette kræve, at et tredje sted medtages i en multipoint-videoforbindelse og omfattes af ovennævnte krav.
56. Muligheden for direkte bevisoptagelse via videoforbindelse efter kapitel I (f.eks. på grundlag af konventionens artikel 9, stk. 2) er kontroversiel, idet nogle kontraherende stater tillader sådan bevisoptagelse, mens andre ikke tillader det. Ved udarbejdelsen af denne vejledning forelå der under ingen omstændigheder nogen praksis i denne henseende blandt de kontraherende stater i konventionen.

*For flere oplysninger om sondringen mellem direkte og indirekte bevisoptagelse, se **A1.2** og **bilag II**.*

*For en uddybning af de forskellige situationer, der kan opstå i praksis, se **Praktiske eksempler i bilag III**.*

57. I lyset af ovenstående anvendes videoforbindelsesteknologi øjensynligt primært efter kapitel I til at give sagens parter, deres repræsentanter og/eller retsmedlemmer mulighed for at deltage i udførelsen af retsanmodningen. Selv om det er mindre udbredt, kan teknologien også anvendes til indirekte bevisoptagelse, hvis vidnet eller eksperten befinder sig et fjernt sted i den anmodende stat.

A2.2 Retsanmodningens indhold, form og transmission

- 18 Der kan anmodes om tilladelse til at etablere en videoforbindelse i selve retsanmodningen eller efterfølgende via uformelle kommunikationsmidler. Det anbefales imidlertid, at dette angives i retsanmodningen. Det anbefales også, at den anmodende stats centrale myndighed kontaktes, inden retsanmodningen formelt fremsendes, for at bekræfte, om videoforbindelse kan anvendes.

19 Myndighederne opfordres til at anvende modelformularen for retsanmodninger og så vidt muligt og hensigtsmæssigt at bruge elektroniske midler for at fremskynde fremsendelsen af retsanmodninger og/eller forespørgsler⁸⁴.

58. Det skal erindres, at selve videoforbindelsen blot er et middel, hvormed retsanmodningen kan udføres. De formelle krav til retsanmodninger skal derfor være opfyldt, inden der kan reageres på anmodningen om at anvende en videoforbindelse.
59. Den anmodende myndighed opfordres til at anvende den modelformular for retsanmodninger, der findes i Evidence Section på Haagerkonferencens websted. Ud over standardoplysningerne om den foreliggende sag og det bevismateriale, der ønskes optaget, bør retsanmodningen indeholde oplysninger om kravene til videoforbindelsen, herunder om yderligere bistand, udstyr eller faciliteter er til rådighed og/eller kræves (f.eks. et dokumentkamera for at lette realtidstransmissionen af dokumenter mellem steder), sammen med evt. relevante tekniske oplysninger.
60. Retsanmodningen kan omfatte en anmodning om, at en særlig form eller procedure anvendes (konventionens artikel 9, stk. 2). Hvis der anmodes om at bruge en videoforbindelse som en særlig form eller procedure, bør oplysninger herom angives i rubrik 13 i modelformularen.
61. Desuden bør rubrik 14 og 15 i modelformularen udfyldes med relevante oplysninger, hvis sagens parter, deres repræsentanter og/eller den anmodende myndigheds retsmedlemmer i den anmodende stat ønsker at være til stede (personligt eller via videoforbindelse) under afhøringen. Dette gælder i endnu højere grad, hvis de har til hensigt at være til stede via videoforbindelse (se **A2.5**).
62. Uanset om der anmodes om en særlig form eller procedure, bør anmodende myndigheder sammen med modelformularen fremsende en fakultativ formular specifikt vedrørende videoforbindelse for at fremskynde behandlingen af anmodninger om videoforbindelse og for at undgå tekniske problemer. Denne fakultative formular findes i **bilag IV** til denne vejledning og indeholder følgende oplysninger:
- de tekniske parametre for videoforbindelsesudstyret: mærke, type endpoint eller MCU, net, adresse og/eller hostname, anvendt krypteringstype (se også **del C**)
 - udførlige kontaktoplysninger for de tekniske kontaktpersoner (se **del B3**).

*For flere oplysninger om de aspekter, der skal tages i betragtning ved forberedelse og udførelse af afhøringer via videoforbindelse, se **del B**.*

63. Retsanmodningen skal være affattet på sproget for den myndighed, der anmodes om at udføre den (eller være ledsaget af en oversættelse til dette sprog), eller på engelsk eller fransk

⁸⁴

For flere oplysninger om formularen for retsanmodningen, herunder modelformularen, se Evidence Handbook (op. cit., fodnote 29), afsnit 142 ff.

(medmindre den anmodede stat har taget et forbehold i henhold til konventionens artikel 33).

64. På sit møde i 2014 opfordrede Special Commission myndighederne til at sende og modtage anmodninger elektronisk med henblik på at fremskynde udførelse i overensstemmelse med konventionens artikel 9, stk. 3⁸⁵.

A2.3 Besvarelse af retsanmodningen

20 De centrale myndigheder bør straks anerkende modtagelsen af retsanmodninger og besvare forespørgsler (herunder om brugen af videoforbindelse) fra anmodende myndigheder og/eller berørte parter.

65. Der findes ingen modelformular for anerkendelse af modtagelsen af retsanmodninger, men Special Commission glæder sig over praksis, hvor de centrale myndigheder straks anerkender modtagelsen af retsanmodninger og straks besvarer forespørgsler om status for udførelsen, ud over at opretholde god kommunikation, herunder via e-mail⁸⁶.
66. Omgående anerkendelse af modtagelse og besvarelse af statusforespørgsler er naturligvis kun to eksempler på, hvad der anses for god kommunikationspraksis. Effektiv og så vidt muligt direkte kommunikation mellem den anmodende myndighed og den relevante myndighed i den anmodede stat (generelt den centrale myndighed) bør tilskyndes, da det kan lette og i mange tilfælde fremskynde udførelsen, hvis der er behov for præciseringer som følge af forskelle i den juridiske terminologi og anvendelse på tværs af jurisdiktioner.⁸⁷
67. Uanset resultatet opfordres myndighederne i den anmodede stat til at træffe afgørelse vedrørende modtagne retsanmodninger så hurtigt som muligt.⁸⁸
68. Når en retsanmodning vedrørende brugen af videoforbindelse besvares, afgør den anmodende myndighed sted og tidspunkt samt de relevante betingelser for videoforbindelsen. De bør så vidt muligt fastlægges i samråd med den anmodende myndighed og snarest meddeles den anmodende myndighed, når de foreligger.

For flere oplysninger om de aspekter, der skal tages i betragtning ved forberedelse og udførelse af afhøringer via videoforbindelse, se del B.

⁸⁵ C&R nr. 39 fra 2014 SC.

⁸⁶ Ibid., C&R nr. 9 og 10.

⁸⁷ C&R nr. 44 fra 2009 SC og C&R nr. 9 fra 2014 SC. I europæisk sammenhæng henvises der også til "Handshake-projektet", "D1b Recommended step-by-step protocol for cross-border videoconferencing in judicial use-cases", s. 16-17.

⁸⁸ Der fastsættes ikke en tidsramme i konventionen om bevisoptagelse, men EU anbefaler i sin forordning om bevisoptagelse en ideel tidsramme på 1-2 uger (og højst 30 dage), inden der træffes en afgørelse. Se Handshake-projektet (ibid.), s. 14, 16.

A2.4 Underretning eller indkaldelse af vidne/ekspert og andre aktører

- 21 Proceduren for underretning eller indkaldelse af vidnet varierer, afhængigt af om bevisoptagelsen udføres direkte eller indirekte. For procedurer, der udføres efter kapitel I, er det typisk den anmodede stat, der foretager forkyndelsen eller indkalder vidnet/eksperten.
- 22 Hvis og når der anmodes om direkte bevisoptagelse, bør de anmodende myndigheder sikre sig, at vidnet er villig til at afgive forklaring via videoforbindelse, inden der indgives en retsanmodning.

69. For procedurer, der udføres efter kapitel I og indebærer anvendelse af videoforbindelse, er den anmodede myndighed i henhold til artikel 9 ansvarlig for at indkalde vidnet/eksperten i overensstemmelse med myndighedens interne lovgivning og procedurer.
70. Ifølge landeprofilerne er der i de fleste responderende stater ikke fastsat særlige regler, der kun finder anvendelse, hvis vidnet/eksperten underrettes eller indkaldes til at afgive forklaring via videoforbindelse, og ikke hvis de skal afgive forklaring personligt⁸⁹. Dette er normalt tilfældet, hvis bevisoptagelsen udføres indirekte, dvs. når den anmodede stat udfører bevisoptagelsen.
71. En kontraherende stat kræver dog, at vidnet giver sit samtykke til at afgive forklaring via videoforbindelse — et krav, der er anført i den retsafgørelse, som forkyndes for vidnet⁹⁰. I en anden kontraherende stat indkaldes vidnet eller eksperten ved et almindeligt brev, medmindre den anmodede ret fastslår, at der skal anvendes en bestemt type forkyndelse⁹¹.
72. Det skal bemærkes, at forskellige regler i nogle tilfælde finder anvendelse i kontraherende stater, hvor *direkte* bevisoptagelse efter kapitel I er tilladt. I sådanne tilfælde er den anmodende stat (og ikke den anmodede stat) ansvarlig for forkyndelsen eller indkaldelsen⁹². Andre responderende stater har endvidere bemærket, at et vidne ikke kan tvinges af deres domstole til at afgive forklaring direkte for en udenlandsk domstol via videoforbindelse (se også **A2.6** nedenfor vedrørende tvangsmidler og tvang).⁹³

⁸⁹ Se f.eks. svar fra Hviderusland, Bulgarien, Kroatien, Cypern, Tjekkiet, Estland, Finland, Ungarn, Israel, Letland, Litauen, Malta, Norge, Polen, Rumænien, Singapore, Slovenien, Sydafrika og Sverige på del IV, spg. (h), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

⁹⁰ Se svar fra Det Forenede Kongerige (England og Wales) på del IV, spg. (h), i landespørgeskemaet (ibid.).

⁹¹ Se svar fra Tyskland på del IV, spg. (h), i landespørgeskemaet (ibid.).

⁹² Se f.eks. svar fra Frankrig på del IV, spg. (h), i landespørgeskemaet (ibid.).

⁹³ Se f.eks. svar fra Australien (en stat), Schweiz og USA på del IV, spg. (h), i landespørgeskemaet (ibid.).

A2.5 Tilstedeværelse og deltagelse ved udførelsen af retsanmodningen

a. Parternes og/eller deres repræsentanternes tilstedeværelse (artikel 7)

- 23 Tilstedeværelsen af parter og repræsentanter *via videoforbindelse* kræver en tilladelse eller en særlig form eller procedure i henhold til konventionens artikel 9, stk. 2.
- 24 Anmodende myndigheder bør i retsanmodningen (i rubrik 13 og 14 i modelformularen) angive, om parternes og repræsentanternes tilstedeværelse *via videoforbindelse* kræves, og om der kræves modafhøring.
- 25 Parternes og deres repræsentanternes aktive deltagelse i afhøringen *via videoforbindelse* (dvs. ikke simpel tilstedeværelse) afhænger af den interne lovgivning i den anmodede stat. Intern lovgivning kan tillade, at den anmodede ret i denne henseende udøver sin skønsbeføjelse.

- 73. I henhold til konventionen skal sagens parter i den anmodende stat og deres repræsentanter være til stede ved udførelsen af retsanmodningen.
- 74. Hvis parterne og/eller deres repræsentanter ønsker at være til stede *via videoforbindelse* ved udførelsen af retsanmodningen, bør den anmodende myndighed angive dette i rubrik 13 og 14 i modelformularen for retsanmodninger. Selv om parternes og/eller deres repræsentanternes tilstedeværelse ved udførelsen af anmodningen i henhold til konventionens artikel 7 er en ret, indebærer denne ret ikke nødvendigvis et krav om, at den anmodede myndighed skal etablere en videoforbindelse for at lette denne tilstedeværelse. Etableringen af videoforbindelsen for at lette denne tilstedeværelse kræver derfor en tilladelse fra den relevante myndighed, eller at der anmodes om en særlig form eller procedure i henhold til artikel 9, stk. 2. I tilfælde af sidstnævnte skal den anmodede myndighed imødekomme dette, medmindre det er uforeneligt med den anmodede stats interne lovgivning, eller hvis det ikke er muligt på grund mangel af på udstyr eller faciliteter.

*For flere oplysninger om forhold vedrørende udstyr, faciliteter og teknisk support, se **del B3, B4 og C**.*

- 75. I landeprofilerne har de fleste responderende stater anført, at de anvender de samme regler for parternes og deres repræsentanternes tilstedeværelse, uanset om de er til stede fysisk eller *via en*

videoforbindelse⁹⁴. Parternes og deres repræsentanternes aktive deltagelse i afhøringen via videoforbindelse (dvs. ikke simpel tilstedeværelse) afhænger i dette tilfælde af den interne lovgivning i den anmodede stat. I nogle responderende stater er det stadig op til retsformanden, som er ansvarlig for udførelsen, i overensstemmelse med den interne lovgivning at afgøre, om aktiv deltagelse skal være tilladt⁹⁵. Under sådanne omstændigheder afgøres det omfang, hvori parterne og deres repræsentanter kan deltage i afhøringen via videoforbindelse, af retsformanden fra sag til sag.

76. Det bør endvidere bemærkes, at de fleste responderende stater tillader krydsforhør af et vidne/en ekspert via videoforbindelse af repræsentanter, der befinder sig i den anmodende stat⁹⁶. Nogle stater kræver dog, at krydsforhør via videoforbindelse specifikt nævnes i retsanmodningen⁹⁷, og at spørgsmål skal stilles indirekte gennem den retslige myndighed⁹⁸. Nogle jurisdiktioner tillader ikke, at repræsentanter for den anmodende stat foretager krydsforhør, men en jurisdiktion i en responderende stat har anført, at krydsforhør er tilladt, hvis den pågældende advokat i den anmodende stat også har autorisation til at praktisere på dens område (dvs. i den anmodede stat)⁹⁹.

b. Tilstedeværelse af retsmedlemmer (artikel 8)

26

Det kontrolleres, om udførelsesstaten har afgivet en erklæring i henhold til konventionens artikel 8.

*De erklæringer eller forbehold, som de enkelte kontraherende stater har afgivet, kan ses i **statustabellen** for konventionen om bevisoptagelse i kolonnen "Res/D/N/DC".*

⁹⁴ Se svar fra Hviderusland, Brasilien, Kina (Hong Kong SAR), Kina (Macao SAR), Cypern, Tjekkiet, Estland, Finland, Frankrig, Tyskland, Grækenland, Israel, Letland, Litauen, Malta, Mexico, Polen, Portugal, Rumænien, Singapore, Slovenien, Sydafrika, Sverige, Det Forenede Kongerige (England og Wales) og Venezuela på del V, spg. (e), i landespørgeskemaet (ibid.).

⁹⁵ Se f.eks. svar fra Australien (to stater), Brasilien, Frankrig og Israel på del V, spg. (e), i landespørgeskemaet (ibid.).

⁹⁶ Se svar fra Brasilien, Kina (Hong Kong SAR), Cypern, Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Ungarn, Israel, Korea (Republikken), Letland, Litauen, Malta, Portugal, Rumænien, Singapore, Slovenien, Sydafrika, Det Forenede Kongerige (England og Wales), Venezuela på del V, spg. (f), i landespørgeskemaet (ibid.).

⁹⁷ Se f.eks. svar fra Frankrig på del V, spg. (f), i landespørgeskemaet (ibid.).

⁹⁸ Se f.eks. svar fra Brasilien på del V, spg. (f), i landespørgeskemaet (ibid.).

⁹⁹ Svar fra Australien (Queensland) på del V, spg. (f), i landespørgeskemaet (ibid.).

- 27 Hvis der ikke foreligger en erklæring, kan retsmedlemmer alligevel være til stede i overensstemmelse med den anmodede stats interne lovgivning eller praksis.
- 28 Når de anmodende myndigheder søger om tilladelse fra den anmodede stat, bør de klart angive, at retsmedlemmer vil være til stede via videoforbindelse, og angive de relevante tekniske specifikationer for videoforbindelsesudstyret.
- 29 Retsmedlemmers aktive deltagelse i afhøringen via videoforbindelse (dvs. ikke simpel tilstedeværelse) afhænger af den interne lovgivning i den anmodede stat. Intern lovgivning kan tillade, at den anmodede ret i denne henseende udøver sin skønsbeføjelse.

77. Om den anmodende stats retsmedlemmer må være til stede ved udførelsen af retsanmodningen, herunder via videoforbindelse, afhænger af, om den anmodede stat har afgivet en erklæring i henhold til konventionens artikel 8, som tillader en sådan deltagelse. Hvis der er afgivet en sådan erklæring, kræves der eventuelt en forudgående tilladelse fra den udpegede kompetente myndighed.

*De erklæringer eller forbehold, som de enkelte kontraherende stater har afgivet, kan ses i **statustabellen** for konventionen om bevisoptagelse i kolonnen "Res/D/N/DC".*

78. Hvis den anmodede stat ikke har afgivet erklæring i henhold til artikel 8, kan retsmedlemmer alligevel være til stede i overensstemmelse med den anmodede stats interne lovgivning eller praksis. To eller flere kontraherende stater kan desuden enes om en lempeligere ordning for tilstedeværelsen af retsmedlemmer ved udførelsen af retsanmodninger (artikel 28, litra c) — selv om denne bestemmelse sjældent, hvis nogensinde, er blevet i praksis).
79. Selv når retsmedlemmer kan være til stede, forholder det sig anderledes med deres faktiske aktive deltagelse i afhøringen. Som anført i artikel 8 kan der kræves en forudgående tilladelse fra den kompetente myndighed, og i nogle tilfælde er deltagelsen af den anmodende stats retsmedlemmer underlagt de gældende retsregler og retsformandens kontrol¹⁰⁰.

100

Se f.eks. svar fra Australien (to stater), Brasilien og Frankrig på del V, spg. (g), i landespørgeskemaet (ibid.).

A2.6 Tvangsmidler og tvang

30 I modsætning til almindelige anmodninger om retlig bistand kan et vidne generelt ikke tvinges til at bruge en videoforbindelse til at afgive forklaring.

80. I forbindelse med tvangsmidler og tvang er det vigtigt at bemærke, at der i nogle tilfælde skal skelnes mellem det at tvinge et vidne eller en ekspert til at afgive forklaring for retten og det at tvinge vidnet eller eksperten til at afgive forklaring via et bestemt medie (dvs. via videoforbindelse). Afhængigt af omfanget af de tvangsmidler, som den anmodede myndighed kan benytte i henhold til dens interne lovgivning, kan et vidne eller en ekspert muligvis blive tvunget til at afgive forklaring for en domstol, men kan ikke tvinges til at anvende en videoforbindelse til at afgive denne forklaring.
81. Efter kapitel I i konventionen om bevisoptagelse skal den anmodede myndighed anvende de samme tvangsmidler i henhold til dens interne lovgivning, som den ville anvende i lokale sager (artikel 10). Vidnet kan dog nægte at afgive forklaring i henhold til lovgivningen i den anmodede stat (artikel 11, stk. 1, litra a)) eller lovgivningen i den anmodende stat (artikel 11, stk. 1, litra b)), eller et tredjelandets lovgivning, hvis det er angivet ved erklæring fra den anmodede stat (artikel 11, stk. 2).
82. I landeprofilerne har halvdelen af de responderende stater henvist til deres interne lovgivning, som tillader, at et vidne eller en ekspert tvinges til at møde for retten, og de har oplyst, at de primært baserer dette på kapitel I¹⁰¹. Det er imidlertid uklart, om vidnet kan tvinges til at afgive forklaring via videoforbindelse, når vedkommende er mødt op i retten.
83. Den anden halvdel af de responderende stater har derimod anført, at et vidne eller en ekspert ikke kan tvinges til at anvende en videoforbindelse til at afgive forklaring¹⁰². To responderende stater anførte navnlig, at deres interne lovgivning ikke tillader brug af tvang for at få et vidne til at afgive via videoforbindelse¹⁰³. En anden responderende stat anførte, at bevisoptagelse via videoforbindelse er betinget af, at vidnet ikke tvinges til at afgive forklaring via videoforbindelse¹⁰⁴.
84. En responderende stat præciserede videre, at vidnet, *hvis* bevisoptagelse udføres direkte efter kapitel I (som omhandlet i **A1.2** ovenfor), bør afgive forklaring frivilligt, da tvang ikke tillades i sådanne tilfælde, heller ikke for at tvinge vidnet til at være til stede under retsmødet¹⁰⁵.

¹⁰¹ Svar fra Australien (tre stater), Kina (Hong Kong SAR), Kina (Macao SAR), Cypern, Tjekkiet, Ungarn, Israel, Korea (Republikken), Litauen, Mexico, Norge, Polen, Rumænien og Singapore på del IV, spg. (g), i landespørgeskemaet. Nogle af disse responderende stater gav også oplysninger om tvang i deres svar på del IV, spg. (h), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁰² Svar fra Australien (to stater), Hviderusland, Kroatien, Estland, Frankrig, Tyskland, Grækenland, Malta, Portugal, Slovenien, Sydafrika, Det Forenede Kongerige (England og Wales), USA og Venezuela på del IV, spg. (g), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁰³ Svar fra Kroatien og Slovenien på del IV, spg. (g), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁰⁴ Svar fra Det Forenede Kongerige (England og Wales) på del IV, spg. (e) og (g), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁰⁵ Svar fra Frankrig på del IV, spg. (g), i landespørgeskemaet (ibid.), som henviser til artikel 747-1 i Frankrigs civile retsplejelov.

A2.7 Ed/bekræftelse

- 31 Forvaltningen af edsafklæggelse eller bekræftelser varierer, afhængigt af om bevisoptagelsen udføres direkte eller indirekte. Der kan kræves en specifik form for edsafklæggelse eller bekræftelse i henhold til konventionens artikel 9, stk. 2.
- 32 Myndighederne bør kontrollere kravene i den relevante interne lovgivning i den anmodede stat, den anmodende stat eller begge, for at sikre, at den afgivne forklaring kan antages til behandling.

- 85. Som nævnt ovenfor finder lovgivningen i den anmodede stat anvendelse ved udførelsen af en anmodning om indirekte bevisoptagelse efter kapitel I i konventionen om bevisoptagelse, hvis der anvendes videoforbindelse (artikel 9, stk. 1), herunder edsafklæggelse og bekræftelser. Den anmodende myndighed kan imidlertid anmode om en særlig formular til ed eller bekræftelse (artikel 3, litra h)) som en særlig form eller procedure (artikel 9, stk. 2). Den anmodede myndighed kan også ønske at forklare vidnet metoden til edsafklæggelse eller bekræftelse.
- 86. Hvis bevisoptagelse udføres direkte efter kapitel I (som omhandlet i **A1.2** ovenfor, og hvis det er tilladt i den anmodede stat), er det derimod sædvanligvis den anmodende stat, som modtager edsafklæggelsen eller bekræftelsen¹⁰⁶. Brugere bør dog holde sig for øje, at aflæggelse af udenlandske eder og bekræftelse kan anses for en krænkelse af den anmodede stats suverænitet¹⁰⁷. Dette punkt bør afklares af den relevante kompetente myndighed.

For flere oplysninger om edsafklæggelse og bekræftelser, se *landeprofilen* for den relevante kontraherende stat.

¹⁰⁶ Svar fra Portugal på del II, spg. (a) og (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁰⁷ Ifølge det føderale justitskontor i Schweiz "udgør handlinger, der udføres af en udenlandsk dommer, en person udpeget af denne eller i overensstemmelse med common law-systemet repræsentanter for de parter, der kommer til Schweiz for at udføre retlige procedurer, altid en officiel handling, som kun må udføres i overensstemmelse med de reglerne vedrørende retslig bistand. Hvis det ikke er tilfældet, anses det for en krænkelse af den schweiziske suverænitet, uanset om de personer, der er berørt af disse retlige procedurer, er villige til at samarbejde eller ej": *Guidelines on International Judicial Assistance in Civil Matters*, 3rd ed., Bern, januar 2013, s. 20, som findes online på adressen: < <http://www.rhf.admin.ch> > [senest besøgt den 4.3.2020]. Se også M. Davies (op. cit., fodnote 15), s. 217-218.

A2.8 Identifikation af vidne/ekspert og andre aktører

- 33 Identifikationen af vidnet/eksperten kan variere afhængigt af jurisdiktionen.
- 34 Der kræves i nogle tilfælde strengere procedurer, hvis den anmodende stat skal identificere vidnet/eksperten, fordi der anvendes videoforbindelsesteknologi i proceduren, og som følge af afstanden mellem den anmodende myndighed og vidnet.

- 87. Som ved retssager, hvor bevisoptagelse sker personligt, skal vidnet/eksperten normalt fremlægge et gyldigt identitetsbevis (ID) for at identificere sig, når bevisoptagelse udføres via videoforbindelse¹⁰⁸. I nogle jurisdiktioner er edsaflægning eller bekræftelse tilstrækkelig.¹⁰⁹ I henhold til konventionens artikel 9, stk. 1, fastsættes disse procedurer i den anmodede stats interne lovgivning, medmindre der kræves en særlig form eller procedure i henhold til artikel 9, stk. 2.
- 88. Ved indirekte bevisoptagelse er det den anmodede stat, der identificerer vidnet. Ved direkte bevisoptagelse via videoforbindelse identificeres vidnet derimod af den anmodede stat og/eller den anmodende stat. I sidstnævnte tilfælde kan der dog kræves strengere procedurer for at kontrollere vidnets/ekspertens identitet. I praksis kan det ske ved at kræve, at vidnet/eksperten fremviser sit ID-kort for det anmodende retsmedlem via videokameraet. Der kan også anvendes et dokumentkamera til dette formål¹¹⁰.
- 89. Alle andre aktører i sagen, som er til stede, enten fysisk eller via videoforbindelse, skal sandsynligvis også have deres identitet kontrolleret. Igen afhænger dette af kravene i den anmodede stats lovgivning, medmindre der er anmodet herom som en særlig form eller procedure. Deltagerne er således selv ansvarlige for at sikre, at de kan overholde de relevante love eller procedurer, der finder anvendelse i den anmodede stat, for så vidt angår identifikation.¹¹¹

¹⁰⁸ Se f.eks. svar fra Hviderusland, Kina (Hong Kong SAR), Cypern, Tjekkiet, Frankrig, Tyskland, Ungarn, Israel, Korea (Republikken), Litauen, Malta, Mexico, Norge, Polen, Portugal, Singapore, Slovenien, Sydafrika og Venezuela på del VII, spg. (j), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

¹⁰⁹ Se f.eks. svar fra Australien (to stater), Kroatien, Rumænien, Det Forenede Kongerige (England og Wales) på del VII, spg. (j), i landespørgeskemaet (ibid.). I Indien krævede Karnataka High Court i *Twentieth Century Fox Film Corporation v. NRI Film Production Associates Ltd* AIR 2003 SC KANT 148 yderligere dokumentation for at fastslå vidnets identitet i form af en "erklæring på tro og love".

¹¹⁰ Svar fra Ungarn på del VII, spg. (h) og (j), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹¹¹ Se Handshake-projektet (op. cit., fodnote 87), s. 18.

A2.9 Strafferetlige bestemmelser

- 35 Afgivelse af forklaring via videoforbindelse sker sædvanligvis frivilligt, men falsk forklaring og foragt for retten er strafbart.
- 36 I nogle tilfælde kan anvendelsen af strafferetlige bestemmelser for begge (eller flere) involverede jurisdiktioner give anledning til kompetencemæssig overlappning eller kløft.

90. Konventionens ophavsmænd traf en bevidst beslutning om at udelukke enhver henvisning til strafferetlige forhold i forbindelse med bevisoptagelse, særligt *foragt for retten* (dvs. nægte at afgive forklaring eller afbryde retssager) og *falsk forklaring* (dvs. afgive falsk vidneudsagn). Samtidig bemærkede ophavsmændene, at disse forhold kan indebære en kompetencemæssig overlappning mellem den anmodende stat og den anmodede stat, hvorved den person, der afgiver forklaring, ville være underlagt begge staters strafferetlige bestemmelser.¹¹²
91. Vidnerne bør generelt være edsvorne eller bekræftet i henhold til den anmodede stats lovgivning. Han eller hun vil dermed være underlagt civilretlige sanktioner eller retsforfølgning der. Hvis der anvendes en særlig ed eller bekræftelse gennem en særlig form eller procedure, og vidnet afgiver falsk forklaring eller udviser foragt for retten, bør det overvejes, om vidnet kan straffes eller retsforfølges i henhold til den anmodende stats lovgivning. Det er ligeledes muligt, at hverken den anmodede stats eller den anmodende stats strafferetlige bestemmelser finder anvendelse, eller at ingen af de to stater har kompetence til at retsforfølge det pågældende vidne, således at der opstår et kompetencemæssigt tomrum.
92. Den potentielle overlappende anvendelse af eller kompetencemæssige kløfter mellem forskellige strafferetlige bestemmelser er ikke omhandlet i konventionen om bevisoptagelse. Det overlades i stedet til overenskomster mellem staterne (f.eks. aftaler om gensidig retshjælp i straffesager)¹¹³, intern lovgivning¹¹⁴ eller almindelige folkeretlige principper. Inden afhøringen bør vidnet eller eksperten derfor orienteres grundigt om følgerne af at afgive falsk eller vildledende forklaring¹¹⁵.

¹¹² Se Explanatory Report, afsnit 256-257.

¹¹³ Se f.eks. *Konventionen om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater af 29. maj 2000*, EFT C 197/1, artikel 10, stk. 8. Se også, *Trans-Tasman Proceedings Act 2010* (Cth), section 61, som er den relevante australske lovgivning om gennemførelse af den transtasmanske aftale fra 2008 (op. cit., fodnote 60). Denne bestemmelse fordeler kompetencen for foragt for retten for personer i Australien, som giver eksternt fremmøde i sager ved en ny domstol i New Zealand.

¹¹⁴ Nogle stater i Australien har f.eks. vedtaget lovgivning, der specifikt omhandler den kompetencemæssige overlappning, der følger af bevisoptagelse via videoforbindelse. Se f.eks. *Evidence (Miscellaneous Provisions) Act 1958* (Victoria), section 42W, og *Evidence (Audio and Audio Visual Links) Act 1998* (New South Wales), section 5C.

¹¹⁵ Handshake-projektet (loc. cit., fodnote 111). Se også svar fra Australien (en stat), Tjekkiet og Venezuela på del V, spg. (d), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12). I praksis har nogle domstole pragmatisk valgt at se bort fra bevismateriale, når de ikke kan straffe et vidne, der har afgivet falsk forklaring ved bevisoptagelse via videoforbindelse. Se f.eks. Supreme Court of India i *State of Maharashtra v. Dr Praful B Desai* AIR 2003 SC KANT 148.

A2.10 Fritagelsesgrunde og andre garantier

- 37 Et vidne eller en ekspert kan påberåbe sig fritagelsesgrunde i henhold til konventionens artikel 11.
- 38 Da bevisoptagelse via videoforbindelse i mange tilfælde stadig er frivillig, har vidnet/eksperten ikke pligt til specifikt at anvende videoforbindelse til at afgive forklaring og kan nægte at gøre det uden at påberåbe sig vidnefritagelses- eller vidneudelukkelsesgrunde.

93. I sager, hvor vidnet tvinges til at afgive forklaring via videoforbindelse, eller hvor der foreligger en faktisk omstændighed eller en meddelelse, som et vidne eller en ekspert, der afgiver frivillig forklaring, ikke kan afsløre, kan vedkommende påberåbe sig en vidnefritagelses- eller vidneudelukkelsesgrund i henhold til konventionens artikel 11, såfremt dette er fastsat i:
- 1) den anmodede stats lovgivning (artikel 11, stk. 1, litra a))
 - 2) den anmodende stats lovgivning, hvis fritagelses- eller udelukkelsesgrunden er angivet i retsanmodningen eller er blevet bekræftet af den anmodende myndighed på opfordring fra den anmodede myndighed (artikel 11, stk. 1, litra b)), eller
 - 3) et tredjelandes lovgivning på visse betingelser (artikel 11, stk. 2).
94. Mens fritagelsesgrunde generelt kan påberåbes på samme måde som ved mere traditionelle anmodninger om bevisoptagelse i henhold til konventionen, kan brugen af videoforbindelse give anledning til mere komplekse udelukkelsesgrunde. De kan bl.a. omfatte beskyttelsesforanstaltninger for at sikre vidnets/ekspertens sikkerhed på det andet sted¹¹⁶, retten til juridisk repræsentation og muligheden for at give denne juridiske repræsentant tavshedspligt¹¹⁷, retten til godtgørelse af rejse- og opholdsudgifter og tab af indtægter¹¹⁸ samt tolkning. Mange af disse spørgsmål kan behandles, når videoforbindelsen arrangeres.

*For flere oplysninger om de aspekter, der skal tages i betragtning ved forberedelse og udførelse af afhøringer via videoforbindelse, se **del B**.*

¹¹⁶ Herunder f.eks. sikring af, at vidnet/eksperten ikke instrueres af andre deltagere: Handshake-projektet (ibid.).

¹¹⁷ I nogle retssystemer kræves det ikke, at et vidne bistås af en advokat under bevisoptagelsen. Se svar fra Malta og Mexico på del V, spg. (d), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

¹¹⁸ Se artikel 26 i konventionen om bevisoptagelse. Se også svar fra Rumænien og Slovenien på del V, spg. (d), i landespørgeskemaet (ibid.).

A2.11 Omkostninger

- 39 Brugen af videoforbindelse til at udføre en retsanmodning kan give anledning til omkostninger i henhold til artikel 14, stk. 2.
- 40 Inden der anmodes om anvendelse af videoforbindelse ved udførelsen af en retsanmodning, bekræftes det, om der kan opstå omkostninger i både den anmodende stat og den anmodede stat, og hvem der skal afholde sådanne omkostninger.

Se *landeprofilen* for den relevante kontraherende stat.

95. Da omkostningerne i forbindelse med de nuværende videoforbindelsesteknologier kan være høje¹¹⁹, er spørgsmålet om omkostninger måske mere følsomt i forbindelse med brugen af videoforbindelse end ellers under konventionen.
96. Generelt vil den anmodede myndighed udføre retsanmodningen uden refusion af gebyrer eller omkostninger af nogen art (artikel 14, stk. 1). Parterne, deres repræsentanter og/eller den anmodende myndigheds retsmedlemmer bærer deres egne omkostninger for at kunne være til stede ved udførelsen.
97. Hvis der anmodes om videoforbindelse som en særlig form eller procedure i henhold til artikel 9, stk. 2, kan den anmodede myndighed kræve refusion af de omkostninger, der følger af brugen af videoforbindelse, herunder transmissionsafgifter, og udgifter til leje af udstyr og teknisk support (artikel 14, stk. 2).
98. Ansøgere bør også være opmærksomme på, at myndigheden i den anmodede stat, selv om der ikke specifikt anmodes om brug af videoforbindelse som en særlig form eller procedure i henhold til artikel 9, i nogle tilfælde vil vurdere, at der er tale om en sådan anmodning, og derfor vil kræve refusion af i det mindste visse omkostninger.
99. Andre omkostninger i forbindelse med bevisoptagelse via videoforbindelse efter kapitel I kan omfatte: reservationsgebyrer og timepris for brug af videoforbindelsesudstyr, kommunikationsafgifter, f.eks. for brug af internet eller telefon, honorarer til tekniske og eksterne leverandører af videoforbindelsestjenester, aflønning af tolke, retslige omkostninger (herunder udgifter til leje af retslokale med videoforbindelsesfaciliteter og brug af faged til forkyndelse af stævninger) og personalelønninger (f.eks. betaling af overarbejde, hvis en videokonference afholdes uden for kontortid)¹²⁰. Nogle responderende stater har oplyst, at de opkræver et fast gebyr for brugen af videoforbindelse¹²¹, mens andre har oplyst, at deres opkrævninger varierer fra sag til sag afhængigt af de foreliggende omstændigheder og krævede

¹¹⁹ R. A. Williams (op. cit., fodnote 1), s. 21.

¹²⁰ Se Synopsis of Response (op. cit., fodnote 4), del VII, spg. (m).

¹²¹ Se f.eks. svar fra Australien (en stat), Ungarn (vedrørende videoforbindelse uden for Budapest) og Malta på del VII, spg. (m), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

ressourcer¹²².

100. Konventionen indeholder ganske klare bestemmelser om omkostninger generelt, men indeholder ingen bestemmelser om, hvordan de præcist skal refunderes. Praksis viser, at den anmodende myndighed sædvanligvis bærer de omkostninger, der er forbundet med brugen af videoforbindelse efter kapitel I (herunder tolkning), og at den foretrukne betalingsmetode er ved elektronisk overførsel¹²³.

¹²² Se f.eks. svar fra Brasilien på del VII, spg. (m), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹²³ Se Synopsis of Responses (op. cit., fodnote 4), del VII, spg. (n), (o) og (p).

A3 BRUGEN AF VIDEOFORBINDELSE EFTER KAPITEL II

A3.1 Konsulære repræsentanter og særligt udpegede personer

- 41 Det skal bemærkes, at kontraherende stater ved en artikel 33-erklæring helt eller delvist kan udelukke anvendelsen af kapitel II. Myndighederne bør bekræfte, om den relevante kontraherende stat har afgivet en sådan erklæring.¹²⁴

*De erklæringer eller forbehold, som de enkelte kontraherende stater har afgivet, kan ses i **statustabellen** for konventionen om bevisoptagelse i kolonnen "Res/D/N/DC".*

- 42 Det mest almindelige scenario efter kapitel II er, når den særligt udpegede person, der befinder sig i oprindelsesstaten, udfører bevisoptagelse via videoforbindelse i udførelsesstaten.
- 43 Hvor det er praktisk muligt, kan parterne, deres repræsentanter og/eller retsmedlemmerne i oprindelsesstaten være til stede via videoforbindelse under bevisoptagelse, der udføres af en særligt udpeget person eller konsulær repræsentant, og/eller deltage i afhøringen af vidnet. Sådan tilstedeværelse og deltagelse tillades, medmindre det er uforeneligt med lovgivningen i udførelsesstaten, og er alligevel underlagt eventuelle betingelser, der stilles ved udstedelsen af tilladelsen.

101. Efter kapitel II kan en konsulær repræsentant eller en særligt udpeget person med forbehold af udførelsesstatens samtykke udføre bevisoptagelse i udførelsesstaten, dvs. "direkte" bevisoptagelse.
102. Det første (og mest almindelige) scenario er, når videoforbindelsen etableres mellem oprindelsesstaten, hvor den særligt udpegede person befinder sig, og det sted i udførelsesstaten, hvor der afgives vidneforklaring. Special Commission har udtrykkeligt anerkendt denne mulighed og har bemærket, at artikel 17 ikke er til hinder for, at et retsmedlem ved oprindelsesretten (eller en anden behørigt udpeget person), som befinder sig i en kontraherende stat, afhører en person, der befinder sig i en anden kontraherende stat, via videoforbindelse¹²⁵.

¹²⁴ I henhold til konventionens artikel 33, stk. 3, kan "enhver anden stat, som berøres" (f.eks. udførelsesstaten over for oprindelsesstaten) anvende den samme regel gensidigt. Det bør derfor undersøges, om både oprindelsesstaten og udførelsesstaten har taget forbehold over for den relevante bestemmelse i kapitel II.

¹²⁵ C&R nr. 20 fra 2014 SC.

103. Andre alternative scenarier kan f.eks. omfatte situationer (f.eks. i tilfælde af geografisk store områder), hvor en konsulær repræsentant eller en særligt udpeget person kan anvende videoforbindelse til at afhøre et vidne, der finder sig et (fjernt) sted, som stadig ligger i udførelsesstaten. I visse sjældne tilfælde kan man forestille sig et andet (omend usandsynligt) scenario, hvor en konsulær repræsentant eller en særligt udpeget person hverken befinder sig i oprindelsesstaten eller udførelsesstaten, men i et tredjeland og får til opgave at afhøre vidnet/eksperten, som fysisk befinder sig i udførelsesstaten (f.eks. hvis oprindelsesstatens diplomatiske mission, som er akkrediteret til udførelsesstaten, er beliggende i et tredjeland, se afsnit 104). I de fleste af sådanne tilfælde vil den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person rejse for at optage beviser, men i nogle tilfælde kan bevisoptagelsen udføres via videoforbindelse.
104. Hvis der er tale om en konsulær repræsentant, ville denne situation teoretisk kunne forekomme, fordi en konsulær repræsentant i henhold til artikel 15a optage beviser "på en anden kontraherende stats territorium og inden for det område, hvor han udøver sine funktioner". Sammenholdt med artikel 7 i *Wienerkonventionen om konsulære forbindelser*, som tillader, at konsulære funktioner udøves fra en repræsentation i en anden stat, giver dette umiddelbart mulighed for, at en konsulær repræsentant optager beviser via videoforbindelse fra en konsulær repræsentation i vedkommendes udsenderstat, som ikke er beliggende i udførelsesstaten, men i en anden kontraherende stat i konventionen om bevisoptagelse¹²⁶.
105. En videoforbindelse kan også anvendes til at gøre det lettere for parterne eller deres repræsentanter og retsmedlemmer, der befinder sig i oprindelsesstaten, at være til stede og deltage i bevisoptagelse, der udføres af den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person i udførelsesstaten. Hvis udførelsesstaten ikke har afgivet erklæring om, at tilladelse ikke er påkrævet, vil sådan tilstedeværelse eller deltagelse være underlagt eventuelle betingelser, der stilles ved udstedelsen af tilladelsen.

For flere oplysninger om fremmøde, tilstedeværelse og deltagelse, se **A3.4**.

For en uddybning af de forskellige situationer, der kan opstå i praksis, se **Praktiske eksempler i bilag III**.

106. For at en konsulær repræsentant eller en særligt udpeget person kan afhøre et vidne eller en ekspert via videoforbindelse, skal en række betingelser være opfyldt i henhold til konventionen. Udførelsesstaten må ikke have udelukket (i henhold til artikel 33) anvendelsen af de relevante artikler i kapitel II. Personen skal desuden være enten en konsulær repræsentant, der er akkrediteret til udførelsesstaten (artikel 15, stk. 1, og artikel 16, stk. 1), eller være behørigt udpeget som en "commissioner" (artikel 17, stk. 1). Hvis der kræves forudgående tilladelse, skal den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person opfylde alle betingelser, der er stillet af den kompetente myndighed i forbindelse med udstedelsen af tilladelsen.
107. En særligt udpeget person udpeges sædvanligvis af oprindelsesretten, men kan også udpeges af en myndighed i udførelsesstaten, afhængigt af de relevante lovbestemmelser. Konventionen

¹²⁶ Artikel 7 i *Wienerkonventionen om konsulære forbindelser* lyder: "Udsenderstaten kan efter forudgående anmeldelse til vedkommende stater pålægge en konsulær repræsentation, som er oprettet i én stat, at varetage konsulære opgaver i en anden stat, medmindre en af modtagerstaterne udtrykkeligt gør indsigelse herimod".

giver imidlertid ikke udførelsesstaten mulighed for at fremsætte betingelser for oprindelsesstatens udpegelse af en særligt udpeget person. Der er også fastsat specifikke krav vedrørende tilladelse fra udførelsesstaten, som er omhandlet i **A3.2**. Endelig skal brugen af videoforbindelse være omhandlet udtrykkeligt eller implicit i oprindelsesstatens lovgivning og må ikke være forbudt efter udførelsesstaten lovgivning (artikel 21, litra d)).

108. Afhøringen af vidnet/eksperten efter kapitel II udføres i overensstemmelse med oprindelsesstatens lovgivning og procedurer, medmindre dette er forbudt af udførelsesstaten. Da bevisoptagelse efter kapitel II ikke (nødvendigvis) involverer myndighederne i udførelsesstaten (undtagen med hensyn til at udstede de krævede tilladelser eller yde bistand med henblik på at fremskaffe bevismateriale ved tvang), kan den særligt udpegede person i sådanne tilfælde være ansvarlig for at arrangere videoforbindelsen begge steder. Nogle kontraherende stater har dog ved erklæring fastsat betingelser for konsulære repræsentanters eller særligt udpegede personers bevisoptagelse, idet de kræver, at myndighederne i udførelsesstaten har mere kontrol over bevisoptagelsen.¹²⁷

*For flere oplysninger om de aspekter, der skal tages i betragtning ved forberedelse og udførelse af afhøringer via videoforbindelse, se **del B**.*

A3.2 Behov for tilladelse fra udførelsesstaten

44 I henhold til konventionens artikel 15 er tilladelse *ikke* påkrævet, medmindre en kontraherende stat har afgivet en erklæring. Myndighederne bør kontrollere, om udførelsesstaten har afgivet en erklæring i henhold til denne artikel¹²⁸.

45 I henhold til konventionens artikel 16 og 17 *kræves* tilladelse, medmindre den kontraherende stat har afgivet erklæring om, at bevisoptagelse kan udføres uden dens forudgående tilladelse. Myndighederne bør kontrollere, om udførelsesstaten har afgivet en erklæring i henhold til disse artikler¹²⁹.

*De erklæringer eller forbehold, som de enkelte kontraherende stater har afgivet, kan ses i **statustabellen** for konventionen om bevisoptagelse i kolonnen "Res/D/N/DC".*

¹²⁷ Se f.eks. Frankrigs og Tysklands erklæringer, som findes online i Evidence Section på Haagerkonferencens websted under "Updated list of Contracting Parties".

¹²⁸ Se også fodnote 124 ovenfor vedrørende gensidighed.

¹²⁹ Ibid.

- 46 I anmodningen om tilladelse skal det angives, at beviser vil blive optaget via videoforbindelse, og om der kræves bistand fra udførelsesstaten. Modelformularen kan bruges til dette formål.
- 47 Konsulære repræsentanter og særligt udpegede personer skal overholde de betingelser, der er angivet af udførelsesstaten ved udstedelsen af tilladelsen.

109. I henhold til artikel 15 i konventionen om bevisoptagelse kan en konsulær repræsentant uden anvendelse af tvang optage bevis fra et vidne eller en ekspert, som er statsborger i den stat, som han repræsenterer (udsenderstaten), når bevisoptagelse skal udføres af den konsulære repræsentant i det område, hvor han udfører sine funktioner. Til dette formål skal den konsulære repræsentant i henhold til artikel 15, stk. 2, indhente udførelsesstatens tilladelse, dog kun, hvis den kontraherende stat har afgivet en erklæring herom. Hvis den konsulære repræsentant skal optage beviser fra en statsborger fra en anden stat, finder artikel 16 anvendelse.
110. En konsulær repræsentant (efter artikel 16) eller en særligt udpeget person (efter artikel 17) må kun optage beviser uden brug af tvang, hvis en kompetent myndighed, der er udpeget af udførelsesstaten, har givet sin tilladelse generelt eller i den specifikke sag (artikel 16, stk. 1, litra a), og artikel 17, stk. 1, litra a)). Dette gælder, medmindre den pågældende udførelsesstat har afgivet en erklæring om, at bevis kan optages uden dens forudgående tilladelse (artikel 16, stk. 2, og artikel 17, stk. 2). Den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person skal også opfylde de betingelser, som den kompetente myndighed har fastsat i sin tilladelse (artikel 16, stk. 1, litra b), og artikel 17, stk. 1, litra b)).
111. Som anført i Evidence Handbook angiver konventionen ikke, hvem der skal ansøge om tilladelse. I praksis er det ofte oprindelsesretten eller ambassaden eller konsulatet i oprindelsesmedlemsstaten¹³⁰. Der findes ingen modelformular til at ansøge om tilladelse efter kapitel II (da dette fortsat er et anliggende for udførelsesstaten), men ifølge eksperter kan modelformularen for retsanmodninger efter kapitel I anvendes til at ansøge om tilladelse til bevisoptagelse efter kapitel II. I sådanne tilfælde bør modelformularen tilpasses i overensstemmelse hermed¹³¹. I anmodningen om tilladelse skal det navnlig angives, at beviser vil blive optaget via videoforbindelse, og om der kræves bistand fra udførelsesstaten.

*For flere oplysninger om typerne af mulig bistand, herunder test af udstyret inden afhøringen og reservation af passende faciliteter, se **del B** og **landeprofilen** for den relevante kontraherende stat.*

¹³⁰ Evidence Handbook (op. cit., fodnote 29), afsnit 380.

¹³¹ Ibid., bilag 4, "Guidelines for completing the Model Form".

112. Hvis der kræves forudgående tilladelse, skal den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person som nævnt ovenfor opfylde alle betingelser, der er angivet af den kompetente myndighed i forbindelse med udstedelsen af tilladelsen. Dette omfatter krav til indhold og form. Udførelsesstaten kan f.eks. kræve, at en videoforbindelse etableres på en bestemt måde som en betingelse for at give tilladelse (f.eks. at den skal arrangeres af en bestemt person, at der skal anvendes et bestemt sted, at bestemt udstyr eller teknisk support skal anvendes, eller at bestemte medarbejdere skal være til stede, f.eks. en embedsmand fra udførelsesstaten).

A3.3 Underretning af vidnet

48

Ud over kravene i konventionens artikel 21, litra b) og c), er det vigtigt, at den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person underretter vidnet om, at beviser vil blive optaget via videoforbindelse.

113. Når de nødvendige tilladelser er indhentet, underretter den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person vidnet skriftligt og anmoder vedkommende om at afgive forklaring på et bestemt tidspunkt og sted.
114. Ud over at meddele vidnet, beviser vil blive optaget via videoforbindelse, og om parterne, deres repræsentanterne eller retsmedlemmer vil være til stede via videoforbindelse, skal en sådan anmodning:
- (1) medmindre modtageren er statsborger i oprindelsesstaten, affattes på det sprog, der anvendes i udførelsesstaten, eller være ledsaget af en oversættelse til dette sprog (artikel 21, litra b)), og
 - (2) oplyse personen om, at han har ret til juridisk repræsentation, og — hvis udførelsesstaten ikke har afgivet en erklæring i henhold til artikel 18 — oplyse ham om, at han ikke er tvunget hverken til at møde eller til at medvirke ved bevisoptagelsen (artikel 21, litra c)),
115. Som anført i Evidence Handbook kontaktes vidnet i praksis ofte af den part, der ønsker at få optaget bevis, inden den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person inddrages, for at afgøre, om vidnet er villig til at afgive forklaring¹³². I sådanne tilfælde er det yderst vigtigt, at vidnet er klar over, at bevisoptagelsen vil blive udført via videoforbindelse.

¹³²

Ibid., afsnit 388.

A3.4 Parterne, deres repræsentanter og/eller retsmedlemmers fremmøde, tilstedeværelse og deltagelse

49 Hvis det ikke strider mod udførelsesstatens lovgivning, bør parterne, deres repræsentanter og/eller retsmedlemmers tilstedeværelse og aktive deltagelse via videoforbindelse følge de regler, der også gælder, når bevisoptagelsen sker personligt i oprindelsesstaten.

50 Et retsmedlem ved oprindelsesretten kan udpeges som en særligt udpeget person med henblik på at afhøre en person, der befinder sig i udførelsesstaten, via videoforbindelse og kan foretage afhøringen i overensstemmelse med oprindelsesstatens lovgivning.

116. Den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person skal foretage vidneafhøringen via videoforbindelse i overensstemmelse med oprindelsesstatens lovgivning og konventionens artikel 21. Hvis der kræves forudgående tilladelse, skal alle de betingelser, som udførelsesstaten har fastsat ved udstedelsen af en sådan tilladelse, opfyldes, herunder betingelser vedrørende tilstedeværelsen af f.eks. repræsentanter for den kompetente myndighed i udførelsesstaten. Intern lovgivning eller interne procedurer kan f.eks. bestemme, at vidnet har ret til juridisk bistand eller juridisk repræsentation.
117. I modsætning til kapitel I er parterne, deres repræsentanter og/eller retsmedlemmer underlagt lovgivningen i oprindelsesstaten, såfremt den ikke er uforenelig med udførelsesstatens lovgivning, og de betingelser, som udførelsesstaten har fastsat ved udstedelsen af tilladelsen. Hvis formanden for oprindelsesretten (eller en anden behørigt udpeget person) er blevet udnævnt som en særligt udpeget person (commissioner) til at afhøre en person, der befinder sig i udførelsesstaten, via videoforbindelse, bør parterne og deres repræsentanter have mulighed for at deltage på samme måde, som hvis afhøringen fandt sted personligt i oprindelsesstaten (medmindre betingelser fastsat af udførelsesstaten begrænser eller udelukker denne mulighed).
118. Der er forskel mellem de kontraherende staters praksis for, hvordan diplomatiske og konsulære embedsmænd udfører bevisoptagelse, særligt om parterne, deres juridiske repræsentanter og retsmedlemmer kan deltage i bevisoptagelsen. For mindst én kontraherende stat er juridiske repræsentanternes tilstedeværelse ved og aktive deltagelse i konsulære repræsentanternes bevisoptagelse vigtigt, fordi det er den juridiske repræsentant, som optager vidneudsagnet i den konsulære repræsentants tilstedeværelse, og i nogle tilfælde kan den juridiske repræsentant endda anmode den konsulære repræsentant om ikke at være til stede.¹³³ I sådanne tilfælde har den konsulære repræsentant primært til opgave at kontrollere vidnets identitet og edsaflæggelse og/eller bistå ved vidneforklaringen ved at sørge for tolke og stenografer, hvis det kræves.

¹³³ B. Ristau, *International Judicial Assistance (Civil and Commercial)*, Washington, D.C., International Law Institute, Georgetown University Law Center, Vol. I, del V, 2000 revision, s. 326.

A3.5 Tvangsmidler og tvang

- 51 Vidnet/eksperten er ikke tvunget til at afgive forklaring, medmindre udførelsesstaten har afgivet en erklæring i henhold til artikel 18, og den kompetente myndighed har imødekommet anmodningen om bistand med henblik på at fremskaffe bevismaterialet ved tvang. Myndighederne bør bekræfte, om udførelsesstaten har afgivet en sådan erklæring.

*De erklæringer eller forbehold, som de enkelte kontraherende stater har afgivet, kan ses i **statustabellen** for konventionen om bevisoptagelse i kolonnen "Res/D/N/DC".*

- 52 Selv om en kontraherende stats myndighed tvinger et vidne til at afgive forklaring, kan den ikke nødvendigvis tvinge vidnet til at *bruge en videoforbindelse* til at afgive forklaring.

119. Inden for rammerne af kapitel II tillader konventionen ikke konsulære repræsentanter eller særligt udpegede personer optage bevis ved tvang. I stedet kan en kontraherende stat i henhold til artikel 18 erklære, at en konsulær repræsentant eller særligt udpeget person, der har adgang til at optage beviser, kan henvende sig til den kompetente myndighed (som er udpeget af den pågældende kontraherende stat) for at opnå passende bistand til at optage beviset ved tvang, på sådanne betingelser, der er fastsat i erklæringen. Efter kapitel II er vidnet/eksperten ikke tvunget til at afgive forklaring, medmindre udførelsesstaten har afgivet en sådan erklæring og imødekommer en anmodning om bistand til fremskaffelse af beviser ved tvang (artikel 21, litra c)). Ifølge de responderende staters landeprofiler anvender ca. 25 % denne ordning.
120. Som nævnt ovenfor i forbindelse med kapitel I (se **A2.6**) skal der i nogle sager sondres mellem et at tvinge et vidne eller en ekspert til at afgive forklaring for retten og det at tvinge vidnet eller eksperten til at afgive forklaring specifikt via videoforbindelse. Ifølge landeprofilerne har enkelte responderende stater, som anvender artikel 18, oplyst, at bevisoptagelse via videoforbindelse efter kapitel II skal udføres på et frivilligt grundlag¹³⁴.
121. Det bør også bemærkes, at det forhold, at en bevisoptagelse ikke har kunnet foretages efter bestemmelserne i kapitel II, i henhold til artikel 22 ikke forhindrer, at der senere fremsættes retsanmodning om bevisoptagelsen efter kapitel I.

¹³⁴ Svar fra Det Forenede Kongerige (England og Wales) og USA på del IV, spg. (g), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12). USA har også tilføjet, at en amerikansk distriktsdomstol, som i henhold til 28 U.S. Code § 1782(a) anmodes om at beordre et vidne til at afgive forklaring i en udenlandsk retssag, "næppe vil tvinge et vidne til at give direkte vidneforklaring for en udenlandsk domstol via videoforbindelse".

A3.6 Ed/bekræftelse

- 53 Den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person kan modtage forklaringer under ed eller bekræftelse efter oprindelsesstatens lovgivning, for så vidt dette ikke er uforeneligt med lovgivningen i udførelsesstaten eller i strid med den tilladelse, der er givet (artikel 21, litra a) og d)).
- 54 Afhængigt af nationale eller internationale instrumenter kan edsaflæggelse/bekræftelse, der modtages af konsulære repræsentanter eller særligt udpegede personer have ekstraterritorial virkning i udførelsesstaten.

122. Betydningen af, hvem der håndterer edsaflæggelse eller bekræftelse, bør ikke undervurderes¹³⁵. Efter kapitel II optages beviser generelt uden brug af tvang, og det bør bemærkes, at et vidne i nogle jurisdiktioner ikke kan tvinges til at afgive forklaring under ed¹³⁶. Manglende edsaflæggelse eller bekræftelse kan dog forringe bevisværdien af de beviser, der optages.
123. I sager efter kapitel II har den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person adgang til at modtage edsaflæggelse eller bekræftelse, såfremt dette ikke er uforeneligt med lovgivningen i udførelsesstaten eller i strid med den tilladelse, der er givet (artikel 21, litra a) og d)). Der kan opstå flere spørgsmål i denne forbindelse, f.eks.: om edsaflæggelsen eller bekræftelsen skal modtages af den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person¹³⁷, om edsaflæggelsen eller bekræftelsen skal modtages på samme sted som vidnet, om den skal modtages (hvilket dog er usandsynligt) af en kompetent person i udførelsesstaten,¹³⁸ og om loven kræver, at den modtages i overensstemmelse med lovgivningen i oprindelsesstaten eller lovgivningen i udførelsesstaten¹³⁹.
124. Hvis en konsulær repræsentant, der anvender videoforbindelse til bevisoptagelse efter kapitel II, kan den konsulære repræsentant modtage edsaflæggelse eller bekræftelse i overensstemmelse med udsenderstatens nationale lovgivning (dvs. den stat, som den konsulære repræsentant repræsenterer) og, i visse tilfælde, kun på området for den ambassade, som den konsulære repræsentant repræsenterer¹⁴⁰. En konsulær repræsentant kan f.eks. modtage et vidnes edsaflæggelse, mens parterne og deres repræsentanter er til stede via videoforbindelse, hvis udsenderstatens lovgivning tillader det. Når bevis optages af en konsulær repræsentant,

¹³⁵ Se f.eks. Supreme Court of Indias bemærkninger vedrørende udsendelsen af en konsulær repræsentant for at modtage edsaflæggelse i *State of Maharashtra v. Dr Praful B Desai* AIR 2003 SC KANT 148. Retten vurderede, at repræsentantens tilstedeværelse under vidnets forklaring sikrede, at vidnet ikke blev vejledt, styret eller fik lagt ordene i munden.

¹³⁶ Svar fra Schweiz på del VI, spg. (d), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

¹³⁷ De fleste responderende stater (hvor kapitel II finder anvendelse) har oplyst, at de foretrækker denne mulighed, såfremt det er i overensstemmelse med oprindelsesstatens regler og i overensstemmelse med konventionens artikel 21, litra a) og d). Se f.eks. svar fra Australien, Frankrig, Tyskland, Litauen, Det Forenede Kongerige (England og Wales) og Venezuela på del VI, spg. (d), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹³⁸ Se f.eks. svar fra Schweiz på del VI, spg. (d), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹³⁹ R. A. Williams (op. cit., fodnote 1), s. 20. Se også Synopsis of Responses (op. cit., fodnote 4), del VI, spg. (i).

¹⁴⁰ Se f.eks. 22 U.S. Code § 4221.

finder dette formodentlig sted i udførelsesstaten, da det er her, den konsulære repræsentant udøver sine funktioner.

125. Hvis der er tale om en særligt udpeget person, kan edsafklæggelse eller bekræftelse ske via videoforbindelse fra oprindelsesstaten (hvor vidnet derfor aflægger ed eller bekræftelse i udførelsesstaten)¹⁴¹, såfremt den særligt udpegede person har beføjelse hertil i henhold til oprindelsesstatens lovgivning.

A3.7 Identifikation af vidne/ekspert og andre aktører

55 Den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person er ansvarlig for at identificere vidnet/eksperten i overensstemmelse med oprindelsesstatens lovgivning, medmindre dette er uforeneligt med udførelsesstatens lovgivning eller betingelserne for dens tilladelse.

126. I modsætning til kapitel I i konventionen om bevisoptagelse er den lovgivning, der finder anvendelse på procedurerne for identifikation af et vidne/en ekspert efter kapitel II, oprindelsesstatens lovgivning¹⁴². Dette er under forudsætning af, at sådanne procedurer ikke er forbudt i henhold til udførelsesstatens lovgivning (konventionens artikel 21, litra d)) og at alle betingelser stillet af udførelsesstaten, da tilladelsen blev givet (artikel 16, stk. 1, litra b), eller artikel 17, stk. 1, litra b)), er opfyldt.
127. Da afhøringen foretages af den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person, følger det logisk, at den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person også formelt identificerer vidnet. Ifølge landeprofilerne er den mest almindelige procedure i de responderende stater, der anvender kapitel II, at vidnets/ekspertens identitetspapirer kontrolleres (i modsætning til oplysning af vedkommendes identitet under ed eller bekræftelse)¹⁴³. Selv om det ikke specifikt fremgår af landeprofilerne, kan brugen af videoforbindelsesteknologi i retssager kræve strengere procedurer end almindelige retssager

¹⁴¹ Selv om det ikke er omfattet af bestemmelserne i konventionen om bevisoptagelse, findes der et analogt grænseoverskridende eksempel efter den transtasmanske aftale fra 2008 (op. cit., fodnote 60), hvor det sted i Australien, hvorfra fjernmødet sker "antages at være en del af [New Zealands] ret", for så vidt angår fjernmøde fra Australien i retssager i New Zealand, i henhold til den australske gennemførelseslovgivning. Lovgivningen tillader endvidere udtrykkeligt, at en newzealandsk ret (efter australsk lov) modtager edsafklæggelse eller bekræftelse fra en person, der afgiver vidneforklaring på afstand (fra Australien). Se *Trans-Tasman Proceedings Act 2010* (Cth), sections 59, 62. I modsætning dertil skal edsafklæggelse i nogle tilfælde ske i udførelsesstaten og ikke på det sted, hvor den særligt udpegede person befinder sig. Se f.eks. D. Epstein, J. Snyder & C.S. Baldwin IV, *International Litigation: A Guide to Jurisdiction, Practice, and Strategy*, 4th ed., Leiden / Boston, Martinus Nijhoff Publishers, 2010, afsnit 10.24, som omhandler forklaringer afgivet via telemedier, og hvor det bemærkes, at USA's *Fed. R. Civ. P.* 30(b)(4) ved mindst én lejlighed er blevet fortolket som et krav om, at edsafklæggelse skal ske på det sted, hvor vidnet befinder sig. Se også *Fed. R. Civ. P.* 30(b)(4) Depositions by Oral Examination, by Remote Means: "Parterne kan angive — eller retten kan afsige kendelse om — at forklaring skal afgives via telefon eller andet telemedie. For så vidt angår denne bestemmelse og bestemmelse 28(a), 37(a)(2), og 37(b)(1), afgives forklaringen det sted, hvor vidnet besvarer spørgsmålene".

¹⁴² Svar fra Tyskland og Venezuela på del VII, spg. (r), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

¹⁴³ Se f.eks. svar fra Bulgarien, Estland, Sydafrika og Det Forenede Kongerige (England og Wales) på del VII, spg. (r), i landespørgeskemaet (ibid.).

med personligt fremmøde.

128. Alle andre aktører i sagen, som er til stede, enten fysisk eller via videoforbindelse, skal sandsynligvis også have deres identitet kontrolleret. Dette er igen omfattet af kravene i oprindelsesstatens lovgivning, medmindre dette er uforeneligt med udførelsesstatens lovgivning eller betingelserne for dens tilladelse.

A3.8 Strafferetlige bestemmelser

56

Potentiel overlappende anvendelse af eller kompetencemæssige kløfter mellem forskellige strafferetlige bestemmelser overlades til nationale og/eller internationale instrumenter samt andre gældende ordninger.

129. Som nævnt ovenfor i **A2.9** (i forbindelse med kapitel I) traf konventionens ophavsmænd en bevidst beslutning om at udelukke enhver henvisning til strafferetlige forhold (f.eks. foragt for retten eller falsk forklaring) i forbindelse med bevisoptagelse, men bemærkede muligheden for en kompetencemæssig overlapning mellem den anmodende stat og den anmodede stat i forbindelse med sådanne spørgsmål.
130. Da bevisoptagelse udføres direkte efter konventionens kapitel II, udfører den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person generelt procedurerne efter sin egen lovgivning (dvs. udsenderstatens lovgivning for en konsulær repræsentant eller oprindelsesstatens lovgivning), for så vidt som dette ikke er i strid med udførelsesstatens lovgivning, jf. artikel 21, litra d), eller betingelser, der er stillet i tilladelsen (artikel 21, litra a)). Som det er tilfældet i enkelte responderende stater, kan det i udførelsesstatens tilladelse f.eks. kræves, at det i anmodningen klart angives, at vidnets udeblivelse ikke fører til retsforfølgelse i oprindelsesstaten¹⁴⁴.
131. Når en særligt udpeget person, der befinder sig i oprindelsesstaten, optager bevis via videoforbindelse fra et vidne/en ekspert i udførelsesstaten, er der f.eks. mulighed for, at både oprindelsesstatens og udførelsesstatens vedrørende falsk forklaring og foragt for retten finder anvendelse på afhøringen af vidnet/eksperten via videoforbindelse. Derved risikerer vidnet/eksperten at blive retsforfulgt flere gange. Det er dog lige så muligt, at hverken oprindelsesstatens eller udførelsesstatens lovgivning finder anvendelse, eller at ingen af dem har kompetence til at retsforfølge et vidne/en ekspert, der anklages for falsk forklaring eller foragt for retten¹⁴⁵.
132. Sådant kompetencemæssig overlapning kan ligeledes forekomme, når en konsulær repræsentant optager bevis efter kapitel II. I sådanne sager modtager den konsulære repræsentant edsaflæggelse i henhold til oprindelsesstatens lovgivning, som kan omfatte specifikke

¹⁴⁴ Se f.eks. Frankrigs og Luxembourgs erklæringer, som findes online i Evidence Section på Haagerkonferencens websted (se stien i fodnote 127).

¹⁴⁵ Dette fremgår tydeligt af landeprofilerne (se Synopsis of Responses (op. cit., fodnote 4), del VI, spg. (j)). De responderende stater var næsten ligeligt fordelt med hensyn til, om oprindelsesstatens lovgivning eller udførelsesstatens lovgivning regulerer falsk forklaring ved bevisoptagelse via videoforbindelse efter kapitel II.

bestemmelser om "ekstraterritorial" anvendelse¹⁴⁶, hvor edsafklæggelsen eller bekræftelsen i alle henseender anses for at have samme virkning, som hvis den var blevet aflagt eller modtaget på oprindelsesstatens område¹⁴⁷. Dette kan rejse spørgsmål om retsforfølgning og håndhævelse, da en efterfølgende sanktion for falsk forklaring kun ville have virkning i oprindelsesstaten¹⁴⁸.

133. Efter nogle kommentatorers opfattelse kan denne mangel på lovgivningsmæssig klarhed have alvorlige følger, herunder f.eks. forringelse af bevisværdien af hele vidneforklaringen og effektiviteten af den afgivne ed/bekræftelse.¹⁴⁹ I tilfælde af falsk forklaring opstår der to spørgsmål: for det første, om en forklaring, der er afgivet i udlandet, kan anses for falsk forklaring i oprindelsesstaten, og for det andet, om en forklaring, der er afgivet for en udenlandsk ret, en konsulær repræsentant eller en særligt udpeget person kan anses for falsk forklaring i udførelsesstaten¹⁵⁰. I tilfælde af foragt for retten har nogle kommentatorer udtalt, at foragt for retten sandsynligvis bør være omfattet af lex fori, i lyset af vidnets/ekspertens "virtuelle tilstedeværelse" i retssalen¹⁵¹.
134. Hvis forklaring via videoforbindelse skal kunne sidestilles med forklaring afgivet under fysisk tilstedeværelse med hensyn til bevisværdi, skal visse usikre forhold afklares. Afhjælpning af den potentielle overlappende anvendelse af eller kompetencemæssige kløfter mellem forskellige strafferetlige bestemmelser er imidlertid ikke omhandlet i konventionen om bevisoptagelse. Det overlades i stedet til overenskomster mellem staterne (f.eks. aftaler om gensidig retshjælp i straffesager) eller almindelige folkeretlige principper.

Flere oplysninger om forhold vedrørende falsk forklaring og foragt for retten efter kapitel I, se også A2.9.

¹⁴⁶ Denne mulighed anerkendes af Tyskland i forbindelse med bevismæssige og strafferetlige bestemmelser (se Tysklands svar på del VI, spg. (d), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12)).

¹⁴⁷ Se f.eks. 22 U.S. Code § 4221: "[...] Enhver sådan ed, bekræftelse, erklæring på tro og love, skriftlig forklaring og notarialakt, der modtages, beediges, afgives eller udfærdiges af eller for en sådan behørigt bemyndiget embedsmand, er gyldig og har i alle henseender samme virkning i USA som, hvis den var modtaget, beediget, afgivet eller udfærdiget af eller for en behørigt bemyndiget og kompetent person i USA [...]."

¹⁴⁸ Ibid., § 4221: "[...] Hvis en person forsætligt afgiver falsk forklaring, eller hvis en person på nogen måde afgiver falsk forklaring under en sådan ed, bekræftelse, erklæring på tro og love eller skriftlig forklaring, jf. de til enhver tid gældende kongreslove, kan en sådan lovovertræder anklages, retsforfølges, dømmes og behandles i ethvert distrikt i USA på samme måde og i alle henseender som, hvis overtrædelse var blevet begået i USA, for en person, der er behørigt bemyndiget til at modtage en sådan ed, bekræftelse, erklæring på tro og love eller skriftlig forklaring, og er underlagt samme straf og sanktioner, der er fastsat ved lov for en sådan overtrædelse [...]."

¹⁴⁹ Se f.eks. M. Davies (op. cit., fodnote 15), s. 206, 229 (se generelt s. 221-227 om falsk forklaring og s. 228-232 om foragt for retten).

¹⁵⁰ Ibid., s. 221-222.

¹⁵¹ Ibid., s. 228, R. A. Williams (op. cit., fodnote 1), s. 19. Begrebet foragt for retten, som det kendes i common law-lande, gennemføres ikke fuldt ud i nogle kontraherende staters retssystemer. Se svar fra Tyskland på del VI, spg. (d), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

A3.9 Fritagelsesgrunde og andre garantier

57 I konventionens artikel 21 fastsættes flere garantier for vidnet, herunder: den måde, hvorpå beviser optages, det sprog, anmodningen til vidnet skal være affattet på, og de oplysninger, som en sådan anmodning skal indeholde.

135. Ud over at udvide de rettigheder, der er fastsat i konventionens artikel 11, indeholder artikel 21 en række garantier for en person, der anmodes om at afgive vidneforklaring via videoforbindelse efter kapitel II. For det første er den "form for bevis", der kan optages, begrænset til former, "som ikke er uforenelig med lovgivningen i den stat, hvor beviset optages, eller i strid med den tilladelse, der er givet " (artikel 21, litra a)). Som omhandlet i **A3.6** er edsaflæggelse og bekræftelse begrænset på samme måde i henhold til samme artikel. I henhold til artikel 21, litra d), er de "former", hvorunder bevisoptagelse kan udføres, fastsat i oprindelsesstatens lovgivning, men skal også være forenelig med udførelsesstatens lovgivning.
136. For det andet indeholder artikel 21, litra b), en garanti vedrørende sprog, idet det kræves, at anmodningen (dvs. indkaldelsen) til det mulige vidne affattes på udførelsesstatens sprog eller ledsages af en oversættelse til dette sprog. Den eneste undtagelse fra dette krav er, hvis det mulige vidne er statsborger i oprindelsesstaten (idet det forudsættes, at vedkommende forstår sproget i oprindelsesstaten).
137. For det tredje indeholder artikel 21, litra c), et krav om, at anmodningen også skal oplyse det mulige vidne om vedkommendes ret til juridisk repræsentation (jf. konventionens artikel 20) og, hvis den kontraherende stat ikke har afgivet en artikel 18-erklæring vedrørende tvang (se **A3.5**), at vidnet "ikke er tvunget hverken til at møde eller til at medvirke ved bevisoptagelsen".
138. Endelig suppleres ovennævnte garantier af artikel 21, litra e), som bestemmer, at det mulige vidne kan påberåbe sig de vidnefritagelses- og udelukkelsesgrunde, som er nævnt i artikel 11 for kapitel I.

*For flere oplysninger om de fritagelses- og udelukkelsesgrunde, der kan påberåbes efter kapitel I, se **A2.10**.*

A3.10 Omkostninger

58

Brugen af videoforbindelse kan give anledning til yderligere omkostninger. Om disse omkostninger skal bæres af parterne, afgøres af oprindelsesstatens lovgivning.

Se *landeprofilen* for den relevante kontraherende stat.

139. Konventionen omhandler ikke udtrykkeligt spørgsmålet om omkostninger i forbindelse med anmodninger efter kapitel II, men der er en række mulige scenarier, og under hvert er der mulighed for, at der kan opstå yderligere omkostninger som følge af brugen af videoforbindelse til bevisoptagelse.
140. Som beskrevet i Evidence Handbook kan der opstå forskellige omkostninger, herunder udgifter til den konsulære repræsentants eller den særligt udpegede persons tjenester, aflønning af tolke eller stenografer samt relaterede rejse- og opholdsudgifter¹⁵². Brugen af videoforbindelse kan også medføre yderligere omkostninger til leje af lokaler, hvor videoforbindelsen etableres, personaleomkostninger og teknisk support¹⁵³. Om sådanne omkostninger skal bæres af parterne, fastsættes i oprindelsesstatens lovgivning. Generelt bæres disse omkostninger af den part, der anmoder om bevisoptagelsen¹⁵⁴.
141. I forbindelse med konsulære repræsentanter kan udstedelsesstatens (dvs. oprindelsesstatens) lovgivning kræve, at der opkræves gebyrer for deltagelse i bevisoptagelse¹⁵⁵, mens omkostningerne for særligt udpegede personer ofte fastsættes ved intern lovgivning eller angives i betingelserne for mandatet¹⁵⁶. Når der kræves forudgående tilladelse, kræver udførelsesstaten i nogle tilfælde godtgørelse af visse udgifter i forbindelse med udførelsesstatens involvering og/eller bistand som en betingelse for at give tilladelse (f.eks. omkostningerne i forbindelse med brugen af faciliteter, hvis et bestemt sted skal anvendes, f.eks. en retssal, eller andre administrative omkostninger)¹⁵⁷. En udførelsesstat kan f.eks. kræve godtgørelse af udgifter, hvis den yder bistand til den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person under bevisoptagelse ved tvang¹⁵⁸.

¹⁵² Evidence Handbook (op. cit., fodnote 29), afsnit 403 ff.

¹⁵³ Svar fra Bulgarien og Litauen på del VII, spg. (w), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

¹⁵⁴ Evidence Handbook (op. cit., fodnote 29), afsnit 405.

¹⁵⁵ I USA er bestemmelserne om udgifter til konsulære tjenester fastsat i 22 CFR § 22.1 (dette omfatter udgifter til juridisk bistand i både konventionsmæssige og ikkekonventionsmæssige sammenhænge). I Australien er udgifterne til konsulære tjenester, herunder i forbindelse med edsaflæggelse og bekræftelser, fastsat i *Consular Fees Regulations* fra 2018.

¹⁵⁶ I Det Forenede Kongerige (England) er honoraret til en særligt udpeget person ("examiner of the court") fastsat i Practice Direction 34B.

¹⁵⁷ Svar fra Schweiz på del VII, spg. (w), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

¹⁵⁸ Dette scenario er beskrevet i Explanatory Report, afsnit 163.

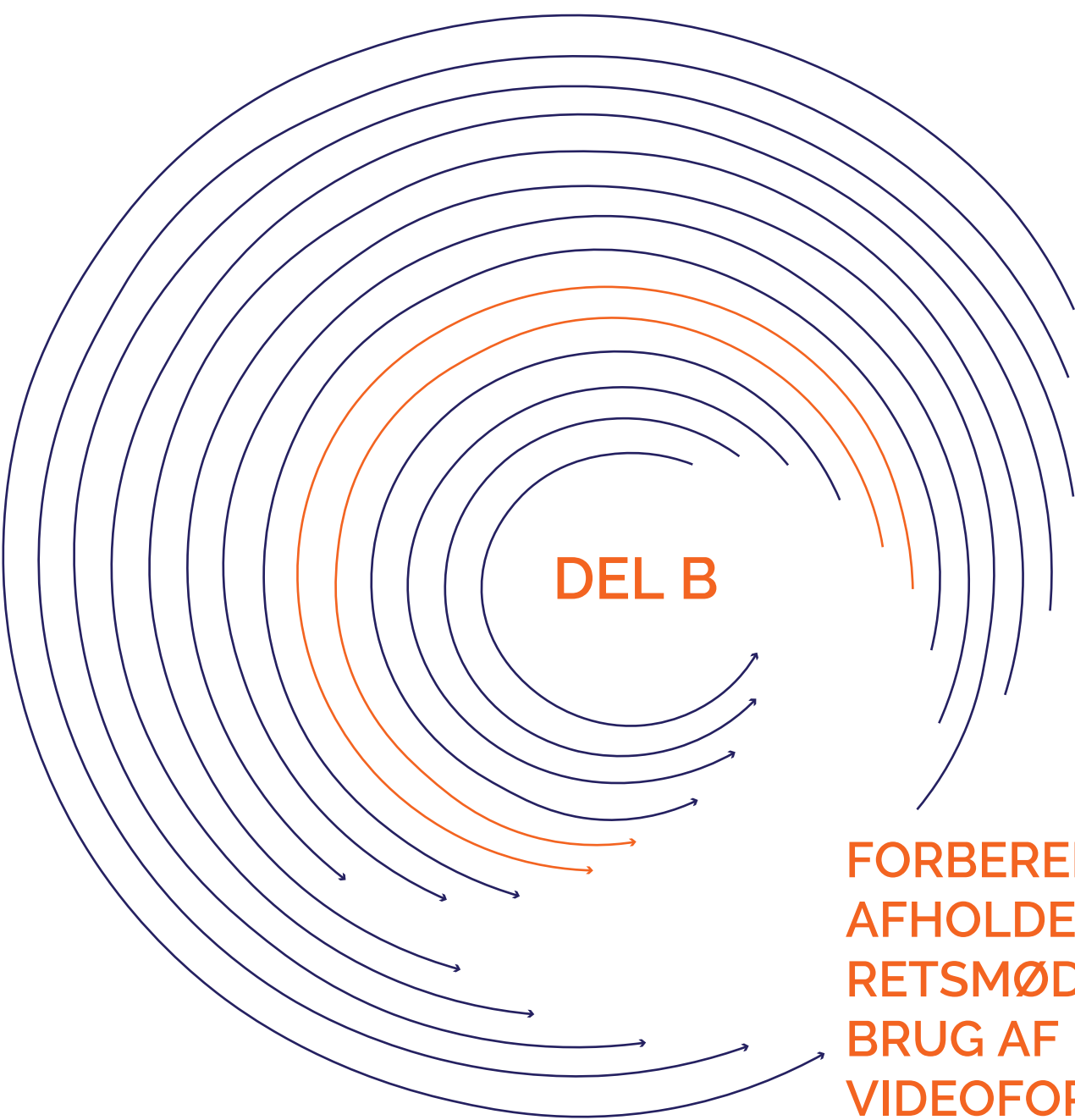

*For flere oplysninger om anvendelsen af tvang efter kapitel II, se **A3.5**.*

142. I praksis forventes særligt udpegede personer at sørge for alle de nødvendige foranstaltninger for at optage bevis. Hvis der anvendes videoforbindelse, skal vedkommende f.eks. finde et sted, hvor vidnet kan afhøres, reservere videoforbindelsesudstyr og finde den nødvendige tekniske support¹⁵⁹. Hvis omstændighederne kræver, at udførelsesstaten yder bistand (f.eks. for at opfylde de betingelser, der er fastsat i den indrømmede tilladelse), opfordres myndighederne til at hjælpe med at arrangere bevisoptagelse via videoforbindelse, hvis det er muligt og hensigtsmæssigt.

¹⁵⁹

Evidence Handbook (op. cit., fodnote 29), bilag 6 "Guide on the use of video-links", afsnit 26 ff.

DEL B

**FORBEREDELSE OG
AFHOLDELSE AF
RETSMØDER VED
BRUG AF
VIDEOFORBINDELSE**

- B1 POTENTIELLE PRAKTISKE HINDRINGER
- B2 PLANLÆGNING OG TEST
- B3 TEKNISK SUPPORT OG UDDANNELSE
- B4 RESERVATION AF FACILITETER
- B5 TOLKNING
- B6 OPTAGELSE, REFERAT OG REVISION
- B7 MILJØ, PLACERING OG PROTOKOLLER

- 59** Myndighederne opfordres til så vidt muligt at gøre generelle praktiske oplysninger og/eller retningslinjer offentligt tilgængelige (helst online) for at hjælpe dem, der forbereder indgivelsen eller udførelsen af en anmodning via videoforbindelse. Myndighederne opfordres til så vidt muligt at dele sådanne oplysninger med Det Permanente Bureau med henblik på offentliggørelse på Haagerkonferencens websted. Mere specifikke og følsomme oplysninger kan stilles til rådighed for de involverede parter efter anmodning.
- 60** Alle aktører, der deltager i forberedelsen og udførelse af videoforbindelse, har ansvaret for at opretholde en effektiv kommunikation.

143. Som tidligere nævnt kan brugen af videoforbindelse ved bevisoptagelse ikke ansues fra et juridisk synspunkt alene — der er behov for en holistisk, tværfaglig tilgang (se **A1**).
144. I en nylig omfattende undersøgelse i en kontraherende stat blev det konstateret, at resultaterne og effektiviteten af videoforbindelser i forbindelse med retssager er uløseligt forbundet med tjenesteleveringen og den praktiske gennemførelse, hvilket understreger, at den måde, hvorpå videoforbindelsessystemer er udformet, betjenes og bruges, har stor betydning¹⁶⁰. Selve lovgivningen kan fastsætte eller påvirke forskellige praktiske og tekniske aspekter, som det beskrives i **del B** og **C**.
145. For at hjælpe aktører, der ønsker at anvende videoforbindelse, med at udarbejde anmodninger, opfordres de centrale myndigheder til at offentliggøre generelle oplysninger om organisatoriske krav, reservationssystemer, udstyr og teknisk kapacitet og/eller kontaktoplysninger for den person eller afdeling, der har ansvaret for at udføre en anmodning om bevisoptagelse via videoforbindelse, og dele disse oplysninger med de relevante myndigheder. Hvis de ikke allerede er på plads, opfordres de centrale og andre myndigheder opfordres også til at fastlægge målrettede retningslinjer og protokoller, som beskriver procedurerne og klart fordeler ansvarsområderne i forbindelse med: planlægning og reservation af faciliteter, udførelse af test og vedligeholdelse, opstart, kontrol og afslutning af videoforbindelsen samt efterfølgende indsamling af feedback.¹⁶¹ For at minimere risikoen for, at sikker IT-infrastruktur hackes eller på anden vis kompromitteres, deler nogle myndigheder kun specifikke og følsomme oplysninger efter anmodning, hvis den relevante statslige myndighed finder dette nødvendigt eller hensigtsmæssigt.
146. Andre nyttige oplysninger, der eventuelt skal offentliggøres, omfatter f.eks. de primære kommunikationssprog for det involverede personale, om der er udpeget særlige kontaktpersoner for teknisk rådgivning og fejlfinding, eller mere generelt om myndighederne i oprindelsesstaten kan yde organisatorisk eller lokal bistand, hvis anmodningen fremsættes efter kapitel II. Mange af disse oplysninger kan findes i landeprofilen for den enkelte kontraherende stat.

¹⁶⁰ For en udførlig drøftelse af denne undersøgelse, som blev udført i Australien, se E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 10.

¹⁶¹ Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (op. cit., fodnote 16), s. 14.

147. Uanset om de praktiske og proceduremæssige oplysninger allerede er til rådighed, er kommunikation et kritisk aspekt i alle faser af proceduren: før, under og efter afhøringen via videoforbindelse. Det er navnlig vigtigt, at hver deltagers rolle og juridiske position er fastlagt, især af hensyn til vidnet¹⁶².

¹⁶² Handshake-projektet (op. cit., fodnote 15), s. 36.

B1 Potentielle praktiske hindringer

61 Personer, der forbereder at indgive en anmodning om brug af en videoforbindelse, bør henvende sig til den relevante myndighed for at forvisse sig om, at der ikke er nogen praktiske hindringer for udførelsen af en anmodning om bevisoptagelse via videoforbindelse (især efter kapitel II).

Se *landeprofilen* for den relevante kontraherende stat.

148. Landeprofilerne viser, at de væsentligste praktiske problemer forekommer i forbindelse med konventionens kapitel II.
149. De praktiske hindringer efter kapitel I omfatter primært manglende adgang til videokonferenceudstyr og supportressourcer ¹⁶³, transmissionskvaliteten og systemkompatibilitet ¹⁶⁴ samt tidsforskelle mellem den anmodende stat og den anmodede stat ¹⁶⁵. De fleste responderende stater har dog anført, at de ikke er stødt på praktiske hindringer ¹⁶⁶.
150. De praktiske hindringer inden for rammerne af kapitel II er mere forskelligartede og komplekse. I modsætning til konventionens kapitel I (hvor beviser sædvanligvis optages i en retssal) varierer stedet for bevisoptagelsen efter kapitel II afhængigt af den artikel, der lægges til grund, idet opgaven kan pålægges en diplomatisk eller konsulær repræsentation (artikel 15 og 16) eller en særligt udpeget person (artikel 17). Fordi der er mange diplomatiske og konsulære repræsentationer, som har forskellige ressourcer (f.eks. adgang til og hastighed for internetforbindelsen) og faciliteter (f.eks. videokonferenceudstyr), kan det være vanskeligere at afgøre, om de har mulighed for at optage bevis efter kapitel II.
151. Der skal tages hensyn til det forhold, at det sted, hvor bevisoptagelse udføres via videoforbindelse efter kapitel II, skal være tilgængeligt, veludstyret, bemandet med IT-eksperter eller med ekstern adgang til IT-assistance, og det skal, hvis det er relevant, opfylde de betingelser, der er fastsat i den tilladelse, der er givet af den kompetente myndighed i udførelsesstaten, og samt oprindelsesstatens eventuelle sikkerhedsmæssige betænkeligheder.
152. Med hensyn til diplomatiske og konsulære repræsentationers bevisoptagelse tillader ikke alle responderende stater, at der bruges videoforbindelse, når deres respektive diplomatiske og konsulære repræsentationer bistår ved bevisoptagelse efter konventionens kapitel II.

¹⁶³ Svar fra Australien, Bulgarien, Kroatien (vedrørende visse myndigheder), Grækenland, Ungarn, Schweiz og Venezuela på del VII, spg. (i), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

¹⁶⁴ Svar fra Tyskland og Polen på del VII spg. (i), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁶⁵ Svar fra Australien, Frankrig og Tyskland på del VII, spg. (i), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁶⁶ Svar fra Brasilien, Kina (Hong Kong SAR), Kroatien, Cypern, Tjekkiet, Estland, Finland, Israel, Korea (Republikken), Letland, Litauen, Malta, Norge, Portugal, Rumænien, Singapore, Slovenien, Sydafrika, Sverige, Det Forenede Kongerige (England og Wales) på del VII, spg. (i), i landespørgeskemaet (ibid.).

153. De responderende stater, som *ikke* har fremsat indvendinger mod den relevante artikel i kapitel II, men *ikke* tillader, at der bruges videoforbindelse ved bevisoptagelse efter kapitel II ved deres diplomatiske eller konsulære repræsentationer (eller kun tillader det under særlige omstændigheder), har angivet følgende begrundelser: myndighedernes eller de diplomatiske og konsulære repræsentationers manglende kapacitet til at yde bistand ved bevisoptagelse via videoforbindelse¹⁶⁷, mangel på teknisk udstyr ved de diplomatiske og konsulære repræsentationer¹⁶⁸, mangel på praksis, regulering eller inddragelse af deres diplomatiske og konsulære repræsentationer i dette spørgsmål¹⁶⁹, de konsulære tjenesters manglende kapacitet til at behandle udgående anmodninger¹⁷⁰ og betænkeligheder vedrørende sikkerhed¹⁷¹.
154. To responderende stater har nævnt, at den sædvanlige procedure er at henvise ansøgeren eller parterne til kommercielle leverandører, f.eks. konferencecentre¹⁷², og en af dem har oplyst, at sådanne arrangementer skal aftales privat og involverer ikke den centrale myndighed¹⁷³.
155. De responderende stater, som *ikke* har fremsat indvendinger mod den relevante artikel i kapitel II, men *tillader*, at der bruges videoforbindelse ved bevisoptagelse efter kapitel II ved deres diplomatiske eller konsulære repræsentationer, har nævnt nogle af følgende praktiske vanskeligheder: begrænset tilgængelighed af videokonferenceudstyr¹⁷⁴ eller egnede lokaler ved den diplomatiske eller konsulære repræsentation¹⁷⁵ og behovet for, at den diplomatiske repræsentation foretager sikkerhedsgodkendelse for at vurdere, om en person, der skal afhøres, udgør en fysisk eller sikkerhedsmæssig trussel¹⁷⁶. Nogle responderende stater har anført, at de er stødt på praktiske hindringer i forbindelse med brugen af videoforbindelse efter kapitel II, men har ikke uddybet det nærmere¹⁷⁷.
156. En responderende stat har endvidere anført, at videokonferenceudstyret ved de fleste af dens diplomatiske og konsulære repræsentationer er placeret i sikrede områder, som kun embedsmænd har adgang til. Denne responderende stat har imidlertid også bemærket, at Skype kunne være en mulighed, og uddybe, at videokonferenceudstyr i fremtiden muligvis også ville være tilgængeligt i de offentlige områder af de diplomatiske og konsulære repræsentationer¹⁷⁸.
157. Med hensyn til bevisoptagelse, der udføres af særligt udpeget person, bør stedet ikke give anledning til vanskeligheder, da den særligt udpegede person kan vælge et hensigtsmæssigt sted og dermed kan vælge et konferencecenter eller et hotel med passende faciliteter og personale. Stedet skal i så fald opfylde de betingelser, der er stillet i tilladelsen fra den kompetente myndighed i udførelsesstaten.

¹⁶⁷ Svar fra Australien på del VII, spg. (q) og svar fra Schweiz på del VII, spg. (q) og (t), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁶⁸ Svar fra Slovenien og Grækenland på del VII, spg. (q), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁶⁹ Svar fra Israel og Finland på del VII, spg. (q), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁷⁰ Svar fra Polen på del VII, spg. (q), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁷¹ Svar fra USA på del VII, spg. (u), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁷² Svar fra Det Forenede Kongerige (England og Wales) (bevisoptagelse via videoforbindelse udføres derfor kun under særlige omstændigheder ved diplomatiske repræsentationer) og USA på del VII, spg. (t), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁷³ Svar fra USA på del I, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁷⁴ Svar fra Frankrig på del VII, spg. (q), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁷⁵ Svar fra Bulgarien på del VII, spg. (u), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁷⁶ Svar fra Det Forenede Kongerige (England og Wales) på del IV, spg. (d), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁷⁷ Svar fra Tjekkiet og Sydafrika på del VII, spg. (q), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁷⁸ Svar fra Estland på del VII, spg. (q), i landespørgeskemaet (ibid.).

158. Det skal i den forbindelse bemærkes, at nogle af de responderende stater kræver, at bevisoptagelse efter visse artikler i kapitel II udføres på et sted, som er tilgængeligt for offentligheden¹⁷⁹, et krav, som ikke opfyldes, hvis lukkede områder ved diplomatiske og konsulære repræsentationer (eller et privat hotelværelse i den særligt udpegede persons tilfælde) benyttes.

*For flere oplysninger om det sted, hvor beviser kan optages, se **B4**.*

¹⁷⁹ Se Frankrigs erklæringer, som findes online i Evidence Section på Haagerkonferencens websted (se stien i fodnote 127).

B2 Planlægning og test

62 Når myndighederne planlægger en afhøring via videoforbindelse, bør de være opmærksomme på tidsforskelle og konsekvenserne af at arbejde uden for almindelig kontortid, f.eks. eventuelt øgede omkostninger og begrænset adgang til supportpersonale.

63 Myndighederne opfordres også til at teste forbindelsen inden en afhøring og til at sørge for regelmæssig vedligeholdelse af udstyret.

159. Den anmodende myndighed og den anmodede myndighed bør kontakte hinanden med hensyn til planlægning og test inden afhøringen¹⁸⁰. Den myndighed, der organiserer videoforbindelsen, bør tage hensyn til forhold som f.eks. tilgængeligheden af deltagerne, faciliteterne og det udstyr, der skal anvendes, og tilstedeværelsen af personale eller en tredjepart, som kan yde teknisk support. Myndighederne bør føre et centralt register over faciliteter, udstyr samt relevant supportpersonale for at gøre det lettere at vurdere, hvilke lokaler der er til rådighed, under planlægningen¹⁸¹.
160. Når klokkeslættet for proceduren via videoforbindelse fastsættes, bør der tages hensyn til eventuelle forskelle i tidszoner mellem alle de involverede parter og angives, når arrangementerne bekræftes.¹⁸² Ved planlægningen af forudgående test og afhøringer via videoforbindelse med henblik på bevisoptagelse skal der tages hensyn til, at aktiviteter uden for normal arbejdstid kan medføre øgede omkostninger.
161. Strømliningen af procedurerne kan også lette opgaven med at foretage og omplanlægge reservationer, indhente de krævede tilladelser fra en myndighed og indhente parternes eller andre deltagers samtykke. Myndighederne opfordres til at benytte onlineværktøjer for at lette denne procedure.¹⁸³
162. Udstyrs- og arbejdsparametrene på alle steder bør testes regelmæssigt, især forud for en afhøring via videoforbindelse, for at bekræfte, at udstyret er interoperabelt og fungerer efter hensigten¹⁸⁴. Dette bør ske i tilstrækkelig tid til, at teknikerne kan foretage de nødvendige

¹⁸⁰ Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (op. cit., fodnote 16), s. 10.

¹⁸¹ E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 52.

¹⁸² Angivelse af de relevante tidspunkter i både lokaltid og koordineret universaltid (UTC) kan være en hjælp i denne henseende, og der bør tages hensyn til eventuel sommertid. Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (op. cit., fodnote 16), s. 17, Federal Court of Australia (op. cit., fodnote 15), s. 3.

¹⁸³ E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 52-53.

¹⁸⁴ Se f.eks. *London Borough of Islington v. M, R (represented by his guardian)* [2017] EWHC 364 (Fam), hvor High Court of Justice of England and Wales (Family Division) (Det Forenede Kongerige) understregede betydningen af at teste videoforbindelsesudstyret inden afhøringen. Se også Federal Court of Australia, (op. cit., fodnote 15), s. 7. For et eksempel på en "testplan", se "Handshake-projektet", "D2.2 Test Plan", s. 8-9.

tilpasninger¹⁸⁵. Uanset om der foretages justeringer under testen, er det i sidste ende retsformanden, der afgør, om afhøringen kan fortsætte, hvis der er behov for yderligere ændringer eller support.¹⁸⁶

163. De fleste responderende stater har i landeprofilen anført, at de praktiske procedurer for test af videoforbindelsen¹⁸⁷ er på plads, især inden en afhøring, og udføres sædvanligvis af det tekniske personale eller en tjenesteudbyder. Af de responderende stater, der har oplyst, at de ikke har indført en formel procedure, har de fleste oplyst, test ikke udføres, eller at der ydes teknisk support inden afhøringen, men at dette sædvanligvis afgøres fra sag til sag¹⁸⁸.

¹⁸⁵ E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 55. Se også Federal Court of Australia (op. cit., fodnote 15), s. 7, som anbefaler en testforbindelse "på et passende tidspunkt forud for afhøringen" og en yderligere test få timer før afhøringen, hvis det er nødvendigt.

¹⁸⁶ E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 55.

¹⁸⁷ Svar fra Australien (de fleste stater), Hviderusland, Bosnien-Hercegovina, Brasilien, Bulgarien, Kina (Hong Kong SAR), Cypern, Tjekkiet, Estland, Finland, Frankrig, Tyskland, Ungarn, Israel, Korea (Republikken), Letland, Litauen, Malta, Portugal, Rumænien, Singapore, Slovenien, Sydafrika, Det Forenede Kongerige (England og Wales) og Venezuela på del III, spg. (d), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

¹⁸⁸ Svar fra Mexico, Norge og Polen på del III, spg. (d), i landespørgeskemaet (ibid.).

B3 Teknisk support og uddannelse

- 64 Myndighederne bør, hvis det er relevant, udlevere de nødvendige kontaktoplysninger for at sikre, at hver deltager i en afhøring via videoforbindelse har adgang til den fornødne tekniske support.

Se **landeprofilen** for den relevante kontraherende stat eller anvend det fakultative bilag til **modelformularen** til bevisoptagelse via videoforbindelse i **bilag IV**.

- 65 Personale, der kontrollerer eller betjener videoforbindelsesudstyr, bør have mindst grundlæggende uddannelse.

164. Da effektiv teknisk support er vigtig for aktiviteter, der gennemføres via videoforbindelse, er afgørende, at det tekniske supportpersonale inddrages så tidligt som muligt, når der tilrettelægges en afhøring, hvor der vil blive anvendt en videoforbindelse.
165. For procedurer, der gennemføres efter kapitel I, bør den anmodende myndighed sørge for, at der ydes tilstrækkelig teknisk support på det lokale sted, mens den anmodede myndighed har det samme ansvar på fjernstedet. For procedurer, der gennemføres efter kapitel II, har den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person generelt ansvaret for at træffe sådanne foranstaltninger begge steder. Dette ansvar kan være fordelt på en anden måde afhængigt af, hvilken af de fire primære forbindelsestyper der anvendes, f.eks. hvis en videokonference-bridge leveres af en tredjepart.

For flere oplysninger om disse forbindelsestyper, herunder brugen af en videokonference-bridge, se **C2**.

166. Kompetente operatører og supportmedarbejdere bør være til stede begge steder under afhøringen (eller i det mindste tilgængelige via en tredjepart, hvis der benyttes en bridgingtjeneste) for at betjene udstyret og løse eventuelle tekniske problemer, der måtte opstå. Det anbefales også, at andre uddannes fejlfinding og relevante vedligeholdelsesprocedurer, f.eks. retsmedlemmer og tolke, som evt. skal betjene udstyret (også lejlighedsvist).¹⁸⁹

¹⁸⁹

Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (loc. cit. fodnote 16).

Flere oplysninger om tekniske og sikkerhedsmæssige aspekter kan findes i **del C**.

167. I betragtning af de store forskelle i retssystemernes struktur og de deraf følgende vanskeligheder med at finde frem til den rette kontaktperson kan der med fordel offentliggøres (f.eks. i landeprofilen eller på det nationale websted) specifikke tekniske kontaktpunkter inden for den centrale myndighed (kapitel I) eller andre tekniske kontakter, der kan bistå den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person (kapitel II).¹⁹⁰ Disse kontaktpunkter bør regelmæssigt kommunikere med hinanden, også udenfor en specifik sag eller afhøring, for at udveksle bedste praksis. Med tiden vil dette bidrage til at forbedre effektiviteten, reducere omkostningerne og lette brugen af teknologi inden for rammerne af konventionen.

¹⁹⁰ Se spørgsmålene i del I, b) og c), og del II, d) og e), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12). Se også "Handshake-projektet", "D3 Recommendations on the practical application of technical standards for cross-border videoconferencing", s. 23.

B4 Reservation af faciliteter

- 66 Myndighederne bør bekræfte eventuelle krav eller begrænsninger i forbindelse med de faciliteter, der skal reserveres, f.eks. typen af afhøringslokale (f.eks. retssal eller konferencelokale) eller lokalets beliggenhed (f.eks. i en retsbygning, ved en diplomatisk eller konsulær repræsentation, i et hotel osv.).

Se **B1** og **A1.3** samt **landeprofilen** for den relevante kontraherende stat.

- 67 Myndighederne bør kontrollere, om faciliteterne skal reserveres på forhånd, og opfordres til at benytte onlineværktøjer for at lette reservationsproceduren.

168. Faciliteterne skal reserveres både det lokale sted og fjernstedet. For procedurer efter kapitel I er den anmodede myndighed og den anmodende myndighed som nævnt ovenfor hver især ansvarlige for at forberede de forskellige steder til videoforbindelsen, mens den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person for procedurer efter kapitel II generelt er ansvarlig for at forberedelserne begge steder.
169. Ligesom stederne kan variere, f.eks. et retslokale, en et konferencelokale eller en særlig videokonferencefacilitet, kan også de praktiske krav variere, f.eks. udstyr til fremlæggelse af dokumenter og/eller bilag (se **B4.1**) eller procedurerne for at sikre fortrolig kommunikation mellem et vidne/en ekspert og vedkommendes juridiske repræsentant (se **B4.2**). Der kan også forekomme retlige begrænsninger og/eller praktiske begrænsninger med hensyn den type lokalitet eller område, der kan anvendes til bevisoptagelse via videoforbindelse (se også **A1.3**). Fra et praktisk perspektiv har mange responderende stater anført, at ethvert sted kan benyttes til bevisoptagelse, når blot det er beliggende i en retsbygning¹⁹¹. To responderende stater har anført, at der findes et særligt lokale i den relevante retsbygning, som skal anvendes¹⁹². En anden responderende stat har anført, at afhøringslokalet skal ligge i en retsbygning, hvis der er tale om almindelige vidner, mens ekspertvidner kan afgive forklaring andre steder (uden for en retsbygning)¹⁹³. En tredje responderende stat har anført, at stedet kan ligge i en retsbygning eller hos en anden myndighed, så længe der anvendes et særskilt lokale¹⁹⁴.

¹⁹¹ Se f.eks. svar fra Australien (de fleste stater), Hviderusland, Bulgarien, Cypern, Finland, Frankrig, Grækenland, Singapore (afhøring skal ske i en retssal ved Supreme Court, hvis en juridisk medarbejder i Singapore kan bistå ved bevisoptagelsen) og Sydafrika på del III, spg. (e), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

¹⁹² Se f.eks. svar fra Kina (Hong Kong SAR) og Malta på del III, spg. (e), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁹³ Svar fra Korea (Republikken) på del III, spg. (e), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁹⁴ Svar fra Ungarn på del III, spg. (e), i landespørgeskemaet (ibid.).

170. Andre responderende stater har mere bredt anført, at kravene udspringer af den gældende interne lovgivning eller internationale aftaler¹⁹⁵, mens andre oplyser, at retsformanden kan pålægge yderligere krav, hvis det er nødvendigt¹⁹⁶. Den, der indgiver anmodningen, bør nøje overveje, hvilket udstyr og hvilke faciliteter der er til rådighed, for at sikre, at de specifikke behov opfyldes.¹⁹⁷
171. Mens ikke alle typer afhøringer kan udføres under samme opsætning, finder der dog nogle generelle aspekter, der skal tages i betragtning, for at sikre, at de relevante faciliteter er til rådighed. Det gælder f.eks. brugen af et sted, hvor indtrængning eller forstyrrelser kan minimeres, og behovet for et sikkert venteområde til vidnet/eksperten (eventuelt med en indgang, der er adskilt fra den offentlige indgang eller hovedindgangen).¹⁹⁸
172. Kommunikationen mellem det relevante personale (især det tekniske personale) er derfor afgørende for at sikre, at de nødvendige faciliteter er til rådighed og reserveret, hvis dette kræves. Nogle myndigheder har også et særligt reservationssystem for faciliteter, og de oplysninger, som den relevante kontraherende stat har angivet i landeprofilen, bør derfor kontrolleres.

B4.1 Brug af dokumenter og bilag

68

Hvis dokumenter eller bilag skal anvendes, bør der aftales og arrangeres et passende medie til formelt at dele og fremlægge disse inden eller under afhøringen.

Se **C2.6** og **landeprofilen** for den relevante kontraherende stat.

173. Fremlæggelsen af dokumenter eller bilag er underlagt den anmodede stats lovgivning (kapitel I) eller oprindelsesstatens lovgivning (kapitel II). Parterne bør i henhold til gældende lovgivning inden afhøringen forsøge at nå til enighed om, hvilke dokumenter eller bilag der kræves, og fastsætte en frist for identifikation af bilagene (f.eks. flere dage inden afhøringen) med henblik på at samle de relevante dokumenter, der skal stilles til rådighed på begge steder forud for afhøringen¹⁹⁹. Alternativt kan dokumenter stilles til rådighed gennem delte elektroniske dokumentlagre.²⁰⁰ Alle dokumenter og/eller bilag, der henvises til under proceduren, bør så vidt muligt også være tilgængelige for tolkene forud for afhøringen.²⁰¹

¹⁹⁵ Svar fra Sverige og Venezuela på del III, spg. (e), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁹⁶ Svar fra Slovenien på del III, spg. (e), i landespørgeskemaet (ibid.).

¹⁹⁷ Federal Court of Australia (op. cit., fodnote 15), s. 2.

¹⁹⁸ E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 56, 62-63.

¹⁹⁹ Se f.eks. *Federal Commissioner of Taxation v. Grbich* (1993) 25 ATR 516, hvor Federal Court of Australia anførte, at udleveringen af en dokumentsamling til vidnet forud for afhøringen fjerner "de proceduremæssige hindringer for at udføre en forsvarlig afhøring i retten".

²⁰⁰ Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (op. cit., fodnote 16), s. 21.

²⁰¹ Handshake-projektet (op. cit., fodnote 15), s. 40.

174. Hvis det er tilladt i henhold til gældende lovgivning, kan der også træffes foranstaltninger, som gør det muligt at fremlægge yderligere dokumenter eller bilag under afhøringen. Hvis det er relevant, bør sådanne dokumenter eller bilag fremlægges af et retsmedlem eller en anden upartisk person²⁰². Dette kan ske via et dokumentkamera²⁰³, en digital skærmdelingsfunktion eller på anden måde, f.eks. via fax, som er nødvendig for at muliggøre private drøftelser mellem vidnet og dennes advokat vedrørende dokumentet eller bilaget.²⁰⁴ To responderende stater har i landeprofilerne anført, at retsformanden kan tillade eller endda kræve dokumentkameraer, for så vidt som det er nødvendigt²⁰⁵.

B4.2 Privat kommunikation

69

Det kan tilrådes eller kræves, at der etableres yderligere (fortrolige) kommunikationslinjer, f.eks. hvis en part eller et vidne og vedkommendes juridiske repræsentant deltager fra forskellige steder.

175. Der kan være situationer, hvor der er behov for fortrolige konsultationer, f.eks. mellem vidnet og dennes juridiske repræsentant eller mellem den juridiske repræsentant og forhørslederen eller retsmedlemmer²⁰⁶. Advokaten bør fortrinsvis kunne sidde sammen med sin klient²⁰⁷, men hvis disse personer ikke befinder sig på samme sted, bør der være midler til rådighed (f.eks. sikre telefonlinjer, mobiltelefoner eller særskilt videokonferenceudstyr), som giver dem mulighed for at tale privat, uden at andre kan høre dem. Mikrofoner og i nogle tilfælde kameraer, der er tilsluttet den primære videoforbindelse, skal eventuelt også slås fra under en sådan konsultation.
176. Denne supplerende kommunikationslinje kan også anvendes, hvis der er problemer med forbindelseskvaliteten eller andre tekniske problemer, eller hvis afhøringen afbrydes af anden grund (f.eks. sygdom)²⁰⁸. Den kan ligeledes bruges til fortrolig kommunikation med en fjerdeltager både før og efter den egentlige afhøring (f.eks. til at orientere deltageren, drøfte protokollen eller give endelige instrukser)²⁰⁹.

²⁰² Handshake-projektet (loc. cit., fodnote 111).

²⁰³ Se f.eks. United Kingdom Ministry of Justice, *Practice Direction 32 — Evidence*, bilag 3 "Video Conferencing Guidance", s. 18: Hvis der skal anvendes et dokumentkamera, skal parterne underrette paneloperatøren om antallet af og størrelsen på dokumenter eller genstande (som findes online på adressen: < https://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules/part32/pd_part32 > [senest besøgt den 4.3.2020]).

²⁰⁴ Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (loc. cit, fodnote 16), Handshake-projektet (op. cit., fodnote 190), s. 20.

²⁰⁵ Se f.eks. svar fra Ungarn og Slovenien på del III, spg. (e), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

²⁰⁶ Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (op. cit., fodnote 16), s. 15.

²⁰⁷ Handshake-projektet (loc. cit., fodnote 111). Det skal også bemærkes, at vidner under nogle retssystemer ikke skal have bistand af en advokat under bevisoptagelsen (se fodnote 117 ovenfor).

²⁰⁸ E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 63.

²⁰⁹ Ibid., s. 56.

B4.3 Særlige sager

70

Under særlige omstændigheder kan der være behov for yderligere deltagere eller yderligere sikkerhedsforanstaltninger, især hvis der er tale om sårbare vidner.

177. Der er i nogle tilfælde behov for yderligere hensyn på grund af afhøringens art eller den afhørte persons forbindelse til de øvrige deltagere. Dette er muligvis mere almindeligt i straffesager²¹⁰, men det kan også være relevant i sager om civile eller kommercielle spørgsmål. Det gælder f.eks., når beviser skal optages fra sårbare personer som f.eks. børn, ældre, personer med fysiske eller psykiske lidelser eller handicap. I disse tilfælde kan der være store fordele ved videoforbindelsesteknologi, idet vidnet kan afgive forklaring uden at blive udsat for stress, ubehag eller intimidering, som kan være forbundet med at være til stede i en retssal²¹¹.
178. Der skal i nogle tilfælde også tages hensyn til yderligere aspekter, og der skal om nødvendigt foretages tilpasninger for at lette bevisoptagelsen under sådanne vanskelige omstændigheder. Den faktiske procedure skal eventuelt også tilpasses i overensstemmelse med gældende lovgivning, f.eks. ved at lade vidnet afgive forklaring for retsformanden, uden at parterne er til stede, eller ved at lade en psykolog eller lignende ekspert hjælpe med at overvåge vidnet²¹².

²¹⁰ Handshake-projektet (op. cit., fodnote 15), s. 21.

²¹¹ Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (loc. cit. fodnote 16). Det skal også bemærkes, at Det Forenede Kongeriges High Court of Justice (England and Wales) har udtalt, at den ikke vurderer, at de potentielle ulemper ved videoforbindelse (f.eks. begrænsning af vurderingen af troværdighed) forværres alene på grund af anvendelsen af teknologien, når der er tale om sårbare vidner, eller vidner, der har brug for tolkning: *Kimathi & Ors v. Foreign and Commonwealth Office* [2015] EWHC 3684 (QB).

²¹² Handshake-projektet (op. cit., fodnote 15), s. 35.

B5 Tolkning

- 71 I medfør af den udfordrende karakter af videoforbindelser bør kun tolke med passende kvalifikationer og erfaring engageres, hvis det er muligt.
- 72 Under hensyntagen til kravene i den interne lovgivning og eventuelle instrukser fra retten bør deltagerne afgøre, om der skal anvendes konsekutiv tolkning eller simultantolkning (førstnævnte anbefales almindeligvis ved brug af videoforbindelse), og hvor tolken skal placeres (helst på samme sted som vidnet).

- 179. Hvis et vidne eller en ekspert har behov for tolkning, skal de personer, der organiserer videoforbindelsen, vurdere tolkens kvalifikationer, uddannelse og erfaring specifikt i forbindelse med brugen af videoforbindelse og udførelsen af afhøringen²¹³. Mange kontraherende stater har en ordning for registrering af kvalificerede eller edsvorne tolke og oversættere²¹⁴.
- 180. I forbindelse med bevisoptagelse anvendes der typisk konsekutiv tolkning, og det foretrækkes, når tolken og vidnet eller eksperten befinder sig to forskellige steder, især fordi denne metode lettere giver mulighed for præciseringer og indgreb, særligt fra retsformandens side²¹⁵. Simultantolkning, som er mere udfordrende, kræver en kabine og specialudstyr og kan endda kræve, at to tolke arbejder skiftevis.²¹⁶
- 181. Placeringen af de tolke, der skal medvirke ved afhøringen, skal også overvejes på forhånd, dvs. om tolken skal placeres på fjernstedet, hvor vidnet befinder sig, eller på det sted, hvor sagen behandles²¹⁷. Efter kapitel I placeres tolken, som bistår vidnet, generelt i den anmodede stat, da retsanmodningen udføres efter denne stats metoder og procedurer (medmindre der anmodes om en særlig form eller procedure). Når bevis optages via videoforbindelse af en særligt udpeget person, kan tolken være placeret i oprindelsesstaten eller udførelsesstaten. Det skal også bemærkes, at en told, der ikke befinder sig i hverken oprindelsesstaten eller udførelsesstaten, men i et tredjeland, for at sikre tolkning af høj kvalitet.
- 182. Hvis tolken befinder sig på fjernstedet (dvs. sammen med den person, der afgiver forklaring), skal de tekniske arrangementer der, herunder akustikken og lyd kvaliteten, kontrolleres for at sikre, at tolkningen kan forstås. Hvis tolken befinder sig på det sted, hvor dagen behandles, og derfor sammen med vidnet, er det endnu vigtigere, at transmissionen er af høj kvalitet. Lydkvaliteten skal naturligvis være af den højest mulige standard, men det er faktisk videokvaliteten, som er afgørende, da tolke også anvender læbebevægelser, ansigtsudtryk og

²¹³ Federal Court of Australia (op. cit., fodnote 15), s. 3. Se også *Stuke v. ROST Capital Group Pty Ltd* (op cit., fodnote 55), hvor Federal Court of Australia var tilbageholdende med at tillade brugen af videoforbindelse til at optage bevis fra et vidne, der havde behov for tolkning, hvor beviserne vedrørte en omstridt eller kritisk omstændighed.

²¹⁴ For flere oplysninger, se landeprofilen for den relevante kontraherende stat.

²¹⁵ Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (op. cit., fodnote 16), s. 11.

²¹⁶ *Ibid.*

²¹⁷ Federal Court of Australia (op. cit., fodnote 15), s. 3.

andre former for nonverbal kommunikation for at undgå tvetydighed og give en mere præcis tolkning²¹⁸. Uanset om tolken befinder sig i selve retssalen, mens vidnet befinder sig på fjernstedet eller et tredje sted, skal tolken altid tydeligt kunne se alle fjerndeltagere, der taler, forfra²¹⁹.

²¹⁸ Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (op. cit., fodnote 16), s. 12.

²¹⁹ Handshake-projektet (op. cit., fodnote 15), s. 37.

B6 Optagelse, referat og revision

- 73** Deltagere skal bekræfte, hvordan retsforhandlingerne registreres, idet det bemærkes, at en videooptagelse kan være at foretrække frem for skriftlige fortegnelser, hvis det er muligt og tilladt. Myndighederne bør sikre, at den efterfølgende håndtering og lagring af optagelser og udarbejdede referater er sikker.

*Se **landeprofilen** for den relevante kontraherende stat.*

- 74** Der bør træffes de nødvendige foranstaltninger for at fremskaffe optageudstyr og/eller sikre, at en stenograf eller protokolfører kan deltage i afhøringen.
- 75** Myndighederne bør sikre, at livetransmissionen via videoforbindelse er sikker og om muligt krypteret.

*For flere oplysninger om kryptering, se **C2.4**.*

- 76** Deltagerne bør indberette eventuelle problemer eller praktiske udfordringer til de berørte myndigheder. Myndighederne bør ligeledes proaktivt indhente sådan feedback for at forbedre leveringen af videoforbindelsestjenester.

183. Når der anvendes videoforbindelsesteknologi ved bevisoptagelse, foretrækker nogle myndigheder og deltagere at optage videoproceduren i stedet for at anvende traditionelle transskriptionsteknikker²²⁰. Det er derfor ikke overraskende, at der kan kræves optagefunktionalitet²²¹, og at dette bør tages i betragtning, når videoforbindelsen organiseres. Nogle responderende stater anvender fortsat transskriptioner og anser lyd- eller videooptagelse af vidneforklaringer for en særlig form eller procedure (for kapitel I-anmodninger), som i hver enkelt sag skal godkendes af et retsmedlem i den anmodede stat²²².

²²⁰ Svar fra Kina (Macao SAR) (med visse undtagelser; den skriftlige erklæring skal f.eks. være skriftlig, hvis der er tale om en tilståelse), Tjekkiet, Litauen og Norge på del VII, spg. (f), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12). Se også R. A. Williams (op. cit., fodnote 1), s. 22.

²²¹ E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 118.

²²² Svar fra Frankrig, Tyskland, Malta og Korea (Republikken) på del VII, spg. (f), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

184. Ved procedurer efter kapitel I vælger den anmodede myndighed, hvordan afhøringen skal registreres, ifølge sin egen lovgivning. Den retslige myndighed kan også anmode om, at afhøringen registreres ved brug af en særlig form eller procedure i henhold til konventionens artikel 9, stk. 2. Hvis en sådan anmodning imødekommes, er den anmodende myndighed ansvarlig for at fremskaffe eventuelt optageudstyr.
185. Ved procedurer efter kapitel II kan optagelse generelt bruges i overensstemmelse med oprindelsesstatens procedurer, medmindre optagelse er forbudt i henhold til udførelsesstatens lovgivning eller på anden måde underlagt betingelser stillet af udførelsesstaten. I nogle responderende stater kan parterne optage vidneforklaringen via lyd eller video efter dette kapitel, hvis de stiller udstyret til rådighed²²³. Hvis en protokolfører transskriberer forhandlingerne på det sted, hvor sagen behandles, bør vedkommende være placeret, så han klart kan se og høre videoforbindelsen.
186. Ved udførelsen af anmodninger efter både kapitel I og II er det vigtigt at tage de relevante regler og procedurer vedrørende optagelsen eller det udarbejdede retsreferat i betragtning. Sikkerheden af den faktiske livetransmission er afgørende (se **del D** nedenfor), men det er også af stor betydning, at optagelsen eller det udarbejdede retsreferat efterfølgende håndteres og lagres på en sikker måde²²⁴. Myndighederne bør desuden overveje, hvordan dokumenter eller andre bilag indarbejdes eller føjes til den endelige optagelse eller det endelige retsreferat²²⁵. Sådanne optagelser eller referater er ofte underlagt de samme regler og procedurer for optagelser eller referater af afhøringer, som ikke udføres via videoforbindelse²²⁶. I andre tilfælde stilles der særlige krav til optagelse eller referat af en afhøring via videoforbindelse, herunder håndtering og lagring heraf²²⁷.
187. Transport af teknisk udstyr på tværs af grænserne kan medføre omkostninger og toldproblemer i udførelsesstaten, hvis ikke alle de nødvendige tilladelser er indhentet²²⁸. Den relevante stat kontaktes med henblik på at få oplyst, om sådant udstyr kan føres ind på dens område. Det kan derfor tilrådes at leje teknisk udstyr i udførelsesstaten.
188. Generelt kan ambassader og konsulater ikke tilbyde stenografi- eller tolketjenester eller video-/lydoptageudstyr. Den anmodende part bør som sådan træffe alle nødvendige foranstaltninger på forhånd²²⁹.

²²³ Svar fra USA og Det Forenede Kongerige (England og Wales) på del VII, spg. (g), i landespørgeskemaet (ibid.).

²²⁴ En ret i Indien har udarbejdet retningslinjer for, hvordan optagelsen håndteres og lagres på en sikker måde. Se f.eks. High Court of Delhi, *Delhi High Court Rules*, 2018, Annexure B "Guidelines for the Conduct of Court Proceedings between Courts and Remote Sites", 6.9: "En krypteret masterkopi med hashværdi opbevares ved retten som en del af optagelsen. En anden kopi lagres også et andet sikkert sted som [backup] i tilfælde af en nødsituation. Der udleveres et transskription af det optagne bevis af retten til parterne i overensstemmelse med de gældende regler. En part kan efter anmodning få tilladelse til at se masterkopien af den audiovisuelle optagelse, der opbevares af retten, hvis dette efter rettens vurdering er i retfærdighedens interesse."

²²⁵ Handshake-projektet (op. cit., fodnote 87), s. 19.

²²⁶ Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (loc. cit. fodnote 16).

²²⁷ Nogle stater har indført procedurer for håndtering og lagring af optagelser af vidneforklaringer. Se svar fra Kroatien, Litauen, Slovenien, Sverige og Det Forenede Kongerige (England og Wales) på del VII, spg. (f) og (g), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12). I en stat foretages der automatisk en lydoptagelse af retsmødet i overensstemmelse med den civile retsplejelov (se Portugals svar på del VII, spg. (g), i landespørgeskemaet (ibid.)).

²²⁸ D. Epstein et al. (op. cit., fodnote 141), afsnit 10.25.

²²⁹ B. Ristau (op. cit., fodnote 133), s. 328. Der bør også tages en backup af optagelsen som en effektiv beskyttelsesforanstaltning mod forringelse af lyd- eller videokvaliteten under transmissionen. Se f.eks. United Kingdom Ministry of Justice, *Practice Direction 32 — Evidence* (op. cit., fodnote 203), s. 15.

For flere oplysninger om omkostninger, se **A2.11** (kapitel I) og **A3.10** (kapitel II).

189. Desuden bør de mekanismer og procedurer, der er indført med hensyn til optagelser og referater, ikke være begrænset til det materielle indhold af bevisoptagelsen. Praktiske forhold, navnlig eventuelle problemer eller udfordringer, bør også nævnes, ud over generelle oplysninger og den pågældende myndigheds eller jurisdiktions brug af videoforbindelse. På denne måde kan de operationelle aspekter regelmæssigt tilpasses på grundlag af reelle erfaringer og anbefalinger²³⁰.
190. Det vil derfor være en stor fordel for myndighederne, hvis de fører nøjagtige fortegnelser over brugen og tilvejebringer en hensigtsmæssig og tilgængelig mekanisme til indsamling af feedback fra deltagerne i en afhøring via videoforbindelse, med henblik på at revidere forskellige aspekter af proceduren, herunder selve teknologien, de anvendte lokaler, de forudgående og efterfølgende protokoller samt de overordnede erfaringer, således at der i sidste ende opnås en bedre udførelse af procedurer via videoforbindelse²³¹.

²³⁰ M. E. Gruen og C. R. Williams (op. cit., fodnote 14), s. 25.

²³¹ E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 77.

B7 Miljø, placering og protokoller

- 77 Forholdene i alle de lokaler eller rum, der forbindes under afhøringen, skal optimeres til brug af videoforbindelse, herunder lokalets størrelse, indretning, adgangsforhold akustik og belysning.
- 78 Udstyret konfigureres, så det efterligner en "personlig" afhøring, og der bør anvendes et passende antal kameraer og mikrofoner, så hver deltager kan ses og høres med minimale vanskeligheder eller forstyrrelser.

191. De anvendte lokaler eller rum kan have stor indflydelse på den måde, hvorpå afhøringen udføres, og i sidste ende effektiviteten af proceduren. For et vidne kan oplevelsen med at afgive forklaring via videoforbindelse fra et fjernsted adskille sig betydeligt fra oplevelsen med at afgive forklaring i en retssal, så det kan være vanskeligt at efterligne atmosfæren²³². Når bevis optages, bør lokalet på fjernstedet også i enhver henseende anses for at være selve retslokalet²³³.
192. I det australske projekt "Gateways to Justice"²³⁴ blev der i forlængelse af denne udvidelse af retssalen fremsat en række anbefalinger med hensyn til miljø, placering og protokoller i relation til videoforbindelse. Projektet anbefalede, at retsformanden — med henblik på at bevare den krævede formelle atmosfære — sikrer, at de berørte personer på fjernstedet oplyses om forventningerne med hensyn til passende adfærd²³⁵.
193. I lyset af disse overvejelser vedrørende atmosfære og adfærd er de fysiske lokaler ofte lige så vigtige som den anvendte teknologi. Indretningen af lokalet på fjernstedet bør derfor også øge vidnernes fornemmelse af at befinde sig i en traditionel retssal²³⁶. "Gateways to Justice"-projektet anbefalede således også, at domstole og andre facilitetsudbydere benytter en tilgang, der integrerer de tekniske aspekter af både arkitekturen og det fysiske miljø, med henblik på at opnå optimale betingelser med de tilgængelige ressourcer, herunder at:
 - afhøringslokalet på begge steder skal være tilstrækkelig stort til at rumme alle deltagere og eventuelle tilhørere
 - yderligere indretningsfaktorer tages i betragtning, f.eks. passende belysning og udsmykning, reguleret temperatur og placering af både deltagere og udstyr, og
 - fornyet indretning, tilpasning eller i det mindste "finjustering" af lokalet, uanset om de er blevet indrettet med videoforbindelse for øje²³⁷.

²³² I eksempelvis *Campaign Master (UK) Ltd v. Forty Two International Pty Ltd (No. 3)* (2009) 181 FCR 152 udtalte Federal Court of Australia, at brugen af videoforbindelsesteknologi risikerer at fjerne nogle af de vigtige virkninger, der er forbundet med afgivelse af vidneforklaring i en retssal, idet et vidne kan være mindre bevidst om "højtideligheden af anledningen og vedkommendes forpligtelser".

²³³ Se f.eks. *Trans-Tasman Proceedings Act 2010* (Cth), section 59, som omhandlet ovenfor i fodnote 141.

²³⁴ Se diskussionen i fodnote 45.

²³⁵ E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 63-64.

²³⁶ Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (op. cit., fodnote 16), s. 18.

²³⁷ E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 53, 57, vi.

194. Erfaringerne viser, at kravene til belysning i lokaler, der skal anvendes til videoforbindelse, er vanskelige at opfylde fra et indretningsmæssigt synspunkt. Det skyldes navnlig, at lokalerne på hvert af de steder, der er involveret i videoforbindelsen, skal have en kombination af lysere belysning i specifikke områder, så deltagernes ansigtstræk og -udtryk træder tydeligt frem, og lidt mørkere belysning i resten af lokalet, så de skærme, der viser de andre forbundne steder, kan ses tydeligt²³⁸. De ansvarlige skal derfor overveje direkte belysning på alle deltageres ansigter på alle steder og samtidig sikre, at den almindelige belysning i hvert lokale er fri for refleksioner, skygge og blænding²³⁹.
195. Med hensyn til akustik bør de ansvarlige for videoforbindelsesfaciliteten sikre, at lokalet er indrettet til at minimere indtrængningen af støj og forstyrrelser, og samtidig sikre, at lyd ikke trænger ud af rummet af hensyn til fortrolighed og beskyttelse af privatlivets fred²⁴⁰. For at opnå den størst mulige forståelighed af det, der siges under afhøringen, skal der desuden tages hensyn til faktorer såsom efterklangstid, lydabsorption og lyddiffusion²⁴¹.
196. Deltagerne skal være placeret i lokalet, så de vender ansigtet mod kameraet, når de taler, hvilket er afgørende for god kommunikation. Dette hjælper med at afgøre, hvor mange kameraer deres skal bruges, og deres placering²⁴². Hvis der ikke anvendes en retssal, skal den person, der foretager afhøringen, eventuelt afgøre, hvor deltagerne skal sidde. Hvis en tolk er til stede, placeres vedkommende med klart udsyn til de talendes ansigts- og læbebevægelser.
197. Som nævnt i **A1** og omhandlet nedenfor i **C1** (*Udstyrets tilstrækkelighed*) er hovedformålet med en afhøring via videoforbindelse at få situationen til at ligne en personlig afhøring så meget som muligt, hvilket er særlig vigtigt, når placeringen af udstyret overvejes. I landeprofilen har en responderende stat specifikt henvist til det forhold, at deltagerne "klart bør kunne se, høre og forstå, hvad der sker, både i retssalen og i det lokale, hvor vedkommende befinder sig", og understregede også nødvendigheden af, at alle deltagere kun se lokalet som helhed, men også de mere detaljerede aspekter af deres gensidige kommunikation, herunder "verbal kommunikation, kropssprog, ansigtsudtryk og bevægelser".²⁴³ Kameraerne bør derfor placeres, så den person, der taler, kan have ansigtet ved mod kameraet og have direkte øjenkontakt²⁴⁴, hvilket er vigtigt for vurderingen af talerens adfærd og troværdighed²⁴⁵.
198. Det er tilsvarende vigtigt, at der er opstillet et tilstrækkeligt antal videoskærme af tilstrækkelig størrelse, således at alle deltagere på et sted kan se taleren på det andet sted fra samme vinkel og afstand. Deltagerne skal kunne se vidnet eller eksperten, og vidnet eller eksperten skal kunne se, hvem der stiller spørgsmål, og andre, der kommenterer forklaringen. Opfattelserne og synspunkterne er af særlig betydning, fordi de medvirker til at give deltagerne en passende fornemmelse af "tilstedeværelse" og samtidig sikrer objektivitet, fordi de forskellige deltagere vises på samme måde på skærmen²⁴⁶. Der bør også være et passende antal mikrofoner, som er

²³⁸ J. R. Benya, *Lighting for Teleconferencing Spaces*, Lutron Electronics, Inc., 1998, citeret i M. E. Gruen og C. R. Williams (op. cit., fodnote 14), s. 16.

²³⁹ Handshake-projektet (op. cit., fodnote 190), s. 22, E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 122-123.

²⁴⁰ M. E. Gruen og C. R. Williams (op. cit., fodnote 14), s. 18.

²⁴¹ Handshake-projektet (op. cit., fodnote 190), s. 21-22.

²⁴² M. E. Gruen og C. R. Williams (op. cit., fodnote 14), s. 12.

²⁴³ Svar fra Litauen på del III, spg. (e), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

²⁴⁴ E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 120.

²⁴⁵ For en diskussion af virkningen af videoforbindelsesteknologi på vurdering af et vidnes troværdighed, se også fodnote 42 ovenfor.

²⁴⁶ Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (op. cit., fodnote 16), s. 19 og 21.

placeret således, at talerne klart kan høres, og støjinterferens minimeres²⁴⁷.

199. De anvendte lokaler og det omgivende miljø er af største betydning, men der kan også være behov for særlige protokoller eller instrukser fra retsformanden, herunder personer, der ankommer eller forlader afhøringen, udstyrs placering og betjening, talerækkefølge og siddearrangementer²⁴⁸.

B7.1 Betjening af kameraer/lyd

79

Der bør anvendes en brugervenlig grænseflade, så udstyret nemt kan betjenes, fortrinsvis af retsformanden.

200. Retsformanden på det sted, hvor sagen behandles, bør ideelt set have fuld kontrol over udstyret under sagen²⁴⁹, om nødvendig med bistand fra teknisk supportpersonale til at justere f.eks. kameraerne eller mikrofonernes lydstyrke, hvis det ønskes, således at det i sidste ende sikres, at hver person, der taler på det ene eller det andet sted tydeligt kan ses og høres. Så vidt muligt bør der anvendes et bevægeligt kamera, som kan rettes mod den person, der taler, og et andet kamera, som giver et overblik over retssalen fra den modsatte ende.
201. Af hensyn til retsformanden, som har den endelige kontrol med video-/audiosystemet under afhøringen, bør betjeningen være så brugervenlig som muligt og kun have de grundlæggende nødvendige funktioner²⁵⁰. For så vidt som forskellige kameravisninger eller lydindstillinger er tilgængelige, bør disse muligheder være indstillet som standardkonfigurationer i systemet inden afhøringen²⁵¹.

For flere oplysninger om tekniske krav i forbindelse med audio og video, se **C2.5** og **C2.6**.

²⁴⁷ E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 118.

²⁴⁸ Federal Court of Australia (op. cit., fodnote 15), s. 8.

²⁴⁹ *Ibid.*

²⁵⁰ Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (loc. cit. fodnote 16).

²⁵¹ E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 57.

B7.2 Taleprotokol

80 For at minimere forstyrrelser som følge af forsinkelser i forbindelsen kan myndighederne overveje at anvende en taleprotokol for deltagerne under afhøringen, især hvis der anvendes tolkning.

202. Som følge af kompleksiteten ved en videoforbindelse sammenlignet med en traditionel personlig afhøring, kan der være behov for yderligere protokoller for at sikre, at afhøringen kan forløbe uden problemer. Hvis der ikke findes en formel protokol, skal retsformanden minde deltagerne om de forhold, der kræver yderligere hensyn, som følge af anvendelsen af videoforbindelse.
203. Når videoforbindelsesteknologi anvendes, er der f.eks. typisk en kort forsinkelse mellem modtagelsen af billedet og den ledsagende lyd, selv med den bedste teknologi på markedet²⁵². Det skyldes, at audio- og videosignalerne transmitteres separat, hvilket medfører looping og interferens²⁵³. Deltagerne kan med fordel gøres opmærksomme på dette, inden afhøringen påbegyndes, så de ikke taler ind over hinanden. Retsformanden kan overveje fra procedurens begyndelse af forklare proceduren for afbrydelse af den anden part eller for at gøre indsigelse mod spørgsmål under afhøringen. Deltagerne bør også mindes om at tale direkte ind i mikrofonerne²⁵⁴.
204. Disse aspekter er yderst vigtige, hvis der anvendes en tolk, da der så kan være et yderligere behov for at afbryde eller søge afklaring, og i det tilfælde er det særligt nyttigt, hvis retsformanden koordinerer den rækkefølge, hvori deltagerne taler²⁵⁵. Når der anvendes en tolk, bør deltagerne også være bevidste om at tale i et passende tempo, artikulere og tale tydeligt, og de bør bruge et klart sprog og undgå jargon, hverdagssprog eller andre udtryk, der kan gå tabt ved oversættelse²⁵⁶.

²⁵² Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (loc. cit. fodnote 16).

²⁵³ M. Dunn og R. Norwick (op. cit., fodnote 20), s. 2.

²⁵⁴ Federal Court of Australia (op. cit., fodnote 15), s. 8.

²⁵⁵ Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (op. cit., fodnote 16), s. 11-12.

²⁵⁶ Handshake-projektet (loc. cit, fodnote 15).

B7.3 Protokol i tilfælde af kommunikationssvigt

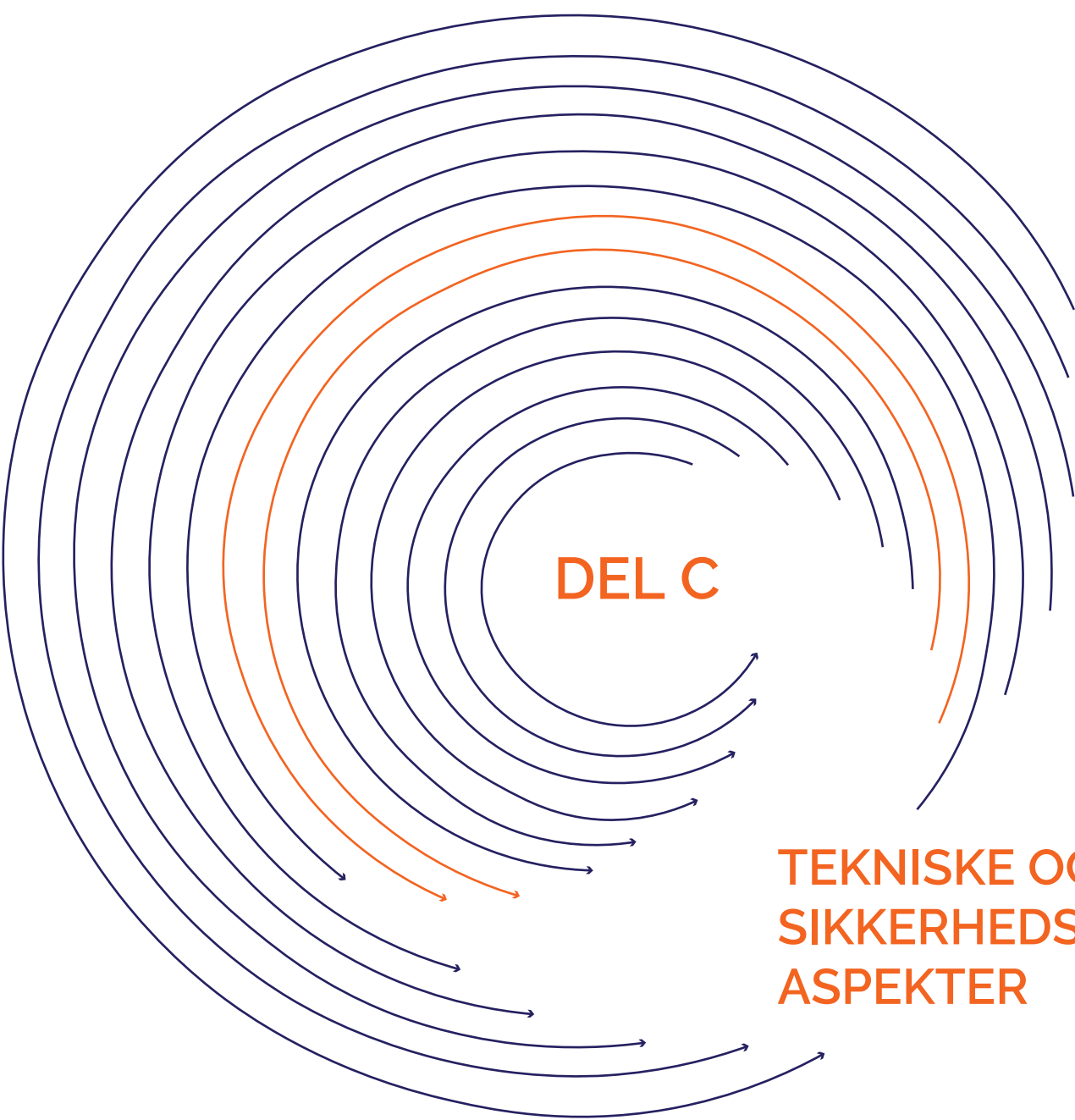

81 Alle deltagerne bør oplyses om proceduren for at gøre retsformanden opmærksom på tekniske vanskeligheder, der opstår under afhøringen, og om kontaktoplysningerne for det tekniske supportpersonale, herunder en evt. ekstern bridgingtjeneste.

205. Under afhøringen bør teknikerne være til stede eller kunne tilkaldes for at afhjælpe eventuelle tekniske problemer. Afhængigt af den type forbindelse, der anvendes, skal teknikerne være til stede på det sted, hvor sagen behandles, og på fjernstedet, eller skal kunne kontaktes via tjenesten, hvis der anvendes en ekstern bridgingtjeneste. Både teknikerne og deltagerne skal kunne få adgang til en helpdesk for ekstern teknisk support, hvis der er behov for yderligere bistand.
206. Det er vigtigt at sådanne nødprocedurer er på plads inden afhøringen, men deltagerne bør også informeres om protokollen for rapportering af tekniske problemer til retsformanden på ethvert trin under afhøringen, og de bør være opmærksomme på sådanne problemer.²⁵⁷
207. Hvis afhøringen afbrydes af kommunikationssvigt mellem stederne, som ikke umiddelbart kan afhjælpes, bør retsformanden have beføjelse til at afgøre, om afhøringen via videoforbindelse skal afbrydes og omplanlægges til en senere dato, medmindre andet er fastsat i den lovgivning, hvorunder sagen behandles²⁵⁸.

²⁵⁷ Federal Court of Australia (op. cit., fodnote 15), s. 8, E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 71.

²⁵⁸ Når retten bestemmer, at videoforbindelse kan anvendes, kan den fastsætte en protokol, der finder anvendelse i tilfælde af kommunikationssvigt, som det er formuleret i kendelsen afsagt af den amerikanske District Court for the District of Connecticut i *Sawant v. Ramsey* (op. cit., fodnote 55).

DEL C

**TEKNISKE OG
SIKKERHEDSMÆSSIGE
ASPEKTER**

- C1 UDSTYRETS TILSTRÆKKELIGHED
- C2 TEKNISKE MINIMUMSSTANDARDE

208. Teknologien bevæger sig langt hurtigere end lovgivningen, og det skaber forskelle, der forværrer problemer med forenelighed mellem systemer i forbindelse med det moderne retlige samarbejde. I nogle dele af verden har den teknologiske udvikling ændret retssalene og sagsstyringssystemerne gennem mere end et årti, hvor Handshake-projektet har vist, at nogle europæiske lande endda kan "virtualisere" hele retssager efter deres nationale civillov²⁵⁹.
209. Denne del af vejledningen omhandler mange af de konventionelle aspekter med hensyn til teknologi og sikkerhed i forbindelse med brug af videoforbindelse i grænseoverskridende retssager. I medfør af den hastige teknologiske udvikling er det ikke en omfattende vejledning, men den var præcis på offentliggørelsesdatoen. Myndighederne og brugerne opfordres til så vidt muligt at holde sig ajour med udviklingen for at sikre infrastruktur af høj kvalitet. Hvis nyt udstyr eller nye teknologier skal indføres, har Rådet anbefalet, at der først gennemføres et pilotprogram, og at gennemførelsen — hvis det er vellykket — sker i flere særskilte stadier²⁶⁰.

²⁵⁹ M. Davies (op. cit., fodnote 15), s. 205, Handshake-projektet (op. cit., fodnote 15), s. 22.

²⁶⁰ Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (op. cit., fodnote 16), s. 13.

C1 Udstyrets tilstrækkelighed

- 82 Myndighederne opfordres til så vidt muligt at anvende udstyr af den bedste tilgængelige kvalitet til at efterligne personlig afhøring.
- 83 Personale med ansvar for tilrettelæggelsen bør have kendskab til de teknologiske muligheder og faciliteter, herunder hvilke steder der er udstyret med den nødvendige teknologi.

- 210. Brugen af videoforbindelsesteknologi kan bestemt revolutionere den måde, hvorpå bevis optages, især i grænseoverskridende situationer, i langt videre udstrækning, end telefonen og audiobaserede teknologier nogensinde har kunnet. Dette skyldes, at videoforbindelse ikke kun giver mulighed for at høre verbale beviser fra et andet sted, men også at vurdere vigtige aspekter af nonverbal kommunikation, herunder kropssprog og ansigtsudtryk²⁶¹.
- 211. Som nævnt ovenfor (**A1**) har en afhøring via videoforbindelse primært til formål at efterligne en personlig afhøring så vidt muligt. Følgelig påvirkes selve brugbarheden af videoforbindelse, hvis det anvendte udstyr ikke er af en tilstrækkelig standard, de største fordele går tabt, og begrænsningerne forværres²⁶².
- 212. I landeprofilen har nogle responderende stater anført, at det faktisk er et krav, at videoen og lyden er af så god kvalitet, at retsformanden tydeligt kan se og høre den person, der giver fremmøde via videoforbindelse, især hvis den pågældende person er et vidne²⁶³.
- 213. Ud over at sikre, at udstyret er af tilstrækkelig *kvalitet*, bør de ansvarlige også sikre, at personalet på hvert trin i proceduren har tilstrækkelig *viden* om den anvendte teknologiske infrastruktur²⁶⁴. De medarbejdere, der vurderer anmodninger, skal f.eks. samarbejde med andre medarbejdere for at afgøre, om anmodningen om videoforbindelse kan imødekommes rent praktisk med de faciliteter og den infrastruktur, der findes hos den pågældende myndighed eller i den pågældende region. Denne viden vil ikke kun gøre det langt nemmere at vælge og tildele faciliteter for det administrative eller juridiske personale, men vil også forbedre samarbejdet mellem myndighederne, især når det tekniske personale skal afgøre, om systemerne er interoperable.

²⁶¹ M. E. Gruen og C. R. Williams (op. cit., fodnote 14), s. 4.

²⁶² Det medfører store ulemper for både retten og sagens parter, hvis teknologien er fejlbehæftet eller svigter. Se f.eks. *Stuke v. ROST Capital Group Pty Ltd* (op cit. fodnote 55) , hvor Federal Court of Australia vurderede problemerne med at afgøre, "om en forsinkelse ved besvarelsen af et kritisk spørgsmål skyldes uvilje eller usikkerhed fra vidnets side eller blot transmissionsproblemer".

²⁶³ Se f.eks. svar fra Australien, Finland, Ungarn, Israel og Polen på del III, spg. (e), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

²⁶⁴ Handshake-projektet (loc. cit., fodnote 190).

For flere oplysninger om teknisk support og uddannelse af personale, se **B3**.

214. Generelt vil selve videoforbindelsesudstyret være indbygget i et lokalt (dvs. stationært) eller kunne transporteres til forskellige steder (dvs. bærbart). Stationært udstyr tilbyder ofte øget funktionalitet, men bærbart udstyr er i mange tilfælde en mere omkostningseffektiv løsning, især for steder, hvor videoforbindelse ikke anvendes særligt ofte.

C1.1 Brug af software med licens

84

Anvendelse af software med licens er især en fordel, fordi der dermed fås adgang til teknisk support, og myndighedernes praksis bekræfter, at dette er den foretrukne løsning.

215. De fleste responderende stater har i landeprofilerne anført, at de anvender software med licens, som sikrer den support i tekniske og sikkerhedsmæssige spørgsmål ved bevisoptagelse via videoforbindelse²⁶⁵. Software med licens, der anvendes af de responderende stater, omfatter Cisco-infrastruktur (herunder Cisco Jabber)²⁶⁶, Lifesize²⁶⁷, Polycom²⁶⁸, Skype for Business²⁶⁹, Sony IPELA Video Communication System²⁷⁰, Tandberg²⁷¹, Telkom²⁷² og Vidyo Conference²⁷³. En responderende stat oplyste, at den anvender gratis software²⁷⁴.
216. Der anvendes endvidere forskellig software afhængigt af anmodningens art, da de involverede myndigheder og lokaliteter vil være forskellige, uanset om der er tale om en anmodning efter kapitel I eller kapitel II. En responderende stat har f.eks. oplyst, at den generelt ikke anvender software med licens efter kapitel I, men gør det i nogle tilfælde efter kapitel II²⁷⁵.

²⁶⁵ Dvs. 23 responderende stater. Se svar fra Hviderusland, Bosnien-Hercegovina, Bulgarien, Kina (Hong Kong SAR), Kroatien, Cypern, Tjekkiet, Finland, Frankrig, Tyskland, Ungarn, Israel, Korea (Republikken), Letland, Litauen, Malta, Norge, Polen, Portugal, Rumænien, Singapore, Sydafrika og Sverige på del III, spg. (a), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

²⁶⁶ Se f.eks. svar fra Australien (en stat), Bosnien-Hercegovina, Tyskland (nogle stater), Norge og Sverige på del III, spg. (a) og (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁶⁷ Svar fra Hviderusland og Tyskland (nogle stater) på del III, spg. (a), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁶⁸ Svar fra Australien (en stat), Tjekkiet, Tyskland (nogle stater), Malta og Singapore på del III, spg. (a) og (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁶⁹ Svar fra Israel på del III, spg. (a), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁷⁰ Svar fra Tyskland (nogle stater) på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁷¹ Ibid.

²⁷² Svar fra Sydafrika på del III, spg. (a), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁷³ Svar fra Korea (Republikken) på del III, spg. (a), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁷⁴ Svar fra Venezuela på del III, spg. (a), i landespørgeskemaet (ibid.) (med oplysning om, at Venezuela anvender Apache Openmeetings-software, Version 3.0.6 Release).

²⁷⁵ Svar fra Det Forenede Kongerige (England og Wales) på del III, spg. (a), i landespørgeskemaet (ibid.).

C1.2 Brug af kommercielle udbydere

- 85 De parter, der ønsker at anvende videoforbindelsesteknologi ved bevisoptagelse, bør undersøge, om de relevante myndigheder tillader, at der anvendes tilgængelige kommercielle udbydere.
- 86 Hvis der anvendes en kommerciel udbyder ved bevisoptagelse, bør deltagerne og myndighederne sikre sig, at de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger er truffet.

- 217. Med den øgede brug af lettilgængelige instant messaging-softwareapplikationer, som muliggør audio- og videotransmission i realtid, skal det nu afgøres, om en kommerciel udbyder (f.eks. Skype) kan bruges ved bevisoptagelse via videoforbindelse, og om den tilbyder et tilstrækkeligt sikkerhedsniveau under transmissionen.
- 218. Nogle responderende stater har i landeprofilerne anført, at de anvender kommercielle udbydere, f.eks. Skype²⁷⁶ og Skype for Business²⁷⁷ eller Polycom RealPresence (mobil eller desktop)²⁷⁸ til bevisoptagelse via videoforbindelse, mens andre kun tillader det undtagelsesvis og kun efter anmodning fra oprindelsesretten²⁷⁹. Mange responderende stater tillader ikke den under nogen omstændigheder²⁸⁰.
- 219. I en responderende stat kan der optages bevis via en kommerciel udbyder, når domstolens sikre net kan modtage IP-forbindelser (da der aktuelt kun tillades indgående ISDN-opkald), men at dette afgøres af dommeren fra sag til sag²⁸¹.
- 220. De responderende har bl.a. nævnt følgende betænkeligheder ved brugen af kommercielle udbydere: der foretrækkes en sikker forbindelse individuelt mellem den anmodende myndighed og de anmodede myndigheder²⁸², en kommerciel udbyder kan lagre videoforbindelsens indhold, hvilket bør undgås²⁸³, og Skype eller andre kommercielle udbydere er ikke integreret i de relevante myndigheders videokonferenceinfrastruktur²⁸⁴.

²⁷⁶ Svar fra Australien (en stat), Brasilien, Israel, Malta og Mexico på del III, spg. (c), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁷⁷ Svar fra Israel og Portugal på del III, spg. (a) og (c), i landespørgeskemaet (ibid.). Portugal har også anført, at de anbefaler at bruge Skype på grund af det interoperabilitet med Skype for Business, når bevisoptagelse tillades via kommercielle udbydere.

²⁷⁸ Svar fra Singapore på del III, spg. (c), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁷⁹ Svar fra Finland og Polen på del III, spg. (c), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁸⁰ Svar fra Australien (to stater), Hviderusland, Bosnien-Hercegovina, Bulgarien, Kina (Hong Kong SAR), Kroatien, Cypern, Tjekkiet, Estland, Tyskland, Grækenland, Ungarn, Letland, Norge, Slovenien, Sverige og Schweiz på del III, spg. (c), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁸¹ Svar fra Det Forenede Kongerige (England og Wales) på del III, spg. (c), i landespørgeskemaet (ibid.). For en diskussion af IP og ISDN (som begge er nettyper), se **C2.2**.

²⁸² Svar fra Polen på del III, spg. (c), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁸³ Svar fra Kina (Hong Kong SAR) på del III, spg. (c), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁸⁴ Svar fra Letland på del III, spg. (c), i landespørgeskemaet (ibid.).

C2 Tekniske minimumsstandards

- 87 Videoforbindelsessystemers tekniske standarder bør vurderes som helhed for at sikre, at hver komponent understøtter en effektiv drift af systemet.
- 88 Blandt de primære løsninger til etablering af videoforbindelser opfordres myndighederne til at overveje at anvende en videokonference-bridge eller en MCU (multipoint control unit), som er indbygget i systemet eller leveres via en tredjepartstjeneste, for at undgå problemer med interoperabilitet, især hvis der er tale om en grænseoverskridende forbindelse.

- 221. Det er naturligvis vigtigt, at komponenterne er af den højest mulige standard, som ved alle andre former for teknologisk infrastruktur, men den teknologi, der ligger til grund for videoforbindelse, er altid kun lige så stærk som det svageste led. Der er derfor brug for en holistisk tilgang, når den krævede kvalitet og de krævede standarder fastsættes for hver komponent.
- 222. Som udgangspunkt overvejes de fire primære løsninger til etablering af en videoforbindelse, nemlig: "direkte" mellem systemerne via en videokonference-bridge eller ved at udvide selve retslokalet til fjernstedet, eller omvendt ved at bringe fjernstedet ind i retslokalets system. De har hver deres fordele, men anvendelse afhænger primært af de systemer og funktionaliteter, der findes på hvert af de involverede steder.
- 223. For at etablere en effektiv, direkte videoforbindelse skal udstyret på hvert sted for det første være interoperabelt (f.eks. nettype og codec-protokoller)²⁸⁵. For at sikre dette bør det anvendte udstyr opfylde anerkendte industristandarder, dvs. standarder anerkendt af Den Internationale Telekommunikationsunions Telecommunication Standardization Sector (ITU-T).²⁸⁶ Fordelene ved sådanne direkte "point-to-point"-opkald er, at systemernes funktionalitet og fulde kapacitet bevares, f.eks. brugen af flere kameraer og/eller skærme.
- 224. For det andet skal der anvendes en bridgingtjeneste, hvis udstyret ikke er interoperabelt, stederne er forbundet ved hjælp af forskellige net eller uforenelige protokoller, eller der skal etableres forbindelse mellem mere end to steder²⁸⁷. Som nævnt i ordlisten er en videokonference-bridge (eller kort en "bridge", som også kaldes en MCU eller "gateway") en kombination af software og hardware, der skaber et virtuelt mødelokale og danner en "bridge" ("bro") ved at forbinde lokaliteterne og udføre de nødvendige konverteringer (f.eks. konvertering af netsignalet, codec-protokoller eller audio-/videodefinitionen)²⁸⁸. Denne "bridge"

²⁸⁵ Se f.eks. **C2.1** og **C2.2**.

²⁸⁶ ITU-T-standarder udstedes som "anbefalinger" og kan ses på listen "Recommendations by series", som findes online på adressen: < <https://www.itu.int/ITU-T/recommendations/index.aspx?> > [senest besøgt den 4.3.2020].

²⁸⁷ "Handshake-projektet", "D2.1 Overall Test Report", s. 18-19.

²⁸⁸ Hvis en bridge omfatter effektiv omkodningskapacitet, vil personerne blive forbundet via en videokonference-bridge "ved den højeste hastighed og den bedst mulige kvalitet, som deres individuelle system understøtter"

kan være indbygget i videoforbindelsesinfrastrukturen på et sted eller leveres af en tredjepart, som i nogle tilfælde tilbyde supplerende tjenester, f.eks. opkald til stederne og overvågning af forbindelsen og kvaliteten generelt. Nogle myndigheder foretrækker en bridge, der er indbygget i deres egen infrastruktur, for at undgå de sikkerhedsproblemer, der eventuelt kan opstå, når en tredjepart leverer bridgingtjenesten. Uanset hvordan dette styres, er det vigtigste, at MCU'en konfigureres til at håndtere indgående og udgående opkald, hvis sikkerhedspraksis eller -protokoller tillader det. En MCU bør f.eks. konfigureres til at tillade direkte udgående opkald til det eksterne endpoint og ligeledes tillade indgående opkald fra eksterne endpoints²⁸⁹. Dette vil forhindre en situation, hvor begge myndigheders MCU'er kun tillader indgående opkald, så der skabes en blindgyde, hvor ingen af MCU'erne kan oprette forbindelse²⁹⁰.

225. De sidste to løsninger fungerer på samme måde, hvor selve retslokalets videoforbindelsessystem udvides til fjernstedet via en fjernforbindelse, og en applikation på fjernstedet foretager opkald til den indbyggede codec i retslokalet ved den tredje løsning. Dette kræver imidlertid, at retslokalet ikke kun understøtter IP-netforbindelser, men også har internettilslutning, hvilket giver nogle myndigheder anledning til betænkeligheder.
226. Ved den fjerde løsning etableres en videoforbindelse derimod ved at indbygge fjernsystemet i selve retslokalets videoforbindelsessystem, blot som et "supplerende" input, hvorved fjernstedet kan oprette forbindelse, samtidig med at det holdes forsvarligt adskilt fra retslokalets videoforbindelsessystem.
227. Uanset hvilke teknologiske løsninger der anvendes, anbefales følgende tekniske minimumsstandarder for at sikre en forbindelse af tilstrækkelig høj kvalitet, hvilket i sidste ende vil fremme adgangen til domstolsprøvelse for personer, der deltager på afstand, i forhold til personer, der deltager personligt.

(deltagerne kan derfor opleve forskellige video- og lyd kvaliteter). Hvis en bridge ikke understøtter effektiv omkodning, vil den etablere forbindelse ved den laveste fællesnævner (dvs. den langsomste forbindelse). For flere oplysninger, se Polycom, White Paper, *An Introduction to the Basics of Video Conferencing*, 2013, som findes online på adressen: < <http://www.polycom.com/content/dam/polycom/common/documents/whitepapers/intro-video-conferencing-wp-engb.pdf> > [senest besøgt den 4.3.2020].

²⁸⁹ Handshake-projektet (op. cit., fodnote 190), s. 24.

²⁹⁰ De test, der blev udført inden for rammerne af Handshake-projektet, viste også, at der kan opstå problemer med f.eks. looping eller afbrydelse af forbindelsen, hvis begge endepunkter for en videoforbindelse foretager udgående opkald fra en MCU. Se Handshake-projektet (ibid.), s. 17-18.

C2.1 Codec

89 Codecs bør være i overensstemmelse med de relevante industristandarder, som mindst understøtter simultan audio- og videotransmission.

228. En codec, som er defineret i ordlisten, er en central komponent i videoforbindelsessystemet og skal være kompatibel med de andre komponenter i systemet. Videoforbindelsessystemer omfatter generelt både en videocodec og en audiocodec samt en data- eller tekstcodec.
229. Landeprofilerne viser, at der findes en lang række forskellige codecs²⁹¹. De fleste responderende stater har anført, at deres myndigheder anvender enten Cisco-codecs (herunder fra Cisco Tandberg) eller Polycom-codecs²⁹². Andre codecs, der anvendes ifølge de responderende stater, er fremstillet af f.eks. Aethra²⁹³, Avaya²⁹⁴, AVer²⁹⁵, Google²⁹⁶, Huawei²⁹⁷, LifeSize²⁹⁸, Openmeetings²⁹⁹, Sony³⁰⁰ og Vidyo³⁰¹.
230. Uanset hvilken producent der vælges, bør de anvendte codecs opfylde ITU-T-standarderne eller tilsvarende. ITU-T-standarderne for videocodecs er defineret i anbefaling H.261, H.263, H.264 og H.265³⁰². ITU-T-standarderne for audiocodecs er anført i anbefaling G.711, G.719, G.722, G.722.1, G.723.1, G.728 og G.729³⁰³. Andre audiocodecs, der anvendes i de responderende stater, omfatter: AAC-LD³⁰⁴, SPEEX³⁰⁵, HWA-LD³⁰⁶, Siren³⁰⁷ og ASAO³⁰⁸. Standarden for en datacodec (f.eks. til at transmittere billedtekst eller tekst via videoforbindelse) er omfattet af

²⁹¹ Se Synopsis of Responses (op. cit., fodnote 4), del III, spg. (b).

²⁹² Vedrørende Cisco-codecs (og/eller Cisco Tandberg-codecs), se svarene fra Australien (en stat), Hviderusland (nogle domstole), Bosnien-Hercegovina, Bulgarien, Kina (Hong Kong SAR), Frankrig, Tyskland (nogle steder), Letland, Norge og Sverige på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12). Vedrørende Polycom-codecs, se svarene fra Australien (en stat), Tjekkiet, Estland, Finland, Tyskland (nogle steder), Ungarn, Malta, Singapore, Slovenien, og Det Forenede Kongerige (England og Wales) på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁹³ Svar fra Cypern og Rumænien (se bilag II) på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁹⁴ Svar fra Kina (Hong Kong SAR) på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁹⁵ Svar fra Bulgarien på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁹⁶ Svar fra Venezuela på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁹⁷ Svar fra Litauen på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁹⁸ Svar fra Hviderusland (nogle domstole) og Tyskland (nogle steder) på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

²⁹⁹ Svar fra Venezuela på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

³⁰⁰ Svar fra Kroatien og Tyskland (nogle steder) på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

³⁰¹ Svar fra Korea (Republikken) på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

³⁰² Se List of "Recommendations by series" (op. cit., fodnote 286), Series H.

³⁰³ Ibid., Series G.

³⁰⁴ Svar fra Bosnien-Hercegovina, Litauen, Rumænien og Sverige på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

³⁰⁵ Svar fra Korea (Republikken) på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

³⁰⁶ Svar fra Litauen på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

³⁰⁷ Svar fra Singapore på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

³⁰⁸ Svar fra Venezuela på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.) (denne codec kaldes også "Nellymoser").

anbefaling T.120³⁰⁹.

C2.2 Net

- 90 Det bør anvendes et IP-net, hvor ISDN (hvis tilgængeligt)³¹⁰ er reserveret som backup eller nødreserve.
- 91 Myndighederne opfordres til så vidt muligt at etablere net med multipointkapacitet.

- 231. De mest udbredte net til videoforbindelsestransmission er Integrated Services Digital Network (ISDN) og Internet Protocol (IP)³¹¹. ISDN, som oprindeligt var den accepterede løsning til videoforbindelse, leverer digital kommunikation via en telefonlinje. I modsætning dertil er IP, som bruger internettet til transmission, blevet det dominerende net til videokonferencer, da det typisk giver større båndbredde og dermed bedre video- og lyd kvalitet³¹².
- 232. I landeprofilerne har de fleste responderende stater anført, at der anvendes både IP- og ISDN-forbindelser til at etablere videoforbindelse³¹³. Nogle responderende stater anvender kun IP-nettet³¹⁴.
- 233. Med hensyn til ISDN er der ikke en fælles global standard, og der findes derfor forskellige typer af teknologien. Videokonferencesystemer, som anvender ISDN, konverterer imidlertid automatisk til en fælles standard, som er fastsat i ITU-T's anbefaling H.320, en generelt anbefaling vedrørende video- og audiotransmission via ISDN³¹⁵. Konvertering er derimod ikke nødvendig ved IP, da standarden er den samme globalt via internetforbindelser. ITU-T har udstedt en anbefaling i denne henseende: H.323, som er en standard, der anvendes i mange

³⁰⁹ Se List of "Recommendations by series" (op. cit., fodnote 286), Series T.

³¹⁰ I de kommende år vil ISDN blive udfaset i store dele af Europa. Nogle EU-medlemsstater har allerede afsluttet migrationen fra ISDN- til IP-baserede net, mens andre forventes at afslutte migrationen senest i 2025. Se Electronic Communications Committee (ECC) of the European Conference of Postal and Telecommunications Administrations (CEPT), *ECC Report 265: Migration from PSTN/ISDN to IP-based networks and regulatory aspects*, 2017, som findes online på adressen:

< <https://www.ecodocdb.dk/download/754b9fdf-e4c5/ECCRep265.pdf> > [senest besøgt den 4.3.2020].

³¹¹ M. E. Gruen og C. R. Williams (op. cit., fodnote 14), s. 6-7. Se også ordlisten.

³¹² Handshake-projektet (op. cit., fodnote 190), s. 18.

³¹³ Svar fra Australien (nogle stater har kun rapporteret ISDN eller IP), Brasilien, Kina (Hong Kong SAR), Kroatien, Cypern, Frankrig (under overgang fra ISDN til IP, hvoraf 75 % er gennemført), Tyskland, Korea (Republikken) (anvender Asymmetric Digital Subscriber Line (ADSL) til at etablere forbindelse til tjenesteudbyderen), Letland, Litauen, Norge, Polen, Portugal, Singapore, Slovenien, Sverige og Det Forenede Kongerige (England og Wales) på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

³¹⁴ Svar fra Hviderusland, Bosnien-Hercegovina, Bulgarien, Tjekkiet (bruger ISDN til testformål), Estland, Finland, Ungarn, Israel, Malta og Venezuela på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

³¹⁵ Se List of "Recommendations by series" (op. cit., fodnote 286), Series H.

responderende stater³¹⁶. Session Initiation Protocol (SIP) er en alternativ IP-standard, som også anvendes i mange responderende stater³¹⁷.

234. Resultaterne af Handshake-projektet fremhæver en række andre vigtige aspekter vedrørende netparametrene. For det første bør "Gatekeeper"-software integreres i videokonferencesystemet for at styre nettet (herunder prefixing og opkald) og dets interaktion med en firewall³¹⁸. For at andet skal der, for så vidt som udstyret ikke er interoperabelt eller er forbundet med forskellige net (dvs. ISDN- eller IP-forbindelser), anvendes en videokonferencebro (som omhandlet ovenfor i afsnit 224)³¹⁹. For det tredje skal der evt. også installeres en sådan "bridge" for at koordinere videoforbindelser, der involverer tre eller flere særskilte endpoints, eller for at styre flere videoforbindelsesopkald samtidig³²⁰. De fleste responderende stater har oplyst, at multipointforbindelser understøttes i deres myndigheds systemer³²¹.

C2.3 Båndbredde

92 Myndighederne opfordres til at etablere net med den størst mulige båndbreddekapacitet.

93 Afhængigt af nettet anbefales der på nuværende tidspunkt en båndbredde på mindst 1,5-2 megabits pr. sekund for IP-net (eller mindst 384 kilobits pr. sekund ISDN-net).

235. Leveringen af tilstrækkelig båndbredde er en af de vigtigste, men samtidig potentielt dyreste komponenter i forbindelse med levering af videoforbindelser. Codecs kan kun levere tilstrækkeligt billed- og lyd kvalitet, hvis båndbredden er tilstrækkelig. Videoforbindelsessystemer bør udformes med dette for øje, så der sikres den størst mulige båndbreddekapacitet, selv om båndbredden senere kan være begrænset i praksis af net- eller internetbåndbreddekapaciteten³²². Selv for systemer med den største båndbreddekapacitet bør

³¹⁶ Svar fra Bosnien-Hercegovina, Kina (Hong Kong SAR), Cypern, Tjekkiet, Finland, Frankrig, Tyskland (nogle steder), Ungarn, Israel, Malta, Portugal, Singapore og Slovenien på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

³¹⁷ Svar fra Bosnien-Hercegovina, Kina (Hong Kong SAR), Tjekkiet, Finland, Frankrig, Tyskland (nogle steder), Israel, Malta, Portugal (under udvikling) og Sverige på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

³¹⁸ Handshake-projektet (op. cit., fodnote 190), s. 25.

³¹⁹ Ibid. Se også svar fra Det Forenede Kongerige (England og Wales) (anvender et sikkert net med "bridging link") på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

³²⁰ Handshake-projektet (op. cit., fodnote 190), s. 17. Se f.eks. svar fra Letland, Norge, Portugal og Sverige på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.), som specifikt henviser til en MCU.

³²¹ Svar fra Australien (to stater), Hviderusland, Brasilien (i de fleste sager), Bosnien-Hercegovina, Kina (Hong Kong SAR), Tjekkiet, Estland, Finland, Frankrig (via justitsministeriets bridging service), Tyskland (nogle steder), Ungarn, Israel, Korea (Republikken) (op til 100 deltagere), Letland, Litauen (op til 46 deltagere), Malta, Norge, Polen (ikke ved alle domstole), Portugal, Rumænien, Singapore, Slovenien (op til 20 deltagere), Sverige (op til fem deltagere pr. enhed eller flere via MCU) og Venezuela på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

³²² E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 121, Federal Court of Australia (op. cit., fodnote 15), s. 2.

der tages hensyn til netforbindelsens pålidelighed og ydeevne, idet den mindste afbrydelse eller uoverensstemmelse kan hæmme systemets evne til at levere den bedst mulige forbindelse. Testene i forbindelse med Handshake-projektet bekræftede f.eks., at en ISDN-forbindelses båndbreddekapacitet er langt mindre (dvs. en langsommere transmissionshastighed, typisk på ca. 384 kilobits pr. sekund) end en IP-netforbindelses (dvs. typisk mindst 1,5 megabits pr. sekund)³²³, hvilket er grunden til, at sådanne systemer kun bør anvendes som en sekundær eller "backup" løsning.

236. Moderne videokonferenceudstyr understøtter oftest high definition-transmission (HD) (med en opløsning på generelt 720-1080 linjer), og båndbreddekravet til en sådan transmission for et enkelt point-to-point-opkald er mindst 1,2-1,5 megabits pr. sekund³²⁴. Gruen og Williams bemærker, kræver multiple-point-opkald større båndbredde, hvor båndbredden mindst skal ganges med det krævede antal punkter (f.eks. 5 megabits pr. sekund for en forbindelse med fire punkter)³²⁵. I konklusionerne fra Handshake-projektet anføres det tilsvarende, at et båndbredden i et videoforbindelsessystem bør være så stor, at det understøtter det maksimale antal krævede sessioner, der etableres i peak-perioder.³²⁶ Det skal bemærkes, at disse betænkeligheder delvis kan afhjælpes ved at bruge en videokonference-bridge (som omhandlet ovenfor i afsnit 224), selv om denne bridge selv skal have tilstrækkelig båndbredde.
237. I landeprofilerne anførte de responderende stater forskellige mulige båndbredder og transmissionshastigheder, selv inden for de to hovedtyper af netforbindelser³²⁷. Mange responderende stater anførte en maksimal kapacitet på 2 megabits pr. sekund eller højere³²⁸, hvor den største rapporterede båndbredde var 8 megabits pr. sekund (for en IP-forbindelse)³²⁹. Som bemærket ovenfor er den vigtigste faktor den anvendte type net, da IP-netforbindelser typisk tillader en betydelig større båndbreddekapacitet.

C2.4 Kryptering

- 94 Der anbefales kryptering af signaler til industristandarden, hvilket også anvendes ifølge myndighedernes praksis.
- 95 Hvis der anvendes kryptering, bør den indstilles til "automatisk" eller "best effort" for at minimere problemer med kompatibilitet med andre krypteringstyper.

³²³ Handshake-projektet (op. cit., fodnote 190), s. 19.

³²⁴ M. E. Gruen og C. R. Williams (op. cit., fodnote 14), s. 8-9. Se også svar fra Bulgarien, Kina (Hong Kong SAR), Estland, Frankrig, Tyskland, Ungarn, Letland, Malta, Norge, Polen, Portugal og Slovenien på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12), som alle meddelte, at de havde enten high definition-kapacitet (HD) eller *både* high og standard definition-kapacitet (HD/SD). Se også svar fra Hviderusland og Kroatien, som har meddelt, at de kun råder over standard definition-kapacitet (SD), på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

³²⁵ M. E. Gruen og C. R. Williams (op. cit., fodnote 14), s. 9.

³²⁶ For IP-forbindelser anbefalede projektet en yderligere buffer med den "garanterede prioriterede båndbredde" (dvs. minimumsbåndbredden plus 20 %). Se Handshake-projektet (loc. cit. fodnote 323).

³²⁷ Se generelt Synopsis of Responses (op. cit., fodnote 4), del III, spg. (b).

³²⁸ Se f.eks. svar fra Hviderusland, Bosnien-Hercegovina, Kina (Hong Kong SAR), Tjekkiet, Frankrig, Ungarn, Litauen, Malta, Polen og Portugal på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

³²⁹ Svar fra Litauen på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (ibid.).

238. Sikring af grænseoverskridende videotransmissioner anses generelt for at være nødvendig i straffesager, men de bør også sikres tilsvarende mod tredjeparters ulovlige aflytning i civil- og handelsretlige sager ved brug af midler, der står i et rimeligt forhold til sagens følsomhed³³⁰. Brugen af en firewall og/eller et ISDN-net kan minimere risikoen for ulovlig indtrængen i transmissionen, selv IP-forbindelser i nogen tid er blevet foretrukket frem for ISDN³³¹.
239. Uanset hvilket net der anvendes, konkluderede Handshake-projektet, at der bestemt bør anvendes yderligere midler til at minimere uautoriseret adgang, f.eks. kryptering af de faktiske signaler, der transmitteres³³². I landeprofilerne har de fleste responderende stater anført, at de anvendte en form for yderligere sikkerhed eller kryptering³³³. Den oftest anvendte krypteringstype blandt de responderende stater var AES (advanced encryption standard)³³⁴, som anvendes i omkring halvdelen af de responderende stater³³⁵. Andre krypteringsmetoder afhænger af den net- og systemtype, der anvendes, men er generelt i overensstemmelse med ITU-T-standarden i anbefaling H.235³³⁶.
240. For at minimere problemer med kompatibilitet som følge af anvendelsen af forskellige krypteringsmetoder bør krypteringsindstillingen "auto" eller "best effort" vælges på udstyret³³⁷. Afhængigt af de anvendte net skal de anmodende og anmodede myndigheder desuden i nogle tilfælde aftale en bestemt krypteringsmetode (f.eks. hvis der anvendes et IP-net).

C2.5 Audio (mikrofoner og højttalere)

- 96 Myndighederne opfordres til at installere et supplerende audiosystem for at forbedre det videoforbindelsesudstyrs lyd kvalitet.
- 97 Afhøringslokalet bør være udstyret med et tilstrækkeligt antal mikrofoner og højttalere til deltagerne.

³³⁰ Handshake-projektet (op. cit., fodnote 15), s. 19.

³³¹ Se f.eks. M. Reid, "Multimedia conferencing over ISDN and IP Networks using ITU-T H-series recommendations: architecture, control and coordination", *Computer Networks*, vol. 31, 1999, s. 234.

³³² Handshake-projektet (loc. cit., fodnote 323).

³³³ Dvs. 22 responderende stater. Se svar fra Hviderusland, Bosnien-Hercegovina, Bulgarien, Kina (Hong Kong SAR), Kroatien, Cypern, Tjekkiet, Estland, Finland, Frankrig, Tyskland (nogle steder), Ungarn, Israel, Korea (Republikken), Letland, Litauen, Malta, Norge, Portugal, Rumænien, Slovenien og Sverige på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

³³⁴ Se f.eks. United States National Institute of Standards and Technology (NIST), "Announcing the Advanced Encryption Standard (AES)", *Federal Information Processing Standards Publication*, vol. 197, 2001.

³³⁵ Svar fra Hviderusland, Bosnien-Hercegovina, Kina (Hong Kong SAR), Tjekkiet, Estland, Finland, Frankrig, Tyskland (nogle steder), Korea (Republikken), Litauen, Norge, Portugal, Rumænien, Slovenien og Sverige på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

³³⁶ Se List of "Recommendations by series" (op. cit., fodnote 286), Series H. Se f.eks. svar fra Litauen (H.235), Portugal (H.235) og Rumænien (H.233, H.234, H.235) på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

³³⁷ Handshake-projektet (loc. cit., fodnote 204).

241. Afhøringslokalet bør generelt have et audiosystem, der er tilsluttet videoforbindelsesudstyret, med justerbar volumen og et tilstrækkeligt antal højttalere, så lyden kan høres klart i hele lokalet (dvs. at man ikke kun benytter de højttalere, der normalt er installeret i videoskærmen)³³⁸. Så vidt muligt skal mikrofonerne være placeret ved hver talende deltager i lokalet på en sådan måde, at forstyrrelser eller blokering mindskes mest muligt³³⁹.
242. Som det blev konstateret i forbindelse med en kontraherende stats omfattende undersøgelse, er der fem centrale aspekter, der skal tages i betragtning ved valg af audiosystem: forståelighed, lydens naturlighed, forstærkning (uden tilbagekobling), lydlokalisering og akustisk komfort³⁴⁰.

C2.6 Video (kameraer og skærme)

98 Kameraer bør så vidt muligt have funktioner til panorering, tilt og zoom.

99 Kameraer og skærme bør kunne sende HD-video (720 p), som understøtter en opløsning på mindst 1 280x720 pixel.

100 Deltagerne og myndighederne opfordres til at tjekke eventuelle yderligere krav inden afhøringen (f.eks. udsyn over hele lokalet, mulighed for delt skærm eller dokumentkameraer).

243. Med hensyn til kamerakapacitet anbefales der som nævnt ovenfor (**B7.1**) forskellige visninger, herunder nærbilleder eller vidvinkelbilleder, som i givet fald bør forudindstilles³⁴¹. Ifølge erfaringerne i EU bør kameraer have de krævede funktioner til "panorering", "tilt" og "zoom", samtidig med at behovet for proportional visning stadig opfyldes, og retsformanden har mulighed for at have flere indstillinger eller visninger end de øvrige deltagere³⁴².
244. Eftersom der lægges særlig vægt, som nogle kommentatorer har bemærket, på retsmedlemmernes mulighed for at vurdere adfærd og nuancer under bevisoptagelse via videoforbindelse³⁴³, bør både kameraer og skærme understøtte den højest mulige definition. Nylige test i EU har vist, at de anbefalede parametre for HD er mindst 720 p med en opløsning på 1 280x720 pixel og en billedhastighed på 25-30 billeder pr. sekund³⁴⁴. Ifølge ITU-T-anbefaling

³³⁸ M. E. Gruen og C. R. Williams (op. cit., fodnote 14), s. 12.

³³⁹ E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 118. Se også svar fra Ungarn på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12), som anførte, at der findes to mikrofoner pr. videoforbindelsesenhed.

³⁴⁰ For en udførlig drøftelse af denne undersøgelse, som blev udført i Australien, se E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 117.

³⁴¹ Ibid., s. 58.

³⁴² Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (op. cit., fodnote 16), s. 18-19. Se også svar fra Tyskland på del III, spg. (e), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12), E. Rowden et al. (op. cit., fodnote 45), s. 120-121.

³⁴³ Se f.eks. R. A. Williams (op. cit., fodnote 1), s. 21.

³⁴⁴ Handshake-projektet (loc. cit., fodnote 323).

H.265 understøtter den nyeste standard for videokodning med høj effektivitet opløsninger helt op til 8 192x4 320 pixel (omfatter både 4K og 8K)³⁴⁵, men et videokonferencesystems mulighed for at udnytte en så ultrahøj definition afhænger i høj grad af den tilgængelige båndbredde (se også **C2.3**)³⁴⁶.

245. Den optimale skærmstørrelse afhænger af faktorer som f.eks. afhøringslokalets størrelse, og om skærmen er indstillet til delt skærm eller fuldskærm. Billedet bør generelt have naturlig størrelse, da det giver det klareste billede af personen³⁴⁷. Skærme bør have en minimumsopløsning svarende til Wide Extended Graphics Array (WXGA)-standarden³⁴⁸.
246. Afhængigt af retsformandens, parternes, den afhørte persons eller andre berørte parterers behov kan afhøringen kræve, at der bruges skærme, der kan vise en delt skærm ("split-screen"). I landeprofilerne har langt de fleste responderende stater anført, at de har skærme med funktioner til "split" eller "multiple" visning, hvor flere videokanaler kan vises inden for en enkelt videoforbindelsestransmission³⁴⁹. Visningen af to (eller flere) billeder understøttes af den standard, der er fastsat i ITU-T-anbefaling H.239³⁵⁰.
247. Mange responderende stater har oplyst, at de anvendte kameraer skal have kapacitet til at vise hele lokalet eller alle deltagere, navnlig retsformanden og de personer, der deltager via videoforbindelse³⁵¹. En responderende stat har også anført, at kameraet ikke må flyttes under afhøringen, og at tiden hele tiden skal vises på skærmen³⁵².
248. Som bemærket i **B4.1** kan der i nogle tilfælde være ønskeligt eller nødvendigt med et dokumentkamera, andet præsentationsudstyr eller funktion til skærmdeling, så dokumenter eller bilag kan vises. I sådanne tilfælde skal de parter, der ønsker at anvende disse visningsmuligheder under afhøringen via videoforbindelse, på forhånd forhøre sig hos den anmodede myndighed.

³⁴⁵ Se List of "Recommendations by series" (op. cit., fodnote 286), Series H.

³⁴⁶ Handshake-projektet (op. cit., fodnote 190), s. 27.

³⁴⁷ M. E. Gruen og C. R. Williams (op. cit., fodnote 14), s. 12.

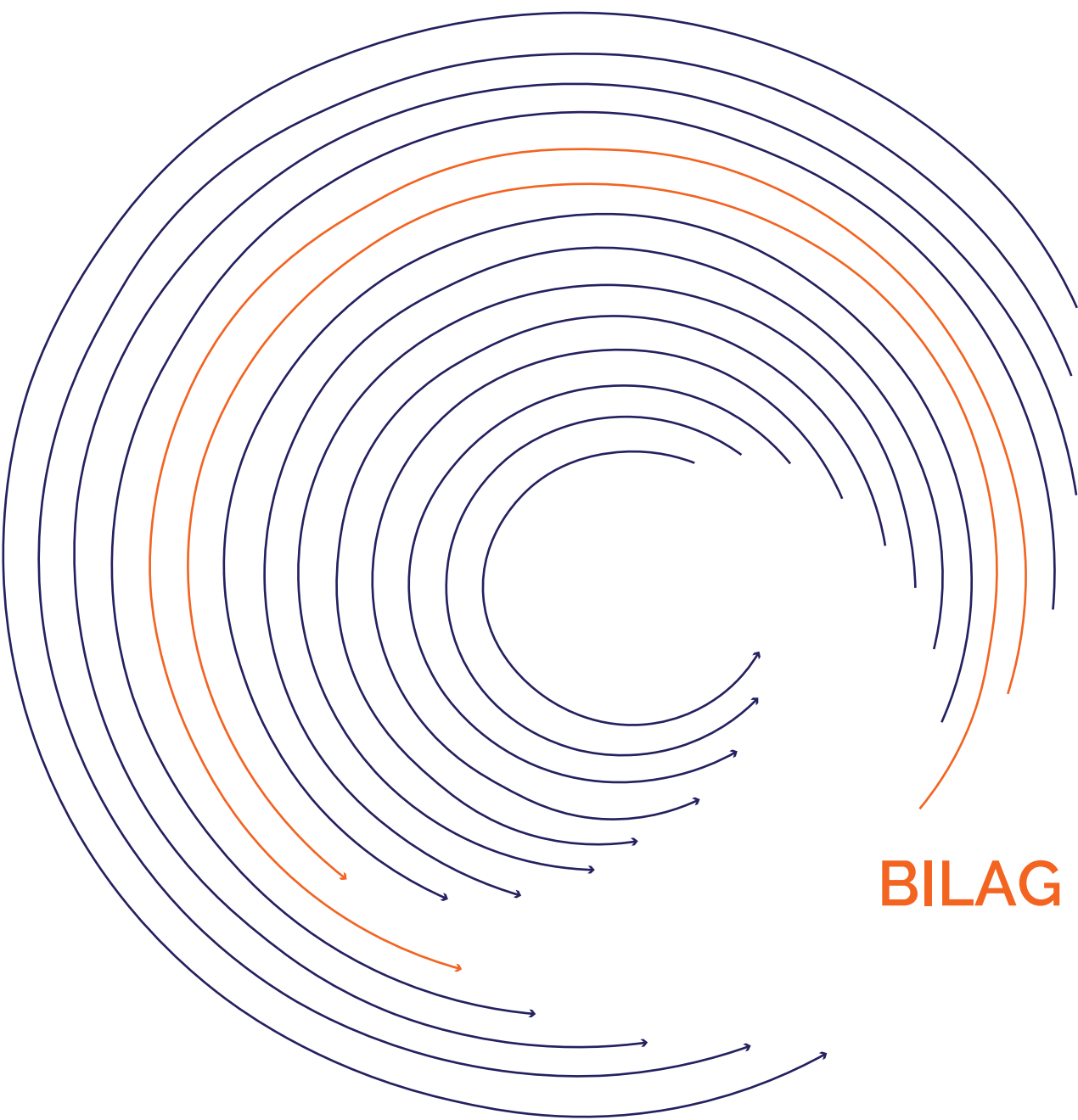
³⁴⁸ Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager (op. cit., fodnote 16), s. 19.

³⁴⁹ Se svar fra Australien (de fleste stater), Hviderusland, Brasilien (i de fleste sager), Bosnien-Hercegovina, Bulgarien, Kina (Hong Kong SAR) (kun ét sted), Kroatien, Cypern, Tjekkiet, Estland, Finland, Frankrig, Tyskland (nogle steder), Ungarn, Israel, Korea (Republikken) (op til otte delte skærme), Letland (op til 16 delte skærme), Litauen, Malta, Norge (afhængigt af udstyret), Portugal, Rumænien, Singapore, Slovenien, Sverige og Venezuela på del III, spg. (b), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

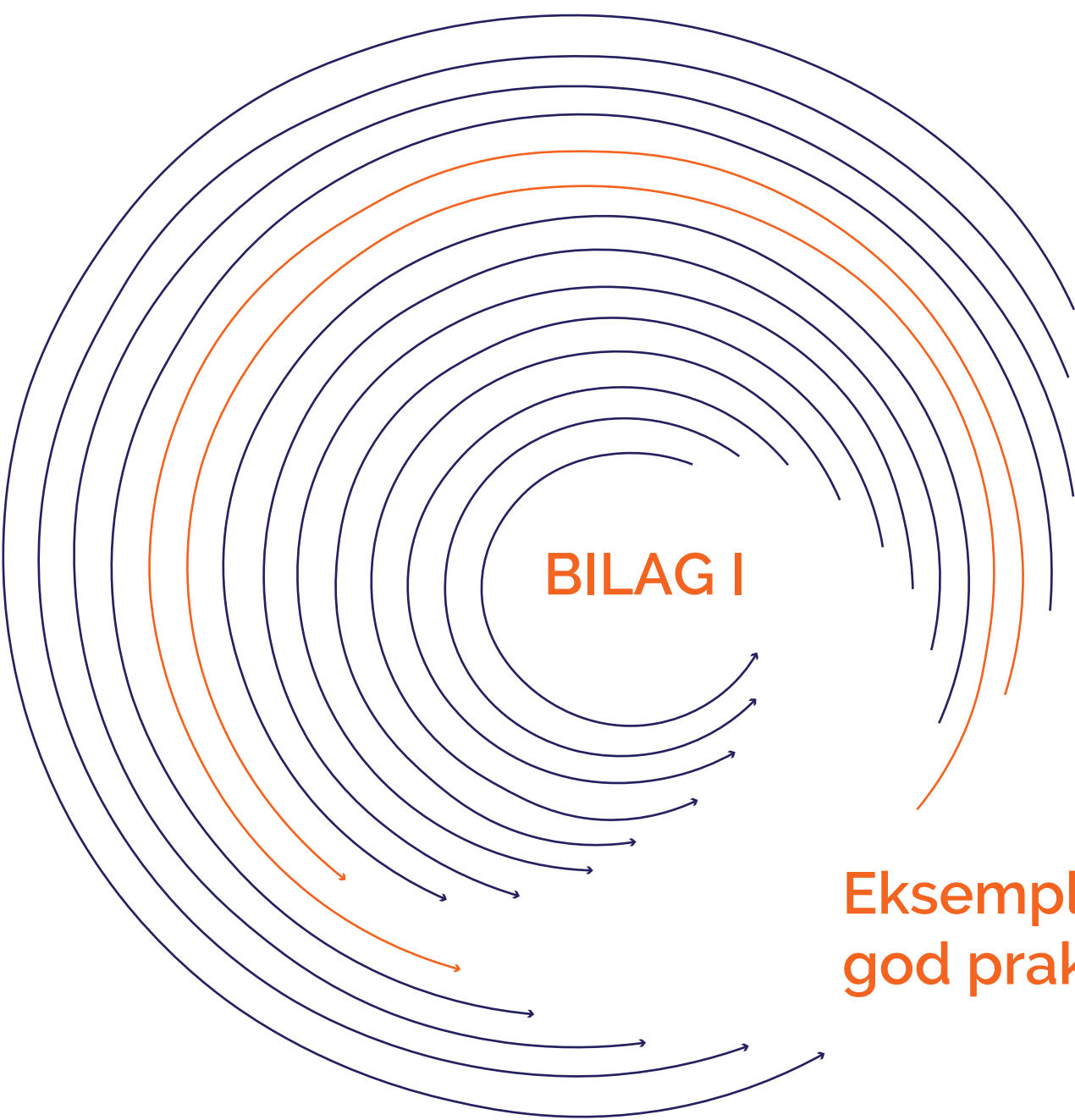
³⁵⁰ Se List of "Recommendations by series" (op. cit., fodnote 286), Series H.

³⁵¹ Se f.eks. svar fra Australien, Finland, Tyskland, Ungarn, Portugal og Det Forenede Kongerige (England og Wales) på del III, spg. (e), i landespørgeskemaet (op. cit., fodnote 12).

³⁵² Se svar fra Ungarn på del III, spg. (e), i landespørgeskemaet (ibid.).

BILAG

BILAG I

**Eksempler på
god praksis**

DEL A OPSTART AF BRUGEN AF VIDEOFORBINDELSE

A1 INDLEDENDE OVERVEJELSER

A1.1 Retsgrundlag

a. Brugen af videoforbindelse i henhold til intern lovgivning

- 1 I medfør af artikel 27 er konventionen ikke til hinder for, at bevisoptagelse via videoforbindelse udføres på lempeligere betingelser i kraft af intern lovgivning.
- 2 Myndighederne bør først kontrollere, om bevisoptagelse via videoforbindelse er tilladt i henhold til den interne lovgivning på det sted, hvor sagen verserer.
- 3 Myndighederne bør dernæst kontrollere, at bevisoptagelse via videoforbindelse ikke er i strid med den interne lovgivning på det sted, hvorfra bevisoptagelse skal udføres, herunder eventuelle eksisterende "blokadelove" eller strafferetlige bestemmelser.

b. Brugen af videoforbindelse i henhold til andre instrumenter

- 4 Da konventionen ikke griber ind i andre instrumenter (artikel 32), bør myndighederne kontrollere, om andre bilaterale eller multilaterale instrumenter kan finde anvendelse i en specifik sag.

c. Brugen af videoforbindelse i henhold til konventionen om bevisoptagelse

- 5 Hverken ånden eller bogstavet i konventionen om bevisoptagelse udgør en hindring for anvendelsen af nye teknologier, og gennemførelsen af konventionen kan styrkes gennem deres anvendelse.
- 6 De kontraherende stater er fortsat uenige om, hvorvidt konventionen er obligatorisk (dvs. om konventionen finder anvendelse, når bevis skal optages i udlandet, både personligt og via videoforbindelse). Uanset denne uenighed har Special Commission anbefalet, at de kontraherende stater giver konventionen forrang, når der anmodes om bevisoptagelse i udlandet (princippet om "first resort").
- 7 Anvendelsen af konventionen eller andre gældende traktater er generelt i overensstemmelse med bestemmelserne i blokadelove.

A1.2 Direkte og indirekte bevisoptagelse

- 8 De kontraherende stater er uenige om, hvorvidt direkte bevisoptagelse er tilladt efter konventionens kapitel I. Myndighederne bør kontrollere, om direkte bevisoptagelse er tilladt på det sted, hvor bevismaterialet befinder sig, inden de indgiver en retsanmodning herom.
- 9 Efter konventionens kapitel II kan den særligt udpegede person optage bevis i oprindelsesstaten eller udførelsesstaten på de betingelser, der er fastsat i den tilladelse, der gives. Myndighederne bør kontrollere, om udførelsesstaten har afgivet en erklæring i henhold til konventionens artikel 18.
- 10 Efter konventionens kapitel II kan den konsulære repræsentant via videoforbindelse optage forklaringer fra vidner/eksperter, der befinder sig uden for udførelsesstaten, på de betingelser, der er fastsat i den tilladelse, der gives. Myndighederne bør kontrollere, om dette er muligt hos den pågældende kontraherende stat.

- 11 Uanset om bevisoptagelse sker direkte eller indirekte, kan parterne og deres repræsentanter være til stede via videoforbindelse.

A1.3 Retlige begrænsninger for bevisoptagelsen

- 12 Bevisoptagelse via videoforbindelse er sædvanligvis begrænset til vidne-/ekspertafhøring.
- 13 Der gælder typisk de samme retlige begrænsninger for en vidneafhøring, der foretages via videoforbindelse, som ved personlig vidneafhøring. Myndighederne bør undersøge den relevante kontraherende stats interne lovgivning for at kontrollere, om der er pålagt yderligere begrænsninger.
- 14 Myndighederne opfordres til at oplyse om begrænsningerne i deres nationale lovgivning vedrørende brugen af videoforbindelse til bevisoptagelse (f.eks. ved at angive sådanne bestemmelser i deres landeprofiler).

A2 BRUGEN AF VIDEOFORBINDELSE EFTER KAPITEL I

A2.1 Retsanmodninger

- 15 Retsanmodninger kan udføres via videoforbindelse i henhold til konventionens 9, stk. 1 eller 2.
- 16 Ved artikel 9, stk. 1, fastsættes standardformen eller -proceduren for indhentning af bevismateriale, f.eks. fra et vidne/en ekspert, der befinder sig på et (fjernt) sted inden for den anmodede myndigheds eget område.
- 17 Hvis bevisoptagelse udføres via videoforbindelse som en særlig form eller -procedure i henhold til artikel 9, stk. 2, kan det have omkostningsmæssige konsekvenser, herunder i forbindelse med muligheden for at søge godtgørelse.

A2.2 Retsanmodningens indhold, form og transmission

- 18 Der kan anmodes om tilladelse til at etablere en videoforbindelse i selve retsanmodningen eller efterfølgende via uformelle kommunikationsmidler. Det anbefales imidlertid, at dette angives i retsanmodningen. Det anbefales også, at den anmodede stats centrale myndighed kontaktes, inden retsanmodningen formelt fremsendes, for at bekræfte, om videoforbindelse kan anvendes.
- 19 Myndighederne opfordres til at anvende modelformularen for retsanmodninger og så vidt muligt og hensigtsmæssigt at bruge elektroniske midler for at fremskynde fremsendelsen af retsanmodninger og/eller forespørgsler.

A2.3 Besvarelse af retsanmodningen

- 20 De centrale myndigheder bør straks anerkende modtagelsen af retsanmodninger og besvare forespørgsler (herunder om brugen af videoforbindelse) fra anmodende myndigheder og/eller berørte parter.

A2.4 Underretning eller indkaldelse af vidne/ekspert og andre aktører

- 21 Proceduren for underretning eller indkaldelse af vidnet varierer, afhængigt af om bevisoptagelsen udføres direkte eller indirekte. For procedurer, der udføres efter kapitel I, er det typisk den anmodede stat, der foretager forkyndelsen eller indkalder vidnet/eksperten.
- 22 Hvis og når der anmodes om direkte bevisoptagelse, bør de anmodende myndigheder sikre sig, at vidnet er villig til at afgive forklaring via videoforbindelse, inden der indgives en retsanmodning.

A2.5 Tilstedeværelse og deltagelse ved udførelsen af retsanmodningen

a. Parternes og/eller deres repræsentanters tilstedeværelse (artikel 7)

- 23 Tilstedeværelsen af parter og repræsentanter *via videoforbindelse* kræver en tilladelse eller en særlig form eller procedure i henhold til konventionens artikel 9, stk. 2.
- 24 Anmodende myndigheder bør i retsanmodningen (i rubrik 13 og 14 i modelformularen) angive, om parternes og repræsentanternes tilstedeværelse via videoforbindelse kræves, og om der kræves modafhøring.
- 25 Parternes og deres repræsentanters aktive deltagelse i afhøringen via videoforbindelse (dvs. ikke simpel tilstedeværelse) afhænger af den interne lovgivning i den anmodede stat. Intern lovgivning kan tillade, at den anmodede ret i denne henseende udøver sin skønsbeføjelse.

b. Tilstedeværelse af retsmedlemmer (artikel 8)

- 26 Det kontrolleres, om udførelsesstaten har afgivet en erklæring i henhold til konventionens artikel 8.
- 27 Hvis der ikke foreligger en erklæring, kan retsmedlemmer alligevel være til stede i overensstemmelse med den anmodede stats interne lovgivning eller praksis.
- 28 Når de anmodende myndigheder søger om tilladelse fra den anmodede stat, bør de klart angive, at retsmedlemmer vil være til stede via videoforbindelse, og angive de relevante tekniske specifikationer for videoforbindelsesudstyret.
- 29 Retsmedlemmers aktive deltagelse i afhøringen via videoforbindelse (dvs. ikke simpel tilstedeværelse) afhænger af den interne lovgivning i den anmodede stat. Intern lovgivning kan tillade, at den anmodede ret i denne henseende udøver sin skønsbeføjelse.

A2.6 Tvangsmidler og tvang

- 30 I modsætning til almindelige anmodninger om retlig bistand kan et vidne generelt ikke tvinges til at bruge en videoforbindelse til at afgive forklaring.

A2.7 Ed/bekræftelse

- 31 Forvaltningen af edsafklæggelse eller bekræftelser varierer, afhængigt af om bevisoptagelsen udføres direkte eller indirekte. Der kan kræves en specifik form for edsafklæggelse eller bekræftelse i henhold til konventionens artikel 9, stk. 2.
- 32 Myndighederne bør kontrollere kravene i den relevante interne lovgivning i den anmodende stat, den anmodende stat eller begge, for at sikre, at den afgivne forklaring kan antages til behandling.

A2.8 Identifikation af vidne/ekspert og andre aktører

- 33 Identifikationen af vidnet/eksperten kan variere afhængigt af jurisdiktionen.
- 34 Der kræves i nogle tilfælde strengere procedurer, hvis den anmodende stat skal identificere vidnet/eksperten, fordi der anvendes videoforbindelsesteknologi i proceduren, og som følge af afstanden mellem den anmodende myndighed og vidnet.

A2.9 Strafferetlige bestemmelser

- 35 Afgivelse af forklaring via videoforbindelse sker sædvanligvis frivilligt, men falsk forklaring og foragt for retten er strafbart.
- 36 I nogle tilfælde kan anvendelsen af strafferetlige bestemmelser for begge (eller flere) involverede jurisdiktioner give anledning til kompetencemæssig overlapning eller kløft.

A2.10 Fritagelsesgrunde og andre garantier

- 37 Et vidne eller en ekspert kan påberåbe sig fritagelsesgrunde i henhold til konventionens artikel 11.
- 38 Da bevisoptagelse via videoforbindelse i mange tilfælde stadig er frivillig, har vidnet/eksperten ikke pligt til specifikt at anvende videoforbindelse til at afgive forklaring og kan nægte at gøre det uden at påberåbe sig vidnefritagelses- eller vidneudelukkelsesgrunde.

A2.11 Omkostninger

- 39 Brugen af videoforbindelse til at udføre en retsanmodning kan give anledning til omkostninger i henhold til artikel 14, stk. 2.
- 40 Inden der anmodes om anvendelse af videoforbindelse ved udførelsen af en retsanmodning, bekræftes det, om der kan opstå omkostninger i både den anmodende stat og den anmodede stat, og hvem der skal afholde sådanne omkostninger.

A3 BRUGEN AF VIDEOFORBINDELSE EFTER KAPITEL II

A3.1 Konsulære repræsentanter og særligt udpegede personer

- 41 Det skal bemærkes, at kontraherende stater ved en artikel 33-erklæring helt eller delvist kan udelukke anvendelsen af kapitel II. Myndighederne bør bekræfte, om den relevante kontraherende stat har afgivet en sådan erklæring.
- 42 Det mest almindelige scenario efter kapitel II er, når den særligt udpegede person, der befinder sig i oprindelsesstaten, udfører bevisoptagelse via videoforbindelse i udførelsesstaten.
- 43 Hvor det er praktisk muligt, kan parterne, deres repræsentanter og/eller retsmedlemmerne i oprindelsesstaten være til stede via videoforbindelse under bevisoptagelse, der udføres af en særligt udpeget person eller konsulær repræsentant, og/eller deltage i afhøringen af vidnet. Sådan tilstedeværelse og deltagelse tillades, medmindre det er uforeneligt med lovgivningen i udførelsesstaten, og er alligevel underlagt eventuelle betingelser, der stilles ved udstedelsen af tilladelsen.

A3.2 Behov for tilladelse fra udførelsesstaten

- 44 I henhold til konventionens artikel 15 er tilladelse *ikke* påkrævet, medmindre en kontraherende stat har afgivet en erklæring. Myndighederne bør kontrollere, om udførelsesstaten har afgivet en erklæring i henhold til denne artikel.
- 45 I henhold til konventionens artikel 16 og 17 *kræves* tilladelse, medmindre den kontraherende stat har afgivet erklæring om, at bevisoptagelse kan udføres uden dens forudgående tilladelse. Myndighederne bør kontrollere, om udførelsesstaten har afgivet en erklæring i henhold til disse artikler.
- 46 I anmodningen om tilladelse skal det angives, at beviser vil blive optaget via videoforbindelse, og om der kræves bistand fra udførelsesstaten. Modelformularen kan bruges til dette formål.
- 47 Konsulære repræsentanter og særligt udpegede personer skal overholde de betingelser, der er angivet af udførelsesstaten ved udstedelsen af tilladelsen.

A3.3 Underretning af vidnet

- 48 Ud over kravene i konventionens artikel 21, litra b) og c), er det vigtigt, at den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person underretter vidnet om, at beviser vil blive optaget via videoforbindelse.

A3.4 Parternes, deres repræsentanters og/eller retsmedlemmers fremmøde, tilstedeværelse og deltagelse

- 49 Hvis det ikke strider mod udførelsesstatens lovgivning, bør parternes, deres repræsentanters og/eller retsmedlemmers tilstedeværelse og aktive deltagelse via videoforbindelse følge de regler, der også gælder, når bevisoptagelsen sker personligt i oprindelsesstaten.
- 50 Et retsmedlem ved oprindelsesretten kan udpeges som en særligt udpeget person med henblik på at afhøre en person, der befinder sig i udførelsesstaten, via videoforbindelse og kan foretage afhøringen i overensstemmelse med oprindelsesstatens lovgivning.

A3.5 Tvangsmidler og tvang

- 51 Vidnet/eksperten er ikke tvunget til at afgive forklaring, medmindre udførelsesstaten har afgivet en erklæring i henhold til artikel 18, og den kompetente myndighed har imødekommet anmodningen om bistand med henblik på at fremskaffe bevismaterialet ved tvang. Myndighederne bør bekræfte, om udførelsesstaten har afgivet en sådan erklæring.
- 52 Selv om en kontraherende stats myndighed tvinger et vidne til at afgive forklaring, kan den ikke nødvendigvis tvinge vidnet til at bruge en videoforbindelse til at afgive forklaring.

A3.6 Ed/bekræftelse

- 53 Den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person kan modtage forklaringer under ed eller bekræftelse efter oprindelsesstatens lovgivning, for så vidt dette ikke er uforeneligt med lovgivningen i udførelsesstaten eller i strid med den tilladelse, der er givet (artikel 21, litra a) og d)).
- 54 Afhængigt af nationale eller internationale instrumenter kan edsafleggelse/bekræftelse, der modtages af konsulære repræsentanter eller særligt udpegede personer have ekstraterritorial virkning i udførelsesstaten.

A3.7 Identifikation af vidne/ekspert og andre aktører

- 55 Den konsulære repræsentant eller den særligt udpegede person er ansvarlig for at identificere vidnet/eksperten i overensstemmelse med oprindelsesstatens lovgivning, medmindre dette er uforeneligt med udførelsesstatens lovgivning eller betingelserne for dens tilladelse.

A3.8 Strafferetlige bestemmelser

- 56 Potentiel overlappende anvendelse af eller kompetencemæssige kløfter mellem forskellige strafferetlige bestemmelser overlades til nationale og/eller internationale instrumenter samt andre gældende ordninger.

A3.9 Fritagelsesgrunde og andre garantier

- 57 I konventionens artikel 21 fastsættes flere garantier for vidnet, herunder: den måde, hvorpå beviser optages, det sprog, anmodningen til vidnet skal være affattet på, og de oplysninger, som en sådan anmodning skal indeholde.

A3.10 Omkostninger

- 58 Brugen af videoforbindelse kan give anledning til yderligere omkostninger. Om disse omkostninger skal bæres af parterne, afgøres af oprindelsesstatens lovgivning.

DEL B FORBEREDELSE OG AFHOLDELSE AF RETSMØDER VED BRUG AF VIDEOFORBINDELSE

- 59 Myndighederne opfordres til så vidt muligt at gøre generelle praktiske oplysninger og/eller retningslinjer offentligt tilgængelige (helst online) for at hjælpe dem, der forbereder indgivelsen eller udførelsen af en anmodning via videoforbindelse. Myndighederne opfordres til så vidt muligt at dele sådanne oplysninger med Det Permanente Bureau med henblik på offentliggørelse på Haagerkonferencens websted. Mere specifikke og følsomme oplysninger kan stilles til rådighed for de involverede parter efter anmodning.
- 60 Alle aktører, der deltager i forberedelsen og udførelse af videoforbindelse, har ansvaret for at opretholde en effektiv kommunikation.

B1 Potentielle praktiske hindringer

- 61 Personer, der forbereder at indgive en anmodning om brug af en videoforbindelse, bør henvende sig til den relevante myndighed for at forvisse sig om, at der ikke er nogen praktiske hindringer for udførelsen af en anmodning om bevisoptagelse via videoforbindelse (især efter kapitel II).

B2 Planlægning og test

- 62 Når myndighederne planlægger en afhøring via videoforbindelse, bør de være opmærksomme på tidsforskelle og konsekvenserne af at arbejde uden for almindelig kontortid, f.eks. eventuelt øgede omkostninger og begrænset adgang til supportpersonale.
- 63 Myndighederne opfordres også til at teste forbindelsen inden en afhøring og til at sørge for regelmæssig vedligeholdelse af udstyret.

B3 Teknisk support og uddannelse

- 64 Myndighederne bør, hvis det er relevant, udlevere de nødvendige kontaktoplysninger for at sikre, at hver deltager i en afhøring via videoforbindelse har adgang til den fornødne tekniske support.
- 65 Personale, der kontrollerer eller betjener videoforbindelsesudstyr, bør have mindst grundlæggende uddannelse.

B4 Reservation af faciliteter

- 66 Myndighederne bør bekræfte eventuelle krav eller begrænsninger i forbindelse med de faciliteter, der skal reserveres, f.eks. typen af afhøringslokale (f.eks. retssal eller konferencelokale) eller lokalets beliggenhed (f.eks. i en retsbygning, ved en diplomatisk eller konsulær repræsentation, i et hotel osv.).
- 67 Myndighederne bør kontrollere, om faciliteterne skal reserveres på forhånd, og opfordres til at benytte onlineværktøjer for at lette reservationsproceduren.

B4.1 Brug af dokumenter og bilag

- 68 Hvis dokumenter eller bilag skal anvendes, bør der aftales og arrangeres et passende medie til formelt at dele og fremlægge disse inden eller under afhøringen.

B4.2 Privat kommunikation

- 69 Det kan tilrådes eller kræves, at der etableres yderligere (fortrolige) kommunikationslinjer, f.eks. hvis en part eller et vidne og vedkommendes juridiske repræsentant deltager fra forskellige steder.

B4.3 Særlige sager

- 70 Under særlige omstændigheder kan der være behov for yderligere deltagere eller yderligere sikkerhedsforanstaltninger, især hvis der er tale om sårbare vidner.

B5 Tolkning

- 71 I medfør af den udfordrende karakter af videoforbindelser bør kun tolke med passende kvalifikationer og erfaring engageres, hvis det er muligt.
- 72 Under hensyntagen til kravene i den interne lovgivning og eventuelle instrukser fra retten bør deltagerne afgøre, om der skal anvendes konsekutiv tolkning eller simultantolkning (førstnævnte anbefales almindeligvis ved brug af videoforbindelse), og hvor tolken skal placeres (helst på samme sted som vidnet).

B6 Optagelse, referat og revision

- 73 Deltagere skal bekræfte, hvordan retsforhandlingerne registreres, idet det bemærkes, at en videooptagelse kan være at foretrække frem for skriftlige fortegnelser, hvis det er muligt og tilladt. Myndighederne bør sikre, at den efterfølgende håndtering og lagring af optagelser og udarbejdede referater er sikker.
- 74 Der bør træffes de nødvendige foranstaltninger for at fremskaffe optageudstyr og/eller sikre, at en stenograf eller protokolfører kan deltage i afhøringen.
- 75 Myndighederne bør sikre, at livetransmissionen via videoforbindelse er sikker og om muligt krypteret.
- 76 Deltagerne bør indberette eventuelle problemer eller praktiske udfordringer til de berørte myndigheder. Myndighederne bør ligeledes proaktivt indhente sådan feedback for at forbedre leveringen af videoforbindelsestjenester.

B7 Miljø, placering og protokoller

- 77 Forholdene i alle de lokaler eller rum, der forbindes under afhøringen, skal optimeres til brug af videoforbindelse, herunder lokalets størrelse, indretning, adgangsforhold akustik og belysning.
- 78 Udstyret konfigureres, så det efterligner en "personlig" afhøring, og der bør anvendes et

passende antal kameraer og mikrofoner, så hver deltager kan ses og høres med minimale vanskeligheder eller forstyrrelser.

B7.1 Betjening af kameraer/lyd

- 79 Der bør anvendes en brugervenlig grænseflade, så udstyret nemt kan betjenes, fortrinsvis af retsformanden.

B7.2 Taleprotokol

- 80 For at minimere forstyrrelser som følge af forsinkelser i forbindelsen kan myndighederne overveje at anvende en taleprotokol for deltagerne under afhøringen, især hvis der anvendes tolkning.

B7.3 Protokol i tilfælde af kommunikationssvigt

- 81 Alle deltagerne bør oplyses om proceduren for at gøre retsformanden opmærksom på tekniske vanskeligheder, der opstår under afhøringen, og om kontaktoplysningerne for det tekniske supportpersonale, herunder en evt. ekstern bridgingtjeneste.

DEL C TEKNISKE OG SIKKERHEDSMÆSSIGE ASPEKTER

C1 Udstyrets tilstrækkelighed

- 82 Myndighederne opfordres til så vidt muligt at anvende udstyr af den bedste tilgængelige kvalitet til at efterligne personlig afhøring.
- 83 Personale med ansvar for tilrettelæggelsen bør have kendskab til de teknologiske muligheder og faciliteter, herunder hvilke steder der er udstyret med den nødvendige teknologi.

C1.1 Brug af software med licens

- 84 Anvendelse af software med licens er især en fordel, fordi der dermed fås adgang til teknisk support, og myndighedernes praksis bekræfter, at dette er den foretrukne løsning.

C1.2 Brug af kommercielle udbydere

- 85 De parter, der ønsker at anvende videoforbindelsesteknologi ved bevisoptagelse, bør undersøge, om de relevante myndigheder tillader, at der anvendes tilgængelige kommercielle udbydere.
- 86 Hvis der anvendes en kommerciel udbyder ved bevisoptagelse, bør deltagerne og myndighederne sikre sig, at de nødvendige sikkerhedsforanstaltninger er truffet.

C2 Tekniske minimumsstandarder

87 Videoforbindelsessystemers tekniske standarder bør vurderes som helhed for at sikre, at hver komponent understøtter en effektiv drift af systemet.

88 Blandt de primære løsninger til etablering af videoforbindelser opfordres myndighederne til at overveje at anvende en videokonference-bridge eller en MCU (multipoint control unit), som er indbygget i systemet eller leveres via en tredjepartstjeneste, for at undgå problemer med interoperabilitet, især hvis der er tale om en grænseoverskridende forbindelse.

C2.1 Codec

89 Codecs bør være i overensstemmelse med de relevante industristandarder, som mindst understøtter simultan audio- og videotransmission.

C2.2 Net

90 Det bør anvendes et IP-net, hvor ISDN (hvis tilgængeligt) er reserveret som backup eller nødreserve.

91 Myndighederne opfordres til så vidt muligt at etablere net med multipointkapacitet.

C2.3 Båndbredde

92 Myndighederne opfordres til at etablere net med den størst mulige båndbreddekapacitet.

93 Afhængigt af nettet anbefales der på nuværende tidspunkt en båndbredde på mindst 1,5-2 megabits pr. sekund for IP-net (eller mindst 384 kilobits pr. sekund ISDN-net).

C2.4 Kryptering

94 Der anbefales kryptering af signaler til industristandarden, hvilket også anvendes ifølge myndighedernes praksis.

95 Hvis der anvendes kryptering, bør den indstilles til "automatisk" eller "best effort" for at minimere problemer med kompatibilitet med andre krypteringstyper.

C2.5 Audio (mikrofoner og højttalere)

96 Myndighederne opfordres til at installere et supplerende audiosystem for at forbedre det videoforbindelsesudstyrs lyd kvalitet.

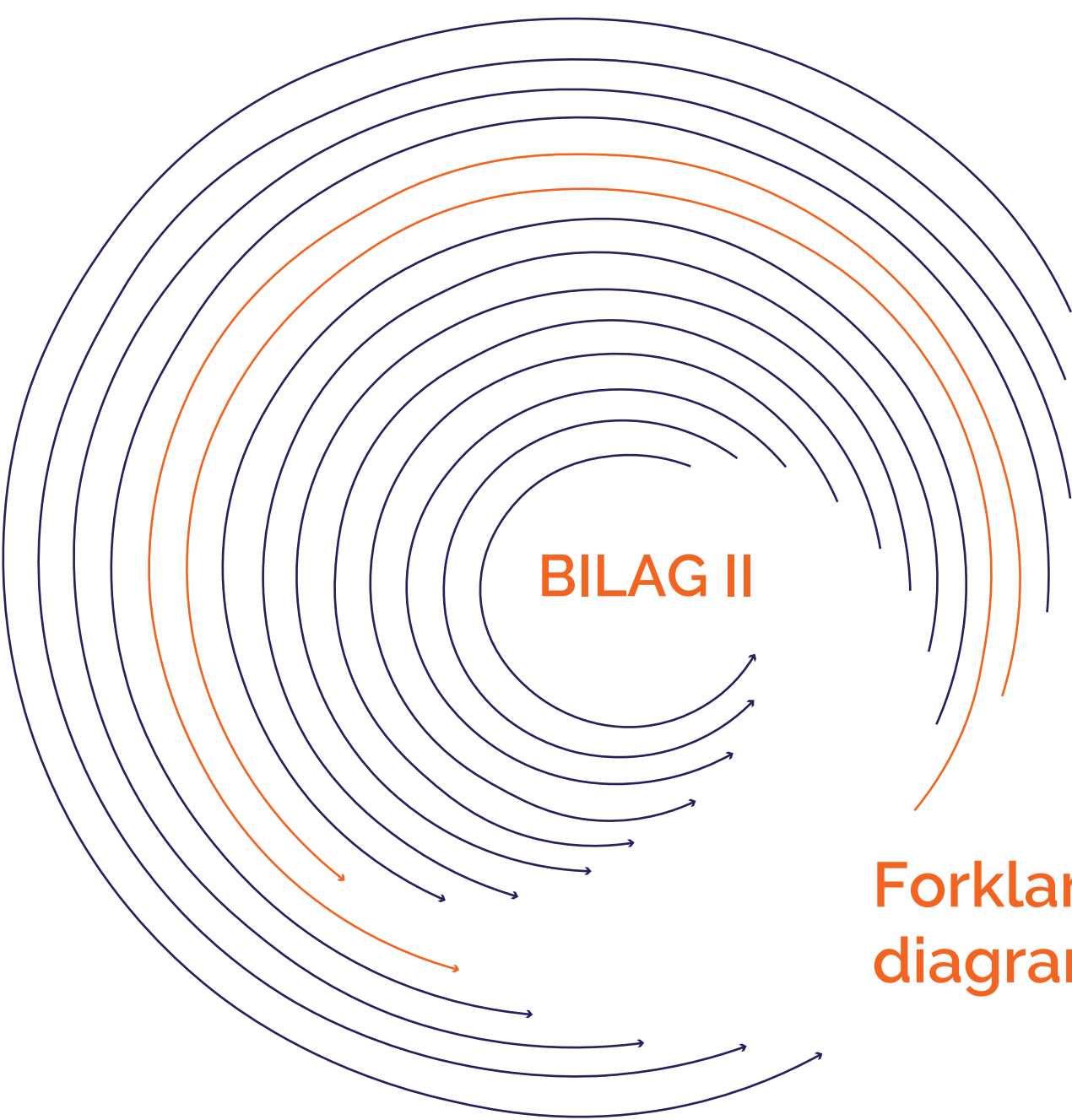
97 Afhøringslokalet bør være udstyret med et tilstrækkeligt antal mikrofoner og højttalere til deltagerne.

C2.6 Video (kameraer og skærme)

98 Kameraer bør så vidt muligt have funktioner til panorering, tilt og zoom.

99 Kameraer og skærme bør kunne sende HD-video (720 p), som understøtter en opløsning på mindst 1 280x720 pixel.

- 100 Deltagerne og myndighederne opfordres til at tjekke eventuelle yderligere krav inden afhøringen (f.eks. udsyn over hele lokalet, mulighed for delt skærm eller dokumentkameraer).

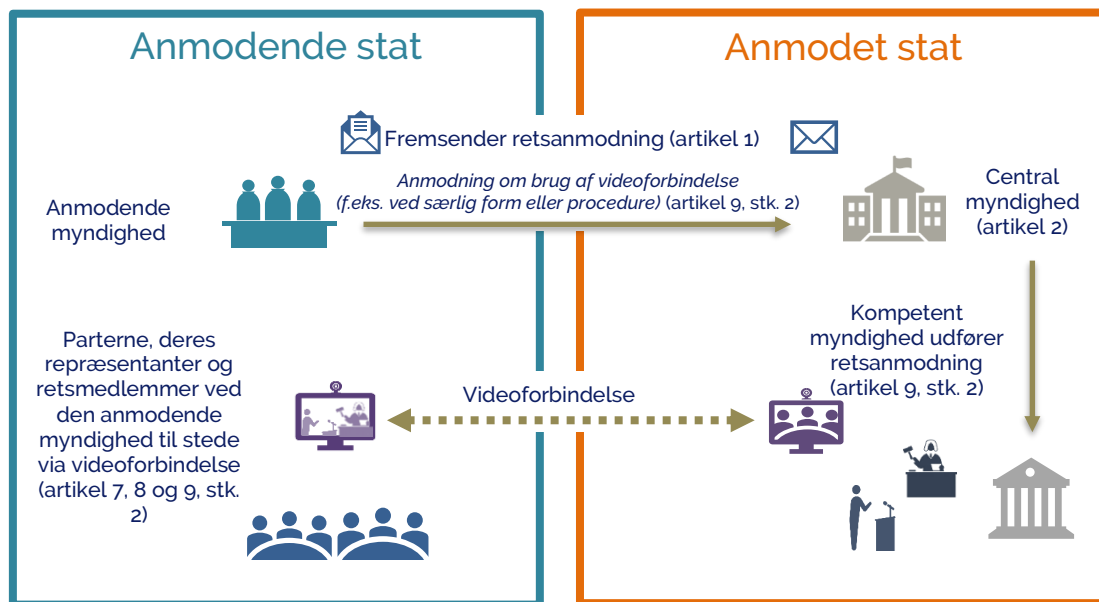

BILAG II

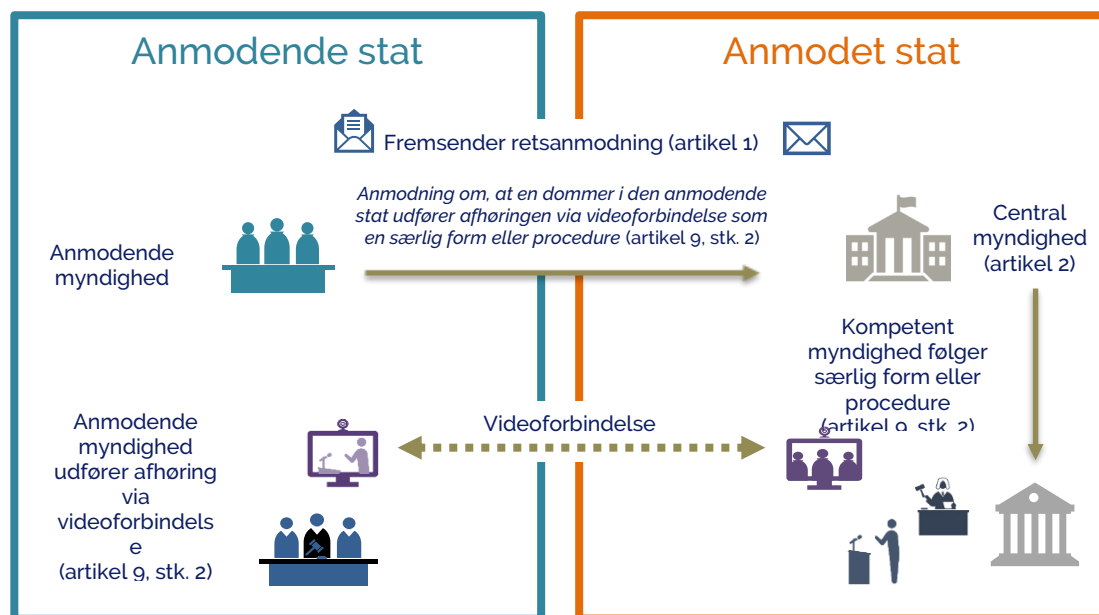
**Forklarende
diagrammer**

Brug af videoforbindelse i henhold til konventionen om bevisoptagelse Kapitel I

Indirekte bevisoptagelse (mulig brug af videoforbindelse efter artikel 7, 8 og 9)

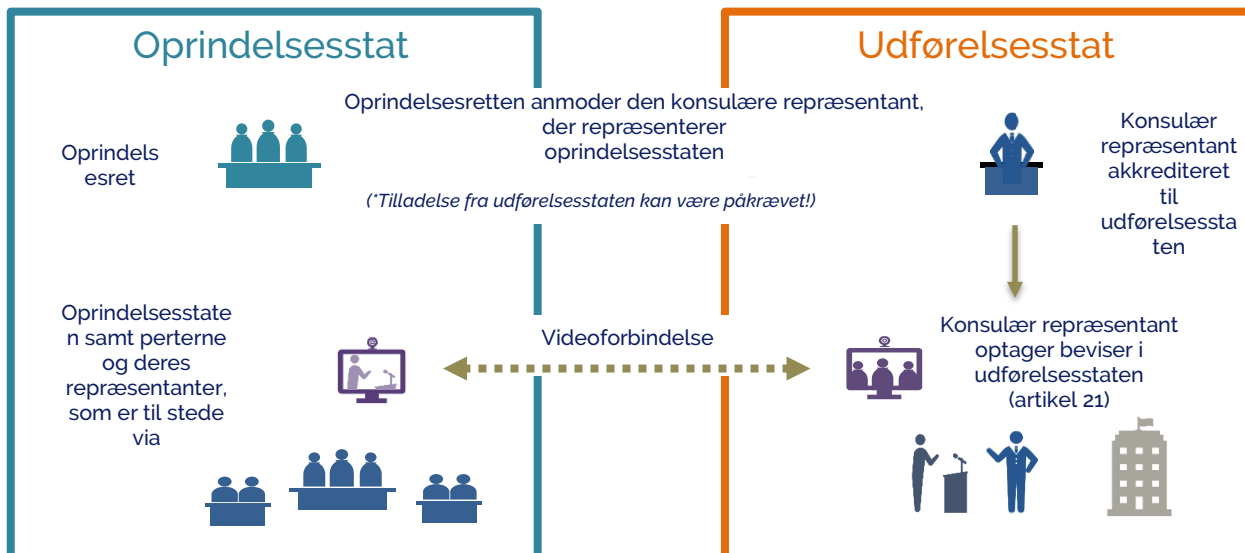

Direkte bevisoptagelse (tillades i nogle stater i henhold til artikel 9, stk. 2)

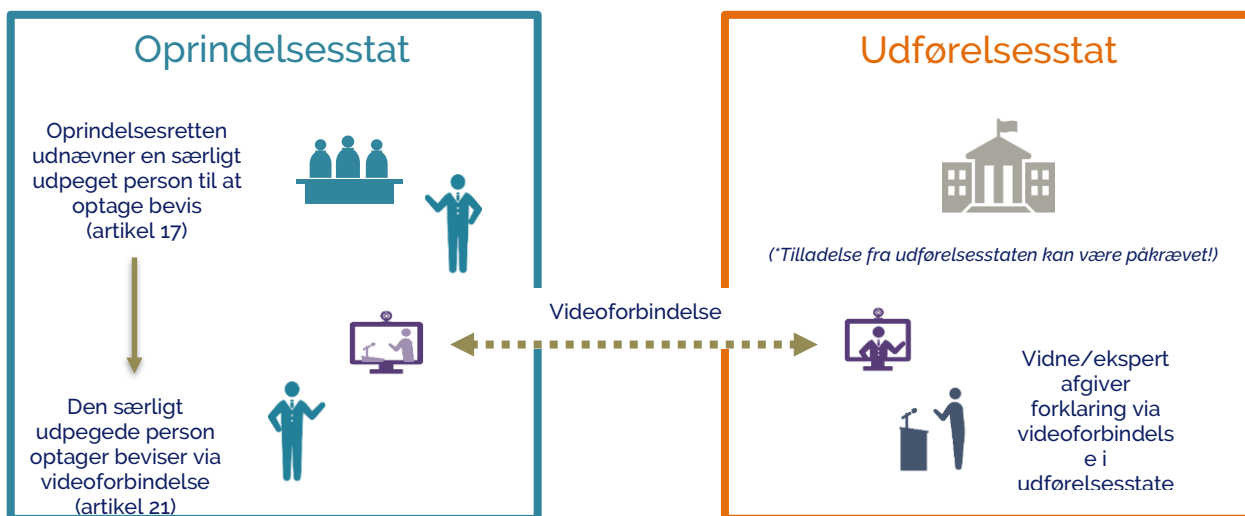

Brug af videoforbindelse i henhold til konventionen om bevisoptagelse Kapitel II¹

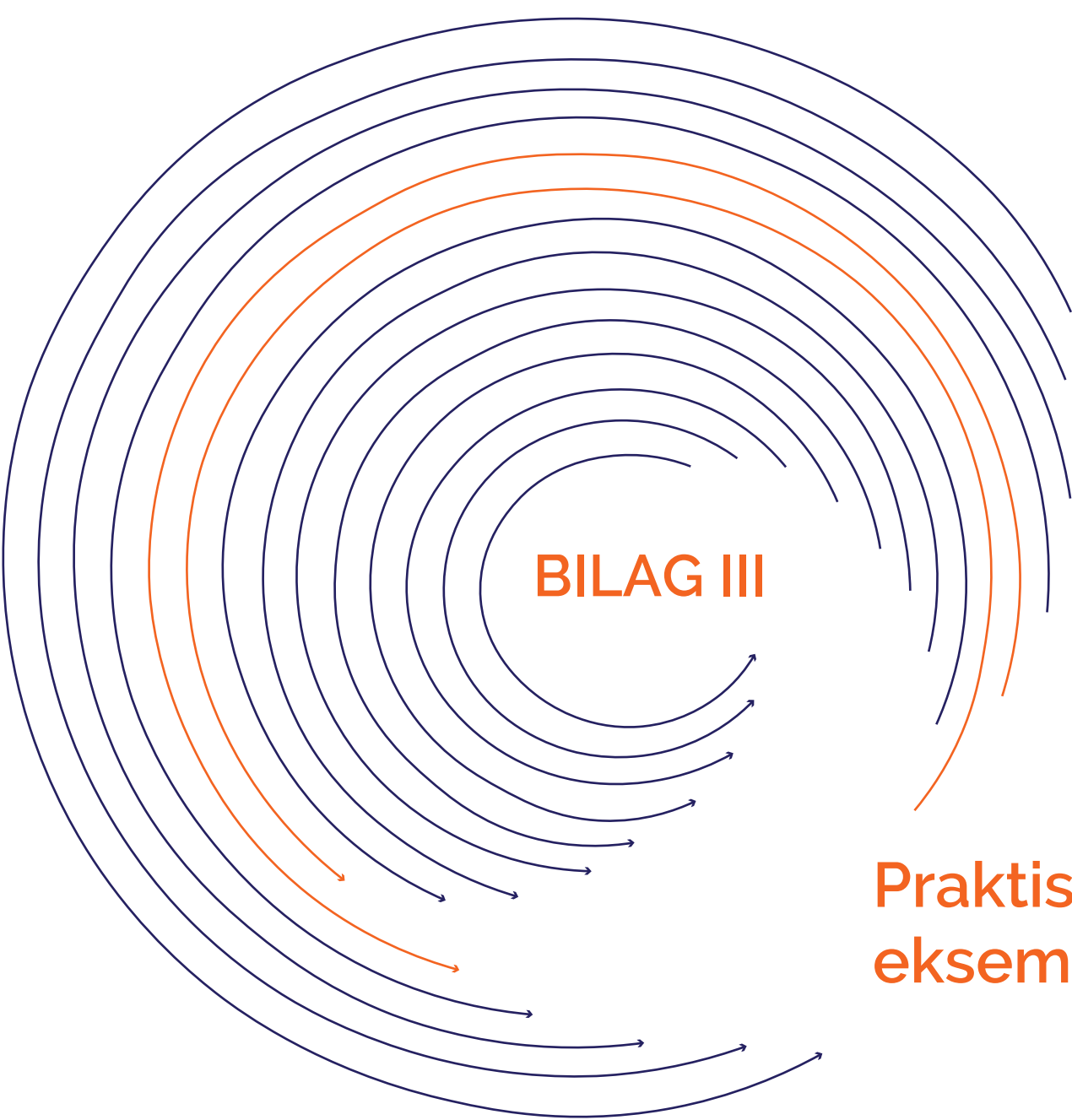
Direkte bevisoptagelse udført af en konsulær repræsentant (artikel 15, 16 og 21)

Direkte bevisoptagelse udført af en særligt udpeget person (artikel 17 og 21)

¹ I henhold til konventionens artikel 33 kan en kontraherende stat helt eller delvis udelukke anvendelsen af kapitel II. De erklæringer eller forbehold, som en bestemt kontraherende stat har afgivet, kan ses i statustabellen for konventionen om bevisoptagelse, i kolonnen "Res/D/N/DC".

BILAG III

Praktiske
eksempler

I. Brug af videoforbindelse efter kapitel I i konventionen om bevisoptagelse

Eksempel 1

- (i) En civil retssag verserer for en ret i stat X.
- (ii) Der er behov for vidneforklaring fra et vidne, der er bosiddende i stat Y.
- (iii) Retsformanden i stat X (den anmodende stat) udsteder en retsanmodning, hvor den centrale myndighed (udpeget efter konventionen om bevisoptagelse) i stat Y (den anmodede stat) anmodes om at indhente forklaringen via den relevante kompetente myndighed i stat Y.
- (iv) I retsanmodningen har den anmodende myndighed i stat X anmodet om, at der benyttes en særlig form eller procedure efter konventionens artikel 9, hvorefter parternes repræsentanter får tilladelse til at stille opfølgende spørgsmål, og at forklaringen transskriberes ordret. Den anmodede myndighed i stat Y skal imødekomme denne artikel 9-anmodning, medmindre den er uforenelig med den anmodede stats interne lovgivning eller ikke kan udføres på grund af intern praksis og procedure eller praktiske vanskeligheder.
- (v) Efter fremsendelse af retsanmodningen enes sagens parter om at anvende en videoforbindelse, som giver dem mulighed for i stat X at observere den forklaring, der skal gives til den kompetente retslige myndighed i stat Y. Den anmodende myndighed i stat X kontakter derefter den centrale myndighed i stat Y, som bekræfter, at de retslige myndigheder i stat Y har de nødvendige faciliteter, og at vidnet kan afhøres via videoforbindelse.
- (vi) Den anmodende myndighed i stat X udfylder det fakultative bilag til modelformularen til bevisoptagelse via videoforbindelse og fremsender det til den centrale myndighed i stat Y.
- (vii) Den centrale myndighed i stat Y accepterer retsanmodningen og fremsender den til den kompetente retslige myndighed med bemærkning om, at retsanmodningen skal udføres via en videoforbindelse.
- (viii) Den kompetente retslige myndighed fastslår, at vidnet i stat Y er villig til at afgive forklaring, således at anmodningen kan udføres uden brug af tvangsforanstaltninger.
- (ix) Den kompetente retslige myndighed i stat Y udfører retsanmodningen, afhører vidnet efter dens egen lovgivning, form og procedure (herunder f.eks. den måde, hvorpå edsafklæggelse eller bekræftelse håndteres), men i overensstemmelse med anmodningerne vedrørende særlig form eller procedure i henhold til artikel 9 fra den anmodende myndighed i stat X.
- (x) Afhøringen sendes via videoforbindelse til et retslokale i stat X, hvor parterne og deres juridiske repræsentanter er til stede, som de har tilladelse til i henhold til artikel 7.
- (xi) Selv om stat Y ikke har afgivet en erklæring i henhold til artikel 8 med hensyn til tilstedeværelsen af den anmodende myndigheds retsmedlemmer, tillader den anmodede stats interne regler, at de er til stede. Dommeren i stat X er således også til stede under afhøringen via videoforbindelse.
- (xii) Loven i stat Y forbyder ingen af de særlige anmodninger fra stat X, og de imødekommes derfor så vidt muligt.
- (xiii) I dette tilfælde er der behov for tolkning, og det er aftalt, at den anmodende myndighed i stat X sørger for, at en kvalificeret tolk fra dens nationale register er til stede sammen med parterne, deres repræsentanter og retsmedlemmerne i stat X.
- (xiv) Lovgivningen i stat Y tillader ikke, at parterne, deres juridiske repræsentanter og/eller retsmedlemmer i stat X deltager aktivt i proceduren, men parternes juridiske repræsentanter kan i medfør af artikel 9-anmodningen om en særlig form eller procedure stille opfølgende spørgsmål, såfremt de stilles gennem retsformanden i stat Y og tolken i stat X.
- (xv) I overensstemmelse med artikel 9-anmodningen træffes de nødvendige foranstaltninger (af den myndighed, der bedst kan gøre dette) for, at en stenograf eller protokolfører er til stede og kan transskribere proceduren ordret. Den ordrette transskription af proceduren bearbejdes og overføres derefter til den anmodende myndighed i stat X sammen med de dokumenter, der godtgør, at retsanmodningen er udført, i overensstemmelse med artikel 13.

- (xvi) Generelt udfører den anmodede myndighed retsanmodningen uden refusion af omkostninger, dog med undtagelse af godtgørelse betalt til eksperter og/eller tolke eller omkostninger, der er foranlediget af anvendelsen af en særlig form eller procedure, jf. artikel 14, stk. 2. I dette tilfælde er der ikke behov for at refundere stat Y for godtgørelsen af tolken, da myndigheden i stat X selv sørgede for tolken. Anmodningerne fra den retslige myndighed i stat X om, at en stenograf eller protokolfører udarbejder en ordret transskription som en særlig form eller procedure vil sandsynligvis give anledning til yderligere omkostninger, der skal refunderes. Da brugen af videoforbindelse ikke er omfattet af en artikel 9-anmodning og blot var en uformel anmodning til den centrale myndighed i stat Y, skal omkostningerne til brugen af videoforbindelsesfaciliteterne ikke nødvendigvis refunderes, afhængigt af den anmodede stats interne lovgivning og procedure. Stat Y vil dog muligvis vurdere, at en uformel anmodning og brug af en videoforbindelse er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 9, stk. 2, og at omkostningerne derfor skal refunderes.

Eksempel 2

- (i) En familieretlig sag verserer ved en ret i stat X.
- (ii) Der er behov for vidneforklaring fra et vidne, der er bosiddende i stat Y.
- (iii) Sagens parter er enedes om at bruge en videoforbindelse, som giver dem mulighed for i stat X at observere den forklaring, der skal gives til den kompetente retslige myndighed i stat Y.
- (iv) Retsformanden i stat X (den anmodende stat) udsteder en retsanmodning, hvor den centrale myndighed (udpeget efter konventionen om bevisoptagelse) i stat Y (den anmodede stat) anmodes om at indhente forklaringen via den relevante kompetente myndighed i stat Y. I retsanmodningen har den anmodende myndighed i stat X anmodet om, at forklaringen optages via videoforbindelse og gemmes som en særlig form eller procedure efter artikel 9. Den anmodende myndighed i stat X har desuden fremsat en yderligere artikel 9-anmodning om krydsforhør af vidnet. Den anmodede myndighed i stat Y skal imødekomme disse artikel 9-anmodninger, medmindre de er uforenelige med den anmodede stats interne lovgivning eller ikke kan udføres på grund af intern praksis og procedure eller praktiske vanskeligheder.
- (v) Den centrale myndighed i stat Y accepterer retsanmodningen og fremsender den til den kompetente retslige myndighed med bemærkning om, at retsanmodningen, eftersom den ikke er uforenelig med den interne lovgivning, og den retslige myndighed har de nødvendige faciliteter til at etablere videoforbindelsen (og optage den), skal udføres via en videoforbindelse. Den interne lovgivning i stat Y er desuden ikke uforenelig med anmodning om krydsforhør og kan efterkommes, selv om det ikke sker almindeligvis.
- (vi) Den retslige myndighed i stat Y indkalder vidnet, men vedkommende giver ikke fremmøde. Som følge heraf og i henhold til artikel 10 anvender den retslige myndighed bestemmelserne i sin interne lovgivning, hvorefter den udsteder en stævning, der kræver, at vidnet afgiver forklaring, underlagt sanktioner for manglende overholdelse. Efter stævningen giver vidnet fremmøde i retten.
- (vii) Stat Y har i henhold til artikel 8 i konventionen om bevisoptagelse afgivet erklæring om, at den anmodende myndigheds retsmedlemmer også kan være til stede, med forbehold af den kompetente myndigheds forudgående tilladelse. I dette tilfælde har den kompetente myndighed (som også er den centrale myndighed) i stat Y givet tilladelse til, at retsmedlemmer fra stat X kan være til stede via videoforbindelse.
- (viii) Den kompetente retslige myndighed i stat Y afhører vidnet efter den anmodede stats former og procedurer, herunder i forbindelse med edsafklæggelse eller bekræftelse.
- (ix) I overensstemmelse med artikel 9-anmodningen om en særlig form eller procedure transmitteres afhøringen via videoforbindelse til et retslokale i stat X, hvor parterne og deres juridiske repræsentanter er til stede. I overensstemmelse med den anden del af artikel 9-

anmodningen udføres krydsforhøret af repræsentanten for en af parterne i stat X, som stiller sine spørgsmål direkte til vidnet. En tolk, der befinder sig i stat X, oversætter både repræsentantens spørgsmål og vidnets svar.

- (x) I overensstemmelse med artikel 9-anmodningen lagres videooptagelsen af proceduren også. I samråd med den anmodende myndighed i stat X sørger den kompetente retslige myndighed i stat Y for, at videooptagelsen krypteres og transmitteres digitalt tilbage til den anmodende myndighed på en sikker måde, som er forenelig med begge staters interne lovgivning.
- (xi) Generelt udfører den anmodende myndighed retsanmodningen uden refusion af omkostninger, dog med undtagelse af godtgørelse betalt til eksperter og/eller tolke eller omkostninger, der er foranlediget af anvendelsen af en særlig form eller procedure, jf. artikel 14, stk. 2. Fordi der blev anmodet om brugen af videoforbindelse og videooptagelse i henhold til artikel 9 som en særlig form eller procedure, skal omkostningerne til brugen af videoforbindelsesfaciliteterne og den efterfølgende kryptering/transmission sandsynligvis refunderes.

Eksempel 3

- (i) En handelsretlig sag er anlagt ved en domstol i stat X.
- (ii) Der er behov for vidneforklaring fra et vidne, der er bosiddende i stat Y.
- (iii) De juridiske repræsentanter for en af parterne anmoder retten om at udstede en retsanmodning om bevisoptagelse fra vidnet i stat Y via videoforbindelse.
- (iv) Retten i stat X (som anmodende myndighed) fremsender retsanmodningen til den centrale myndighed i stat Y (som den anmodende myndighed), herunder en artikel 9-anmodning om en særlig form eller procedure, hvor der anmodes om, at bevisoptagelse udføres direkte af den anmodende stat via videoforbindelse.

Eksempel 3A

- (v) I medfør af den interne lovgivning i stat Y er direkte bevisoptagelse efter konventionens kapitel I ikke tilladt. Den særlige form eller procedure efter artikel 9 kan derfor ikke udføres, da den ikke er forenelig med den anmodende stats lovgivning.
- (vi) Efter at have underrettet den anmodende myndighed i stat X udfører den anmodende myndighed i stat Y (i samråd med den anmodende myndighed) retsanmodningen indirekte i overensstemmelse med dens egne love og procedurer. Den kompetente myndighed i stat Y udfører derfor afhøringen med spørgsmål fra den anmodende myndighed (som sandsynligvis er udarbejdet af parternes juridiske repræsentanter) i stat X.

Eksempel 3B

- (v) I medfør af den interne lovgivning i stat Y er direkte bevisoptagelse efter konventionens kapitel I tilladt. Det bør derfor være muligt at udføre den særlige form eller procedure efter artikel 9.
- (vi) Den anmodende myndighed i stat Y vurderer anmodningen og giver tilladelse til direkte bevisoptagelse, såfremt: vidnet befinder sig i et retslokale i stat Y, afhøringen udføres af den anmodende ret, og et retsmedlem fra stat Y kan være til stede med henblik på at udføre visse opgaver og føre tilsyn med proceduren.
- (vii) De juridiske repræsentanter i stat X sørger i samråd med den anmodende myndighed i stat X for de fornødne praktiske foranstaltninger i overensstemmelse med de betingelser, der stilles i tilladelsen fra den anmodende myndighed i stat Y. Dette omfatter underretning af vidnet og kontakt med stat Y for at reservere et retslokale på en passende dato og et passende tidspunkt og sikre, at et retsmedlem fra stat Y kan deltage.

- (viii) For at bistå ved den direkte bevisoptagelse rekvireres der en tolk i stat X.
- (ix) Når afhøringen via videoforbindelse indledes, identificerer det retsmedlem, der repræsenterer stat Y, vidnet.
- (x) Et retsmedlem ved den anmodende myndighed i stat X og det retsmedlem, der er til stede og repræsenterer stat Y, oplyser hver i sær vidnet om de rettigheder, vedkommende kan påberåbe sig under afhøringen, i overensstemmelse med lovgivningen og procedurerne i henholdsvis stat X og stat Y.
- (xi) Bevisoptagelsen udføres i overensstemmelse med lovgivningen og procedurerne i stat X, da forklaringen optages direkte af den anmodende ret i stat X.
- (xii) I overensstemmelse med de betingelser, der er stillet af den centrale myndighed i stat Y, er retsmedlemmet fra stat Y ansvarligt for at føre tilsyn med proceduren, herunder at sikre, at vidnet ikke på noget tidspunkt udsættes for tvang eller på anden måde vejledes under forklaringen.
- (xiii) En protokolfører i stat X udarbejder et referat af forklaringen.

II. Brug af videoforbindelse efter kapitel II i konventionen om bevisoptagelse

Bemærk: I henhold til artikel 33 i konventionen om bevisoptagelse kan en kontraherende stat helt eller delvis udelukke anvendelsen af kapitel II. I disse eksempler antages det, at udførelsesstaten ikke har foretaget en sådan udelukkelse, og at oprindelsesstaten ikke har taget forbehold, der betyder, at udførelsesstaten anvender det samme forbehold, i henhold til artikel 33, stk. 3.

Eksempel 4

- (i) En familieretlig sag verserer ved en ret (oprindelsesretten) i stat X.
- (ii) Der er behov for vidneforklaring fra et vidne, der er bosiddende i stat Y.
- (iii) Da vidnet også er statsborger i stat X, enes parterne og oprindelsesretten om, at en konsulær repræsentant for stat X (oprindelsesstaten), som udøver sine funktioner i stat Y (udførelsesstaten), skal optage vidnets forklaring.
- (iv) Parterne anmoder om, at der etableres en videoforbindelse, således at den konsulære repræsentants afhøring af vidnet transmitteres til et retslokale i stat X, hvor parterne og deres juridiske repræsentanter er til stede.
- (v) Brugen af videoforbindelse er udtrykkeligt fastsat i lovgivningen i stat X og er heller ikke forbudt i henhold til loven i stat Y.
- (vi) Da vidnet er statsborger i stat X, er det i henhold til artikel 15 ikke nødvendigt at anmode om tilladelse fra den udpegede kompetente myndighed i stat Y.
- (vii) Vidnet er villig til at afgive forklaring og behersker som statsborger i stat X oprindelsesrettens sprog. Hverken om tvang eller tolkning kommer således på tale i denne sag.
- (viii) Fordi stat Y er en geografisk stor stat, og vidnet befinder sig en betydelig afstand fra den by, hvor den konsulære repræsentant er baseret, beslutter den konsulære repræsentant (i samråd med oprindelsesretten), at det vil være mere effektivt, hvis der etableres en trevejs videoforbindelse. Videoforbindelsen forbinder således oprindelsesretten i stat X, den konsulære repræsentant, som repræsenterer stat X, og som befinder sig på ambassaden i stat Y, og vidnet, som også befinder sig i stat Y, men på et andet fjerntliggende sted sammen med en anden person, der har kompetence til at identificere vidnet og sikre, at vidnet ikke på noget tidspunkt udsættes for vejledning og/eller tvang.
- (ix) Afhøringen af vidnet udføres i overensstemmelse med oprindelsesstatens lovgivning og procedurer, medmindre dette er forbudt af udførelsesstaten.

- (x) Efter anmodning fra parterne og i overensstemmelse med lovgivningen i stat X er parterne, deres juridiske repræsentanter og/eller oprindelsesstatens retsmedlemmer til stede under afhøringen via videoforbindelse, da dette ikke er forbudt efter loven i stat Y.
- (xi) Den konsulære repræsentant, som er bemyndiget af oprindelsesstaten, sørger for edsafklæggelse eller bekræftelse, da dette ikke er uforeneligt med udførelsesstatens lovgivning.
- (xii) I dette tilfælde bæres omkostningerne af den part, der anmoder om bevisoptagelsen.

Eksempel 5

- (i) En civil retssag verserer for en ret (oprindelsesretten) i stat X.
- (ii) Der er behov for vidneforklaring fra et vidne, der er bosiddende i stat Y.
- (iii) En særligt udpeget person er udnævnt af oprindelsesretten i stat X (oprindelsesstaten) til at optage forklaring fra vidnet, som befinder sig i stat Y (udførelsesstaten).
- (iv) Sagens parter enes om, at den særligt udpegede person forbliver i stat X og bruger en videoforbindelse til at optage forklaringen fra vidnet i stat Y, da anvendelsen af teknologi er tilladt i henhold til oprindelsesstatens lovgivning.
- (v) Brugen af videoforbindelse må desuden ikke være forbudt i henhold til udførelsesstatens lovgivning. I dette tilfælde tillader lovgivningen i stat Y, at videoforbindelse anvendes til at lette bevisoptagelsen.
- (vi) Stat Y har afgivet en erklæring i henhold til artikel 17, hvori det gentages, at der kræves en forudgående tilladelse fra dens udpegede kompetente myndighed. Parternes repræsentanter anmoder om tilladelse fra den kompetente myndighed i stat Y.
- (vii) Den kompetente myndighed giver tilladelse på den betingelse, at vidnet identificeres af en embedsmand fra den kompetente myndighed, inden der afgives forklaring.
- (viii) Den særligt udpegede person er ansvarlig for de nødvendige praktiske foranstaltninger og for at fremsende anmodningen til vidnet med oplysning om dato, klokkeslæt, sted og andre relevante forhold.
- (ix) Da vidnet er villigt og ønsker at afgive forklaring, er der ikke behov for at overveje forhold vedrørende tvang.
- (x) I dette tilfælde har både den særligt udpegede person og vidnet brug for en tolk. Den særligt udpegede person engagerer en kvalificeret tolk, som skal være til stede sammen med vidnet i stat Y.
- (xi) Den særligt udpegede person udfører afhøringen af vidnet i overensstemmelse med oprindelsesstatens lovgivning og procedurer, medmindre dette er uforeneligt med udførelsesstatens lovgivning. Afhøringen udføres via videoforbindelse fra et sted i stat X, hvor parterne og deres juridiske repræsentanter også er til stede, som de har ret til efter lovgivningen i stat X.
- (xii) Den særligt udpegede person, som er bemyndiget af stat X, dvs. oprindelsesstaten, sørger for edsafklæggelse eller bekræftelse via videoforbindelse, da dette ikke er uforeneligt med lovgivning i stat Y, dvs. udførelsesstaten.
- (xiii) Parternes og deres juridiske repræsentanternes deltagelse (herunder eventuelt krydsforhør eller opfølgende spørgsmål) afgøres ligeledes med henvisning til lovgivningen i stat X, for så vidt som denne ikke er uforenelig med lovgivningen i stat Y.
- (xiv) Som det generelt er tilfældet, afholdes omkostningerne til sagen (herunder udgifter til tolkning og leje af lokaler) af den part, der anmoder om bevisoptagelsen.

Eksempel 6

- (i) En handelsretlig sag verserer for en ret (oprindelsesretten) i stat X.
- (ii) Der er behov for vidneforklaring fra et vidne, der er bosiddende i stat Y.
- (iii) En særligt udpeget person er udnævnt af oprindelsesretten i stat X (oprindelsesstaten) til at optage forklaring fra vidnet, som befinder sig i stat Y (udførelsesstaten).
- (iv) Den særligt udpegede person er en advokat, der befinder sig i stat Y, og som behersket sproget i både stat X og stat Y.
- (v) Da anvendelsen af teknologi er tilladt i henhold til oprindelsesstatens lovgivning, anmoder parterne oprindelsesretten om at tillade, at den særligt udpegede person anvender en videoforbindelse ved afhøringen af vidnet i stat Y, hvor parterne og deres repræsentanter kan observere proceduren fra deres placering i stat X.
- (vi) Brugen af videoforbindelse må desuden ikke være forbudt i henhold til udførelsesstatens lovgivning. I dette tilfælde forbyder lovgivningen i stat Y ikke brugen af videoforbindelse.
- (vii) Stat Y har ikke afgivet en erklæring i henhold til artikel 17. Da der ikke foreligger en erklæring, som giver tilladelse generelt, kræves der en forudgående tilladelse fra den udpegede kompetente myndighed i den foreliggende sag.
- (viii) Den kompetente myndighed giver tilladelse, men på den betingelse, at bevisoptagelsen skal udføres i et retslokale i stat Y under tilstedeværelse af et retsmedlem fra stat Y.
- (ix) Den særligt udpegede person er ansvarlig for de nødvendige praktiske foranstaltninger og for at fremsende anmodningen til vidnet med oplysning om dato, klokkeslæt, sted og andre relevante forhold.
- (x) Efter underretning af vidnet konstaterer den særligt udpegede person, at vidnet ikke ønsker at afgive forklaring. Da stat Y har afgivet en artikel 18-erklæring, kan den særligt udpegede person supplere den oprindelige anmodning med en yderligere anmodning om bistand fra den kompetente myndighed til bevisoptagelse ved tvang.
- (xi) Den kompetente myndighed imødekommer den særligt udpegede persons anmodning og anvender de nødvendige tvangsforanstaltninger i henhold til dens lovgivning for at sikre, at vidnet er til stede.
- (xii) Den særligt udpegede person udfører derefter afhøringen af vidnet i overensstemmelse med oprindelsesstatens lovgivning og procedurer, medmindre dette er uforeneligt med udførelsesstatens lovgivning. Afhøringen udføres i retslokalet i stat Y, hvor parterne og deres juridiske repræsentanter også er til stede via videoforbindelse fra stat X, som de har ret til efter lovgivningen i stat X.
- (xiii) Den særligt udpegede person, som er bemyndiget af stat X, dvs. oprindelsesstaten, sørger for edsaflæggelse eller bekræftelse, da dette ikke er uforeneligt med lovgivning i stat Y, dvs. udførelsesstaten.
- (xiv) Parternes og deres juridiske repræsentanters deltagelse (herunder eventuelt krydsforhør eller opfølgende spørgsmål) afgøres ligeledes med henvisning til lovgivningen i stat X, for så vidt som denne ikke er uforenelig med lovgivningen i stat Y.
- (xv) Da den særligt udpegede person i den foreliggende sag behersker sproget i både stat X og stat Y, er der ikke behov for tolkning, men skal eventuelt bruges af hensyn til de personer, der er til stede via videoforbindelse i stat X.
- (xvi) Som det generelt er tilfældet, afholdes omkostningerne til sagen (herunder udgifter i forbindelse med brug af retslokalet eller tvangsforanstaltninger for at få vidnet til at give møde) af den part, der anmoder om bevisoptagelsen.

BILAG IV

Fakultativ
formular ved
brug af
videoforbindelse

Denne formular bruges som en vedhæftning til den anbefalede modelformular til retsanmodninger, som findes i Evidence Section på Haagerkonferencens websted: < www.hcch.net >.

LETTER OF REQUEST –
OPTIONAL FORM FOR VIDEO-LINK EVIDENCE

COMMISSION ROGATOIRE –
FORMULAIRE FACULTATIF POUR DES PREUVES PAR LIAISON VIDEO

**Hague Convention of 18 March 1970 on the
Taking of Evidence Abroad in Civil or Commercial Matters**
*Convention de La Haye du 18 mars 1970 sur
l'obtention des preuves à l'étranger en matière civile ou commerciale*

Technical Parameters of the video-link device(s)

Paramètres techniques des appareils de liaison vidéo

1.	Device brand and model <i>Marque et modèle de l'appareil</i>	Indsæt mærket for den videoforbindelsesanordning, der anvendes af den anmodende stat
2.	Type of control unit <i>Type d'unité de commande</i>	Please note that a multipoint control unit is recommended. <i>Veillez noter qu'une unité de commande multipoint est recommandée.</i> ☐ Endpoint ☐ Multipoint <i>Point de terminaison</i>

3.	Type of network <i>Type de réseau</i> Examples of IP and ISDN parameter sequences are provided on page 3. <i>Des exemples de séquences de paramètres IP et RNIS sont donnés en page 3</i>	Please note that an IP network is the recommended network. <i>Veuillez noter qu'un réseau IP est le réseau recommandé.</i> <table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="667 376 1013 409">IP (SIP or/ou H.323)</th> <th data-bbox="1018 376 1353 409">ISDN</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="667 416 1013 936"> IP address: <i>Adresse IP:</i> Indsæt IP-adresse Hostname: <i>Nom de l'hôte:</i> Indsæt hostname (herunder fuldt domænenavn) Extension number: <i>Numéro de poste :</i> Indsæt extension (hvis relevant) </td> <td data-bbox="1018 416 1353 936"> ISDN number: <i>Numéro RNIS:</i> Indsæt ISDN-nummer Extension number: <i>Numéro de poste:</i> Indsæt extension (hvis relevant) </td> </tr> <tr> <td colspan="2" data-bbox="667 943 1353 1216"> Additional Comments: <i>Autres remarques:</i> Indsæt evt. yderligere relevante bemærkninger her </td> </tr> </tbody> </table>	IP (SIP or/ou H.323)	ISDN	IP address: <i>Adresse IP:</i> Indsæt IP-adresse Hostname: <i>Nom de l'hôte:</i> Indsæt hostname (herunder fuldt domænenavn) Extension number: <i>Numéro de poste :</i> Indsæt extension (hvis relevant)	ISDN number: <i>Numéro RNIS:</i> Indsæt ISDN-nummer Extension number: <i>Numéro de poste:</i> Indsæt extension (hvis relevant)	Additional Comments: <i>Autres remarques:</i> Indsæt evt. yderligere relevante bemærkninger her	
IP (SIP or/ou H.323)	ISDN							
IP address: <i>Adresse IP:</i> Indsæt IP-adresse Hostname: <i>Nom de l'hôte:</i> Indsæt hostname (herunder fuldt domænenavn) Extension number: <i>Numéro de poste :</i> Indsæt extension (hvis relevant)	ISDN number: <i>Numéro RNIS:</i> Indsæt ISDN-nummer Extension number: <i>Numéro de poste:</i> Indsæt extension (hvis relevant)							
Additional Comments: <i>Autres remarques:</i> Indsæt evt. yderligere relevante bemærkninger her								
4.	Virtual Room (via Multipoint Control Unit) <i>Salle virtuelle (via une unité de commande multipoint)</i>	Please fill out only if a virtual meeting room will be used. <i>Ne compléter que si une salle de réunion virtuelle sera utilisée.</i> Address / Hostname <i>Adresse / Nom de l'hôte</i> Indsæt adresse og/eller hostname (herunder fuldt domænenavn) PIN <i>Code d'accès</i> Indsæt PIN-kode til virtuelt rum						
5.	Codec <i>Codec</i>	Indsæt oplysninger om den anvendte coder-decoder.						

6.	Type of encryption <i>Type de chiffrement</i>	Indsæt oplysninger om den anvendte krypteringstype (f.eks. AES, 3DES) og anvendte bit (f.eks. 128 bits, 192 bits) Will the 'automatic' or 'best effort' setting be used? <i>Le paramètre « automatique » ou « au mieux » sera-t-il utilisé ?</i> ☐ Yes ☐ No <i>Oui Non</i>
----	---	--

Details of technical contact person(s)
Coordonnées des interlocuteurs techniques

These are contact persons in addition to those mentioned in the Letter of Request, specifically for technical matters (if applicable).
Il y a des interlocuteurs techniques outre ceux qui sont mentionnés dans la Commission rogatoire, en particulier pour les questions techniques (le cas échéant)

7a.	Contact Person 1 <i>Interlocuteur 1</i>	7b.	Contact Person 2 <i>Interlocuteur 2</i>										
	<table border="1"> <tr> <td>Name <i>Nom</i></td> </tr> <tr> <td>Position <i>Fonction</i></td> </tr> <tr> <td>Email</td> </tr> <tr> <td>Phone <i>Téléphone</i></td> </tr> <tr> <td>Languages <i>Langues</i></td> </tr> </table>	Name <i>Nom</i>	Position <i>Fonction</i>	Email	Phone <i>Téléphone</i>	Languages <i>Langues</i>		<table border="1"> <tr> <td>Name <i>Nom</i></td> </tr> <tr> <td>Position <i>Fonction</i></td> </tr> <tr> <td>Email</td> </tr> <tr> <td>Phone <i>Téléphone</i></td> </tr> <tr> <td>Languages <i>Langues</i></td> </tr> </table>	Name <i>Nom</i>	Position <i>Fonction</i>	Email	Phone <i>Téléphone</i>	Languages <i>Langues</i>
Name <i>Nom</i>													
Position <i>Fonction</i>													
Email													
Phone <i>Téléphone</i>													
Languages <i>Langues</i>													
Name <i>Nom</i>													
Position <i>Fonction</i>													
Email													
Phone <i>Téléphone</i>													
Languages <i>Langues</i>													

Following the completion of the *Multi-aspect initiative to improve cross-border videoconferencing* ("Handshake" Project), the Council of the European Union provided the following example sequences to assist users with different types of network connections:¹

À la suite de la conclusion du projet « Handshake » (Multi-aspect initiative to improve cross-border videoconferencing), le Conseil de l'Union européenne a donné les exemples de séquences suivants pour aider les utilisateurs en fonction des types de connexions réseau :

Examples of parameter sequences and delimiters for starting a video-conference

Exemples de séquences de paramètres et de délimiteurs pour lancer une visioconférence

Depending on the brands of the devices involved – different parameter sequences may need to be used.

Dépendent de la marque des appareils – il sera peut-être nécessaire d'utiliser différentes séquences de paramètres.

Using IP:

IP :

Hostname / IP-address followed by extension number with delimiter ## : 111.22.33.4##5656

Hostname / IP-address followed by extension number with delimiter # : 111.22.33.4#5656

Nom de l'hôte/adresse IP suivi du numéro de poste avec le délimiteur ## :

111.22.33.4##5656

Nom de l'hôte/adresse IP suivi du numéro de poste avec le délimiteur # : 111.22.33.4#5656

Using SIP:

SIP :

Extension number followed by hostname / IP-address with delimiter @ : 5656@videoconf.host.eu
5656@111.22.33.4

Numéro de poste suivi du nom de l'hôte/de l'adresse IP avec le délimiteur @ :

5656@videoconf.host.eu

5656@111.22.33.4

ISDN sequences:

Séquences RNIS :

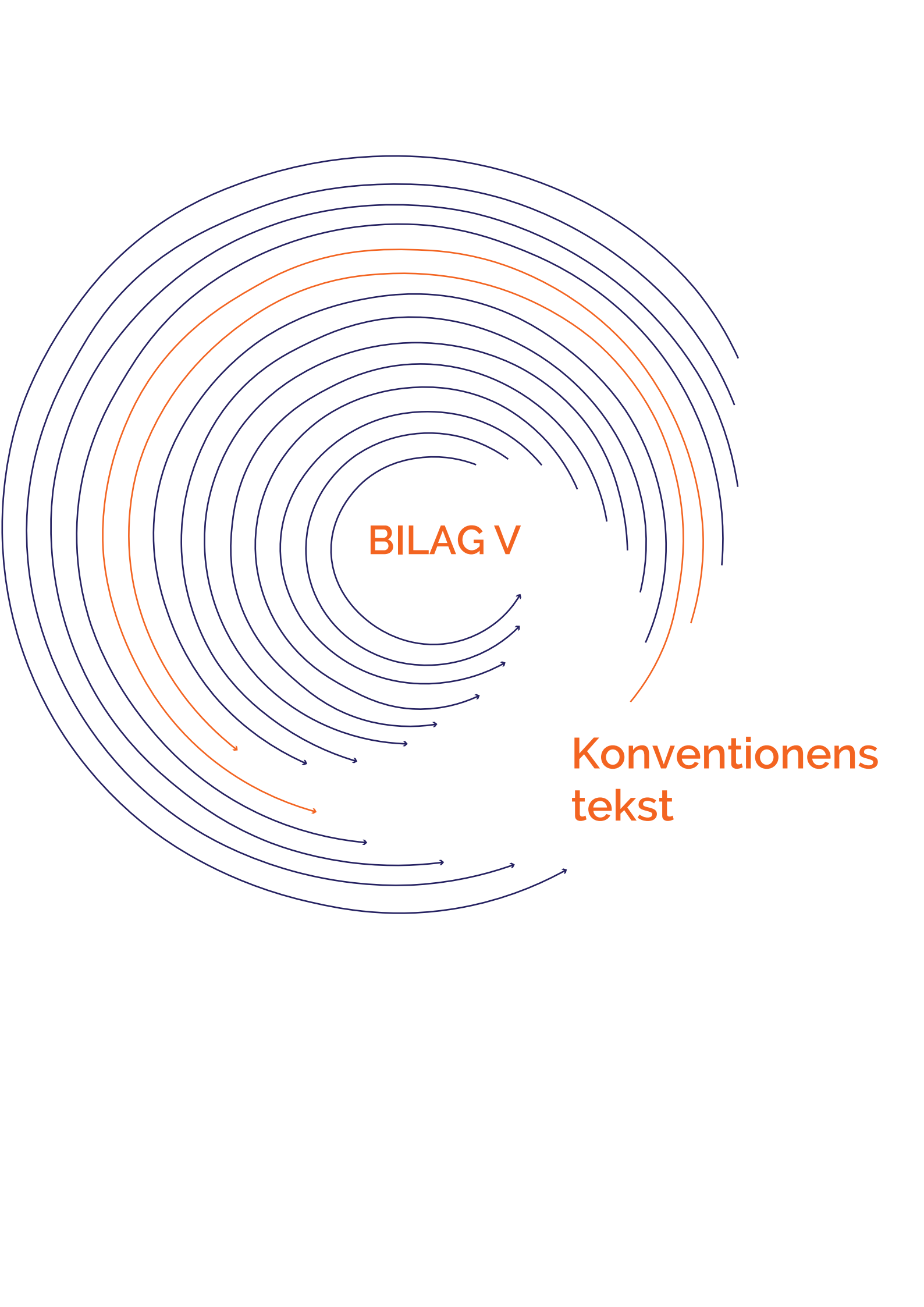
ISDN number and extension number together: + 43 1 0000895656

ISDN number and extension number separated by a delimiter # : + 43 1 000089#5656

Numéro RNIS et numéro de poste ensemble : + 43 1 0000895656

Numéro RNIS et numéro de poste séparés par un délimiteur # : + 43 1 000089#5656

¹ Handshake-projektet "D4: Form for requesting / confirming a cross-border videoconference", s. 20.

BILAG V

**Konventionens
tekst**

KONVENTION OM BEVISOPTAGELSE I UDLANDET
I SAGER OM CIVILE ELLER KOMMERCIELLE SPØRGSMÅL¹

(Indgået den 18. marts 1970)

De stater, der har undertegnet denne konvention,
ønsker at lette oversendelsen og udførelsen af retsanmodninger og at fremme den gensidige tilpasning af de forskellige fremgangsmåder, som de bruger til dette formål,
ønsker at forbedre det gensidige retslige samarbejde i sager om civile eller kommercielle spørgsmål,
har besluttet at indgå en konvention herom og er blevet enige om følgende bestemmelser:

KAPITEL I - RETSANMODNINGER

Artikel 1

I sager om civile eller kommercielle spørgsmål kan en retslig myndighed i en kontraherende stat i overensstemmelse med bestemmelserne i denne stats lovgivning og ved hjælp af en retsanmodning anmode den kompetente myndighed i en anden kontraherende stat om at optage bevis eller foretage andre retshandlinger.

En retsanmodning må ikke anvendes for at opnå bevis, som ikke er bestemt til brug i en påbegyndt eller påtænkt retssag.

Udtrykket "andre retshandlinger" omfatter hverken forkyndelse af retslige dokumenter eller anvendelsen af foreløbige retsmidler eller foranstaltninger til fuldbyrdelse.

Artikel 2

Hver kontraherende stat udpeger en central myndighed, som påtager sig at modtage retsanmodninger fra en retslig myndighed i en anden kontraherende stat og at videregive dem til den myndighed, der er kompetent til at udføre dem. Hver stat organiserer den centrale myndighed i overensstemmelse med statens egen lovgivning.

Retsanmodninger sendes til den centrale myndighed i den stat, hvor de skal udføres, uden mellemkomst af nogen anden myndighed fra denne stat.

Artikel 3

Retsanmodningen skal angive:

- a) den myndighed, der anmoder om dens udførelse, og den myndighed, der anmodes om at udføre den, hvis denne myndighed er kendt af den anmodende myndighed;
- b) navn og adresse for sagens parter og for deres rettergangsfuldmægtige, hvis sådanne findes;

¹ Denne konvention findes sammen med tilknyttede materialer i Evidence Section på Haagerkonferencens websted. Konventionens fulde historie kan læses i HCCH, *Actes et documents de la Onzième session (1968)*, Tome IV, *Obtention des preuves*, (s. 219).

- c) retssagens art og genstand og en kortfattet fremstilling af sagens faktiske omstændigheder;
- d) det bevis, der skal optages, eller den anden retshandling, der skal udføres.

Hvor der er anledning hertil, skal retsanmodningen bl.a. angive:

- e) navn og adresse på de personer, der skal afhøres;
- f) de spørgsmål, der skal stilles til de personer, som skal afhøres, eller de forhold, om hvilke de skal afhøres;
- g) de dokumenter eller andre genstande, der skal undersøges;
- h) anmodning om, at afhøringen skal ske under ed eller bekræftelse, og om nødvendigt den særlige formular, der skal anvendes;
- i) særlige former, der ønskes iagttaget i henhold til artikel 9.

Hvis der er anledning hertil, angiver retsanmodningen endvidere de oplysninger, der er nødvendige for anvendelsen af artikel 11.

Der kan ikke kræves legalisation eller anden lignende formalitet.

Artikel 4

Retsanmodningen skal være affattet i den myndigheds sprog, som anmodes om at udføre den, eller være ledsaget af en oversættelse til dette sprog.

En kontraherende stat skal dog modtage en retsanmodning affattet på enten engelsk eller fransk eller en oversættelse til et af disse sprog, medmindre den har taget forbehold herimod efter artikel 33.

En kontraherende stat, som har mere end et officielt sprog og som følge af sin interne ret ikke kan modtage retsanmodninger på et af disse sprog for hele sit territorium, skal ved en erklæring angive det sprog, hvori retsanmodningen eller dens oversættelse skal være affattet med henblik på udførelse i bestemte dele af dens territorium. Hvis denne erklæring uden rimelig grund tilsidesættes, skal den stat, hvorfra retsanmodningen hidrører, bære omkostningerne ved oversættelse til det krævede sprog.

En kontraherende stat kan ved erklæring angive det sprog eller de sprog ud over de, der er angivet i de foregående stykker, hvori en retsanmodning kan sendes til dens centrale myndighed.

Enhver oversættelse, der ledsager en retsanmodning, skal være bekræftet af en diplomatisk eller konsulær repræsentant, en edsvoren translatør eller en hvilken som helst anden person, der er godkendt hertil i en af de to stater.

Artikel 5

Hvis den centrale myndighed finder, at anmodningen ikke er i overensstemmelse med konventionens bestemmelser, meddeler den øjeblikkeligt dette til den myndighed i oprindelsesstaten, som fremsendte anmodningen, idet den angiver sine indvendinger mod retsanmodningen.

Artikel 6

Hvis den myndighed, hvortil en retsanmodning er blevet fremsendt, ikke er kompetent til at udføre den, sender den uden ophold anmodningen videre til den myndighed i samme stat, som er kompetent til at udføre anmodningen efter bestemmelserne i statens egen lov.

Artikel 7

Den myndighed, der har fremsat anmodningen, skal, hvis den ønsker det, have meddelelse om tid og sted for den udbedte retshandling, således at vedkommende parter og deres rettergangsfuldmægtige, hvis sådanne findes, kan være til stede. Meddelelsen sendes direkte til de nævnte parter eller deres rettergangsfuldmægtige, når oprindelsesstatens myndighed har bedt herom.

Artikel 8

En kontraherende stat kan erklære, at retsmedlemmer fra den anmodende myndighed i en anden kontraherende stat kan være til stede ved udførelsen af retsanmodninger. Der kan kræves en forudgående tilladelse fra den kompetente myndighed, som udpeges af den erklærende stat.

Artikel 9

Den retslige myndighed, som udfører en retsanmodning, anvender sin egen lovgivning med hensyn til de former, der skal iagttages.

Dog skal en anmodning fra den anmodende myndighed om, at der iagttages en særlig form, efterkommes, medmindre denne form er uforenelig med den interne lovgivning i den stat, hvor anmodningen udføres, eller ikke kan anvendes enten på grund af de retlige sædvaner i denne stat eller på grund af praktiske vanskeligheder.

En retsanmodning skal udføres snarest muligt.

Artikel 10

Under udførelsen af en retsanmodning skal den udførende myndighed anvende passende tvangsmidler i de samme tilfælde og i den samme udstrækning, som er fastsat i dens interne lovgivning for udførelse af anmodninger fra dens eget lands myndigheder eller af anmodninger fremsat af parterne i interne retssager.

Artikel 11

Under udførelsen af en retsanmodning kan den person, som anmodningen vedrører, nægte at afgive beviset, hvis han er omfattet af en vidnefritagelses- eller vidneudelukkelsesgrund efter:

- a) lovgivningen i den stat, hvor retsanmodningen udføres; eller
- b) lovgivningen i oprindelsesstaten, og vidnefritagelses- eller vidneudelukkelsesgrunden er angivet i retsanmodningen eller er blevet bekræftet af den anmodende myndighed på opfordring fra den myndighed, som udfører retsanmodningen.

En kontraherende stat kan erklære, at den desuden vil iagttage vidnefritagelses- og vidneudelukkelsesgrunde, der findes i lovgivningen i andre stater end oprindelsesstaten og udførelsesstaten, i det omfang, der angives i erklæringen.

Artikel 12

Udførelsen af en retsanmodning kan kun afslås i det omfang:

- a) udførelsen af anmodningen ikke falder ind under den dømmende magts område i den stat, hvor anmodningen skal udføres; eller

- b) denne stat finder, at udførelsen vil gøre indgreb i dens suverænitet eller sikkerhed.

Udførelsen kan ikke nægtes, blot fordi sagens genstand ifølge den interne lovgivning i den stat, hvor anmodningen skal udføres, udelukkende henhører under denne stats domstole, eller dens interne ret ikke ville tillade det rettergangsskridt, som ligger til grund for anmodningen.

Artikel 13

De dokumenter, der godtgør, at retsanmodningen er udført, sendes af den myndighed, der har udført den, til den anmodende myndighed ad samme vej, som denne myndighed anvendte ved fremsendelsen.

Hvis retsanmodningen ikke udføres helt eller delvis, skal den anmodende myndighed øjeblikkelig have meddelelse herom ad samme vej og med angivelse af grunden.

Artikel 14

Udførelsen af retsanmodningen kan ikke give anledning til refusion af gebyrer eller omkostninger af nogen art.

Dog har den stat, hvori anmodningen er udført, ret til at kræve, at den stat, hvorfra anmodningen hidrører, refunderer godtgørelser, der er betalt til sagkyndige vidner og tolke, samt omkostninger, der er foranlediget af anvendelsen af en særlig form, som oprindelsesstaten efter artikel 9, stk. 2 har anmodet om.

Den udførende myndighed, hvis lovgivning overlader til parterne at fremskaffe beviserne, og som ikke er i stand til selv at udføre retsanmodningen, kan efter at have opnået tilladelse hertil fra den anmodende myndighed udpege en passende person til at udføre anmodningen. Når den udførende myndighed anmoder om tilladelse hertil, skal den angive det omtrentlige beløb for de omkostninger, som denne fremgangsmåde vil medføre. Hvis den anmodende myndighed giver sin tilladelse, skal den refundere disse omkostninger. Giver tilladelsen ikke, hæfter den anmodende myndighed ikke for omkostningerne.

KAPITEL II - BEVISOPTAGELSE VED DIPLOMATISKE ELLER KONSULÆRE REPRÆSENTANTER VED SÆRLIGT UDPEGEDE PERSONER (COMMISSIONERS)

Artikel 15

I sager om civile eller kommercielle spørgsmål kan en diplomatisk eller konsulær repræsentant fra en kontraherende stat på en anden kontraherende stats territorium og inden for det område, hvor han udøver sine funktioner, uden anvendelse af tvang optage beviser fra statsborgere i en stat, som han repræsenterer, til brug for retssager, som verserer for en domstol i en stat, som han repræsenterer.

En kontraherende stat kan erklære, at bevis kun må optages af en diplomatisk eller konsulær repræsentant, hvis der gives tilladelse hertil efter ansøgning, som indgives af ham eller på hans vegne til den kompetente myndighed, der udpeges af den erklærende stat.

Artikel 16

En diplomatisk eller konsulær repræsentant fra en kontraherende stat kan på en anden kontraherende

stats territorium og inden for det område, hvor han udøver sine funktioner, uden anvendelse af tvang også optage beviser fra statsborgere i den stat, hvor han udøver sine funktioner, eller i en tredje stat til brug for en retssag, der verserer for en domstol i den stat, som han repræsenterer, hvis:

- a) en kompetent myndighed udpeget af den stat, hvori han udøver sine funktioner, har givet sin tilladelse enten generelt eller i det enkelte tilfælde, og
- b) han overholder de betingelser, som den kompetente myndighed har fastsat i tilladelsen.

En kontraherende stat kan erklære, at bevisoptagelse efter denne artikel kan finde sted uden statens forudgående tilladelse.

Artikel 17

I sager om civile eller kommercielle spørgsmål kan enhver person, der lovligt er udpeget som "commissioner" i dette øjemed, uden anvendelse af tvang optage beviser på en kontraherende stats territorium til brug for en retssag, der verserer for en domstol i en anden kontraherende stat, hvis:

- a) en kompetent myndighed udpeget af den stat, hvor beviset skal optages, har givet sin tilladelse enten generelt eller i det enkelte tilfælde; og
- b) han overholder de betingelser, som den kompetente myndighed har fastsat i tilladelsen.

En kontraherende stat kan erklære, at bevisoptagelse efter denne artikel kan finde sted uden statens forudgående tilladelse.

Artikel 18

En kontraherende stat kan erklære, at en diplomatisk eller konsulær repræsentant eller en "commissioner", der efter artiklerne 15, 16 eller 17 har adgang til at optage beviser, kan henvende sig til den kompetente myndighed, der er udpeget af den erklærende stat, for at opnå passende bistand til at optage beviset ved tvang. Erklæringen kan indeholde sådanne betingelser, som den erklærende stat finder det rimeligt at fastsætte.

Hvis myndigheden imødekommer anmodningen, skal den anvende ethvert tvangsmiddel, som er passende og er fastsat i dens interne lovgivning til brug i interne retssager.

Artikel 19

Den kompetente myndighed kan, når den giver tilladelse som nævnt i artiklerne 15, 16 eller 17, eller når den imødekommer den anmodning, der er nævnt i artikel 18, fastsætte sådanne betingelser, som den finder rimelige, herunder bl.a. med hensyn til tid og sted for bevisoptagelsen. Den kan ligeledes bestemme, at den skal have meddelelse om tid og sted for bevisoptagelsen rimelig tid i forvejen; i så fald kan en repræsentant for myndigheden være til stede ved bevisoptagelsen.

Artikel 20

De personer, der berøres af en bevisoptagelse efter dette kapitel, kan lade sig bistå af en rettergangsfuldmægtig.

Artikel 21

Når en diplomatisk eller konsulær repræsentant eller en "commissioner" har adgang til at optage beviser efter artiklerne 15, 16 eller 17:

- a) kan han foretage enhver form for bevisoptagelse, som ikke er uforenelig med lovgivningen i den stat, hvor beviset optages, eller i strid med den tilladelse, der er givet efter de ovennævnte artikler, og han kan inden for de samme grænser modtage forklaringer under ed eller bekræftelse;
- b) skal en anmodning til en person om at møde eller afgive bevis, medmindre modtageren er statsborger i den stat, hvor retssagen verserer, affattes på det sprog, der anvendes det sted, hvor beviset optages, eller være ledsaget af en oversættelse til dette sprog;
- c) skal anmodningen oplyse personen om, at han kan lade sig bistå af en rettergangsfuldmægtig, og skal endvidere i enhver stat, som ikke har afgivet erklæring efter artikel 18, oplyse ham om, at han ikke er tvunget hverken til at møde eller til at medvirke ved bevisoptagelsen;
- d) kan beviset optages under iagttagelse af de former, der er fastsat i den lovgivning, som skal anvendes ved den domstol, hvor retssagen verserer, såfremt disse former ikke er forbudt af lovgivningen i den stat, hvor beviset optages;
- e) kan den person, der anmodes om at afgive bevis, påberåbe sig de vidnefritagelses- og udelukkelsesgrunde, som er nævnt i artikel 11.

Artikel 22

Det forhold, at en bevisoptagelse ikke har kunnet foretages efter bestemmelserne i dette kapitel, fordi den pågældende person har nægtet at medvirke, forhindrer ikke, at der senere fremsættes retsanmodning om bevisoptagelsen efter kapitel I.

KAPITEL III - ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Artikel 23

En kontraherende stat kan ved undertegnelsen, ratifikationen eller tiltrædelsen erklære, at den ikke vil udføre retsanmodninger, der har til formål at opnå den form for bevisoptagelse, som i landene inden for "Common Lawområdet" er kendt under navnet "Pre-trial discovery of documents".

Artikel 24

En kontraherende stat kan udpege andre myndigheder ud over den centrale myndighed og skal i så fald fastsætte rækkevidden af deres kompetence. Retsanmodninger kan dog altid sendes til den centrale myndighed.

Forbundsstater har adgang til at udpege mere end én central myndighed.

Artikel 25

En kontraherende stat, som har mere end ét retssystem, kan udpege myndighederne i et af disse systemer som enekompetente til at udføre retsanmodninger efter konventionen.

Artikel 26

En kontraherende stat kan, hvis forfatningsmæssige grunde gør det påkrævet, opfordre oprindelsesstaten til at refundere gebyrer og omkostninger, der står i forbindelse med udførelsen af retsanmodninger, og som hidrører fra forkyndelsen af tilsigelsen til at møde, fra godtgørelser til den

person, som herefter har givet møde og fra udformningen af udskriften vedrørende bevisoptagelsen.

Har en stat afgivet en opfordring efter foranstående stykke, kan enhver anden kontraherende stat forlange refusion af tilsvarende gebyrer og omkostninger fra den pågældende stat.

Artikel 27

Bestemmelserne i konventionen er ikke til hinder for, at en kontraherende stat:

- a) erklærer, at retsanmodninger kan fremsendes til dens retslige myndigheder ad andre veje end de, der er fastsat i artikel 2;
- b) i kraft af sin interne lovgivning eller sædvane tillader, at retshandlinger, der er omfattet af konventionen, udføres på lempeligere betingelser;
- c) i kraft af sin interne lovgivning eller sædvane tillader andre bevisoptagelsesmåder end de, der er fastsat i konventionen.

Artikel 28

Konventionen er ikke til hinder for, at kontraherende stater enes om at fravige:

- a) artikel 2, for så vidt angår fremsendelsesvejen for retsanmodninger;
- b) artikel 4, for så vidt angår de sprog, som kan benyttes;
- c) artikel 8, for så vidt angår tilstedeværelsen af retsmedlemmer ved udførelsen af retsanmodninger;
- d) artikel 11, for så vidt angår vidnefritagelses- og vidneudelukkelsesgrundene;
- e) artikel 13, for så vidt angår fremsendelsen af de dokumenter, der godtgør udførelsen af retsanmodninger;
- f) artikel 14, for så vidt angår gebyrer og omkostninger;
- g) bestemmelserne i kapitel II.

Artikel 29

Konventionen træder i forholdet mellem de stater, der har ratificeret den i stedet for artiklerne 8-16 i konventionerne angående civilprocessen, undertegnet i Haag den 17. juli 1905 og den 1. marts 1954, i den udstrækning staterne har tilsluttet sig disse konventioner.

Artikel 30

Konventionen indvirker ikke på anvendelsen af artikel 23 i konventionen fra 1905 eller af artikel 24 i konventionen fra 1954.

Artikel 31

Tillægsaftaler til konventionerne af 1905 og 1954, som de kontraherende stater har indgået, anses for anvendelige også på denne konvention, medmindre de pågældende stater har aftalt andet.

Artikel 32

Bortset fra bestemmelserne i artiklerne 29 og 31 griber konventionen ikke ind i andre konventioner, som de kontraherende stater har tilsluttet sig eller vil tilslutte sig, og som indeholder bestemmelser om

forhold, der er omfattet af denne konvention.

Artikel 33

En stat kan på tidspunktet for undertegnelse, ratifikation eller tiltrædelse, helt eller delvis udelukke anvendelsen af bestemmelserne i artikel 4, stk. 2, og i kapitel II. Intet andet forbehold er tilladt.

En kontraherende stat kan til enhver tid trække et forbehold, som den har taget, tilbage; forbeholdet ophører at have virkning den tresindstyvende dag efter meddelelsen om tilbagetrækningen.

Når en stat har taget et forbehold, kan enhver anden stat, som berøres af forbeholdet, anvende den samme regel over for den stat, som har taget forbeholdet.

Artikel 34

En stat kan til enhver tid tilbagetrække eller ændre en erklæring.

Artikel 35

En kontraherende stat skal enten ved deponeringen af sit ratifikations- eller tiltrædelsesinstrument eller senere oplyse det nederlandske udenrigsministerium om udpegelsen af de myndigheder, der er nævnt i artiklerne 2, 8, 24 og 25.

En kontraherende stat skal ligeledes i påkommende tilfælde oplyse ministeriet om:

- a) udpegelsen af de myndigheder, hvortil de diplomatiske eller konsulære repræsentanter skal henvende sig i henhold til artikel 16, og de myndigheder, som kan give den tilladelse eller den bistand, som er fastsat i artiklerne 15, 16 og 18;
- b) udpegelsen af de myndigheder, som kan give "commissioners" den tilladelse, der er nævnt i artikel 17, eller den bistand, der er nævnt i artikel 18;
- c) erklæringer i henhold til artiklerne 4, 8, 11, 15, 16, 17, 18, 23 og 27;
- d) enhver tilbagetrækning eller ændring af de ovennævnte udpegelser og erklæringer;
- e) tilbagetrækning af forbehold.

Artikel 36

De vanskeligheder, som måtte opstå mellem de kontraherende stater i forbindelse med anvendelsen af konventionen, skal løses ad diplomatisk vej.

Artikel 37

Konventionen er åben for undertegnelse af de stater, som var repræsenteret på Den international-privatretnlige Haagerkonferences 11. samling.

Den skal ratificeres, og ratifikationsinstrumenterne skal deponeres i det nederlandske udenrigsministerium.

Artikel 38

Konventionen træder i kraft den tresindstyvende dag, efter at det tredje ratifikationsinstrument er

deponeret som fastsat i artikel 37, stk. 2.

For hver underskrivende stat, som ratificerer konventionen senere, træder den i kraft den tresindstyvende dag efter deponeringen af denne stats ratifikationsinstrument.

Artikel 39

Enhver, stat, som ikke har været repræsenteret på Den international- privatretlige Haagerkonferences 11. samling, men som er medlem af denne konference, eller af De forenede Nationer, eller af et af denne organisations hovedorganer, eller som har tiltrådt Den internationale Domstols statut, kan tiltræde denne konvention, efter at den er trådt i kraft i henhold til artikel 38, stk. 1.

Tiltrædelsesinstrumentet skal deponeres i det nederlandske udenrigsministerium.

Konventionen træder i kraft for en tiltrædende stat den tresindstyvende dag, efter deponeringen af tiltrædelsesinstrumentet.

Tiltrædelsen har kun retsvirkning i forholdet mellem den tiltrædende stat, og de kontraherende stater, som har afgivet erklæring om at acceptere tiltrædelsen. Erklæringen deponeres i det nederlandske udenrigsministerium; dette sender ad diplomatisk vej en bekræftet genpart af erklæringen til hver af de kontraherende stater.

Konventionen træder i kraft mellem den stat, som tiltræder, og den stat, som har afgivet erklæring om at acceptere tiltrædelsen, den tresindstyvende dag efter, at erklæringen om accept er deponeret.

Artikel 40

Enhver stat kan i forbindelse med undertegnelsen, ratifikationen eller tiltrædelsen erklære, at konventionen desuden skal udvides til alle de territorier, hvis internationale anliggender den varetager, eller til et eller flere af dem. En sådan erklæring har virkning fra konventionens ikrafttræden i forhold til vedkommende stat.

Efter dette tidspunkt skal sådanne udvidelser meddeles det nederlandske udenrigsministerium.

Konventionen træder i kraft for de territorier, som omfattes af udvidelsen i en sådan tilføjelse, den tresindstyvende dag efter den underretning, der er nævnt i foregående stykke.

Artikel 41

Konventionen gælder fem år fra den dag, den træder i kraft efter artikel 38, stk. 1, også for stater, som har ratificeret eller tiltrådt den senere.

Konventionen fornys stiltiende for fem år ad gangen, medmindre den opsiges.

Opsigelse skal mindst seks måneder før udløbet af femårsperioden meddeles det nederlandske udenrigsministerium.

Den kan begrænses til enkelte af de territorier, som konventionen omfatter.

Opsigelsen har kun virkning for den stat, som har afgivet den. Konventionen forbliver i kraft for de øvrige kontraherende stater.

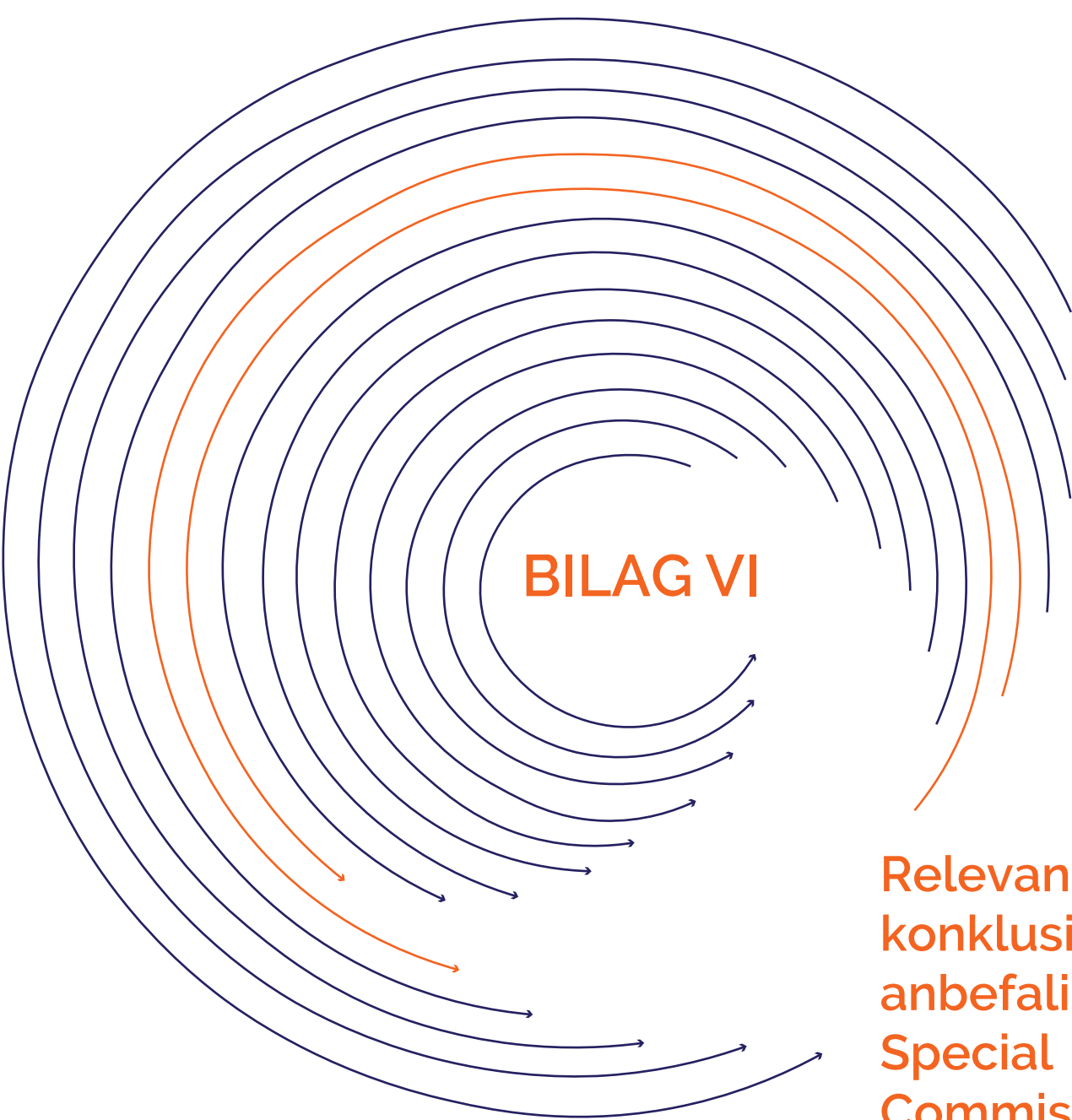
Artikel 42

Det nederlandske udenrigsministerium skal give underretning om følgende til de stater, der er nævnt i artikel 37, og til de stater, som har tiltrådt konventionen efter artikel 39:

- a) undertegnelser og ratifikationer efter artikel 37;
- b) datoen for konventionens ikrafttræden efter artikel 38;
- c) tiltrædelser efter artikel 39 og den dato, de får virkning;
- d) udvidelser efter artikel 40 og den dato, de får virkning;
- e) udpegelser, forbehold og erklæringer efter artiklerne 33 og 35;
- f) opsigelser efter artikel 41, stk. 3.

TIL BEKRÆFTELSE HERAF har undertegnede, der er behørigt bemyndigede dertil, undertegnet denne konvention.

UDFÆRDIGET i Haag den 18. marts 1970 på engelsk og fransk, idet begge tekster har samme gyldighed, i ét eksemplar, som deponeres i den nederlandske regerings arkiver, og hvoraf en bekræftet genpart ad diplomatisk vej tilsendes hver af de stater, som var repræsenteret på Den international-privatretlige Haagerkonferences 11. samling.

BILAG VI

Relevante
konklusioner og
anbefalinger fra
Special
Commission

Mødet i 2003

C&R nr. 4

SC understregede, at apostillekonventionen, konventionen om bevisoptagelse og konventionen om forkyndelse gennemføres i et miljø, hvor der sker betydelig teknisk udvikling. Selv om denne udvikling ikke kunne forudses, da de tre konventioner blev vedtaget, understregede SC, at de moderne teknologier er integreret i det moderne samfund, og at deres anvendelse er en realitet. SC bemærkede i denne henseende, at hverken ånden eller bogstavet i konventionernes udgør en hindring for anvendelsen af moderne teknologier, og at deres anvendelse og gennemførelse kan styrkes yderligere gennem deres anvendelse. Den workshop, der blev afholdt inden SC (dvs. den 27. oktober 2003), viste klart midlerne til, mulighederne for og fordelene ved at bruge moderne teknologier i sager, der er omfattet af konventionernes anvendelsesområde.

C&R nr. 42

SC udtrykte generel støtte til brugen af moderne teknologier for at fremme den effektive gennemførelse af konventionen. SC bemærkede, at der ikke synes at være nogen juridiske hindringer for brugen af moderne teknologier i forbindelse med konventionen. Brugen af visse teknikker kan dog være underlagt forskellige lovkrav i forskellige stater (f.eks. indhentning af samtykke fra alle parter, der er involveret i udførelsen). I denne henseende anbefalede SC, at den pågældende statspart fremsender relevante oplysninger om de lovkrav, der gælder for specifikke teknikker, til Det Permanente Bureau.

C&R nr. 43

SC understregede, at — når der anmodes om en særlig form eller procedure i forbindelse med bevisoptagelse (artikel 9, stk. 2) — bør undtagelsen vedrørende former, som er "uforenelig[e] med den interne lovgivning i den stat, hvor anmodningen udføres, eller ikke kan anvendes enten på grund af de retlige sædvaner i denne stat eller på grund af praktiske vanskeligheder", fortolkes snævert, således at brugen af moderne informationsteknologi tillades i videst mulig udstrækning.

C&R nr. 44

SC understregede, at tidlig uformel kontakt mellem de relevante myndigheder med henblik på at koordinere indgivelsen og udførelsen af retsanmodninger kan lettes ved at bruge moderne informationsteknologi såsom e-mail.

Mødet i 2009

C&R nr. 44

SC opfordrer til bedre kommunikation mellem de centrale myndigheder og mellem de anmodende myndigheder og den relevante centrale myndighed i alle faser af udførelsen af en retsanmodning. Enhver form for uformel kommunikation kan ske via relevante midler, herunder e-mail og fax.

C&R nr. 55

SC minder om C&R nr. 42-44 fra SC's møder i 2003 og bemærker, at brugen af videoforbindelse og lignende teknologier til at bistå ved bevisoptagelse i udlandet er i overensstemmelse med konventionens nuværende rammer. SC bemærker navnlig, at:

- a. konventionen giver parterne og deres repræsentanter mulighed for at være til stede (artikel 7) og er ikke til hinder for, at den anmodende myndigheds retsmedlemmer kan være til stede (artikel 8) via videoforbindelse ved den anmodede stats udførelse af retsanmodningen, i samme udstrækning, som de kunne være fysisk til stede
- b. konventionen tillader, at der anvendes en videoforbindelse til at bistå ved udførelsen af en retsanmodning, hvis lovgivningen i den anmodede stat tillader dette (artikel 9, stk. 1)
- c. en videoforbindelse kan anvendes til at bistå ved udførelsen af en retsanmodning i henhold til artikel 9, stk. 2
- d. konventionen tillader, at der anvendes en videoforbindelse til at bistå ved bevisoptagelse, der udføres af en diplomatisk eller konsulær repræsentant, såfremt denne praksis ikke er forbudt af den stat, hvor bevisoptagelsen skal udføres, og såfremt den relevante tilladelse er blevet givet (artikel 15, 16, 17 og 21).

Mødet i 2014**C&R nr. 9**

SC bemærker, at den praktiske gennemførelse af konventionen om bevisoptagelse ville blive yderligere forbedret, hvis retsanmodninger blev udført hurtigere, og hvis kommunikationen med de centrale myndigheder blev effektiviseret, herunder pr. e-mail, i alle faser af udførelsen af en retsanmodning.

C&R nr. 10

SC glæder sig over den praksis, som de kontraherende stater har rapporteret, hvor de centrale myndigheder:

- a. straks anerkender modtagelsen af retsanmodninger over for den anmodende myndighed og/eller de berørte parter
- b. straks besvarer forespørgsler fra anmodende myndigheder og/eller berørte parter om status for udførelsen
- c. underretter den anmodende myndighed og/eller de berørte parter om de foranstaltninger, der træffes for at udføre retsanmodningen.

C&R nr. 20

SC minder om, at brugen af videoforbindelser ved bevisoptagelse i udlandet er i overensstemmelse med rammerne for konventionen om bevisoptagelse (jf. C&R nr. 55 fra 2009 SC). SC anerkender udtrykkeligt, at artikel 17 ikke er til hinder for, at et retsmedlem ved oprindelsesretten (eller en anden behørigt udpeget person), som befinder sig i en kontraherende stat, afhører en person, der befinder sig i en anden kontraherende stat, via videoforbindelse.

C&R nr. 21

I forlængelse af et forslag fra Australiens delegation vedrørende en fakultativ protokol til at lette bevisoptagelse uden brug af tvang via videoforbindelse i henhold til konventionen om bevisoptagelse og med henblik på at fremme brugen af moderne teknologier yderligere anbefaler SC, at Rådet på sit næste møde nedsætter en ekspertgruppe, som skal undersøge de spørgsmål, der

kan opstå i forbindelse med brugen af videoforbindelse og andre moderne teknologier ved bevisoptagelse i udlandet. SC anbefaler endvidere, at ekspertgruppen undersøger eksisterende instrumenter og nuværende praksis, og undersøger, hvordan disse problemer kan løses, herunder hensigtsmæssigheden og gennemførligheden af en fakultativ protokol eller et andet instrument.

C&R nr. 39

SC opfordre til elektronisk fremsendelse og modtagelse af retsanmodninger for at fremme en hurtig udførelse. De kontraherende stater bør tage hensyn til sikkerheden, når de evaluerer elektroniske fremsendelsesmetoder.

**FORTEGNELSE
OVER CITERET
RETSPRAKSIS**

Australia

<i>Campaign Master (UK) Ltd v. Forty Two International Pty Ltd (No. 3)</i> (2009) 181 FCR 152	16, 66
<i>Federal Commissioner of Taxation v. Grbich</i> (1993) 25 ATR 516	60
<i>Kirby v. Centro Properties</i> [2012] FCA 60	19
<i>Stuke v. ROST Capital Group Pty Ltd</i> [2012] FCA 1097	16, 19, 62, 71
<i>Tetra Pak Marketing Pty Ltd v. Musashi Pty Ltd</i> [2000] FCA 1261	19

Canada

<i>Chandra v. Canadian Broadcasting Corporation</i> 2016 ONSC 5385	16
<i>Davies v. Clarington</i> 2011 ONSC 4540	16
<i>Paiva v. Corpening</i> [2012] ONCJ 88	16
<i>Slaughter v. Sluys</i> 2010 BCSC 1576	16

Hong Kong SAR (People's Republic of China)

<i>Raj Kumar Mahajan v. HCL Technologies (Hong Kong) Ltd</i> 5 HKLRD	119
<i>Skyrun Light Industry (Hong Kong) Co Ltd v. Swift Resources Ltd</i> [2017] HKEC 1239	15

India

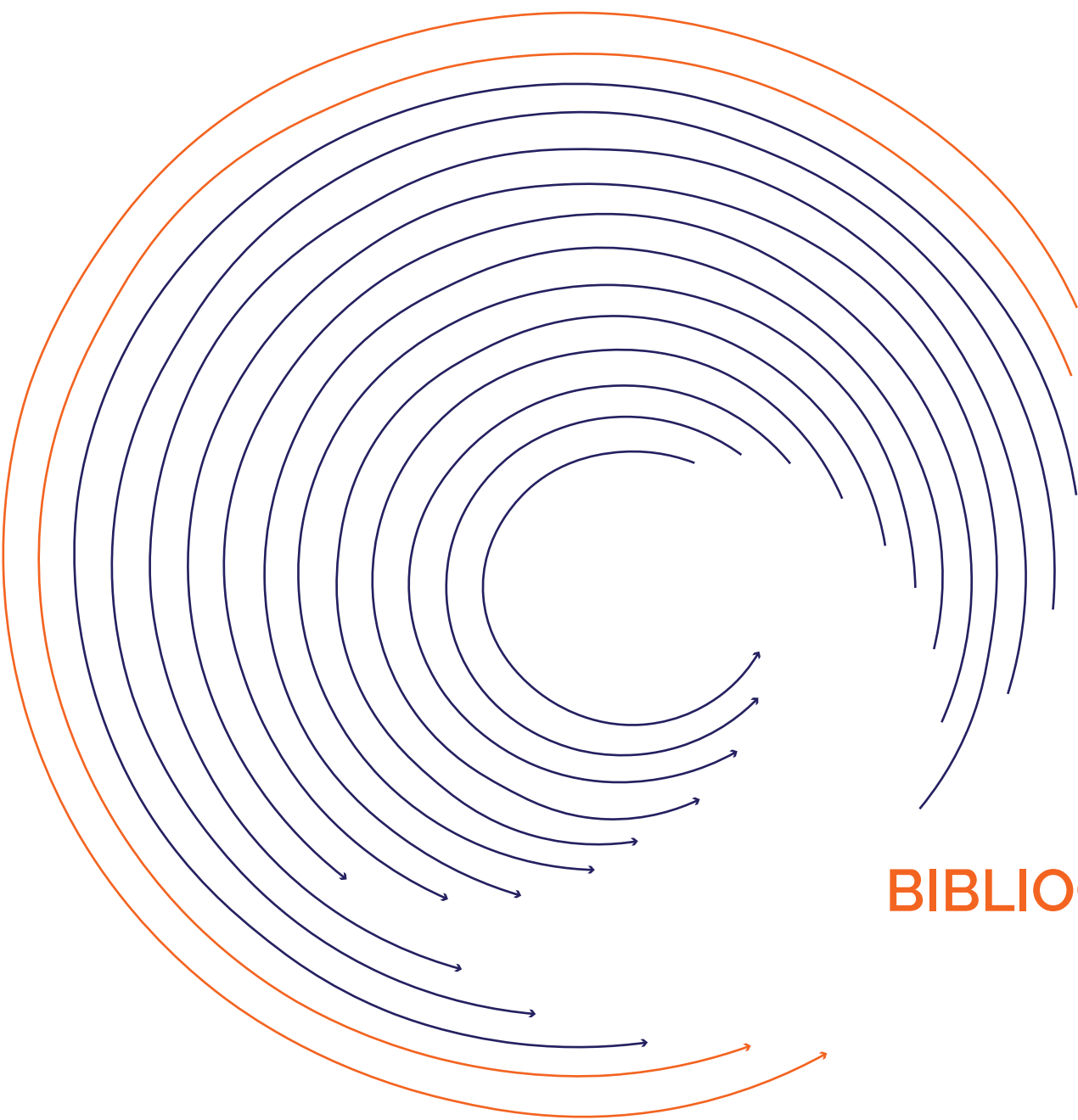
<i>State of Maharashtra v. Dr Praful B Desai</i> AIR 2003 SC KANT 148	39, 46
<i>Twentieth Century Fox Film Corporation v. NRI Film Production Associates Ltd</i> AIR 2003 SC KANT 148	37

United Kingdom

<i>Kimathi & Ors v. Foreign and Commonwealth Office</i> [2015] EWHC 3684 (QB)	62
<i>London Borough of Islington v. M, R</i> [2017] EWHC 364 (Fam)	57
<i>Rowland v. Bock</i> [2002] EWHC 692 (QB)	15

United States

<i>DynaSteel Corp. v. Durr Systems, Inc.</i> , No. 2:08-cv-02091-V, 2009 WL 10664458 (W.D. Tenn. 26 June 2009)	19
<i>In re Rand International Leisure Products, LLC</i> , No. 10-71497-ast, 2010 WL 2507634 (Bankr. E.D.N.Y. 16 June 2010)	15
<i>Sawant v. Ramsey</i> , No. 3:07-cv-980 (VLB), 2012 WL 1605450 (D. Conn. 8 May 2012)	19, 70
<i>U.S. v. Philip Morris USA, Inc.</i> , No. CIV.A. 99-2496 (GK), 2004 WL 3253681 (D.D.C. 30 August 2004)	19

BIBLIOGRAFI

Conférence de La Haye de droit international privé / Hague Conference on Private International Law:

- Svar på Country Profile Questionnaire, som findes i Evidence Section på Haagerkonferencens websted under "Taking of evidence by video-link".
- Synopsis of Responses to the Country Profile Questionnaire on the Taking of Evidence by Video-link under the *Hague Convention of 18 March 1970 on the Taking of Evidence Abroad in Civil or Commercial Matters* (Evidence Convention), som findes i Evidence Section på Haagerkonferencens websted under "Taking of evidence by video-link".
- Konklusioner og henstillinger vedtaget på møderne i 2003, 2009 og 2014 i Special Commission on the practical operation of the Hague Service, Evidence and Access to Justice Conventions, som findes i Evidence Section på Haagerkonferencens websted under "Special Commissions".
- Konklusioner og henstillinger vedtaget på møderne i 2015 og 2016 i Council on General Affairs and Policy, som findes på Haagerkonferencens websted under "Governance" og derefter "Council on General Affairs and Policy".
- Evidence Handbook: Practical Handbook on the Operation of the Evidence Convention, 3rd ed., The Hague, 2016.
- Explanatory Report on the 1970 Evidence Convention, af P. W. AMRAM, i *Actes et documents de la Onzième session (1968)*, Tome IV, *Obtention des preuves à l'étranger*, The Hague, SDU, 1970.
- *Report of the Experts' Group on the Use of Video-link and Other Modern Technologies in the Taking of Evidence Abroad*, Prel. Doc. No 8, december 2015, rettet til 2016-mødet i Council on General Affairs and Policy, som findes i Evidence Section på Haagerkonferencens websted.

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION — *Vejledning i brug af videokonferencer i grænseoverskridende retssager*, Luxembourg, Den Europæiske Unions Publikationskontor, 2013, som findes online på adressen: < <http://www.consilium.europa.eu/da/documents-publications/publications/guide-videoconferencing-cross-border-proceedings/> >.

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION — *Fleraspektinitiativet til forbedring af grænseoverskridende videokonferencer ("Handshake-projektet")*, 2017, som findes online på adressen: < https://beta.e-justice.europa.eu/69/DA/general_information >.

DAVIES, M. — Bypassing the Hague Evidence Convention: Private International Law Implications of the Use of Video and Audio Conferencing Technology in Transnational Litigation; (2007) *American Journal of Comparative Law* 55(2), s. 206.

DUNN, M. & NORWICK, R. — *Report of a Survey of Videoconferencing in the Courts of Appeals*; Federal Judicial Center, 2006, som findes online på adressen: < <https://www.fjc.gov/sites/default/files/2012/VidConCA.pdf> >.

EPSTEIN, D., SNYDER, J. & BALDWIN IV, C.S. — *International Litigation: A Guide to Jurisdiction, Practice, and Strategy*; 4th ed., Leiden/Boston, Martinus Nijhoff Publishers, 2010.

ELECTRONIC COMMUNICATIONS COMMITTEE (ECC) OF THE EUROPEAN CONFERENCE OF POSTAL AND TELECOMMUNICATIONS ADMINISTRATIONS (CEPT) — *ECC Report 265: Migration from PSTN/ISDN to IP-based networks and regulatory aspects*; 2017, som findes online på adressen: < <https://www.ecodocdb.dk/download/754b9fdf-e4c5/> >

ECCRep265.pdf >.

Det Europæiske Retlige Netværk på det civil- og handelsretlige område — *Using videoconferencing to obtain evidence in civil and commercial matters under Council Regulation (EC) No 1206/2001 of 28 May 2001: A practical guide*; Bruxelles, Europa-Kommissionen, 2009, som findes online på adressen: < file:///C:/Users/ll/Downloads/guide_videoconferencing_EU_en.pdf >.

FEDERAL COURT OF AUSTRALIA — *Guide on Videoconferencing*; 2016, som findes online på adressen: < <http://www.fedcourt.gov.au/services/videoconferencing-guide> >.

FEDERAL OFFICE OF JUSTICE OF SWITZERLAND — *Guidelines on International Judicial Assistance in Civil Matters*; 3rd ed., Bern, januar 2013, s. 20, som findes online på adressen: < <http://www.rhf.admin.ch> >.

GRUEN, M. E. & WILLIAMS, C. R. — *Handbook on Best Practices for Using Video Teleconferencing in Adjudicatory Hearings*; Administrative Conference of the United States, 2015, som findes online på adressen: < <https://www.acus.gov/report/handbook-best-practices-using-video-teleconferencing-adjudicatory-hearings> >.

INTERNATIONAL TELECOMMUNICATION UNION — *Standardization*, som findes online på adressen: < <https://www.itu.int/ITU-T/recommendations/index.aspx?> >.

INTERNATIONAL TELECOMMUNICATION UNION — *Y.1001: IP framework — A framework for convergence of telecommunications network and IP network technologies*, 2000, som findes online på adressen: < <https://www.itu.int/rec/T-REC-Y.1001-200011-I> >.

OFFICE OF INTERNATIONAL JUDICIAL ASSISTANCE OF THE U.S. DEPARTMENT OF JUSTICE, OIJA Evidence and Service Guidance (11.6.2018), som findes online på adressen: < <https://www.justice.gov/civil/evidence-requests> >.

POLYCOM — *An Introduction to the Basics of Video Conferencing*, White Paper, 2013, som findes online på adressen: < <http://www.polycom.com/content/dam/polycom/common/documents/whitepapers/intro-video-conferencing-wp-engb.pdf> >.

REID, M. — *Multimedia conferencing over ISDN and IP Networks using ITU-T H-series recommendations: architecture, control and coordination*, (1999) 31 *Computer Networks*, s. 234.

RIJAVEC, V., *et al* (eds) — *Dimensions of Evidence in European Civil Procedure*, Nederlandene, Kluwer Law International, 2016.

RISTAU, B. — *International Judicial Assistance (Civil and Commercial)*, Washington, D.C., International Law Institute, Georgetown University Law Center, vol. I, part V, 2000 revision.

ROWDEN, E., *et al* — *Gateways to Justice: Design and Operational Guidelines for Remote Participation in Court Proceedings*, Sydney, University of Western Sydney, 2013.

TORRES, M. — *Cross-Border Litigation: "Video-taking" of evidence within EU Member States*, (2018) 12 *Dispute Resolution International* 1, s. 76.

UNITED KINGDOM MINISTRY OF JUSTICE — *Practice Direction 32 — Evidence*; som findes online på adressen: < https://www.justice.gov.uk/courts/procedure-rules/civil/rules/part32/pd_part32 >.

UNITED STATES NATIONAL INSTITUTE OF STANDARDS AND TECHNOLOGY (NIST) — *Announcing the Advanced Encryption Standard (AES)*, (2001) 197 *Federal Information Processing Standards Publication*.

VAN RHEE, C.H. & UZELAC, A. (eds) — *Evidence in Contemporary Civil Procedure*, Cambridge, Intersentia, 2015.

VILELA FERREIRA, N., *et al.* — *Council Regulation (EC) no 1206/2001: Article 17 and the video conferencing as a way of obtaining direct evidence in civil and commercial matters*, Centre for Judicial Studies (*Centro de Estudos Judiciários*), Lissabon, 2010.

WILLIAMS, R. A. — Videoconferencing: Not a foreign language to international courts, (2011) *Oklahoma Journal of Law and Technology* 7(54).